

AS LHV Group
Konsolideeritud aastaaruanne 2018

Konsolideeritud aastaaruanne 01.01.2018 – 31.12.2018

Ärinimi	AS LHV Group
Äriregistri number	11098261
Äriregistri number	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn
Telefon	(372) 6800400
Fax	(372) 6800410
E-post	lhv@lhv.ee
Põhitegevusalad	Valdusfirma tegevus Pangandus Väärtpaberite maaklerlus Finantsalane nõustamine Kapitalirent ja muu laenuandmine
Juhatus	Madis Toomsalu
Nõukogu	Rain Lõhmus Andres Viisemann Tiina Mõis Heldur Meerits Raivo Hein Tauno Tats Sten Tamkivi
Aktsiad	Noteeritud Nasdaq Tallinna Börsil
Audiitor	AS PricewaterhouseCoopers

Sisukord

Tegevjuhi pöördumine	4
Tegevuskeskkond	7
Tegevusaruanne	10
LHV Grupi ühingujuhtimine	15
Nõukogu tasemel moodustatud komiteede liikmed	17
Finantstulemused	19
Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne	29
LHV sotsiaalne vastutus	37
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	48
Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne	48
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	49
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	50
Konsolideeritud omakapitali muutuse aruanne	51
Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad	52
LISA 1 Üldine informatsioon	52
LISA 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest	53
LISA 3 Riskide juhtimine	73
LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud	123
LISA 5 Ärisegmendid	123
LISA 6 Tütarettevõtted ja firmaväärtus	125
LISA 7 Neto intressitulu	127
LISA 8 Neto komisjoni- ja teenustasutulu	128
LISA 9 Tegevuskulud	128
LISA 10 Nõuded keskpangale, krediitiasutustele ja investeerimisühingutele	129
LISA 11a Müügiotel finantsvarad	129
LISA 11b Omakapitali- ja võlainstrumendid õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi	129
LISA 12 Finantsvarad ja -kohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	130
LISA 13 Laenud ja nõuded klientidele	131
LISA 14 Muud nõuded klientidele	131
LISA 15 Muud varad	132
LISA 16 Materiaalne ja immateriaalne põhivara	132
LISA 17 Klientide hoiused ja saadud laenud	133
LISA 18 Võlad hankijatele ja muud kohustused	134
LISA 19 Kasutusrent	135
LISA 20 Allutatud kohustused	135
LISA 21 Omakapital aktsiaseltsis	136
LISA 22 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad	138
LISA 23 Tingimuslikud varad ja kohustused	138
LISA 24 Tehingud seotud osapooltega	139
LISA 25 Tava ja lahustatud kasum aktsia kohta	141
LISA 26 Lõpetatud tegevused	141
LISA 27 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded	142
Juhatuse allkirjad konsolideeritud aastaaruandele	145
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	146
Kasumi jaotamise ettepanek	153
Nõukogu allkirjad aastaaruandele	154
Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele	155

Tegevjuhi pöördumine

Hea LHV investor

LHV-l on seljataga tugev ja teguderohke 2018. aasta. Aastat iseloomustasid head tulemused, tugev kliendibaasi kasv, mitmed uued tooted ja tunnustused. Juuli alguses nimetas rahvusvaheline majandusajakiri Euromoney LHV parimaks Eesti pangaks. See oli jätk Euromoney aasta alguse tunnustusele, millega nimetati LHV privaatpan- gandus Eesti parimaks.

Nende ja järgnevalt kirjeldatud tulemuste taga on LHV-s töötavad rohkem kui 380 inimest. Just nemad pingutavad igapäevaselt selle nimel, et ka edaspidi suurendada LHV kui Eesti kapitali olulisust kohalikul finantsteenuste turul, ning samavõrra kaasa aidata LHV edule finantsteenuseid eksportiva ettevõttena. Hea meel on tõdeda, et töötegemi- seks oleme suutnud luua soodsa keskkonna, mida kinni- tavad ka aasta lõpus läbiviidud töötajate rahulolu-uuringu seni kõrgeimad tulemused.

LHV saavutas 2018. aasta jooksul rekordilised tulemused kõigis oma ärimahtudes. LHV Panga klientide arv kasvas aasta jooksul 28 tuhande võrra ning laenude maht suurenes 199 miljoni euro võrra 919 miljoni euroni. Panga hoiuste maht küll kahanes aastaga 99 miljoni euro võrra, kuid arvestamata planeeritud maksevahendajate hoiuste vähenemist, siis tavakliendi hoiused suurenesid 314 miljoni euro võrra. Pensionifondid kasvasid 115 miljoni euro võrra jõudes aasta lõpuks 1 204 miljoni euroni. Ühtlasi saavutati uued rekordtasemed klientide aktiivsuses maksetes, kaar- ditehingutes ja uute investeerimislepingute sõlmimises.

LHV 2018. aasta puhaskasum oli 27,2 miljonit eurot. See on 5,0 miljonit eurot rohkem kui eelmisel aastal ja annab LHV aktsionäridele kuuluva maksude-eelse omakapitali tootluseks 19,3% ja puhaskasumil põhineva omakapitali tootluseks 19,0%. Finantsplaani edestasime 1,1 miljoni euro võrra. Kasumit toetasid klientide kõrge aktiivsus ja tulud kapitaliturgude seotud tehingute nõustamisest. Kõik põhiärid kasvasid oluliselt oma ärimahtusid ja kasumit.

Ettevõtete panganduse peamiseks märksõnaks oli ette- võtete laenude kasv kolmandiku võrra. Meie mahud on kasvanud koguturu võrdluses kiiremini, üha enam oleme võimelised tegema häid pakkumisi suuremate laenusum- made osas. Majanduskeskkond on püsinud hea, kuid oleme Eesti ettevõtteid mõjutavaid sise- ja välismaised majandusarenguid pidevalt jälgimas. Varasemast enam mõjutasid ettevõtete panganduse tulemusi ühe kliendiga seotud allahindlused, kuid need ei iseloomusta kuidagi ümbritsevat ärikeskkonda ega meie laenuportfelli, mis püsib jätkuvalt tugevana.

Ettevõtete panganduse pakkumise täiendamiseks alusta- sime aasta jooksul kaubanduse finantseerimise toodete pakkumisega, eelkõige tasuks mainida faktooringut. Ärimahtude kasvatamiseks on oluline krediidiireitingu olemasolu, mille Moody's tasemel Baa1 LHV Pangale aasta lõpus kinnitas. Krediidiireitingu olemasolu tagab väljas- pool Eestit asuvatele garantiisaajatele LHV Panga poolt esitavate garantiide aktsepteeritavuse. Ühtlasi sõlmisime käesoleval aastal lepingu Põhjamaade Investeerimispanga summas 20 miljonit eurot, et parandada väikese ja kesk- mise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi.

Jaepanganduses keskendusime aasta jooksul kodulae- nude väljastamisele, investeerimisteenuste täiendamisele ning klientidele suunatud teenuste arendamisele. Ühe olulise muudatusena võtsime kasutusele e-tuvastuse, mis võimaldab pangakonto avada internetipangas ilma kodust lahkumata. Aasta jooksul laiendasime sularahaau- tomaatide arvu, üle Eesti on nüüd 21 LHV sularahaau- tomaati. Jätkame uute sularahaautomaatide lisamisega ka 2019. aastal.

Kodulaenude puhul keskendusime suuremate linnade klientidele, kellele on oluline sujuv, kaasamõtlev ja kiire teenindus. Kodulaenude portfelli kasvas aasta jooksul 61 miljoni euro võrra, jõudes aasta lõpuks 139 miljoni euroni. Kodulaenusid pakume hinnaga, mis tagab aktsionäridele lubatud omakapitali tootluse.

Augusti lõpus tulime turule Noortepanga pakkumisega, mis sisaldab tavapärasest erksama disainiga noortekaarti, õppelaenu ning mikroinvesteerimise pakkumist. Samas näeme mikroinvesteerimise teenuse klientidena kõiki, kes soovivad investeerimisega alustada ilma eelteadmisteta ja soodsalt, madalate regulaarsete sissemaksetega ning sisuliselt olematu ajakuluga. Muudest uutest toodetest aitasime turule tuua Telia poolt arendatud mTasku ning töömeeste turule Tervise- ja Sisustuslaenu.

Finantsvahendajate suunal keskendusime uute klientide leidmisele ning tooteportfelli täiendamisele. Finantsva- hendajate huvi paindliku pangateenuse vastu on suur, uusi kliente lisandub pidevalt. Samas on kliendiks saamise protsess oluliselt pikem, sest ühelt poolt peavad finants- vahendajad tihti läbima erinevate litsentside taotlemise aeganõudva protsessi, teisalt paneme oluliselt suuremat rõhku klientide rahapesuvastaste ja tunne-oma-klienti põhimõtete järgimisse. Ühendkuningriigi äri on kasumlik, valdkonnaga seotud tulud jagunevad maksete, valuutav- ahetuse, kaardimaksete vahendamise, krediidi-teenuste ja haldamisega seotud tasude vahel.

2018. aastal ületas LHV Varahalduse poolt juhitud invest-eerimisfondide koondmaht 1,2 miljardi euro piiri. Fondide mahust valdava osa moodustavad aktiivselt juhitud pensionifondid, kus LHV investeerimisstrateegia on olnud konkureerivatest pensionifondidest selgelt erinev.

2018. aasta oli investorite jaoks raske aasta, kuivõrd vaid vähesed turud pakkusid positiivset tootlust. Näiteks Euroopa aktsiad kaotasid aasta jooksul 10,6% ja arenevad turud 10,3% väärtusest. LHV valik suunata juba varasemalt pensionifondide investeringud alternatiivsetesse varaklassidesse ning kohalikule turule oli seotud pikalt tõusnud rahvusvaheliste väärtpaberiturgudega, kuhu investeerimine oli LHV Varahalduse hinnangul muutunud kalliks. Selliselt tegutsedes õnnestus LHV aktiivselt juhitud fondidel 2018. aastal vara säilitada, nende tootlus jäi vahemikku -0,1% kuni 1,1%. Antud tootlused kuulusid aktiivselt juhitud fondide seas turu parimate sekka.

Detsembris 2018 muudetud Investeerimisfondide seadusel on pensionifondide tasustruktuurile arvestatav mõju. Fikseeritud tasusid vähendatakse märkimisväärselt, kuid selle kõrvale luuakse edukustasu teenimise võimalus. Seejuures vähendatakse oluliselt investeerimispiiranguid, mistõttu saavad fondid kasutada suuremat hulka investeerimisstrateegiaid. Suurem osa muudatustest rakenduvad 2019. aasta septembris.

Muudest olulistest sündmustest avalikustasime veebruaris esmakordselt lisaks aastasele finantsplaani ka LHV pikaajalise viieaastase finantsplaani. Käesoleva aasta finantsplaani muutsime mais, suurendades kasumi eesmärgi. Seatud eesmärgi ka täitsime, ületades finantsplaani kasumi osas 1,1 miljoni euro võrra.

Mais müüsimise Leedu tarbimiskrediidi ettevõtte UAB Mokilizingas, kus LHV-le kuuluvate aktsiate väärtuseks tehingus oli 7,5 miljonit eurot ja tehingult teenitav kasum ca 2.9 miljonit eurot.

Aasta lõpus viisime läbi LHV Groupi allutatud võlakirjade emissiooni, mille kõrge huvi tõttu suurendasime emissiooni mahtu 20 miljoni euroni. Märkimise maht oli meie seniste kapitali kaasamisega võrreldes suurim ning kokku märgiti LHV allutatud võlakirju ligi 1 700 investori poolt üle 51 miljoni euro. Võlakirjad olid osa meie 45 miljoni euro suurusest võlakirjaprogrammist, mille eesmärk on LHV kasvueesmärkide tagamine.

Ärikeskkond

Pikaajalise majanduse väljavaate puhul teeb meile suurimat muret erinev liikumiskiirus Euroopa erinevates regioonides ning stagnatsiooni tekitav ülereguleerimine. Turumajanduse põhitõe kohaselt pole tulu ilma riskita, seega süvenev riskide võtmise vältimine ja bürokratiseerimine vähendab ka potentsiaalset arengut ja tulusid. Mure ainult süveneb, kui USA ja Hiina arengud Euroopa omadest kiiremad on.

Paariaastasele perioodile keskendudes on siiski peamiseks stsenaariumiks euroala majanduse kasvamine paari protsendi võrra aastas. LHV kasvutrende on toetamas ka Eesti majanduskeskkond. Majanduskasv on olnud hea, siseriiklike riske maandavad tasakaalus eelarve, avaliku sektori madal võlatase ning positiivne välistasakaal.

Ootame majanduskasvu aeglast kasvamist, samas on muutunud ümberkaudsete majanduste prognoosimine järjest keerulisemaks. Kaevikutaktikana peetav kaubandussõda, oluliselt kasvanud volatiilsus aktsiaturgudel ja arenevate riikide võlakirjade riskipreemiate suurenemine on pigem murettekitavad. Euroopa suureks probleemiks on, et enne majanduse võimalikku jahtumist ei ole suudetud intressimäärasid tõsta ning sisuliselt on läbi viimata ka olulised reformid nõrgemate riikide pikaajaliste väljavaadete parandamiseks. Kuivõrd Eesti majandus on väga avatud väliskeskkonna mõjudele, puudutavad need trendid meid otseselt. Sisemaiste riskidena saab välja tuua pingelise olukorra tööjõuturul, mida teatav jahtumine võib leevendada, ebastabiilse maksukeskkonna ning kasvavad riskid ehitus- ja kaubandussektoris.

Finantssektorit varjutasid käesoleval aastal enim paari turuosalisega seotud rahapesuskandaalid. Isoleeritust paari turuosalisega tõestab ilmekalt asjaolu, et Basel Institute'i rahapesuriskide tabelis on Eesti tõusnud paremuselt teisele kohale. Sellest hoolimata on mainekahju Eestile tekkinud, mis finantssektori jaoks muudab keerulisemaks juurdepääsu finantseerimisele, vähendab korrespondentpankade huvi ning mõjutab potentsiaalseid krediidiaretinguid.

Eelneva taustal on krediiditurg püsinud siiski tugevana. Kasvamas on kõik peamised krediiditooted, sh ettevõtete laenud ja kodulaenud. Kodumajapidamiste finantstervis on pigem tugev, hoiuste ja laenude suhe on paranemas. Tähtajaks tasumata laenude osatähtsus on turul alla 1%, olles suures osas allahindlustega kaetud.

Strateegia ja tulevik

LHV strateegia kohaselt on Eesti meie koduturg, keskendume siin parima pangateenuse ja pensionifondide tootluse pakkumisele. Soovime kõnetada kasvavat hulka kliente, kellele läheks korda Eesti kapitali olulisuse suurendamine kohalike finantsteenuste pakkumisel. Proovime oma äri teha nii, et järjest suurem efektiivsus väljenduks langevas kulu-tulu suhtarvus ning aktsionäridele oleks tagatud 20% suurune maksude-eelne omakapitali tootlus. Teisalt otsime Eesti kõrval äri ka välisriikides ning oleme kujunenud finantsteenuseid eksportivaks ettevõtteks. Ühendkuningriigi suunal oleme teinud tugeva alguse, meie senine tegevus on jõudnud kasumisse.

Eraisikute puhul paneme rõhu kliendibaasi kasvatamisele ja klientide aktiivsuse suurendamisele. Keskendume suurematele Eesti linnadele, kus soovime kõnetada aktiivset ja elektroonilisi kanaleid esikohale seadvat klienti. Senisest enam soovime LHV kliendina näha noori. Kasvavat rõhku paneme klientide aktiivsusele. Soovime arveldavat klienti, kelle palk laekub LHV-sse ning kes kasutab igapäevaste rahaasjade ajamiseks LHV pangakaarti. Maksete osas hakkame pakkuma euro väikmakseid, krediittoodete puhul rõhume kiiremale otsustusprotsessile. Investeeringutoodete puhul parandame toodete nähtavust ning kodulaenusid väljastame tingimustel, mis tagab hea kulu-tulu suhte ning aktsionäride soovitava omakapitali tootluse.

Ettevõtete puhul keskendume laenuportfelli kasvatamisele ning kaubanduse finantseerimise osakaalu suurendamisele. Keskendume klientidele, kellele on oluline nende äritegevuse sisuline mõistmine ning sellel põhinev finantseerimise struktuur. Jätkame üheaastmelise otsustustasemega, mis tähendab kõigi otsuste tegemist kohapeal, kiirelt ja paindlikult.

Finantsvahendajate ärisuunal jätkame tooteportfelli täiendamise. Liitume reaalarajas naelamaksete süsteemiga, peale mida on LHV üks esimesi panku maailmas, mis suudab pakkuda nii reaalarajas euro- kui ka naelamakseid. Jätkame kontode, maksete, kaardimaksete vastuvõtmise,

laenude ja valuutateenuse pakkumisega. Kliendibaasi kasvatamisel jätkame kliendipõhiste lahenduste pakkumist. Meie kontor on küll Londonis, aga finantsvahendajate tegevus on tihti piiriülene, mistõttu otsime kliente ka teistest Euroopa pealinnadest.

Pensionifondides on esikohal pensionifondide klientidele parima tootluse saavutamine. Oleme muutmas oma investeerimisstrateegiat, keskendudes senisest enam börsiväliste erakapitali investeeringute leidmisele.

Praktilisemalt väljendatava eesmärgidena oleme oma lähiaastate eesmärgidena määratlenud:

- olla parim finantsteenuste pakkuja finantsvara koguvatele ja investeerivatele eraisikutele ning väikestele- ja keskmise suurusega ettevõtetele;
- olla kõige kaasamõtlevam finantsteenuste pakkuja rahvusvahelistele finantsvahendajatele;
- olla atraktiivne ja tunnustatud tööandja, kes pakub arengut, eneseteostust ja kasvu;
- teha oma äri nii, et kaasatud omakapitali tootlus ulatuks 20%-ni;
- jõuda Eesti väärtuslikumaks börsiettevõtteks.

Lõpetuseks – LHV-l on aasta lõpu seisuga kokku üle 5 600 aktsionäri, kellest üle 4 800 hoiab oma LHV aktsiaid LHV Pangas. Aktsionärina saab ettevõtte väärtuse tõusule kaasa aidata aktiivselt LHV teenuseid kasutades, mistõttu näeksin rõõmuga, et ka ülejäänud 800 aktsionäri oma aktsiaid LHV Pangas hoiaksid.

Madis Toomsalu

Tegevuskeskkond

Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) poolt 2018. aasta novembris avaldatud prognoosi kohaselt aeglustub globaalne majanduskasv 2019. ja 2020. aastal 3,5% juurde. Taastumist seni toetanud kaubavahetuse elavnemine on peatunud ning ettevõtete ärikeskkonna hinnangut kajastav globaalne ostujuhtide indeks (PMI) on languses. 2018. aasta lõpus alguse saanud naftahinna äkiline langus mõjutab negatiivselt toorme ekspordist sõltuvaid riike, pakkudes leevendust tugevnenud USA dollari tõttu kannatanud importijatele. Tööturul jätkub siiski olukorra paranemine ning palgakasvu tempo on lõpuks tõusmas. Majanduskasv on võrreldes viimaste aastatega vähem tasakaalus ning selgemalt on eristumas suuriigid, kus tõusutsüklitel on juba tipnenud.

Paisunud varade väärtused illustreerivad senist ekspansiivset rahapoliitikat, kus investorid on võetava riski eest aktsepteerinud järjest väiksemat pikaajaliselt oodatavat tootlust. Arenenud riikide keskpangad on USA eestvedamisel suunda muutmas, millega seonduvalt on lisandumas märke likviidsuspakkumise pöördumisest. Aktsiaturgude volatiilsus on oluliselt kasvanud, samuti erineva riskisusega võlakirjade intressimäärade vahed. Arengumaade valuutad on surve all. Tõusnud on maailmamajandust negatiivselt mõjutavad riskid, eesotsas proteksionistliku majanduspoliitikaga. Kokkuvõttes võib arenenud riikides järgmistel aastatel oodata majanduskasvu alanemist pikaajalise jätkusuutlikku taseme lähedale, mis on selgelt madalam võrreldes finantskriisi eelse dekaadiga.

Euroala majanduskasv aeglustus kolmandas kvartalis 2,1% peale. Sisenõudlusel põhinev majanduskasv oli laiapõhine, kuid viimastel kvartalitel on märgata nõrkust ekspordis. Tööstustoodangu kasv on võrreldes aasta algusega takerdunud, negatiivset mõju on avaldanud autotööstuse probleemid. Sentimendi langust võib samuti täheldada erinevate sektorite kindlustunnet peegeldavates indikaatorites. Majanduspilt on suures plaanis siiski rahuldav ja kasv positiivne kõikide riikide lõikes. Eesti jaoks eraldiseisvalt suurimate ekspordi sihtriikide, Soome ja Rootsi, majandused kasvasid kolmandas kvartalis vastavalt 2,4% ja 1,6%. Käesoleval aastal oodatakse Soome majanduskasvu aeglustumist, mis on tingitud peamiselt välisnõudluse langusest. Impordi kasvutempo jääb seevastu sisuliselt eelmise aasta tasemele, mis soosib jätkuvalt Eesti kaubavahetust. Rootsi majandus- ja impordikasv aeglustuvad samuti, kuid püsivad Eesti jaoks soodsad. Ühtlasi on Riksbank võtnud

suuna intressimäärade tõstmisele, mis jahutab küll majandust, kuid võiks läbi tugevama Rootsi krooni avaldada positiivset mõju Eesti eksportööridele.

Euroala tarbijahindade kasv on püsinud enam kui pool aastat Euroopa Keskpanga poolt eesmärgiks seatud 2,0% taseme juures, kuigi alusinflatsioon on madalam. Olemasoleva plaani kohaselt väljutakse senisest ekspansiivsest rahapoliitikast äärmiselt aeglaselt - võlakirjade ostuprogramm lõpetati 2018. aasta detsembris ning intressimäärade tõstmisega soovitakse alustada sügisel. Konsensusse ootuste kohaselt aeglustub Euroala majanduskasv 2019. aastal 1,9% peale. Kuna eksporditurgudel puhuvad erinevad vastutuuled, muutub sisenõudluse ja eratarbimise roll veelgi olulisemaks. Tarbimist toetab positiivselt tööjõus osalemise määra kasv ja töötuse määra jätkuv langus, mis on kiirendamas samuti palgakasvu. Ühtlasi on oodata lõdvemat eelarvepoliitikat valitsustelt. Kasvanud on nii Liidu sisesed, kui ka välised riskid – rahapoliitika normaliseerumise mõju aktsia- ja võlakirjaturgudele, USA proteksionistlik majanduspoliitika, käimasoleva Brexiti protsessiga kaasnev määramatus, kasvav rahulolematuse ja populism Itaalias ning Prantsusmaal. Kevadel on tulemas Europarlamendi valimised, mis lisavad täiendavaid pingeid.

Eesti majanduskasv kiirenes 2018. aasta kolmandas kvartalis 4,2% peale. Tulemus oli suures pildis pigem erandlik, kuna majandusaktiivsuse kasvu iseloomustavad näitajad nõrgenesid samal perioodil nii Eestis kui mujal. Majanduspilt ei olnud laiapõhiselt siiski enam nõnda tugev. Ekspordi kasv aeglustus oluliselt ja kasvuvõrdurik oli sisenõudlus. Tegevusalade lõikes oli kasv võrdlemisi ebaühtlane – pea pool majanduskasvust tuli ehitus- ja kinnisvarasektorist. Positiivsest küljest näitasid investeeringud taastumise märke, eesotsas ettevõtete investeeringutega, mis on oluline konkurentsivõime säilitamisel. Tarbijaid negatiivselt mõjutav inflatsioonisurve on üks euroala kõrgemaid.

Suur pilt püsib siiski hea, mida kinnitab ka Eesti Konjunktuuriinstituudi poolt 2018. aasta oktoobris avaldatud majanduskeskkonna ülevaade. Eesti eksperdid hindavad majanduskliimat heaks ning väljavaadet stabiilseks. Majandusaldusindeks on veidi langenud, kuid püsib kõrgemal pikaajalisest keskmisest. Sektorite lõikes on pilt samuti tugev, pikaajalisest keskmisest negatiivsemalt on meelestatud ainult teenindussektor. Peamiste äritegevust takistavate faktoritena tuuakse välja oskustööjõu puudus, kuid

samuti vähene innovatsioon ja rahvusvahelise konkurent-sivõime langus. Eratarbimine on tugev, mida toetab kõrge kindlustunne ja perekondade paranenud finantsolukord.

Eesti Panga avaldatud prognoosi järgi aeglustub Eesti majanduskasv 2019. aastal 3,2% peale. Edasist kiiret majanduskasvu takistavad nii kõrgkonjunktuuriga seotud pakkumispoolsed piirangud (vabade ressursside nappus), kuid samuti välisnõudluse aeglustumine. Põhiliseks kasvu-mootoriks on sisenõudlus, eesotsas eratarbimise ning investeringutega. Eratarbimist toetab jätkuvalt tugev palgakasv ning tööhõive kasv. Ühtlasi peaks inflatsiooni-tempo marginaalselt alanema, millele aitavad kaasa ener-giahindade stabiliseerumine ning maksutõusude suurema mõju jäämine varasematesse aastatesse. Samuti taastub investeringute positiivne panus, mida mõjutas eelmisel aastal negatiivselt kõrge võrdlusbaas. Teadus- ja arendus-tegevuse maht kasvab kiiresti ning järjest olulisemaks on muutumas kapitalimahutus intellektuaalomandi kasutus-õigusega seotud toodetesse. Riskidest võib olulisimaks pidada arenguid väliskeskkonnas, mida võib negatiivselt mõjutada eelkõige kaubanduspiirangutest tingitud nõud-luse langus ja sellega seonduv ebakindlus investeringute tegemisel ning rahapoliitika karmistumisega seotud mõjud. Eesti-siseselt on eelkõige vaja tegeleda konkurentsivõime parandamisega ja soodustada töötajate ümberõpet ning liikumist kõrgemat lisandväärtust pakkuvatesse sektori-tesse. Eestis on veel küllaltki palju madala tootlikkusega tööstust, mis tööjõukulude jätkuva suurenemise toime-l lähiaastatel tõenäoliselt kaob.

LHV ootab järgmisel kaheteistkümnel kuul positiivsete tren-dide püsimist Eesti majanduses. Majanduskasv aeglustub pikaajalise jätkusuutliku potentsiaalse taseme lähedale. Vabade ressursside puudus muudab järjest tähtsamaks ettevõtete kohanemisvõime ja edukuse tootlikkuse tõst-misel, milleks on vaja jõuliselt jätkata täiendavate inves-teeringute teostamisega. Eelkõige on oluline pikaajaliselt jätkusuutliku majanduskasvu saavutamine, mis on tasa-kaalus erinevate sektorite vahel.

Majandussektorite lõikes on riskid keskmisest kõrgemad ülekuumenemisohus olevas ehitussektoris, majutus- ja toit-lustussektoris ning veonduses ja laonduses. LHV on endi-selt konservatiivne kinnisvaraturu suhtes, jälgides kohalikku ja Skandinaavia turgu, seejuures pöörates kõrgendatud tähelepanu arengutele Rootsis. Rendirahavooprojektide osas valitseb oht, et arendatava mahu absorbeerimiseks ei pruugi lähiajal enam piisavalt nõudlust jätkuda ning rendi-hindades või vakantsuse määrades toimuvad korrektureid.

Positiivsena saab esile tõsta veel soodsana püsiva finant-seerimise keskkonna, mida hakkab järgmistel aastatel enam mõjutama arenenud riikide rahapoliitika karmistumine. Krediidiandustest võetud laenujäägi kasv püsib siiski veel hoogne. Majapidamiste laenuõudlus on tugev ning seda veavad eluasemelaenud ja autoliisingud. Uute väljastata-vate eluasemelaenude puhul paistab silma vaikselt tõusma hakanud keskmine intressimäär. Kesise investeerimisak-tiivsuse ja küllaltki suurte omavahendite tõttu on ettevõtete laenamine majapidamistest tagasihoidlikum. Laenude ja hoiuste suhe ning tähtjaks tasumata laenude osatähtsus laenuportfelist on kriisijärgsetel madaltasemetel. Ajaloo-liselt madalad intressimäärad ja tugev pankadevaheline konkurents pakub kohalikele ettevõtjatele võimalusi, mida viimased peaksid rohkem ära kasutama. LHV soovib uute kasvuallikate leidmisel ja toetamisel suurelt ning tõhusalt kaasa lüüa, pakkudes ettevõtjatele pikaajalist koostööd ja väärtust loovat kaasamõtlemist.

Eesti peamised majandusnäitajad*

	2013	2014	2015	2016	2017	Eesti Panga prognoos		
						2018E	2019E	2020E
SKP jooksevhindades (EUR miljard)	18,89	19,76	20,25	21,10	23,62	25,62	27,38	28,89
SKP püsivhindades**	1,4%	2,8%	1,4%	2,1%	4,9%	3,6%	3,2%	2,3%
Eratarbimine***	3,8%	3,3%	4,7%	4,4%	2,6%	4,3%	3,9%	3,2%
Valitsemissektori tarbimine	1,9%	2,7%	3,4%	1,9%	0,6%	-0,5%	1,2%	0,3%
Kapitali kogumahutus põhivarasse	-2,8%	-8,1%	-3,3%	-1,2%	12,5%	1,3%	5,3%	3,2%
Eksport	2,3%	3,1%	-0,6%	4,1%	3,5%	1,5%	1,8%	3,5%
Import	3,2%	2,2%	-1,4%	5,3%	3,6%	6,1%	3,9%	3,6%
Tarbijahinnaindeks	2,8%	-0,1%	-0,5%	0,1%	3,4%	3,5%	2,6%	2,1%
Töötuse määr (% tööjõust)	8,6%	7,4%	6,2%	6,8%	5,8%	5,8%	6,7%	6,9%
Jooksevkonto saldo (% SKPst)	-0,4%	0,9%	2,2%	1,9%	3,3%	0,5%	-1,0%	-1,0%
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKPst)****	-0,2%	0,7%	0,1%	-0,3%	-0,4%	0,5%	0,5%	0,3%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, juhul kui pole märgitud teisiti;

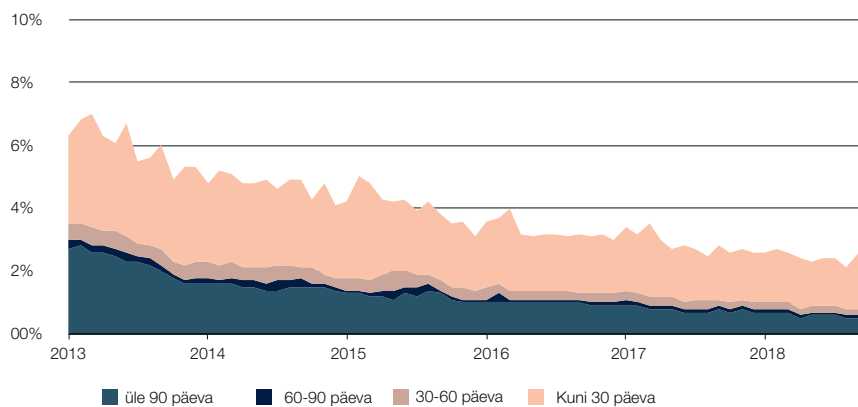
** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena;

*** Sisaldab kodumajapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone;

**** Valitsemissektori tulude ja kulude prognoos võtab arvesse nende meetmete mõju, mis olid prognoosi koostamise hetkeks piisava detailsusega teada.

Allikad: Eesti Pank, Statistikaamet

Tähtjaks tasumata laenude osatähtsus laenuportfelli

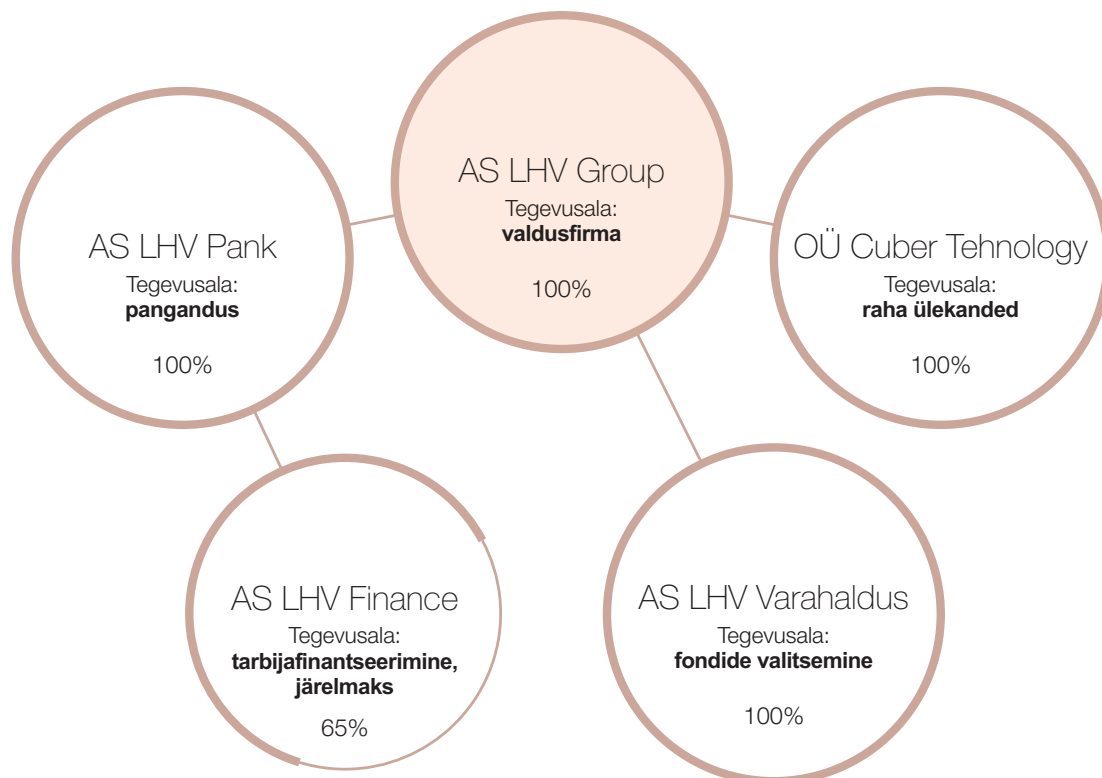

Allikas: Eesti Pank

Tegevusaruanne

AS LHV Group (edaspidi: Grupp või LHV) on suurim kodumaine finantsgrupp ja kapitali pakkuja Eestis. AS-i LHV Group peamisteks tütarettevõteteks on AS LHV Pank (edaspidi: Pank või LHV Pank) ja AS LHV Varahaldus (edaspidi: LHV Varahaldus).

LHV on loodud 1999. aastal pikaajalise investeerimis- ja ettevõtluskogemusega inimeste poolt. LHV esindused asuvad Tallinnas ja Tartus ning 2018. aastal avati kontor ka Londonis. LHV-s töötab üle 370 inimese. LHV pangateenuseid kasutab üle 192 000 kliendi ja LHV pensionifondidel on üle 201 000 kliendi.

Tegevuspõhimõtted

LHV missioon on aidata luua kohalikku kapitali ning toetada kohaliku ettevõtluse arengut.

LHV keskendub ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Eraklientidele pakub LHV kõrge kvaliteediga universaalpanganduse teenuseid. Äriklientidele pakub LHV paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist.

LHV tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased.

Kliendisuhtlus käib peamiselt läbi kaasaegsete elektrooniliste suhtluskanalite. Kokkuhoitud kulud jõuavad LHV klientideni läbi igapäevaste teenuste taskukohaste hindade.

LHV loodi partnerlusena ja partnerlus on LHV äri kasvatamise keskne viis. Uued algatused saavad kiiremini ja edukamalt elluviidud siis, kui osapooltel on samad huvid ja teineteise pikaajaline tugi.

LHV on avalik ettevõte, mille aktsiad on alates 2016. aasta mai kuust noteeritud NASDAQ Tallinna Börsil, mistõttu kõik LHV kliendid ja partnerid võivad olla LHV omanikeks.

Olulisemad sündmused aastal 2018:

- **LHV Pank**

Moody's kinnitas LHV Pangale stabiilsete väljavaadete ja krediidireitingu tasemel Baa1.

- **LHV Varahaldus**

LHV Varahaldus lõi uue pensionifondi LHV Pensionifond Eesti, mis investeerib ainult Eestisse.

- **UAB Mokilizingas müük**

LHV müüs 2018. aasta mais 50% osaluse ettevõttes UAB Mokilizingas, teenides erakorralise kasumi 2,9 miljon eurot.

LHV emiteeritud aktsiad ja võlakirjad

Viimastel aastatel on LHV kapitaliseeritud kiiresti kasvava kohaliku jaepangana, millel on selge maksevahendajatele suunatud nišš.

LHV tootlus ja investeeringud ei ole mitte ainult osa aktsiahinnast, vaid ka allutatud võlakirjadele makstavatest dividendidest ja intressidest. LHV-l on mitmeid väärtpabereid:

Nimi	ISIN	Väljaandja	Väärtus	Lõpptähtaeg	Börs
Lihtaktsia	EE3100073644	AS LHV Group	26 016 485	-	Nasdaq Tallinn põhinimekiri
Allutatud võlakiri	EE3300110741	AS LHV Group	15 000 000	29/10/2025	Nasdaq Baltic võlakirjade nimekiri
Allutatud võlakiri	EE3300110550	AS LHV Group	15 900 000	20/06/2024	Nasdaq Baltic võlakirjade nimekiri
Allutatud võlakiri	EE3300111558	AS LHV Group	20 000 000	28/11/2028	Nasdaq Baltic võlakirjade nimekiri

LHV on välja andnud ainult ühe lihtaktsia klassi, iga lihtaktsia annab ühe hääleõiguse. LHV Grupi aktsiatega kaubeldakse NASDAQ Tallinna põhiloomis alates 2016. aasta maist. Sellest ajast alates on aktsia hind tõusnud 34%, ulatudes 2018. aasta lõpuks 9,4 euronit. 2018. aastal oli madalaim kaubeldav hind 9,2 eurot ja kõrgeim 11,4 eurot. Aktsiahinna alusel oli LHV turuväärtus 245 miljonit eurot.

Dividendipoliitika osas püüab LHV saavutada pikaajalist dividendide kasvu, mõjutamata negatiivselt kontserni omavahendite suhtarvu. Aastane dividend koos dividendiga seotud maksudega moodustab 25% maksueelsest kasumist.

Igal aasta dividendide hinnatakse valitsevate majandusolude ja kontserni kasumi, kasvuvõimaluste, regulatiivsete nõuete ja kapitalipositsiooni valguses.

Lisaks on LHV võtnud vastu konservatiivse otsuse mitte arvestada kauplemisspositsioone LHV aktsiate ega tagatistena.

Aktsiaoptsiooniprogrammide teostamisel on aktsionärid delegeerinud volitused uute aktsiate emiteerimiseks Nõukogule.

LHV aktsiahinna muutus

2018. aastal muutis börsil omanikku 1,0 miljonit aktsiat summas 11,16 miljonit eurot, mis teeb keskmiseks kauplemisshinnaks 11,2 eurot. 2018. aasta lõpus oli LHV Grupil 5 615 aktsionäri, kellest 86,2% olid ühtlasi LHV Panga kliendid. Neile järgnesid Swedbanki kliendid (9,6%) ja SEB kliendid (3,8%). 74,9% aktsiatest kuulus ettevõtetele ja 25,1% eraisikutele. Aktsionäride hulgas domineerivad selgelt Eesti residendid või nendega seotud ettevõtted, kes omavad 99,9% aktsiatest.

LHV-l on Nasdaq Tallinna Börsil kolm allutatud võlakirjaemissiooni. Esimese võlakirja lõpptähtaeg on 2024.

aastal, teise 2025. aastal ja viimase võlakirja, mis anti välja 2018. aasta novembris, lõpptähtaeg on 2028. aastal. Uus võlakiri emiteeriti LHV Grupi kapitaliseerimise tugevdamiseks ja võimaldab 2024. aasta võlakirja potentsiaalset tagasiostmist 2019. aasta juunis. Võlakirjade kauplemine Nasdaq Balticsi võlakirjade nimekirjas on väga piiratud, kuna enamikul investoritel on „investeerida ja hoida” strateegia. 2018. aasta kogukäive oli 1,78 miljonit eurot.

2018. aasta lõpuks oli LHV Grupil ligi 1 000 võlakirjaomanikku, kellest 70% olid ühtlasi LHV Panga kliendid. Neile järgnesid 15% ulatuses Swedbanki ja 11% ulatuses SEB kliendid. Investoritest 68% moodustasid ettevõtted ja 32% eraisikud. 99,8% võlakirjainvestoritest olid Eesti residendid või nendega seotud ettevõtted.

AS-il LHV Group on 26 016 485 lihtaktsiat nimiväärtusega 1 euro. 31.12.2018 seisuga oli aktsiate jaotus järgmine:

- 13 104 054 aktsiat (50,37%) kuuluvad Nõukogu ja juhatuse liikmetele ning nendega seotud isikutele.
- 12 912 431 aktsiat (49,63%) kuuluvad Eesti ettevõtjatele ja investoritele ning nendega seotud isikutele.

31.12.2018 seisuga olid kümme suurimat aktsionäri:

Aktsiate arv	Osalus	Aktsionäri nimi
3 357 920	12.9%	AS Lõhmus Holdings
2 538 367	9.8%	Rain Lõhmus
2 111 344	8.1%	Viisemann Investments AG
1 595 620	6.1%	Ambient Sound Investments OÜ
1 210 215	4.7%	Krenno OÜ
999 456	3.8%	AS Genteel
951 978	3.7%	AS Amalfi
722 297	2.8%	Kristobal OÜ
636 260	2.5%	SIA Krugmans
589 177	2.3%	Bonaares OÜ

Turuosa

LHV ei ole seadnud konkreetset eesmärki turuosale, eesmärk on saavutada kasumlik kasv turul pakutavaid võimalusi kasutades. Igal aastal on LHV seadnud eesmärgiks kasvada turust kiiremini ja seeläbi suurendada oma turuosa. Uute klientide osas on eesmärgiks suurendada kliendiportfelli nii, et see ületaks igal aastal sündinud laste arvu. Viimastel aastatel oleme selle eesmärgi peaaegu kahekordselt saavutanud.

LHV turuosa erineb suurel määral toodete vahel: pensionitoodetes on meil turuosa 27% ja mõnes uuemas tootes, nagu eluasemelaenu, vaid 1%, vaatamata asjaolule, et uue müügi turuosa läheneb antud turul 10%-le. Eesti Panga süstemaatilise tähtsuse kalkultatsiooni põhjal teenis LHV 718 punkti, moodustades 7,18% kogu turuosast. Me näeme, et LHV suudab oma turuosa 2019. aastal suurendada 8%ni.

Tasustamispoliitika ja -süsteem

LHV tasustamisega seotud põhimõtteid kirjeldab LHV Group AS-i ja selle tütarühingute tasandil sise-eeskiri Tasustamispoliitika.

LHV-s puuduvad piirkondlikud erinevused tasustamis-põhimõtetes. Olulisim erinevus grupisiseste ettevõtete vahel on LHV Varahalduse AS-is töötasukomitee puudumine ja eraldiseisev avalikustamise nõuete täitmine.

Tasustamise põhimõtete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine. Tasustamispoliitika laiem eesmärk on stra-

teegia elluviimiseks vajaliku võimekuse, oskuste ja kogemustega töötajate värbamine, töötajate ja aktsionäride huvide ühildamine ning töötajate motiveerimine ja efektiivse riskijuhtimise tagamine kasvavaks äritegevuseks. Tasustamissüsteem koosneb põhi- ja muutuvtasudest, hüvitistest ja töötajatele suunatud soodustustest. LHV ei paku töötajatele turuhinnast madalama hinnaga teenuseid, ei tee tööandja kulul makseid kolmandasse pensionisambasse ega paku selliseid hüvesid nagu tööauto, mobiiltelefon või isikliku kasutuseks sülearvuti.

Üldine tasustamise strateegia on tagada pikaajaliste eesmärkide täitmiseks motiveeriv töötasu, luues tugeva seose töötasu ja LHV tulemuste vahel. LHV juhindub tulemuste mõõtmiseks kasutatavate peamiste kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete ning riski hindamise mõõdikute seadmisel järgmistest põhimõtetest:

- Tulemuskriteeriumid on kooskõlas usaldusväärse ja tõhusa riskijuhtimise põhimõtetega. LHV poolt välja töötatud tulemuskriteeriumid peavad silmas pidama LHV pikaajalisi huve, sh ei tohi need stimuleerida ülemäära riskide võtmist või ebasobivate toodete müüki.
- Tulemuskriteeriumid ei sisalda üksnes tegevuse tõhususe näitajad (näiteks kasum, tulud, tootlikkus, kulud ja mahunäitajad) või turupõhiseid näitajaid (näiteks aktsia hind või võlakirjade tootlus) vaid neid korrigeeritakse riskipõhiste näitajatega (näiteks kapitali adekvaatsus, likviidsus).
- Riskide ja tulemuste mõõtmiseks kasutatavad kriteeriumid on võimalikult tihedalt seotud kindlaksmääratud töötajaga, kelle tulemusi mõõdetakse, tehtavate otsustega ning tagavad, et tasude määramise

protsessil on töötajate käitumisele asjakohane mõju. Pikaajalist huvi silmas pidades toimub riskikäitumise hindamine ja kontroll üksik töötaja tasandil.

- Tulemuskriteeriumite väljatöötamisel kasutatakse nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid ning samuti absoluutseid ja suhtelisi kriteeriumeid asjakohaselt tasakaalustatuna.
- Kvantitatiivsed kriteeriumid katavad ajavahemikku, mis on piisavalt pikk, et võtta arvesse kindlaksmääratud töötajate või äriüksuste võetud riske.
- Kvalitatiivsete kriteeriumide näiteks on strateegiliste eesmärkide täitmine, väärtuspõhine käitumine, klientide rahulolu, riskijuhtimispoliitika järgimine, organisatsioonisiseste ja -väliste eeskirjade täitmine, juhtimisoskus, meeskonnatöö, loovus, motivatsioon ning koostöö teiste äriüksuste ja sisekontrolli funktsiooni täitjatega.

LHV värbamise strateegia on leida, kaasata ja hoida tööturu parimad tegijad. Töötasu määramisel on LHV pigem valmis tegema erandeid kui piirama valikuid ametikohast tulenevate rangete töötasuvahemikega. Töötajate hoidmiseks kujundab LHV oma soodustused ja hüved koostöös töötajatega. Töötasu määramisel võetakse arvesse:

- töötaja pühendumist ja tulemusi,
- töö mahtu,
- vastutust,
- nõutud haridustaset,
- juhtimistasandit,
- intensiivsust,
- ametikohal vajalikke teadmisi ja kogemusi,
- lisahüvitiste olemasolu,
- olukorda tööjõuturul,
- geograafilise asukoha palgataset
- ametikoha kriitilisust.

Töötasu suuruse määramise otsus peab olema objektiivne. Töötasu makstakse vastavalt tööle ja selle väärtusele, mitte lähtuvalt töötaja isikust, soost, vanusest, päritolust vms.

LHV-s kehtib üldine põhimõte, et töötajad ei tohi kasutada isiklikke riskimaandamisstrateegiaid või töötasu- ja vastutuskindlustust, mis kahjustaks Tasustamispoliitikasse integreeritud riski maandamise mõju. Tasustamispoliitika alusel tehtavate otsuste juures arvestatakse LHV finantsseisukorda ja kapitalibaasi jätkusuutlikkust.

LHV viib läbi regulaarset enesehindamise protseduuri. Enesehindamise eesmärk on kindlaks määrata kõik töötajad, kelle ametialane tegevus mõjutab või võib mõjutada oluliselt LHV riskiprofiili. Sellised kindlaksmääratud

töötajate grupid on toodud all tabelis koos 2018. aasta muutuv- ja põhitasu komponentide vaheliste suhtarvudega.

Kindlaksmääratud töötajate grupp	Suhtarv 2018. aastal
Kõrgem juhtkond	0.91
Kontrollfunktsiooni täitvad töötajad	0.24
Töötajad, kellel on oluline mõju krediidiriski positsioonile (töötaja poolt tehtud tehingu nimiväärtus moodustab vähemalt 0,5% LHV esimese taseme põhiomavahenditest ning on vähemalt 5 miljonit euro suurune)	0.53

Enesehindamine toimub sagedusega kord aastas majandusaasta alguses. Hindamise ajaline ulatus katab nii möödunud perioodi (sh majandustulemused, riskianalüüs) kui ka võtab arvesse eelseisvat majandusaastat. Enesehindamise käigus kindlaksmääratud LHV töötajad on kohustatud ühe kalendriaasta jooksul alates optioonide realiseerimisest hoidma optsoonide aluseks olevaid LHV aktsiaid enda omandis ja neid mitte võõrandama ega mistahes kujul koormama (sh pantima). Kindlaksmääratud töötajatel on keelatud aktsiaväärtuse vähenemise riski teisele osapoolale üle kanda näiteks kindlustuse ja teatavat liiki finantsinstrumentide kaudu. Enesehindamist viiakse läbi võttes arvesse LHV keerukuse astet, tegevusnäitajaid ja struktuuri. Otsustuspädevus on juhatusel, kes viib läbi analüüsi arutelu vormis juhatuse koosolekul. Enesehindamise algatab personaliosakond, protsessi ja tulemuste vastavust hindab vastavuskontrolli osakond, kelle esindaja viibib ka enesehindamise juures. Töötasukomitee vaatab iga-aastaselt läbi töötajaga seotud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed kriteeriumid ja enesehindamise protsessi, mille alusel otsuseid tehakse. Enesehindamise tulemuse vaatab sõltumatult läbi siseaudit, tulemusi presenteeritakse kokkuvõtlikult Nõukogule.

Aksiaoptsioonid

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja võtmeisikutele. Aksiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega. Samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul.

Programmi raames lisandub põhipalgale iga-aastane tulemustasu, mille suurus või väljastamine on vastavuses individuaalsete ja LHV eesmärkide täitmise või mittetäitmisega. Programmi eesmärgid on:

- konkurentsivõimelise tasustamise tagamine, et olla tööjõuturul atraktiivne,
- võtmeisikute hoidmine ja motiveerimine läbi omanikusuhte loomise,
- aktsionäride ja töötajate huvide ühildamine,
- ettevõtte väärtuse kasvatamine läbi tulemusjuhtimise.

Opsiooniprogrammi tulemustasu instrumendiks on 100% aksiaoptsioonid. Aksiaoptsioonide tähtaeg on kolm aastat alates optsioonide andmise hetkest. Kolmeaastane periood enne optsioonide väljastamist aktsiates annab võimaluse tulemusi hinnata pikaajaliselt. Opsioone ei saa realiseerida rahas. Aksiaoptsioone väljastatakse igal aastal maksimaalselt kuni 2% ulatuses LHV aktsiate koguarvust. LHV-l on õigus keelduda aksiaoptsioonide realiseerimisest ja aksiaoptsioonide väljalaskmisest õigustatud isikule kas osaliselt või tervikuna juhul, kui:

- LHV üldkoosolek või üldkoosoleku otsuse alusel LHV nõukogu ei võta vastu otsust LHV aktsiakapitali suurendamise kohta ja aktsiate väljalaskmise kohta;
- Opsioone saama õigustatud isiku juhtorgani liikme suhe või töösuhe on lõppenud opsioone saama õigustatud isiku algatusel või vastavalt töölepingu seaduse §-le 88 või kui töölepingu seadust muudetakse, siis analoogsel alusel, kusjuures LHV nõukogu otsuse alusel on võimalik teha käesoleva punkti kohaldatavuse osas erandeid;
- LHV või selle asjakohase tütarühingu üldised majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud;
- opsioone saama õigustatud isik ei täida enam tulemuskriteeriume või ei vasta seaduses sätestatud krediitdialutuse/fondivalitsete juhile või töötajale esitatud nõuetele;

- LHV või selle asjakohane tütarühing ei täida enam usaldatavusnormatiive või vastava äriühingu riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega;
- opsioonide andmisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Sarnaselt 2014. aastale on aksiaoptsioone väljastatud iga-aastaselt ka 2015. kuni 2018. aastal. 2018. aastal realiseeriti 2015. aastal väljastatud opsioonid täies mahus. Järgmine aksiaoptsioonide väljastamine võib aset leida 2019. aastal vastavalt Nõukogu otsusele.

Aksiaoptsioonide saamine ja suurus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevuseesmärkide edukast täitmisest. 2018. aasta alguses väljastati aksiaoptsioone 70 inimesele, summas 1 458 tuhat eurot. 2017. aasta alguses väljastati aksiaoptsioone 69 inimesele, summas 1 573 tuhat eurot. 2016. aasta alguses väljastati aksiaoptsioone 49 inimesele, summas 826 tuhat eurot. 2015. aastal väljastati aksiaoptsioone 48 inimesele, summas 681 tuhat eurot. 2014. aastal väljastati aksiaoptsioone 35 isikule kogusummas 645 tuhat eurot. Aksiaoptsioonide saamiseks sõlmiti juhatuse liikmete ja töötajatega aksiaoptsioonilepingud kolmeaastase perioodiga. 2014. aastal väljastatud aksiaoptsioonid realiseeriti 2017. aastal, kus 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid said optsiooniprogrammis osalenud soetada hinnaga 2 eurot aktsia kohta. 2015. aastal väljastatud aksiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2018-31.07.2018 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 2,4 eurot aktsia kohta. 2016. aastal väljastatud aksiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2019-31.07.2019 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 3 eurot aktsia kohta. 2017. aastal väljastatud aksiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2020-31.07.2020 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,65 eurot aktsia kohta. 2018. aasta alguses. 2018. aastal väljastatud aksiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 01.05.2021-31.07.2021 ning 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 4,87 eurot aktsia kohta. 2018. aasta alguses.

LHV Groupi ühingujuhtimine

Nõukogu

Rain Lõhmus on LHV asutaja ja AS-i LHV Group nõukogu esimees ning AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Finance nõukogu liige. Täiendavalt kuulub ta AS-i Arco Vara, AS-i Hortes ja Thermory AS-i nõukogusse. Ta on ka AS-i Lõhmus Holding omanik ja juhatuse liige ning OÜ Merona Systems omanik. Ühtlasi on ta Zerospotnrg OÜ ja Umblu Records OÜ juhatuse liige ja üks omanikest. Rain Lõhmus on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli ja Harvard Business School-i juhtimisprogrammi.

Rain Lõhmusele ja temaga seotud isikutele (Lõhmus Holdings OÜ, OÜ Merona Systems) kuulub kokku 6 478 005 aktsiat, mis moodustab 24,9% kõikidest aktsiatest.

Raivo Hein on AS-i LHV Group ja AS-i LHV Pank nõukogu liige. Täiendavalt kuulub ta AS-i Puumarket nõukogusse. Ta on ka OÜ Kakssada Kakskümmend Volti omanik ja juhatuse liige, samuti OÜ Saarte Sillad ja mitmete isiklike investeeringute juhtimiseks mõeldud ettevõtete juhatuse liige. Raivo Hein on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli.

Raivo Hein ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. Temaga seotud isikutele OÜ Kakssada Kakskümmend Volti, Lame Maakera OÜ ja Astrum OÜ kuulub kokku 494 110 AS-i LHV Group aktsiat.

Heldur Meerits AS-i LHV Group nõukogu liige, AS LHV Pank nõukogu liige kuni 23. detsember 2018. Ühtlasi kuulub ta äriühingute Kodumaja AS ja AS Smart City Group ning sihtasutuste SA Põltsamaa Ühisgümnaasiumi Toetusfond, SA Dharma ja SA Tähelaps nõukogusse. Heldur Meerits on ka enda majanduslike erahuvide haldamisega tegelevate ettevõtete AS Amalfi ning AS Altamira omanik ja juhatuse liige. Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna.

Heldur Meerits ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. AS Amalfi omab 951 978 AS-i LHV Group aktsiat.

Tiina Möis on AS-i LHV Group ja AS-i LHV Pank nõukogu liige. Täiendavalt kuulub ta AS-i Baltika ja Rocca al Mare Kooli AS-i nõukogusse. Ta on ka AS-i Genteel omanik ja juhatuse liige. Tiina Möis on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli (TalTech).

Tiina Möis ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. AS Genteel omab 999 456 AS-i LHV Group aktsiat.

Sten Tamkivi on AS-i LHV Group nõukogu liige. Täiendavalt kuulub ta ettevõtete ASI Private Equity AS ja Kistler-Ritso Eesti SA nõukogusse. Ta on ka Seikatsu OÜ ja Osaluste Hellalt Hoidmise OÜ omanik ja juhatuse liige, lisaks Topia OÜ juhatuse liige. Sten Tamkivi on lõpetanud Stanford University Graduate School of Business-i.

Sten Tamkivile ja temaga seotud isikule Seikatsu OÜ kuulub kokku 11 180 AS-i LHV Group aktsiat.

Andres Viisemann on LHV asutaja ja LHV pensionifondide juht. Ta on AS-i LHV Group, AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Varahaldus nõukogu liige. Ühtlasi kuulub ta ettevõtete AS Fertilitas ja Rocca al Mare Kooli SA nõukogusse. Ta on ka Viisemann Holdings OÜ omanik ja juhatuse liige. Andres Viisemann on lõpetanud Tartu Ülikooli ja omandanud magistrikraadi INSEAD-is rahvusvahelise ärijuhtimise erialal. Andres Viisemannile ja temaga seotud isikutele (Viisemann Investments AG, Viisemann Holdings OÜ) kuulub kokku 2 549 308 aktsiat, mis moodustab 9,8% kõikidest aktsiatest. Tulenevalt Andres Viisemann tegutsemisest LHV pensionifondide juhina on Andres Viisemannil võimalik 2016., 2017. ja 2018. aastal väljastatud optsioonide eest kokku saada 34 505 AS-i LHV Group aktsiat.

Tauno Tats on AS-i LHV Group nõukogu liige. Ühtlasi kuulub ta EFTEN Kinnisvarafond AS-i, AS-i Ecomet Invest ja OÜ Eesti Killustik nõukogusse ning Ammende Hotell OÜ juhatusse. Ta on ka Ambient Sound Investments OÜ juhatuse liige ja üks omanikest ning samuti viimati mainitud ettevõtte investeeringute juhtimiseks asutatud ettevõtete juhatuse liige. Ta on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli.

Tauno Tats ei oma AS-i LHV Group aktsiaid. Ambient Sound Investments OÜ omab 1 595 620 AS-i LHV Group aktsiat.

Juhatus

Madis Toomsalu on AS-i LHV Group juhatuse liige ning AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Varahaldus nõukogu esimees. Ta on ka MTÜ FinanceEstonia juhatuse liige. Madis Toomsalu on lõpetanud 2009. aastal ärikorralduse bakalaureuseõppe Tallinna Tehnikaülikoolis (TalTech) ja omandanud samas 2011. aastal magistrikraadi avaliku sektori rahanduse erialal.

Madis Toomsalule kuulub 24 397 LHV Grupi aktsiat. Madis Toomsalul on võimalik 2016., 2017. ja 2018. aastal väljastatud optsioonide eest kokku saada 46 979 AS-i LHV Group aktsiat.

Nõukogu tasemel moodustatud komiteede liikmed

Auditikomitee

Kristel Aarna töötab 2011. aastast AS-i TV Play Baltics finantsjuhina ning oli enne seda Swedbanki Balti panganduse peakontroller. Varasemalt on ta olnud KPMG Baltics AS-i finantsnõustamise teenuste juht ja töötanud ka Eesti Pangas ja CVS Caremark Corporation-s. Ta on ka IKA Konsult OÜ omanik ja juhatuse liige. Kristel Aarna on omandanud bakalaureuse kraadi Taru Ülikooli majandusteaduskonnas ja ärijuhtimise magistrikraadi finantsjuhtimises Bentley University Graduate School of Business-is.

Kristel Aarna ei oma AS-i LHV Group aktsiaid.

Urmas Peiker on kaasasutaja ja töötab äriarenduse juhina Eesti päritolu iduettevõttes Funderbeam. 2013. aasta maist kuni oktoobrini 2014. aastal oli ta AS-i LHV Pank vastavuskontrolli juht. Varasemalt on Urmas Peiker töötanud ka Finantsinspektsiooni turujärelevalve osakonna juhatajana, lisaks Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangas ning Morgan Stanleys. Urmas Peiker on omandanud bakalaureuse kraadi Tartu Ülikooli ja magistrikraadi Duke'i Ülikooli õigusteaduskonnas USA-s.

Urmas Peiker ei oma AS-i LHV Group aktsiaid.

Tauno Tats (AS-i LHV Group nõukogu liige)

Töötasukomitee

Madis Toomsalu (AS-i LHV Group juhatuse liige ning AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Varahaldus nõukogu esimees)

Rain Lõhmus (AS-i LHV Group nõukogu esimees ning AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Finance nõukogu liige)

Andres Viisemann (AS-i LHV Group, AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Varahaldus nõukogu liige)

Riski ja kapitali komitee

Rain Lõhmus (AS-i LHV Group nõukogu esimees ning AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Finance nõukogu liige)

Tiina Mõis (AS-i LHV Group ja AS-i LHV Pank nõukogu liige)

Andres Viisemann (AS-i LHV Group, AS-i LHV Pank ja AS-i LHV Varahaldus nõukogu liige)

Tütärühingute nõukogud ja juhatused

AS LHV Pank

Nõukogu: Madis Toomsalu (esimees; kuni 05.12.2021), Raivo Hein (kuni 20.09.2022), Heldur Meerits (kuni 23.12.2018), Tiina Mõis (kuni 31.12.2019), Rain Lõhmus (kuni 31.12.2019), Andres Viisemann (kuni 20.09.2022)

Juhatus: Erki Kilu (esimees; kuni 20.09.2022), Jüri Heero (kuni 20.09.2022), Andres Kitter (kuni 20.09.2022), Meelis Paakspuu (kuni 20.09.2022), Indrek Nuume (kuni 20.09.2022), Martti Singi (kuni 20.09.2022), Kadri Kiisel (kuni 20.09.2022)

AS LHV Finance

Nõukogu: Erki Kilu (esimees; kuni 24.08.2023), Rain Lõhmus (kuni 24.08.2023), Veiko Poolgas (kuni 24.08.2023), Jaan Koppel (kuni 24.08.2023)

Juhatus: Kadri Kiisel (kuni 05.02.2023)

AS LHV Varahaldus

Nõukogu: Madis Toomsalu (esimees; kuni 04.12.2021), Erki Kilu (kuni 28.04.2022), Andres Viisemann (kuni 28.04.2022)

Juhatus: Mihkel Oja (esimees; kuni 09.10.2022), Joel Kukemelk (kuni 09.10.2022)

Cuber Tehnology OÜ

Juhatus: Jüri Laur (tähtajatult)

Finantstulemused

(miljonites eurodes)	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*
Hoiuste ja saadud laenude maht	457	633	778	1 543	1 444
Maksevahendajate hoiused	0	0	32	607	194
Laenude netomaht	316	410	538	732	919
Varade maht	556	757	935	1 773	1 677
Fondide maht	504	570	974	1 103	1 214
Kinnipidamiskontode maht	586	1 253	1 072	1 287	1 486
Neto intressitulu	20,3	23,2	30,0	35,5	39,8
Neto teenustasutulu	12,8	14,7	19,2	22,2	26,0
Neto finantstulu	0,5	0,4	1,3	1,0	3,4
Netotulud	33,6	38,3	50,5	58,7	70,0
Kulud	21,7	24,1	28,9	31,9	33,8
Kasum enne krediidikahjumeid	11,9	14,3	21,7	26,6	36,2
Oodatav krediidikahjum	2,6	1,4	1,5	3,2	5,3
Tulumaksukulu	0,5	0,9	0,3	1,2	3,8
Kasum	9,7	14,8	19,9	22,2	27,2
sh emaettevõtte omanikele kuuluv osa	9,2	13,7	17,8	19,6	25,2

*sisaldab lõpetatud tegevusi

Grupi maksueelne kasum 2018. aastal oli 30,9 miljonit eurot ja puhaskasum 27,2 miljonit eurot. Maksueelne kasum on 32% suurem kui aasta varem. Neto intressitulu kasvas 12% ja neto teenustasutulu 17%. Finantstulud kasvasid 246%, peamiselt tänu UAB Mokilizingas müügist saadud kasumile. Grupi puhaskasum oli 70,0 miljonit eurot ja kasvas eelmise aastaga võrreldes 20%. Tulude suurenemisest 2,9 miljonit eurot on seotud UAB Mokilizingas müügiga, ülejäänud suurenemine on seotud kõrgemate ärimahtudega. Kulud moodustasid 33,8 miljonit eurot ja kasvasid aastaga 6%. Suurem osa kulude kasvust on seotud suurenenud ärimahtude ja töötajate arvu kasvuga. Grupp saavutas 2018. aasta alguses avaldatud finantsprognnoosi.

Detsembri lõpuks oli Grupi laenuportfelli kogumaht, millest on maha arvatud allahindlused, 919 miljonit eurot (detsember 2017: 732 miljonit eurot). Portfelli maht kasvas aastaga 26%. Laenuportfelli suurima osa moodustavad laenud ettevõtetele, mis kasvasid aastaga 30% 664 miljoni euroni (2017: 510 miljonit eurot). Jaelaenude portfelli kasvas aastaga 15% 265 miljoni euroni (2017: 230 miljonit eurot).

Grupi hoiuste maht vähenes aastaga 6% ja oli aasta lõpuks 1 444 miljonit eurot (2017: 1 543 miljonit eurot). Nõudmiseni hoiuste osakaal jäi samaks olles 92% (31.12.2017: 92%).

Äriüksuste lõikes teenis konsolideeritud AS LHV Pank 2018. aastal kasumit 18,4 miljonit eurot, kasvades võrreldes eelmise aastaga 2,9 miljonit eurot. Laenud klientidele

kasvasid 199 miljoni võrra, ulatudes 919 miljoni euroni. Aasta jooksul vähenesid maksevahendajate hoiused 413 miljoni euro võrra, samal ajal kui põhipanganduse klientide hoiused kasvasid 314 miljoni euro võrra, moodustades aasta lõpuks hoiused 1 444 miljoni euro ulatuses. Klientide arv kasvas 28 tuhande võrra.

2018. aastal teenis LHV Varahaldus kasumit 6,8 miljonit eurot, mis on võrreldes eelmise aastaga 1,0 miljoni euro võrra enam. Teise samba pensionifondide klientide arv kasvas 1,0 tuhande võrra, ulatudes 178 tuhandeni. Neto teenustasutulu kasvas 0,6 miljoni euro võrra 13,9 miljoni euroni. Kasvu taga on valitsevate varade mahu kasv, mis kompenseeris juhtimistasude vähenemise. Ärikulud kahanesid 2018. aastal 0,8 miljoni euro võrra 5,8 miljoni euroni. Lisaks vähendas LHV Varahaldus aktsiakapitali 1,2 miljoni euro võrra (2017: aktsiakapital 15,5 miljonit eurot) ja maksis 2017. aasta eest dividende 4,4 miljonit eurot (2017: 5,8 miljonit eurot). LHV Group kui eraldi üksus teenis kasumit 11,7 (2017: 2,7) miljonit eurot tulenevalt tütarettevõtete LHV Varahaldus ja LHV Pank dividendide maksmisest LHV Group-ile ja UAB Mokilizingas müügist.

Aasta jooksul registreeris LHV Pank filiaali Ühendkuningriigis. LHV ei omandanud uusi tütarettevõtteid. Mais 2018 müüdi UAB Mokilizingas ning teeniti erakorraline kasum 2,9 miljonit eurot. Sellest tulenevalt uuendati ka 2018. aasta finantsplaani.

Võtmenäitajad*(miljonites eurodes)*

	2014	2015	2016	2017	2018
esimese taseme põhiomavahendite kapitali adekvaatsus %	17,58	15,97	15,10	14,02	14,88
Tier 1 kapitali adekvaatsus %	17,58	15,97	15,10	14,02	14,88
kapitali adekvaatsus %	22,82	23,36	20,70	18,30	20,91
omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL) %	15,72	14,49	12,25	7,78	11,43
finantsvõimenduse suhe %	6,92	6,84	6,96	5,01	6,56
likviidsuse kattekordaja %	190,00	271,60	221,54	121,30	148,5
stabiilne rahastamise suhe (NSFR) %	-	-	-	140,8	147,6
omakapitali tootlus (ROE) % *	21,4	21,8	20,7	17,6	18,4
varade tootlus (ROA) %	2,00	2,3	2,4	1,6	1,6
rahavoogude investeeringu tasuvus (CFROI) %	26,4	25,9	23,9	22,6	25,4
kulude ja tulude suhe %	67,5	62,8	57,2	54,4	48,3
neto intressimarginaal (NIM) %	3,50	3,62	3,60	2,66	2,34
hinnaavahe (spread) %	3,44	3,55	3,52	2,62	2,32
laenude ja varade suhe %	57,42	54,54	57,86	41,61	55,24
laenude ja hoiuste suhe %	69,68	66,91	69,68	48,00	65,14
aktsiahinna ja puhaskasumi suhe aktsia kohta	-	-	13,29	13,56	9,75
dividendi ja puhaskasumi suhe %	-	-	26,7	21,0	21,6
dividend aktsia kohta	-	-	-	0,15	0,16

Suhtarvude selgitused

* Omakapitali tootluse suhtarv baseerub AS LHV Group omanikele omistatud kasumil ja omakapitalil ning ei sisalda mittekontrollivat osalust.

Kapitali adekvaatsus arvutatakse vastavalt ühise aruandluse (COREP-i) aruandele iga aasta lõpuks.

omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL) = (omavahendid + kvalifitseeruvad kohustised) / kohustised kokku * 100

Likviidsuse kattekordaja, stabiilne rahastamise suhe (NSFR) arvutatakse vastavalt ühise aruandluse (COREP-i) aruandele iga aasta lõpuks.

omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) * 100

varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad, keskmine * 100

rahavoogude investeeringu tasuvus (CFROI) = kasum äritegevusest / investeeringud (keskmine)

kulude ja tulude suhe = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

neto intressimarginaal (NIM) = neto intressitulu / intressiriskile avatud varad, keskmine * 100

hinnaavahe (spread) = intressiriskile avatud varade intressitootlus – võõrkapitali hind

laenude ja varade suhe % = neto laenud / varad kokku * 100

laenude ja hoiuste suhe % = neto laenud / hoiused * 100

aktsiahinna ja puhaskasumi suhe aktsia kohta = aktsia

hind/puhaskasum/aktsiate arv (keskmine)

dividendi ja puhaskasumi suhe = dividend/puhaskasum

dividendi ja aktsia suhe = dividendi väljamaksed kalendriaastal / aktsiate arv väljamakse hetkel

Likviidsus ja kapitaliseeritus

Grupi likviidsuse kattekordaja (LCR), mida arvutatakse vastavalt Basel Komitee määratlusele, oli detsembri lõpu seisuga 148,5% (31.12.2017: 121,3%, 31.12.2016: 221,5%). Grupi likviidsusolukord ei ole muutunud, sest LCR-i kasvu taga on finantsvahendajate poolt Panka paigutatud hoiused, mida kaetakse 100% ulatuses likviidsete vahenditega. Finantsvahendajate hoiuseid arvesse võtmata on Grupi LCR 31.12.2018 seisuga 235,5%. Grupp loeb likviidsuspuhvrite hulka raha keskpangas ja teistes krediitiasutustes ning võlakirjaportfelle, mis moodustasid bilansimahust 43% (31.12.2017: 57%). Grupi laenude ja hoiuste suhe 2018. aasta lõpus oli 65% (31.12.2017: 48%).

Grupi omavahendite tase seisuga 31.12.2018 oli 183,3 miljonit eurot (31.12.2017: EUR 141,6 miljonit). Võrreldes sisemiste kapitali adekvaatsuse eesmärkidega, mis on 15,50%, on Grupp raporteerimisperioodi lõpus hästi kapitaliseeritud.

Kapitali adekvaatsuse tase oli 20,91% (31.12.2017: 19,6%) ning esimese taseme omavahendite suhtarv 14,88% (31.12.2017: 15,3%), oluliselt kõrgemal regulatiivsest piirmäärast 11,3% (31.12.2017: 10,4%).

Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Grupp on aruandeaastal ning võrreldaval perioodil täitnud kõiki kapitalinõudeid.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Vastavalt Baseli Pangajärelevalve Komitee nõuetele arvatud finantsvõimenduse määr oli seisuga 31.12.2018

7,31% (31.12.2017: 5,83%). Finantsvõimenduse määr on grupi esimese taseme omavahendite ja panga kogu riskipositsiooni (sh riskipositsioon varadelt ja bilansivälistelt kohustistelt) jagatis. Aasta lõpu finantsvõimenduse määr on viimase kvartali kuude aritmeetiline keskmine.

Detsembris 2017 kehtestas Finantsinspeksioon LHV Grupile uue usaldatavusnormatiivi, milleks on omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõue (MREL). Nimetatud suhtarv on kriisilahenduskava üheks osaks ning kohustab LHV'd omama piisavas koguses omavahendeid ning tagamata pikaajalisi kohustisi, mida saab kriisilahenduse kava järgi kasutada kahjumite katteks. MREL'i minimaalseks nõudeks kehtestati 5,79% ning see hinnatakse kord aastas Finantsinspeksiooni poolt üle. LHV Grupil oli nimetatud suhtarv aasta lõpu seisuga 11,43% (2017: 7,78%) ning sisaldab piisavat puhvrit 2019. aasta kasvuplaanide teostamiseks. Teisalt sunnib see LHV'd muutma oma senist ainult hoiustest finantseerimise poliitikat ning Grupp hakkab MREL suhtarvu juhtimiseks kaasama ka võlakirjade või laenu vormis MREL'i kvalifitseeruvaid kohustisi.

Kapitalibaas

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2018*	31.12.2018	31.12.2017
Sissemakstud aktsiakapital	26 016	26 016	25 767
Ülekurs	46 653	46 653	46 304
Kasumi arvel moodustatud kohustuslik reservkapital	3 451	3 451	2 471
Muud reservid	78	78	36
Eelmiste aastate jaotamata kasum	50 193	50 193	24 468
Immateriaalne pohivara (miinusega)	-19 084	-19 084	-7 940
Aruandeperioodi kasum	25 237	25 237	19 603
Mahaarvamised	-194	-194	0
Dividendi pakkumus (koos tulumaksuga)	-6 708	0	0
Esimese taseme omavahendid kokku	125 642	132 350	110 709
Allutatud kohustised	50 900	50 900	30 900
Teise taseme omavahendid kokku	50 900	50 900	30 900
Piiranguid ületavad allutatud kohustised ja eelisaktsiad	0	0	0
Neto-omavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	176 542	183 250	141 609

Kapitalinõuded

Keskvalitsused ja keskpangad standardmeetodil	938	938	945
Krediidiasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	5 376	5 376	6 950
Äriühingud standardmeetodil	579 836	579 836	428 428
Jaenõuded standardmeetodil	133 250	133 250	144 237
Avalik sektor standardmeetodil	125	125	185
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	39 903	39 903	20 039
Viivituses nõuded standardmeetodil	10 142	10 142	20 956
Investeeringufondide aktsiad ja osakud standardmeetodil	7 973	7 973	6 281
Muud varad standardmeetodil	10 557	10 557	13 824
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	788 090	788 090	641 845
Valuutariski kapitalinõue standardmeetodil	3 957	3 957	3 551
Intressipositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	32	32	412
Aktsiapositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	704	704	585
Krediidiväärtuse korrigeerimise riski kapitalinõue	41	41	15
Operatsiooniriski kapitalinõue baasmeetodil	91 575	91 575	75 999
Kokku kapitalinõuded adekvaatsuse arvutamiseks	844 399	884 399	722 407
Kapitali adekvaatsus (%)	20,91	21,70	19,60
Esimese taseme kapitali suhtarv (%)	14,88	15,67	15,32

* auditeeritud numbrid, mis sisaldavad dividendi pakkumust

Finantsplaan

Alates 2018. aastast avaldab LHV järgmise viie aasta finantsplaani. Kuna planeerimisperiood on pikk, siis tuleb siduvalt vaadelda vaid esimest aastat, jättes alles jäävad neli aastat suuniseks, milliseks LHV näeb oma äritegevuse arendamist.

Finantsplaani taga olevad eeldused

Suurim eeldus on makromajanduslik olukord, mille osas teame, et ei plaani suuremaid muudatusi LHV tegeliku arengu tutvustamiseks ilma olulise majanduskeskkonna mõjuta. Lisaks arvame, et konkurents jääb praeguse

olukorraga sarnaseks. Kaks suurimat muudatust, mida on arvesse võetud: juba teadaolevad muudatused seadusandluses ja turu seisukohat intressimäärade osas. Selle plaani alusel hakatakse 2020. aastal tõstma intressimäärasid ja need avaldavad positiivset mõju aastatele 2021-2023. Selle plaani juures on LHV-l jätkuvalt kolm ärivaldkonda, millest Eesti pangandus- ja varahaldus on juba praegu kindlad, ning maksevahendajate ärivaldkond hakkab suurenema.

Kasumiaruanne

(miljonites eurodes)

	2019	2020	2021	2022	2023
Neto intressitulu	48	61	77	91	112
Neto teenustasutulu	25	29	32	36	41
Muud finantstulud ja -kulud	0	0	0	0	0
Muud tegevustulud ja -kulud	0	0	0	0	0
Netotulud kokku	73	90	109	127	153
Halduskulud kokku	-33	-37	-42	-47	-51
Põhivaraga seotud kulud	-3	-4	-4	-4	-4
Varade väärtuse langus	-4	-6	-8	-10	-11
Kasum enne tulumaksu	32	42	55	67	87
Tulumaksukulu	-2	-2	-3	-3	-3
Avansiline tulumaksukulu jm.	-3	-4	-6	-7	-9
Puhaskasum	27	36	46	57	74
Puhaskasum / vähemusosaluse osa	2	2	2	3	3
Puhaskasum / grupi aktsionäride osa	25	34	44	55	71

Bilanss

(tuhandetes eurodes)

	2019	2020	2021	2022	2023
Raha ja hoiused	837	965	1 133	1 287	1 396
Investeeringusportfell	85	105	112	112	112
Laenu ja muud nõuded kokku	1 181	1 448	1 786	2 094	2 409
Pikaajalised finantsinvesteeringud	7	8	6	7	7
Muud varad	27	32	34	36	38
Aktiva kokku	2 138	2 558	3 071	3 535	3 963
Klientide hoiused kokku	-1 863	-2 195	-2 561	-2 951	-3 313
Saadud laenu kokku	-32	-82	-182	-207	-207
Allutatud laenu	-55	-60	-65	-65	-65
Muud kohustused kokku	-6	-7	-8	-9	-9
Kohustused kokku	-1 957	-2 345	-2 817	-3 232	-3 595
Omakapital kokku	-180	-213	-254	-303	-368
Passiva kokku	-2 138	-2 558	-3 071	-3 535	-3 963

Suhtarvud ja näitajad

	2019	2020	2021	2022	2023
ROE aktsionäridele kuuluvalt kasumilt	15,4%	17,8%	19,3%	20,1%	21,7%
ROE akts. kuuluvalt maksueelselt kasumilt	18,3%	20,8%	22,8%	23,5%	25,4%
C/I	50%	46%	43%	40%	36%
L/D	63%	66%	70%	71%	73%
laenukahjude suhtarv	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
EPS (eurodes)	0,97	1,28	1,63	2,01	2,59
dividend (tuhandetes eurodes)	5 463	5 513	7 187	9 422	11 431
DPS (eurodes)	0,21	0,21	0,27	0,35	0,42
T1	13,7%	14,0%	14,5%	15,3%	16,5%
CAD	19,0%	18,9%	19,1%	19,3%	20,0%

Tundlikkuse analüüsid

LHV-I on kaks peamist ärivaldkonda: pangandus ja varahaldus. Need ärivaldkonnad on oma riskitegurite suhtes väga erinevad.

Pank on selgelt protsükliline, mis tähendab, et makromajanduslik areng mõjutab otseselt selle tulemusi. Suures mahus on kolm peamist komponenti, mis mõjutavad panga tulemusi:

- **intressimäär**
- **krediidikahjud**
- **tööjõukulud**

Iga 100 baaspunkti suurune intressimäärade tõus suurendab LHV intressitulu 1 miljoni euro võrra esimese 12 kuu jooksul. Sarnane intressimäärade langus vähendab LHV intressitulu 0,3 miljoni euro võrra.

Krediidi väärtuse langus on funktsionaalne majanduslik olukord. LHV-I on teadlik krediidiriski juhtimine ja see ei võimalda liigset riski üheski majandussektoris. Jätkuv kiire kasv peidab endiselt laenukahjumeid, kuna oluline osa portfelist ei ole veel laekunud. Krediidihüvitiste tegeliku taseme mõistmiseks arvutab LHV lisaks praegusele portfelli ka krediidiriski 12 kuu vanusele portfelli. LHV-I on olnud ajalooliselt väga vähe klientide pankrotist tulenevaid laenude täitmata jätmiseid ja ainsad reaalsed krediidikahjumid on pangal olnud seotud pigem pettusega, mitte valede krediidiotsusega.

Tööjõukulud on panga suurim kulubaas, moodustades umbes 50% kogukuludest. LHV-I on sisepoliitika järgida kompensatsioonipakettide turutasemeid. LHV pakub oma teenuseid peamiselt elektrooniliste kanalite kaudu. Nende teenuste tõhusaks pakkumiseks on LHV teinud otsuse arendada välja majasiseseid süsteeme. Selle tulemusena moodustab IT-meeskond peaaegu 25% kogu personalist. Kuna IT-personali palgatase on kasvanud ja näib lähitulevikus kasvavat rohkem kui teiste personali segmentide puhul, siis on LHV ennustanud kõrgemat palgakasvu kui konkurendid.

Varahaldus on makromajandusliku arengu suhtes peaaegu mõjutamatu. Tulemused sõltuvad kahest peamisest elemendist:

- **pensionifondide haldamine**
- **poliitiline risk**

Pensionifondide haldamine on tulemuste võtmeks. Alates 2019. aasta 4. kvartalist muudetakse fondi juhtimistasude arvutamine edukustasu põhimõtteks. Eesmärk on ületada kokkulepitud võrdlusalus. LHV on viimase kümne aasta jooksul kõik meie konkurendid edestanud.

Varahalduse teine suur riskipool on poliitiline risk. Viimase viie aasta jooksul on pensionifondide haldustasude arvutamisel toimunud muutusi. LHV on olnud nende muutuste juhtimisel edukas ja suutnud saavutada häid tulemusi vaatamata seadusandluse pidevatele muutustele.

Grupi tütarettevõtete 2018. aasta ülevaade

AS LHV Pank konsolideerimisgrupp

LHV missioon on aidata luua Eesti kapitali. LHV visioon on Eesti, kus inimesed ja ettevõtted julgevad suurelt mõelda, ette võtta ja tulevikku investeerida. LHV väärtused on lihtsus, toetus, tulemuslikkus.

LHV Pank (edaspidi Pank) on suurim kodumaine pank. Pank keskendub ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Eraklientidele pakub pank peamiselt raha hoidmise ja kasvatamise teenuseid. Äriklientidele pakub pank paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist. Panga tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendisuhetus käib peamiselt läbi kaasaegsete elektrooniliste suhtluskanalite. Kokkuhoitud kulud jõuavad panga klientideni läbi igapäevaste teenuste taskukohaste hindade.

Panga esindused asuvad Tallinnas, Tartus ja Londonis. Pangas töötab üle 350 inimese ja panga teenuseid kasutab üle 160 000 klienti. Pank konsolideerib 65% tütarettevõtet AS LHV Finance, mis tegeleb tarbimisfinantseerimisega (edaspidi Grupp).

Äritegevus

2018. aastal kasvas panga uute klientide arv kiiremini kui eelmisel aastal. Aastaga kasvas panga klientide arv 28 000 võrra ja kliendibaas jõudis 160 000 kliendini. Klientide aktiivsuses saavutati uued rekordtasemed. Pank osales jaepakkumise kaaskorraldajana Tallinna Sadama aktsiate esmasel avalikul pakkumisel, kus pooled Tallinna Sadama märkijatest tulid LHV Pangast.

Panga hoiuste maht kahanes aastaga 7%, ulatudes aasta lõpuks 1 444 miljoni euroni. Tavaklientide hoiused kasvasid aastaga 33% 1 250 mln euroni ja finantstavahendajate hoiused kahanesid 68% 194 mln euroni. Aasta keskel sõlmiti koostööleping hoiuste kaasamise platvormiga Raisin, mille eesmärgiks on vajadusel kaasata pikemaajalisi hoiuseid väljaspool Eestit. Aasta lõpus sõlmis pank laenulepingu Nordic Investment Bank-iga eesmärgiga laiendada MREL'i aluseks olevate kõlblike kohustuste hulka.

Panga laenude maht kasvas aastaga 26%, jõudes 919 miljoni euroni. Ettevõtete laenud kasvasid aastaga 30% 651 miljoni euroni ja jaelaenud 44% 268 miljoni euroni. Jaelaenudest moodustasid jätkuvalt suurima osa kodulaenud, millele

järgnesid liising, eralaenu, väikelaenu ja järelmaks.

Aasta kasumiks enne tulumaksu kujunes 20,9 mln eurot. Kasumit mõjutasid positiivselt suuremad teenustasutulud institutsionaalse panganduse tehingute realiseerumisest ja negatiivselt ühe suurema kliendi spetsiifiline ettevõtete laenu allahindlus. Aasta algusest võeti täies mahus kasutusele uued krediitkajumi põhimõtted vastavalt IFRS 9-le, kuid need mõjutasid panga laenude allahindlusi vähesel määral. Alates aprillist rakendus pangale avansiline tulumaks, mis kantakse otse kuludesse. Aasta puhaskasumiks kujunes 18,4 mln eurot.

Finantsinspeksioon esitas iga-aastase järelevalvelise hinnangu ja täiendava omavahendite nõude kapitali adekvaatsuse arvutuses. Võrreldes eelmise aastaga muutusid nii täiendava omavahendite nõude koosseis kui ka nõuete suurus. Võttes arvesse, et alates 01.01.2019 hakkab pangale kehtima suurem süsteemselt olulisuse puhver, otsustas panga nõukogu kehtestada minimaalseks koguomavahendite suhtarvuks 15,50%. Aasta alguses suurendati panga aktsiakapitali 10 mln euro võrra ja aasta lõpus emiteeris pank AS-ile LHV Group uusi allutatud võlakirju summas 10 mln eurot eesmärgiga tugevdada panga kapitalibaasi ärimahtude kasvatamiseks.

Moody's kinnitas pangale investeerimisjärgu tasemel krediidireitingu stabiilse väljavaatega Baa1. Tegemist oli esimese korraga, kui pank sai rahvusvaheliselt reitinguagentuurilt krediidireitingu. Reitingu määramisel võttis Moody's arvesse panga tugevat kapitaliseeritust ja kasumlikkust, mis tasakaalustab panga agressiivset kasvu ja võrdlemisi hiljuti väljastatud laenuportfelli. Krediidireitingu olemasolu aitab kaasa äri tegemisele rahvusvaheliselt hõlbustades korrespondentsuhete loomist teiste pankadega, võimaldades koostööd rahvusvaheliste institutsioonidega finantseerimislahenduste või garantiide pakkumiseks klientidele ning laiendades kaubanduse finantseerimise võimalusi.

Kvartali lõpus sõlmisid pank ja AS Versobank (likvideerimisel) lepingu, mille kohaselt omandab pank ligikaudu 18,4 miljoni euro eest Versobank AS-i laenuportfelli. Hinna täpne summa määratakse kindlaks seisuga 01.01.2019 üleväl olevatele tasumata nõuetele tuginedes. Hind sõltub due diligence protsessi tulemusest. Hind tasutakse ühes osas tehingu lõpuleviimisel. Laenuportfell omandatakse laenuportfelli ettevõttena, mis koosneb laenu- ja tagatislepingutest ning portfelliga seotud kahest töötajast. Laenuportfelliga seotud nõuded Eesti ettevõtetest klientide vastu on summas

ligikaudu 17 miljonit eurot ja Eesti residentidest eraklientide vastu summas ligikaudu 3 miljonit eurot. Sõlmitud lepingu kohaselt viiakse omandamistehing lõpule eelduslikult 15.02.2019, kusjuures tehingu lõpuleviimise eeltingimuseks on laenuportfelli auditi rahuldavad tulemused panga jaoks.

Ettevõtte audiitor on 2018. aasta jooksul osutanud pangale muid kindlustandvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb vastavalt krediidiasutuste seadusest ja väärtipaberituruseadusest.

Arendustegevus

Olulisematest uutest toodetest alustati aasta esimeses pooles faktooringu pakkumisega ja teises pooles noortepanga pakkumisega, mis koosneb ostukindlustusega deebetkaardist koos soodustustega erinevate partnerite juures, riikliku tagatisega õppelaenu ja mikroinvesteeringust.

Aasta lõpus liituti EBA Clearing Instant Payments-i reaalaajas toimivate euromaksete süsteemiga. Kasutusele võeti ümberkirjutatud maksete süsteem ja reaalaajas laekuvad euromaksed. Reaalaajas väljuvad euromaksed võetakse kasutusele järgmise aasta alguses.

Väiksematest uuendustest toodi turule väikemakse, võimalus võtta pangakaardiga kauplustes koos ostuga välja sularaha, e-tuvastus täisealisele eraisikule pangakonto avamiseks internetipangas ID-kaardi, Mobiil-ID või Smart-ID-ga, LHV autokindlustus koostöös Compensaga, mis koosneb LHV liikluskindlustusest, LHV kaskokindlustusest ja LHV superkaskokindlustusest, ning Balti aktsiate ostu-müügitehingud mobiilipangas.

Organisatsioon

Panga organisatsiooniline struktuur jaotus kolmeks suuremaks ärivaldkonnaks: jaepangandus, ettevõtete pangandus ja finantsvahendajad, ning kolmeks suuremaks tugivaldkonnaks: infotehnoloogia, finantsjuhtimine ja tugiteenused ning riskijuhtimine. Pangaülesteks tegevusteks olid personalijuhtimine ning turundus- ja kommunikatsioon.

Aasta keskel täienes panga juhatuse ühe liikme võrra, kes asus juhtima jaepanganduse valdkonda. Jaepanganduse valdkonna senine juht asus juhtima finantsvahendajate valdkonda ja Ühendkuningriigi filiaali. Sellest tulenevalt uuendati panga organisatsioonilist struktuuri, eelkõige jaepanganduse ja finantsvahendajate valdkondades.

Aasta jooksul loodi neli suuremat tootejuhtimise valdkonda: kliendid ja kanalid, investeeringud, finantseerimine ja makseteenused. Tootejuhtimise valdkondade loomise eesmärgiks oli võtta kokku sarnaste toodete juhtimine juba varem kui alles juhatuse tasandil ning parandada tootejuhtimise ja arenduse omavahelist koostööd konkreetsetes tooterühmades.

28. jaanuaril 2018 tegi Ühendkuningriigi Finantsjärelevalve positiivse otsuse panga filiaali asutamiseks Ühendkuningriigis. 19. märtsil toimus panga filiaali pidulik avamine Londonis. Seoses Ühendkuningriigi lahkumisega Euroopa Liidust alustati aasta keskel panga Ühendkuningriigi filiaali kui kolmandast riigist pärit panga filiaali registreerimise protsessiga nii Eesti kui ka Ühendkuningriigi järelevalve juures.

Aastaga kasvas panga töötajate arv 57 inimese võrra 377 inimeseni (sh passiivsed ja osalise koormusega), sealhulgas LHV Finance-i 35 inimest. Täistööaja arvestuse alusel oli aktiivsete töötajate arv kokku 345 inimest, võrrelduna 288 inimesega 2017. aasta lõpus.

Aasta jooksul sai pank mitme olulise tunnustuse osaliseks. Aasta alguses leidis rahvusvahelist tunnustamist panga privaatpanganduse teenus, kui Euromoney valis LHV Panga parimat privaatpanganduse teenust pakkuvaks pangaks Eestis. Aasta keskel valis Euromoney LHV Panga parimaks pangaks Eestis.

Sponsorlus

Pank võtab sotsiaalset vastutust tõsiselt. Oma võimaluste piires toetab pank ettevõtmisi ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Sponsorlusprojektide puhul eelistab pank pikaajalist ja sisulist koostööd. Pank on valmis panustama uuenduslike ja Eesti elu paremaks muutvate mõtete teostamisse.

Panga pikaajalisteks partneriteks on Eesti Jalgpalli Liit, Eesti Optimist Klassi Liit, Gaselliliikumine, Eesti Aasta Ettevõtja konkurss, Eesti Muusika Päevad ja Enn Soosaare sihtasutus.

Finantstulemused,

<i>(miljonites eurodes)</i>	2018	2017	muutus
Neto intressitulu	39,02	31,13	25%
Neto teenustasutulu	11,10	7,70	44%
Neto finantstulud	0,47	0,68	-31%
Neto tegevustulud kokku	50,59	39,51	28%
Muud tulud	0,95	0,01	94%
Tegevuskulud	-25,74	-20,42	26%
Tulumaksukulu	-2,51	0,0	-
Laenukahjumid	-4,88	-3,58	36%
Netotulud	18,41	15,52	19%

Ärimahud,

<i>(miljonites eurodes)</i>	31.12.2018	31.12.2017	muutus
Laenuportfell	918,8	719,4	28%
Volakirjaportfell	39,0	50,0	-22%
Hoiused	1 444,0	1 551,0	-7%
Omakapital	125,6	99,5	26%
Pangas varasid hoidvate klientide arv	161 357	133 655	21%

AS LHV Varahaldus

AS LHV Varahaldus on fondivalitseja, millel on aasta lõpu seisuga kaks avatud investeerimisfondit, 7 kohustuslikku ja 2 vabatahtlikku pensionifondi. LHV Varahalduse organisatsiooniline struktuur koosneb neljast üksusest: investeerimisüksus, riskijuhtimise üksus, operatsioonide üksus ning müügi- ja klienditeeninduse üksus.

2018. aastal kasvasid valitsetavad varad 1 103 miljonilt eurolt 1 214 miljoni euroni. Kasv põhines kohustusliku kogumispensioni süsteemi orgaanilisel kasvul Eestis. Valdav osa hallatavatest varadest on kohustuslikes pensionifondides. LHV on aktiivne fondihaldur, kes investeerib ka alternatiivsetesse varaklassidesse ja noteerimata väärtpaberitesse. Sellised investeeringud on enamasti kohalikud ning selle tulemusena on LHV pensionifondid suurimad investeerimiskohused Eesti investeerimisturul.

Märtsis lõi LHV uut pensionifondi, mis investeerib vaid Eestisse. Kuid selleks, et pakkuda klientidele laiemat valikut, pakub LHV alates 2016. aastast ka passiivselt juhitud kohustuslikke ja vabatahtlikke pensionifonde, mis investeerivad ainult maailma suurematele turgudele. Hallatavate fondide arv 2018. aastal ei muutunud. Kuigi LHV alustas uue kohustusliku pensionifondi loomist, ühendati veebruari lõpus kaks vabatahtlikku pensionifondi.

2018. aasta oli investoritele keeruline aasta, kuna vaid mõned turud lõpetasid aasta positiivse tootlusega. Näiteks kaotasid Euroopa aktsiad eurodes keskmiselt -10,6% nende väärtusest, arenevad turud kaotasid -10,3% ja Eesti aktsiaturg, kuigi paremini kui varem mainitud piirkondades, lõpetas aasta -6,4%. Võlakirjade indeksid pakkusid 2018. aastal negatiivsete aktsiaturgude eest mõningast kaitset, kuna Bloomberg Barclays Euro koondvõlakirjade indeks tagastas eurodes + 0,4%. Euroala investoritele oli positiivseks toetuseks USA dollar, mis tugevnes euro suhtes 4,7%. Selles keskkonnas suutsid LHV viis aktiivselt juhitavat pensionifondi (välja arvatud 2018. aastal asutatud uus fond) kaitsta säästusid, mille aastane tootlus oli -0,1% kuni + 1,1%. Need olid parimad tulemused aktiivselt juhitud kohustuslike pensionifondide seas Eestis. Võrdluseks kaotasid LHV passiivfondi globaalsete ja arenevate turgude aktsiaindeksid ja arenenud turu kinnisvarapõhimõtted -5,4% selle ühikuväärtusest.

LHV kohustuslike pensionifondide klientide arv aasta jooksul pisut kasvas. 178 tuhat osalejat on suunanud oma igakuised pensionimaksed ühele LHV pensionifondidest, mis annab 25,2% turuosa. Haldatavate varade osas on LHV turuosa kohustuslikul pensioniturul 30,2%.

Detsembris otsustas Riigikogu muuta investeerimisfondide seadust. Muudatustel on oluline mõju nii pensionifondidele kui ka fondivalitsejatele. Peamised muudatused on seotud kohustuslike pensionifondide tasude struktuuriga - fikseeritud haldustasu vähendatakse oluliselt, kuid samaaegselt võetakse kasutusele tulemustasu. Samal ajal leevendatakse investeerimisreegleid, nii et pensionifondide juhtidel on laiemad võimalused oma investeerimisstrateegiate kehtestamiseks. Enamik muudatustest jõustub septembris 2019.

LHV Varahalduse puhaskasum oli 2018. aastal 6,8 miljonit eurot, aastane kasv 1,0 miljon eurot. Kasumit mõjutas välja makstud dividendidelt arvestatud tulumaks summas 1,1 miljonit eurot (2017. aastal 1,0 miljon eurot). Neto teenustasutulu kasvas 0,6 miljoni euro võrra 13,9 miljoni euroni. Tegevuskulud vähenesid 0,9 miljoni euro võrra ulatudes 5,8 miljoni euroni. LHV Varahaldus saavutas madalamad tegevuskulud ostetud teenuste maksumuse vähendamise abil. LHV Varahaldus maksis 2018. aastal 4,4 miljonit eurot dividende ja vähendas aktsiakapitali 1,2 miljoni euro võrra.

Finantstulemused

(miljonites eurodes)	2018	2017	muutus
Neto teenustasutulu	13,9	13,3	5%
Muud finantstulud	-0,2	0,2	-200%
Netotulud kokku	13,7	13,5	1%
Tegevuskulud	-5,8	-6,7	-13%
Tulumaksukulu	-1,1	-1,0	10%
Puhaskasum	6,8	5,8	17%
Valitsetavate fondide maht	1 214	1 103	10%
Kohustuslike pensionifondide klientide arv (tuhandetes)	201	202	-0,5%

Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne

Käesolev aruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ning annab ülevaate AS-i LHV Group (edaspidi LHV) juhtimisest ja juhtimise vastavusest Finantsinspeksiooni ja Nasdaq Tallinna börsi soovituslikule juhendile Hea Ühingujuhtimise Tava. LHV järgib Head Ühingujuhtimise Tava, välja arvatud juhul, kui käesolevas aruandes on märgitud teisiti.

1. Üldkoosolek

LHV on aktsiaselts, mille juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek on LHV kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi. Üldkoosoleku esmased ülesanded on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, aktsioptionsiooniprogrammi kinnitamine, audiitori(te) arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine ning muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Põhikirja muutmise otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud vähemalt 2/3 üldkoosolekul esindatud häälest. Põhikirja muutmise otsus jõustub vastava kande tegemisel äriregistrisse. Äriregistrile esitatavale avaldusele lisatakse üldkoosoleku otsus põhikirja muutmise kohta, üldkoosoleku protokoll ja põhikirja uus tekst.

Igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul, võtta üldkoosolekul sõna päevakorras esitatud teemadel ning esitada põhjendatud küsimusi ja teha ettepanekuid.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine, toimub vähemalt üks kord aastas. Juhatus kutsub korralise üldkoosoleku kokku hiljemalt kuue kuu jooksul majandusaasta lõppemisest. Korralise ja erakorralise üldkoosoleku toimumisest teatab juhatus ette vähemalt kolm nädalat.

Üldkoosoleku päevakord, juhatuse ja nõukogu ettepanekud, otsuste eelnõud ja muud asjakohased materjalid tehakse aktsionäridele kättesaadavaks enne üldkoosolekut. Materjalid tehakse kättesaadavaks LHV veebilehel. Aktsionäridele antakse võimalus esitada küsimusi päevakorras nimetatud teemade kohta enne üldkoosoleku toimumise päeva ja need avaldatakse koos vastustega LHV veebilehel.

Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse aktsiaraamatu alusel seisuga seitse päeva enne üldkoosoleku toimumist.

2018. aastal toimus üks korraline aktsionäride üldkoosolek. Erakorralisi üldkoosolekuid ei toimunud. 11. aprillil 2018 toimunud korralisel aktsionäride üldkoosolekul kinnitati 2017. aasta majandusaasta aruanne ja jaotati 2017. aasta majandusaasta kasum, sealhulgas otsustati dividendide maksmine. Lisaks anti ülevaade 2018.a esimese kahe kuu majandustulemustest ja ärikeskkonnast, nimetati audiitor 2018. - 2019.a majandusaastaks. Üldkoosolek toimus eesti keeles.

2018. aastal oli üldkoosoleku juhataja AS-i LHV Pank juriidilise osakonna juht Daniel Haab, kes tutvustas üldkoosoleku läbiviimise protseduuri ja juhatuselt ettevõtte tegevuse kohta küsimuste küsimise korda.

2018. aastal osalesid üldkoosolekul juhatuse liige Madis Toomsalu, nõukogu esimees Rain Lõhmus, nõukogu liikmed Tiina Möis, Raivo Hein, Sten Tamkivi ja Tauno Tats, volikirja alusel olid esindatud Andres Viisemann ja Heldur Meerits. Kohal olid ka 2017.aasta majandusaasta audiitorid ja 2018.-2019.aasta majandusaasta audiitori kandidaadid Ago Vilu ja Verner Uibo.

Ühelgi aktsionäril ei ole aktsiaid, mis annaksid neile spetsiifilisi kontrolliõigusi ja hääleõigusi. LHV ei ole teadlik aktsionäride vaheliste kokkulepete olemasolust, mis käsitleksid aktsionäriõiguste kooskõlastatud teostamist.

Olulist osalust omavad aktsionärid on Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud 24,9% ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud 9,8%.

2. Juhatus

2.1. Juhatuse koosseis ja ülesanded

Juhatus on LHV juhtimisorgan, mis esindab ja juhib LHV-d. Juhatuse liikmed valib ja kutsub tagasi nõukogu. Juhatuse liikme valimiseks on vajalik tema nõusolek. Juhatuse liikmeteks valitakse isikud, kellel on juhatuses osalemiseks ja juhatuse liikme ülesannete täitmiseks piisavad teadmised ja kogemused ning kes vastavad LHV põhikirjast, juhatuse töökorrast ja muudest sise-eeskirjadest ning õigusaktidest tulenevatele nõuetele. Enne ametisse nimetamist hinnatakse isiku individuaalset sobivust ametikohale vastavalt LHV Juhtorgani liikmete ja võtmeisikute hindamise eeskirjale, milles lähtutakse Finantsinspeksiooni sobivuse hindamise juhendis sätestatud kriteeriumitest arvestades

LHV äritegevuse eripäradega. Viidatud sobivuse hindamise eeskirja järgi hinnatakse ka juhatuse kui juhtorgani kollektiivset sobivust LHV äritegevuse olulistes valdkondades piisavate teadmiste, kompetentsi, juhtimisoskuste ja mitmekesisuse olemasolu osas.

Vastavalt LHV põhikirjale koosneb juhatus ühest kuni viiest liikmest. Juhatuse liikme volituste tähtaeg on viis aastat, kui nõukogu ei otsusta teisiti. Juhatuse liikme ametiaja pikendamist ei või otsustada varem kui üks aasta enne ametiaja kavandavat möödumist ja pikemaks ajaks, kui on seaduses või põhikirjas ettenähtud ametiaja ülemäär. Juhul, kui LHV juhatusel on üle kahe liikme, määrab nõukogu juhatuse esimehe. Juhatuse esimees korraldab juhatuse tööd. Nõukogu võib juhatuse liikme sõltumata põhjusest tagasi kutsuda. Juhatuse liige võib juhatuselt tagasi astuda sõltumata põhjusest, teatades sellest nõukogu. Juhatuse liikmega sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule.

LHV juhatus on hetkel moodustatud üheliikmelisena ja juhatuse liige on Madis Toomsalu. Nõukogu on sõlminud Madis Toomsaluga juhatuse liikme lepingu. Nõukogu otsustab juhatuse liikmete tasustamise põhimõtted ja kompensatsioonid juhatuse liikme lepingu ennetähtaegse lõpetamise puhul. Juhatuse liikme volitused kehtivad kuni 05. detsembrini 2021. aastal.

Juhatus teostab igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt, lähtudes LHV ja aktsionäride parimatest huvidest ning jättes kõrvale isiklikud huvid. Juhatuse liikme ülesandeks on LHV igapäevane juhtimine ja ettevõtte esindamine, samuti LHV tegutsemise suunamine välisturgudel ja suhtlemine investoritega, LHV strateegia väljatöötamise koordineerimine ja selle rakendamine olles LHV suuremate tütarettevõtete aktiivne nõukogu esimees.

Juhatus tagab LHV tegevusvaldkonnast lähtudes LHV tegevuses sobiva riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. LHV sisekontrolli süsteem hõlmab kõiki tegevusi, mida viivad ellu LHV nõukogu, juhtkond ja kõik töötajad, et tagada tegevuse tõhusus, adekvaatne riskide kontroll, nii sise- kui ka välisaruandluse usaldusväärsus ja vastavus tegelikkusele, kõikide õigusaktide tingimusteta täitmine. Sisekontrolli süsteem katab kõiki äri-, tugi- ja kontrolliüksuseid.

LHV riskijuhtimise eesmärgiks on riske ära tunda, neid õigesti mõõta ning juhtida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärgiks ettevõtte väärtuse suurendamine kahjude minimeerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu.

Riskijuhtimine baseerub LHV-s tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel, kus esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad on vastutavad riskide võtmise ning igapäevase juhtimise eest. Teine kaitseliin ehk riskijuhtimise valdkond on vastutav riskijuhtimise meetodidate

väljatöötamise ning riskide raporteerimise eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelevalvet kogu organisatsioonile.

2.2. Juhatuse liikmete tasustamise põhimõtted

LHV tasustamise põhimõtete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine.

Juhatuse liikmete tasustamise põhimõtete ja töötasude üle on otsustamisõigus nõukogul. Töötasukomitee vaatab kord aastas üle juhatuse tasustamise alused. Juhatuse liikmete tegevuse hindamisel võtab Töötasukomitee eelkõige arvesse konkreetse juhatuse liikme tööülesandeid, tema tegevust, kogu juhatuse tegevust, samuti LHV majanduslikku olukorda, äritegevuse hetkeseisu ja tulevikusuundi võrdluses samasse majandussektorisse kuuluvate äriühingute samade näitajatega.

Juhatuse liikme tasu, kaasaarvatud optsiooniprogramm, peab olema selline, mis motiveerib isikut tegutsema LHV parimates huvides. Juhatuse liikmete põhipalk ja tasustamis- ja kompensatsioonid sätestatakse vastavate isikutega sõlmitud töölepingus või juhatuse liikme lepingus. Sisekontrolli ja riskijuhtimist teostatavate juhatuse liikmete või töötajate tasustamise põhimõtted peavad tagama nende sõltumatu ja objektiivsuse riskijuhtimise/sisekontrolliga seotud ülesannete täitmisel. Nimetatud töötajate tasustamine ei tohi oleneda kontrollitavate valdkondade tulemustest, seatud eesmärgid peavad olema üksikisiku tasandil kirjeldatud.

LHV juhendub tulemuste mõõtmiseks kasutatavate peamiste kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete ning riski hindamise mõõdikute seadmisel järgmistest põhimõtetest:

LHV poolt väljatöötatud tulemuskriteeriumid ei tohi stimuleerida ülemäära riskide võtmist või ebasobivate toodete müüki.

Tulemuskriteeriumid ei tohi sisaldada üksnes tegevuse tõhususe näitajaid (näiteks kasum, tulud, tootlikkus, kulud ja mahunäitajad) või turupõhiseid näitajaid (näiteks aktsia hind või võlakirjade tootlus) vaid peavad olema korrigeeritud riskipõhiste näitajatega (näiteks kapitali adekvaatsus, likviidsus).

Riskide ja tulemuste mõõtmiseks kasutatavad kriteeriumid peavad olema võimalikult tihedalt seotud kindlaksmääratud töötajaga, kelle tulemusi mõõdetakse, tehtavate otsustega ning peaksid tagama, et tasude määramise protsessil on töötajate käitumisele asjakohane mõju.

Tulemuskriteeriumite väljatöötamisel tuleb kasutada nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid ning samuti absoluutseid ja suhtelisi kriteeriume asjakohaselt tasakaalustatuna.

Kvantitatiivsed kriteeriumid peavad hõlmama ajavahe-
mikki, mis on piisavalt pikk, et võtta arvesse kindlaks-
määratud töötajate või äriüksuste võetud riske, ning need
peaksid olema riskiga korrigeeritud ja sisaldama majan-
dusliku tõhususe mõõdikuid.

Kvalitatiivsete kriteeriumide näiteks on strateegiliste
eesmärkide täitmine, klientide rahulolu, riskijuhtimispoliitika
järgimine, organisatsioonisiseste ja -väliste eeskirjade täit-
mine, juhtimisoskus, meeskonnatöö, loovus, motivatsioon
ning koostöö teiste äriüksuste ja sisekontrolli funktsiooni
täitjatega.

LHV rakendab pikaajalist tulemustasude maksmise prog-
rammi ehk optsiooniprogrammi. Juhatuse liikmete, tipp-
juhtkonna ja optsiooniprogrammi lisatud võtmeisikute (sh
juhatuse liikmega võrdsustatud töötajate) põhipalgale
lisandub iga-aastane tulemustasu, mille suurus või väljasta-
mine on vastavuses individuaalsete ja LHV eesmärkide täit-
mise või mittetäitmisega. Optsiooniprogrammi tulemustasu
määramise alused peavad olema objektiivsed ja põhjen-
datud ning määrama eelnevalt kindlaks ajaperioodi, mille
eest tulemustasu makstakse. Tulemustasu instrumendiks
on 100% aktsiaoptsioonid.

Juhatuse liikme lahkumishüvitis on seotud tema vara-
simate töötulemustega. Juhatuse liikmele ei ole lahu-
mishüvitis väljamakstav, kui sellega kahjustatakse LHV
huve. Lahkumishüvitise suurus peab peegeldama aja
jooksul saavutatud tulemusi ja olema vastavuses töötasu
suurusega.

2018. aastal on makstud LHV ja tema tütarettevõtete juht-
konnale palka ja muid kompensatsioone kogusummas 1
471 tuhat eurot (2017: 1 371 tuhat eurot), koos kõigi maksu-
dega. LHV tütarettevõtete juhatuse liikmete töötasud/
palgad ja kompensatsioonid on ülaloodud kogusummas
kajastatud, kusjuures 2018. aasta lõpu seisuga on AS-i
LHV Pank juhatus 7-liikmeline, AS-i LHV Finance (AS-i LHV
Pank tütarettevõtte) juhatus 1-liikmeline, AS-i LHV Vara-
haldus juhatus 2-liikmeline ja OÜ Cuber Technology juhatus
1-liikmeline. Samuti kajastuvad vastavas summas UAB
Mokilizingas, mille enamusosaluse LHV 2018. a maikuus
võrandas, 3-liikmelisse juhatusse kuulunud isikute palgad
ja kompensatsioonid. LHV juhatus on hetkel moodus-
tatud üheliikmelisena ja juhatuse liikmele Madis Toomsalu
juhatuse liikme lepingu kohaselt makstud 2018. a töötasu
kajastub samuti ülaloodud kogusummas. Tulemustasuna
on LHV juhatuse liikmel Madis Toomsalu võimalik 2016.,
2017. ja 2018. aastal väljastatud optsioonide eest kokku
saada 46 979 AS-i LHV Group aktsiat, täiendavaid boonu-
seid ja soodustusi LHV juhatuse liikmel ei ole.

2.3. Huvide konfliktid

Juhatuse liikmed esitavad kord aastas majanduslike huvide
ja majanduslike huvide konfliktide deklaratsiooni. Huvide

konflikte ei ole esinenud, mistõttu pole vastavaid parandus-
meetmeid rakendatud.

LHV ja juhatuse liikmete, nende lähedaste või nendega
seotud isikute vahel toimuvad tehingud ja nende tingi-
mused peavad olema eelnevalt nõukogu poolt heakski-
detud. 2018. aastal ei sõlmitud selliseid tehinguid juhatuse
liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute ja
LHV vahel, samuti ei ole selliseid kehtivaid lepinguid vara-
simatest perioodidest.

Madis Toomsalu ei ole teiste emitentide juhatuse ega
nõukogu liige. LHV juhatuse liikmetele ei ole antud volitusi
aktsiaid emitentide ja tagasi osta.

3. Nõukogu

3.1 Nõukogu koosseis ja ülesanded

Nõukogu on LHV juhtimisorgan, mis planeerib LHV tege-
vust ja korraldab LHV juhtimist ning teostab järelevalvet
juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab
korrapäraselt üle LHV strateegia, üldise tegevuskava, riski-
juhtimise põhimõtted ja aastaeelarve. Nõukogul on viis
kuni seitse liiget. Nõukogu liikmete volituste tähtaeg on
kolm aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu
esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust. Nõukogu liik-
mete valimine ja volituste pikendamine kuulub aktsionäride
üldkoosoleku pädevusse.

Nõukogu liikmeteks valitakse isikud, kellel on nõukogus
osalemiseks ja nõukogu liikme ülesannete täitmiseks
piisavad teadmised ja kogemused ning kes vastavad LHV
põhikirjast, nõukogu töökorra ja muudest sise-eeskir-
jadest ning õigusaktidest tulenevatele nõuetele. Enne
ametisse nimetamist hinnatakse isiku individuaalset sobi-
vust ametikohale vastavalt LHV Juhtorgani liikmete ja
võtmeisikute hindamise eeskirjale, milles lähtutakse Finan-
sinspektsiooni sobivuse hindamise juhendis sätestatud
kriteeriumitest arvestades LHV äritegevuse eripäradega.
Viidatud sobivuse hindamise eeskirja järgi hinnatakse ka
nõukogu kui juhtorgani kollektiivset sobivust LHV äritege-
vuse olulistes valdkondades piisavate teadmiste, kompe-
tentsi, juhtimisoskuste ja mitmekesisuse olemasolu osas.

LHV nõukogu liikmed on Rain Lõhmus (esimees), Andres
Viisemann, Tiina Möis, Heldur Meerits, Raivo Hein, Tauno
Tats ja Sten Tamkivi. Nõukogu liikmete volitused kehtivad
kuni 29. märtsini 2020. aastal.

2018. aastal toimus üksteist korralist nõukogu koosolekut
ja kahel korral võeti otsused vastu elektrooniliselt. Andres
Viisemann, Tiina Möis ja Raivo Hein osalesid kõikidel 2018.
aasta nõukogu koosolekutel. Rain Lõhmus, Sten Tamkivi
ja Tauno Tats puudusid ühelt koosolekult, Heldur Meerits

puudus kolmelt koosolekult. Kõik nõukogu liikmed osalesid rohkem kui pooltel nõukogu koosolekutel.

Nõukogu on moodustanud kolm komiteed, mille ülesandeks on nõustada nõukogu auditi, töötasu ja riskidega seotud küsimustes vastavalt käesoleva aruande punktides 3.3-3.5 kirjeldatule.

Nõukogu koosolekute raames sai nõukogu 2018. aastal regulaarseid ülevaateid LHV ning tütarettevõtete tegevus- ja finantstulemustest, seonduvate valdkondade tegevustest, arengutest ja tulemustest. Kvartaalselt vaadati üle riskiraportid ja siseaudiitori aruanded. Nõukogu kinnitas aasta alguses 2017. aasta majandusaasta aruande, nõukogu tegevusaruande ning kasumi jaotamise ettepaneku ning tegi ettepaneku maksta dividende netosummas 16 senti aktsia kohta. Kinnitati 2018. aasta finants- ja kapitaliplaan, kapitali eesmärgid, samuti 5-aasta finantsprognos ja finantskalender. Augustis pühendati suurem osa koosolekust LHV ja selle tütarettevõtete strateegia arutelule. Aasta jooksul vaadati üle, muudeti ja kinnitati kümneid erinevaid LHV ja tütarettevõtete töökordi, poliitikaid ja sisereegleid. Vaadati üle ja muudeti Töötasukomitee töökorda ning pikendati Töötasukomitee liikmete volitusi. Kinnitati optsioonide hinnastamine ja aktsiaoptsioonide väljastamine 2017. aasta tulemuste eest ning optsioonide realiseerimine. Anti nõusolek AS-i LHV Pank aktsiakapitali suurendamiseks ja AS-i LHV Varahaldus aktsiakapitali vähendamiseks. Suurendati LHV aktsiakapitali seoses optsiooniprogrammi realiseerimisega. Kinnitati LHV võlakirjaprogramm ja programmi alusel kavandatava LHV allutatud võlakirjade esimese emissiooni tingimused.

3.2. Nõukogu tasustamis põhimõtted ja huvide konfliktid

Nõukogu liikmetele makstava tasu suuruse ja selle maksimise korra otsustab üldkoosolek, arvestades muuhulgas nõukogu tööülesandeid ja nende ulatust, samuti osalemist nõukogu koosolekutel ja nõukogu kui juhtorgani tegevuses. Nõukogu liikmele võidakse määrata täiendav tasu seoses tema osalemisega Auditikomitee või muu nõukogu organi tegevuses.

Aktsionäride üldkoosolek on otsustanud määrata nõukogu liikmete makstavaks tasuks 500 eurot (bruto) iga osaletud nõukogu koosoleku eest. Nõukogu liikmele makstav tasu makstakse välja Nõukogu koosolekule järgneval tööpäeval. Eraldi lisa- või tulemustasud või täiendavaid boonuseid ega soodustusi ei ole kehtestatud.

2018. aastal on makstud LHV nõukogule tasusid kogusummas 35 500 eurot, koos kõigi maksudega, millest nõukogu esimehele Rain Lõhmus 5 000 eurot, nõukogu liikmetele Andres Viisemann 5 500 eurot, Tiina Möis 5 500 eurot, Heldur Meerits 4 000 eurot, Raivo Hein 5 500 eurot,

Sten Tamkivi 5 000 eurot ja Tauno Tats 5 000 eurot.

Selguse mõttes peab LHV oluliseks märkida, et nõukogu liige Andres Viisemanni puhul rakendab LHV pikaajalist tulemustasude maksimise programmi ehk optsiooniprogrammi tulenevalt tema tegutsemisest LHV tütarettevõtte AS LHV Varahaldus pensionifondide juhina. Tulemustasu instrumentideks on 100% aktsiaoptsioonid. Andres Viisemannil võimalik 2016., 2017. ja 2018. aastal väljastatud optsioonide eest kokku saada 34 505 AS-i LHV Group aktsiat.

Nõukogu liikmed esitavad kord aastas majanduslike huvide ja majanduslike huvide konfliktide deklaratsiooni. 2018. aastal ei sõlmitud toimunud LHV ja nõukogu liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel olulisi tehinguid, samuti ei ole selliseid kehtivaid lepinguid varasematest perioodidest. Huvide konflikti ei ole esinenud, mistõttu pole vastavaid parandusmeetmeid rakendatud.

3.3. Auditikomitee

Auditikomitee on nõukogu poolt moodustatud nõuandev organ raamatupidamise ja aruandluse (sh eelarve koostamise protsessi), audiitorkontrolli, riski- ja kapitalijuhtimise, sisekontrollisüsteemi ja siseauditi efektiivse toimimise üle järelevalve teostamiseks. Samuti tegevuse seadusandluse nõuetele vastavuse tagamise osas. Auditikomitee lähtub oma tegevuses eelkõige Audiitortegevuse seadusest ja LHV nõukogu poolt kinnitatud töökorra.

Auditikomitee ülesanne on muuhulgas jälgida ja analüüsida protsesse, mis peavad tagama igakuiste aruannete ning aastaaruande korrektse ja efektiivse koostamise, grupi ettevõtete majandusaasta aruannete audiitorkontrolli protsessi tõhususe ning audiitorettevõtja ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatus ja tegevuse vastavuse audiitortegevuse seaduse nõuetele.

Auditikomitee kohustus on teha nõukogule ettepanekud ja anda soovitusi audiitorettevõtja nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning tegevuse vastavuse tagamiseks õigusaktidele ja heale tavale.

Auditikomiteesse peab kuuluma vähemalt kolm liiget. Auditikomitee liikmed valitakse nõukogu poolt kolmeks aastaks eesmärgiga saavutada kompetentside mitmekesisus ja liikmete sõltumatus. Auditikomiteesse valitakse isikud, kes on LHV-st piisavalt sõltumatud, et oma rolli tõhusalt täita ja kellest vähemalt kaks liiget on raamatupidamise, rahanduse või seaduseekspertid, ühtlasi on oluline vastavus LHV sise-eeskirjadest ning õigusaktidest tulenevatele nõuetele. LHV töötaja, juhatuse liige, siseaudiitor, prokurist või auditeerimisteenuse pakkuja ei tohi olla auditikomitee liikmeks. Audiitorikomitee liikme ametisse nimetamiseks on nõutav

kandidaadi kirjalik nõusolek. Audiitorikomitee liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu.

Auditikomiteesse kuuluvad Kristel Aarna, Tauno Tats ja Urmas Peiker (esimees). Auditikomitee liikmete volitused kehtivad kuni 31. märtsini 2020. aastal. Täpsem info Auditikomitee liikmete kohta on esitatud majandusaasta aruande osas „LHV Grupi ühingujuhtimine“. LHV Auditikomitee liikmete makstav brutotasu on 500 eurot kuus.

Vastavalt töökorrale on Auditikomitee töövormiks vähemalt kvartaalsed koosolekud, kuid 2018. aasta jooksul on Auditikomitee kohtunud kokku üheksal korral. Seitsmel koosolekul andsid riskijuhtimise valdkonna esindajad Auditikomitee liikmetele ülevaate erinevatest riskijuhtimise teemadest, panga ja grupi riskipositsioonidest ning nende jälgimiseks ja juhtimiseks kasutatavatest mõõdikutest ja meetmetest - muuhulgas nt IFRS 9-le ülemineku protsessist ja rahapesu tõkestamisest, IT riskide juhtimisest ja vastavuskontrollist ning andmekaitsest.

Enamikul toimunud koosolekute käsitleti muude teemade kõrval siseauditi poolt tõstatatud teemasid, eelkõige seoses erinevate auditite raportitega. Siseaudiitor andis ülevaate valminud siseaudititest. Auditikomitee on tutvunud kõigi siseauditi poolt koostatud aruannetega ja koosolekul arutati läbi tehtud tähelepanekud ning Auditikomitee kujundas oma seisukohad tähelepanekute osas. Kahel koosolekul oli arutlusel siseauditi tööplaan.

Kolmel koosolekul aasta jooksul on osalenud ka välisaudiitor. Veebruaris andis välisaudiitor ülevaate 2017.aasta aastaaruande auditi protsessist ja tehtud tähelepanekutest, oktoobris 2018.aasta finantsauditi plaanist ja aasta viimasel koosolekul vaheauditi käigus tehtud tähelepanekutest. Samuti kinnitas ja andis Auditikomitee aasta jooksul nõusolekuid välisaudiitorile spetsiifiliste lisateenuste osutamiseks.

3.4. Töötasukomitee

Töötasukomitee on LHV nõukogu ja AS-i LHV Pank nõukogu poolt ühiselt moodustatud organ nimetatud ettevõtete töötajate ning juhatuse liikmete tasustamise strateegia väljatöötamiseks, rakendamiseks ja järelevalve teostamiseks. Töötasukomitee ülesandeks on muuhulgas hinnata tasustamisega seotud otsuste mõju riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsuse kohta sätestatud nõuete täitmisele.

Töötasukomitee teostab järelevalvet AS-i LHV Pank juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise üle, hindab vähemalt üks kord aastas tasustamise põhimõtete rakendamist ja teeb vajaduse korral ettepaneku tasustamise põhimõtete ajakohastamiseks ning valmistab nõukogule ette tasustamisalaste otsuste projektid.

Töötasukomitee koosneb vähemalt kolmest liikmest, kes valitakse AS-i LHV Pank nõukogu liikmetest. Töötasukomitee liikmed nimetab ametisse ja kutsub tagasi Grupi Nõukogu. Töötasukomitee liige valitakse ametisse üheks aastaks. Töötasukomitee liikme tagasivalimise ja volituste pikendamise kordade arv ei ole piiratud. Töötasukomiteesse valitakse isikud, kes omavad piisavalt asjakohaseid teadmisi, asjatundlikkust ja töökogemust tasustamispoliitika ja -tavade, riskijuhtimise ja kontrollitegevuse valdkonnas. Töötasukomitee liikmetele makstava tasu suuruse otsustab LHV nõukogu.

Töötasukomitee liikmeteks on Rain Lõhmus, Andres Viisemann ja Madis Toomsalu (esimees), kelle volitused kehtisid 21. maini 2018. aastal. Täpsem info Töötasukomitee liikmete kohta on esitatud majandusaasta aruande osas „LHV Grupi ühingujuhtimine“. Töötasukomitee liikmetele tasu ei maksta.

Töötasukomitee kohtus 2018. aastal ühel korral veebruaris, kui valiti komitee esimees, vaadati üle tasustamispoliitika ja tasustamise strateegilised põhimõtted, turuvõrdlus, kriitilised ametikohad ja planeeritud ametikohad 2018. aastaks. Arutati ja tehti nõukogule ettepanek optioonide saajate ja suuruste osas 2017. aasta tulemuste eest, samuti optioonide hinnastamise ning lahkunud töötajate optioonide osas. Üle vaadati tasustamissüsteem, sh LHV ja tütarettevõtete juhatuse liikmete eesmärgid ja töötasud ning juhatuse liikmete ja juhatuse liikmetega võrdsustatud isikute tasustamise põhimõtted.

3.5. Riski- ja kapitalikomitee

Riski- ja kapitali komitee on LHV funktsionaalne tööorgan, mille ülesandeks ülesandeks on LHV nõukogu ja juhatuse nõustamine riskijuhtimise põhimõtete ja riskitaluvuse alal, hinnata LHV poolt võetavaid riske ning jälgida riskipoliitika rakendamist LHV grupi ettevõtetes. Samuti teostab Riski- ja kapitalikomitee järelevalvet riskijuhtimise põhimõtete rakendamise üle juhatuse poolt vastavalt nõukogu juhiste, kontrollib tasustamise põhimõtetes riski, kapitali, likviidsuse ning tulude tõenäosuse ja ajastamise arvestamist, ning klientidele kehtestatud tasudes ärimudeli ja riskijuhtimise põhimõtete arvestamist.

Riski- ja kapitali komitee peab kuuluma vähemalt kolm liiget, kes valitakse LHV nõukogu liikmetest, kusjuures komitee koosseisu peab kuuluma teiste seas LHV nõukogu esimees. Riski- ja kapitalikomiteesse valitakse isikud, kellel on vajalikud teadmised, oskused ja kogemused, et mõista ja pidevalt jälgida LHV grupi ettevõtetes riskijuhtimise põhimõtteid ja riskitaluvust. Riski ja kapitali komitee pädevuse, õigused, tegevuse põhimõtted ja liikmetele makstava tasu suuruse määrab LHV nõukogu.

Riski- ja kapitalikomitee liikmed on Rain Lõhmus (esimees), Andres Viisemann ja Tiina Mõis, kelle volitused on tähtajatud. Täpsem info Riski- ja kapitalikomitee liikmete kohta on esitatud majandusaasta aruande osas „LHV Groupi ühingujuhtimine“. Riski- ja kapitalikomitee liikmetele tasu ei maksta.

2018. aastal toimus neli korralist riski- ja kapitalikomitee koosolekut, kus vaadati üle regulaarsed riskiraportid ja kõrgendatud riskidega laenud. Koosolekutel tutvuti tururiski ja likviidsusriski hindamise põhimõtetega, RAROC mudeliga, samuti LHV infoturbe korraldusega, vastavusriskide ja nende juhtimisega, Finantsinspeksiooni uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise juhendiga ning rahapesu tõkestamise süsteemi eesmärkide, arengute ning LHV AML-süsteemi struktuuriga ning esinenud juhtumitega. Üle vaadati IFRS 9, Basel III ja SREP raport ning nende mõjud.

4. Juhatus ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad LHV huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Koostöö aluseks on eelkõige avatud arvamuste vahetus nii juhatuse ja nõukogu vahel kui ka juhatuse ja nõukogu siseselt.

Juhatus ja nõukogu töötavad ühiselt välja LHV tegevuseesmärgid ja strateegia. Juhatus lähtub LHV juhtimisel nõukogu poolt antud strateegilistest juhistest ning arutab nõukoguga strateegilisi juhtimisküsimusi kindlate ajavahemike tagant ausalt ja avameelselt. Juhatus on kutsunud osalema igakuistel nõukogu koosolekutel.

Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad LHV tegevuse planeerimist ja äritegevust, tegevusega seotud riske ning nende riskide juhtimist.

2018. aasta majandusaasta jooksul ei esinenud huvide konflikte, mistõttu pole vastavaid parandusmeetmeid rakendatud.

5. Teabe avaldamine

LHV kohtleb kõiki aktsionäre võrdselt ja teavitab kõiki aktsionäre olulistest asjaoludest võrdselt, võimaldades vastavale informatsioonile kiiresti juurde pääseda ühetasemelisel moel. Kogu informatsiooni jagamine toimub vastavalt avalikele ettevõtetele kehtestatud reeglitele.

LHV panustab aktiivselt investorkogukonnaga heade suhete arendamisse ja investorite teadlikkuse kasvata- misse. LHV-l on investoritele suunatud veebileht, kus

aktsionäridele tehakse kättesaadavaks kõik dokumendid ja andmed Hea Ühingujuhtimise Tava ja õigusaktidest tulenevate nõuete alusel. LHV on balti turu suurim ja ainus liige, kes avalikustab igakuised finantstulemused, järgmise aasta detailse finantsplaani ja viieaastase finantsprognoosi. LHV veebilehel on avalikustatud jooksva ja järgmise aasta finantskalender, mis sisaldab majandusaasta aruande ja vahearuannete avalikustamise kuupäevi ning aktsionäride korralise üldkoosoleku toimumise kuupäeva. Avalikustatav teave on kodulehel kättesaadav eesti, inglise ja vene keeles. Börsiteadetena avalikustab LHV aastaplaane ja kuutulemusi.

LHV korraldab kvartaalseid investorkohtumisi ja veebipõhiseid seminare, mille kokkuvõtetega on võimalik tutvuda LHV veebilehe kaudu. Kohtumisi analüütikutega korraldatakse ning analüütikutele, investoritele või institutsionaalsetele investoritele suunatud esitlusi ja pressikonverentse tehakse täiendavalt vastavalt vajadusele ja huvigruppide soovidele. LHV selgitab veebilehel oma eesmärgi, suundi ja arvamust võimalike trendide, regulatiivse- ja ärikeskkonna muutuste osas. Eesmärk on olla avatud küsimustele, läbipaistev ja anda oma tegevusest investoritele aru.

LHV veebilehel on kättesaadav LHV dividendipoliitika, mis sätestab dividendide maksmise põhimõtted, mille kohaselt dividendi maksmise kõige olulisemaks eelduseks on kapitaliga seotud nii välised kui sisemised regulatiivsed normatiivid, mis peavad olema jätkusuutlikult täidetud. LHV võib kasvu- ja/või investeerimisplaanide korral dividendide maksmisest loobuda. LHV maksab eeltingimuste täitmisel dividendideks koos sisalduva tulumaksuga vähemalt 25 protsenti LHV aktsionäridele kuuluvast maksude eelsest kasumist.

6. Finantsaruandlus ja auditeerimine

LHV avalikustab korra igal aastal majandusaasta aruande. Majandusaasta aruanne auditeeritakse ja kiidetakse heaks nõukogu poolt ning kinnitatakse üldkoosoleku poolt.

Audiitorite arvu määrab ja audiitorid nimetab aktsionäride üldkoosolek, kes määrab ka audiitorite tasustamise korra. Audiitorid nimetatakse ühekordse audiitorkontrolli tegemiseks või teatud tähtjaks.

2017. aasta lõpus korraldas juhatus koos Auditikomiteega konkursi audiitori valimiseks. Konkursi raames kohtuti ja küsiti pakkumisi neljalt suuremalt rahvusvaheliselt tunnustatud ettevõtelt. Audiitori valikul hinnati kandideerijate varasemat praktilist töökogemust, oskusi ja teadmisi, usaldusväärsust, suhtlemise läbipaistvust ning pakutavaid koostöötingimusi võrdluses turutingimustega ja LHV äritegevuse eripäradest tulenevaid kriteeriumeid. Konkursi tule-

musena valiti välja AS PriceWaterhouseCoopers, kes nimetati 11. aprillil 2018. aastal toimunud aktsionäride korralisel üldkoosolekul ettevõtte audiitoriks ja kellega sõlmiti kaheaastane leping 2018. - 2019. aasta majandusaasta auditeerimiseks. 2018. aastal audiitori poolt ostutatud teenuste eest makstud või tasumisele kuuluvate tasude kogusumma on 170 000 eurot.

Audiitori poolt on LHV konsolideerimisgruppi kuuluvatele ettevõtetele 2018. aasta jooksul osutatud lepingujärgseid teenuseid, sealhulgas gruppi kuuluvate ettevõtete majandusaasta aruannete auditid ja kvartaalsete vahearuannete osas kasumi ülevaatused, tõlketeenused, maksunõustamise teenused ja Investeeringufondide seaduse planeerivate muudatustega seonduv nõustamine ning muud kindlust andvad teenused, mille läbiviimise kohustus tuleneb vastavalt krediidiasutuste seadusest, väärtpaberituruseadusest ning investeerimisfondide seadusest.

Kõik osutatavad teenused olid auditikomitee poolt eelnevalt heaks kiidetud ja need on Euroopa Liidu määruse kohased lubatud auditivälised teenused.

Tehingud seotud osapooltega on käsitletud raamatupidamise aastaaruande lisas 24.

Vastavuse deklaratsioon

LHV järgib Hea Ühingujuhtimise Tava, välja arvatud järgmised juhised ja soovitusel nimetatud põhjustel:

"1.3.3. Emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt Internet)."

Üldkoosoleku jälgimist ja sellest osavõttu ei ole tehtud võimalikuks sidevahendite kaudu, kuna selleks on puudunud vajadus, nõudlus ja sobilik lahendus. LHV-l on valmisolek tagada aktsionäridele üldkoosolekust osavõtt tehniliselt turvaliste elektrooniliste vahendite abil ilma üldkoosolekul füüsiliselt kohal olemata, olles lisanud sellise võimaluse põhikirja.

"2.2.1. Juhatusel on enam kui üks (1) liige ning juhatuse liikmete seast valitakse juhatuse esimees."

Juhatus või nõukogu eristab iga juhatuse liikme vastutusvaldkonna, piiritledes iga juhatuse liikme tööülesanded ja volitused võimalikult täpselt. Samuti määratakse kindlaks juhatuse liikmete vahelise koostöö alused."

Nõukogu esimees sõlmib juhatuse liikmega tema ülesannete täitmiseks ametilepingu."

LHV juhatusel on üks liige. LHV puhul on tegemist valdusettevõttega, millel puudub igapäevane äritegevus ja seetõttu

on tagatud LHV piisav ja põhjalik juhtimine ühe juhatuse liikmega. LHV suurematel tütarettevõtetel on mitmeliikmelised juhatused.

"2.2.7. Juhatuse liikme põhipalk, tulemustasu, lahkumishüvitus, talle makstavad muud hüved ning preemiasüsteemid, samuti nende olulised tunnused (sh võrdlusel põhinevad tunnused, motiveerivad tunnused ja riski tunnused) avaldatakse selges ja üheselt arusaadavas vormis emitendi veebilehel ning Hea Ühingujuhtimise Tava aruandes. Avaldatavad andmed on selged ja üheselt arusaadavad, kui need väljendavad otseselt kulutuse suurust emitendile või tõenäolise kulutuse suurust avalikustamise päeva seisuga."

Nõukogu esimees tutvustab juhatuse tasustamise olulisemaid aspekte ja muudatusi nendes üldkoosolekule. Juhul kui mõne juhatuse liikme tasustamine on toimunud tavapäraest erinevatel alustel, tutvustatakse üldkoosolekule erinevusi koos nende põhjendusega."

LHV avaldab juhatuse liikmetele makstud tasude kogusumma raamatupidamise aastaaruande lisas 24, tuues Hea Ühingujuhtimise Tava aruandes välja täiendavalt kogusummas arvestatud isikute arvu ja kuuluvuse. LHV ei avalda üksikute juhatuse liikmete tasusid, kuna tegemist on isikliku informatsiooniga, mille avaldamine ei ole LHV tegevusele ja juhtimiskvaliteedile hinnangu andmiseks vältimatult vajalik.

"3.2.2. Vähemalt pooled emitendi nõukogu liikmetest on sõltumatud. Kui nõukogus on paaritu arv liikmeid, siis võib sõltumatuid liikmeid olla 1 liige vähem kui sõltuvaid liikmeid."

Hea Ühingujuhtimise Tava mõistes on LHV nõukogu koosseisust on sõltumatu liige vaid Sten Tamkivi. LHV on aktiivse ülesehituse ja kasvu etapis, kus nõukogu liikmetena on eelistatud pikaajalise juhtimis- ja panganduskogemusega inimesed, kes on kujunenud ühtlasi ka LHV suurimateks aktsionärideks. LHV hinnangul on suurimad aktsionärid nõukogu liikmetena enim motiveeritud panustama LHV juhtimisse ja paremasse pikaajasse arengusse. Tulenevalt objektiivsetest ja tõendatavatest andmetest on leidnud siiski kinnitust, et vähemad pooled nõukogu liikmetest ei ole LHV enamusaktsionärid, ei oma mistahes viisil õigust määrata enamust LHV juhatuse või nõukogu liikmetest ega teosta muul viisil kontrolli LHV üle, neid ei seo LHV-ga oluline ärihuvi, nad ei ole seotud LHV aktsionäri, kes teostab kontrolli LHV üle, nad pole LHV töötajad ega koostööpartnerid või koostööpartneri võtmetöötajad, millest tulenevalt ei pea LHV vajalikuks mistahes parandusmeetmete rakendamist ja hindab LHV nõukogu kollektiivselt sobivaks, sh sõltumatuse osas, olemasolevas koosseisus.

„Raamatupidamisseaduse §24² lg 4 alusel peab suuretevõtja, kelle emiteeritud hääleõigust andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, ühingujuhtimise aruandes kirjeldama

äriühingu juhatuses ja kõrgemas juhtorganis ellu viidavat mitmekesisuspoliitikat ning selle rakendamise tulemusi aruandeaastal. Kui mitmekesisuspoliitikat aruandeaastal rakendatud ei ole, tuleb selle põhjuseid selgitada ühingujuhtimise aruandes.“

LHV ei ole pidanud vajalikuks rakendada mitmekesisuspoliitikat, sest LHV peab oma töötajate ja juhtide valimisel silmas alati LHV parimaid huve ja lähtub seetõttu valiku tegemisel sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt isiku haridusest, oskustest ja varasematest kogemustest ning vajadusel vastavusest õigusaktidest tulenevatele nõuetele.

Tiina Möis on LHV nõukogu liige ja Riski- ja kapitalikomitee liige, Kristel Aarna on Auditikomitee liige. LHV tütarühingutes on koos juhatusega kokku 67 keskastme juhti, kellest 21 on naised.

LHV sotsiaalne vastutus

AS-i LHV Group (LHV) siht on teha äri jätkusuutlikult ja sotsiaalselt vastutustundlikul viisil. Selleks mõtleme igapäevaselt tegutsedes laiemalt kui vaid LHV enda äri. Panustame Eestisse – siinsesse majandusse, ühiskonda ja kogukonda LHV ümber. Soovime mõjutada Eesti finantsturu ja panganduse arengut positiivses suunas. Vastutustundlikkus väljendub ka meie eesmärgis olla LHV-s töötavatele inimestele parim tööandja. Oleme partner, kes mõtleb kaasa, mõistab vastaspoole vajadust ja pakub edasiviivaid teenuseid.

Sotsiaalse vastutuse aruande koostamisel on eeskuju võetud rahvusvaheliste standardite põhimõtetest, samuti ÜRO kestliku arengu eesmärkidest (Sustainable Development Goals ehk nn SDG-d). Jätkusuutliku arengu ja sotsiaalse vastutustundlikkuse vaates on analüüsitud järgmisi just LHV jaoks kõige olulisemaid ühiskondliku vastutuse fookusteemasid ja näidatud vastavad olulisemad mõjukohad: majanduse ja kapitalituru areng, jätkusuutlik ja vastutustundlik äritegevus, LHV kui parim töökeskkond. Samuti on tutvustatud LHV sotsiaalsele vastutustundele ja jätkusuutlikule tegevusele aluse panevaid strateegilisi lähtekohti ning vastutustundlikku juhtimist LHV-s. Olulisel kohal on ka keskkonnamõjude vähendamine ja sotsiaalse keskkonna toetamine.

Strateegilised lähtekohad

LHV missioon on aidata luua Eesti kapitali. Meie visioon on Eesti, kus inimesed ja ettevõtted julgevad suurelt mõelda, ette võtta ja tulevikku investeerida.

Meie visiooni kohaselt:

- Eesti inimesed ja ettevõtted julgevad suurelt ette võtta, julgelt kasvada ja kõrgeid sihte seada. Nende mõtte- ja tegutsemismaailm on avar, ületades riigi- ja aegunud arusaamade piire. Eesti inimesed investeerivad Eesti majandusse.
- Eesti ettevõtted oskavad kasutada ka välist tööjõudu ja uut tehnoloogiat ning suudavad oma tooteid ja teenuseid müüa kogu maailmas. Nad on Eesti suurimad tööandjad ja neil on oluline roll Eesti elu ja poliitika kujundamisel. Ettevõtetele on võimalik eelistada Eesti kapitalil põhinevaid finantsteenuseid. Eesti tooteid ja kaubamärke tuntakse maailmas nende kõrge kvaliteedi poolest;
- Eesti riik ja inimesed tunnevad oma ettevõtete ja ettevõtjate üle uhkust ning LHV-d peetakse omaks ja nähakse sellel olulist rolli Eesti majanduses ja ühiskonnas.

LHV väärtused on lihtsus, toetus, tulemuslikkus.

Lähtume nendest väärtustest oma tegevuses ja selles, kuidas käitume organisatsioonina meie peamiste huvigruppide suhtes.

• Lihtsus

Meie toodete valik on defineeritud kliendi seisukohast ja lihtsasti arusaadav; hinnastamine on läbipaistev ja kliendile lihtsasti mõistetav; klienditeenindus on üles ehitatud kliendi mugavust ja igapäevaseid käitumismustreid järgides; otsime järjepidevalt võimalusi ja tehnoloogiasid kliendi igapäevapanganduse lihtsustamiseks.

Räägime asjadest nii nagu nad on; pingutame selle nimel, et kolleegidel oleks lihtne oma tööd teha.

Lame juhtimisstruktuur ja kompaktnen meeskond; keskendume neile asjadele, milles suudame olla turu parimad.

LHV aruanded on läbipaistvad; LHV bränd ja strateegia on lihtsasti mõistetav, asjakohane ja turust eristuv; LHV-sse on lihtne investeerida.

• Toetus

Kuulame klienti ja arvestame lahendustes tema vajadusi; oleme kliendile hõlpsasti kättesaadavad; anname kliendile nõu, kuid ei tee tema eest otsuseid; kohtleme klienti kui võrdset partnerit, kellega meil on ühine äri; kui klient tunneb, et pank on eksinud, ei õigusta me end, vaid leiame/otsime lahendust.

Võimaldame võtta riske, teha otsustamisel vigu ja vigadest õppida; tagasiside andmisel oleme avatud ja tasakaalustatud; usume, et väärtuslikumad inimesed on need, kellel on aega ka oma lähedastele.

Toetame neid, kes on oma ettevõtmistes pühendunud. Partnerlus on meie äri kasvatamise keskne viis.

• Tulemuslikkus

Kõik meie poolt pakutavad tooted peavad klientidele looma selget lisaväärtust; investeerides kliendi vahendeid, on meie eesmärgiks saavutada turust parem tootlus.

Müüme julgelt tooteid, millesse usume; ületame kliendi ootusi; väärtustame lihtsaid ja efektiivseid lahendusi.

Taotleme suuremat kasumlikkust kui välispangad.

Vastutustundlik juhtimine

Usume, et eetilisel ja õigesti tegutsemine tagab edu pikemas plaanis. Seepärast peavad kõik LHV_ juhid ja töötajad käituma eetilisel ja vastutustundlikult. LHV eetikapõhimõtetele toetuvad LHV eri valdkondade poliitikad, sise-eeskirjad ja korrad, mis reguleerivad nende põhimõtete täpsemat järgimist. Lähtume oma tegevuses ennekõike seaduslikkuse, hea tava ja terve mõistuse põhimõttest.

LHV sisemised reeglid on koostatud muuhulgas vastutustundlikkuse printsiipidest lähtudes. LHV juhtimis põhimõtted on sätestatud Ettevõtte juhtimise poliitikas ja teistes eri valdkondi puudutavates poliitikates. Juhtimise põhialustest annab põhjalikumalt aru „Hea ühingutava juhtimise aruanne“.

Vastutustundlikus juhtimises LHV-s on oluline osa riskihaldusel ja oma tegevuse analüüsimisel. Riskijuhtimises võtame arvesse krediidiriske, likviidsusriske, tururiske, kuritegevuse riske, operatsiooniriske.

2018. aasta detsembris kinnitas reitinguagentuur Moody's LHV Pangale investeerimisjärgu krediitireitingu kinnitades jätkusuutlikku tugevat finantsprofiili ja võimet teenindada võetud kohustusi.

LHV juhtimisstruktuur on korraldatud lihtsasti mõistetavalt ja sisaldab läbipaistvaid ja arusaadavaid vastutusliine. Riskide analüüsimisele ja maandamisele pööravad tähelepanu nii nõukogu, juhatus kui ka allüksused. Riskide kontrollimiseks ja juhtimiseks on kolm kaitseliini. Sisemine kontrolliraamistik hõlmab nii hästitöötavat iseseisvat riskijuhtimist, vastavuskontrolli kui ka auditi funktsioone täitvaid töötajaid. Juhtkonnas on loodud vajalikud komiteed nõustamiseks riskide juhtimist. Riskidest annab ettevõtte põhjaliku ülevaate iga-aastases „AS LHV Groupi riski ja kapitali raportis“.

Vastutustundliku juhtimise oluline roll on kooskõlastatud õigusnormide ja sektorit puudutavate reeglitega. Regulaatorite ja järelevalveasutustega asjaajamises on LHV korrektne ja koostööaldis. Täidame korrektselt kõiki seadustest tulenevaid kohustusi ja aruandekohustusi.

LHV Groupi reguleerib umbes 500 õigusakti ligi 17 500 leheküljel. Reeglid on pidevas muutuses - igal kuul on õigusraamistikus keskmiselt 10–15 LHV-d puudutavat muudatust. Oleme teadvustanud õigusliku keskkonna keerukust, seetõttu antakse juhatusel ja nõukogule muudatustest regulaarseid ülevaateid. Äri arendades otsime tasakaalu nõuete ja võimaluste vahel – kõrge teadlikkus ja riskipõhine lähenemine võimaldab teha paremaid otsuseid. Vastavuskontrolli töö on LHV-s suunatud tulevikku, tegeleme võimalike muudatustega võimalikult vara, et vältida hilisemaid riskide realiseerumisi.

Eesti majanduse ja kapitalituru edendamine

Mida paremini läheb Eesti majandusel, seda kõrgem on Eesti elukvaliteet. Panganduse roll on olla majanduse vereringe, kapitali vahendades seda toetada ja edendada. LHV kaasab kapitali Eesti hoiustajatelt ja pensionikogujatelt, aitab seda kasvatada ja suunab seda Eesti majandusse. Teadvustame LHV rolli kodumaise majanduse mõjutajana.

LHV missioon on aidata luua Eesti kapitali. Seetõttu raketame oma strateegilisi tugevusi – investeerimiskogemust ja ettevõtluskogemust – selleks, et Eesti kapitalil kasvaks kaasaegne ja elujõuline finantsgrupp, mis aitab Eesti ettevõtetel ja inimestel oma raha säästa ja investeerida ning mis on rahvusvaheliselt kaasamõtlevaim partner finantstehnoloogiat arendavatele ettevõtetele.

Soovime oma prima turu tundmise, aktiivsuse ja teenustega mõjutada nii Eesti ettevõtlust kui ka Eesti inimeste finantskäitumist targema majandamise suunas.

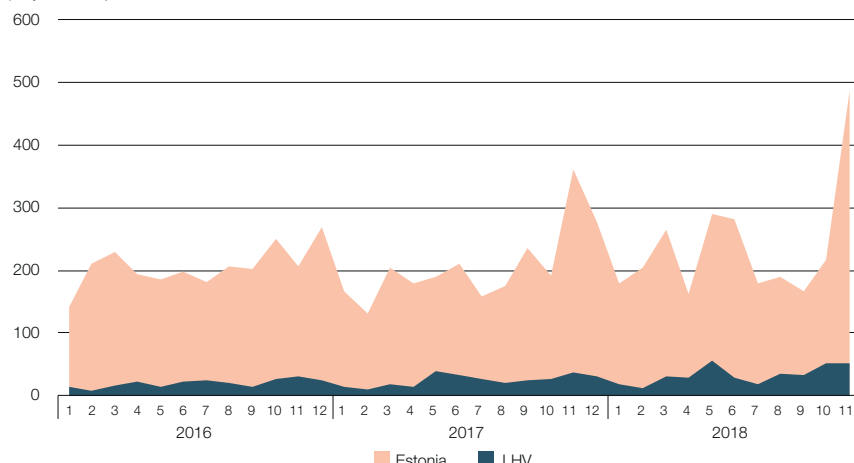
Arendame Eesti laenuturgu

Kohaliku finantsgrupina teadvustame oma rolli majanduse edendamisel. Me kaasame kapitali Eesti hoiustajatelt, suunates seda Eesti ettevõtetele.

2018. aastal oleme täiendanud oma teenuste portfelli. Lisandusid kaubanduse finantseerimise tooted. Koos Kredexiga saame laenu pakkuda ettevõtetele, kellel endal laenusamiseks piisavalt tagatist pole. Koostöös European Investment Fundiga ja Põhjamaade Investeerimispannaga oleme parandanud väikeste- ja keskmise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi. Lisaks toime 2018. aastal turule eraklientidele Öppelaenu, samuti asusime pakkuma kindlustustooteid laenuklientidele.

Mittefinantsettevõtetele antud laenude käive tegevusalade lõikes

(miljon eurot)

LHV laenude turuosa suurenemine, mis näitab LHV rolli suurenemist Eesti ettevõtete finantseerimisel.

LHV roll Eesti ettevõtete äriplaanide rahastamisel on jõudsalt kasvanud. Oleme Eesti ettevõtetele hooliv finantspartner. Meil on kompetents ja soov süveneda Eesti ettevõtete plaanidesse ja pakkuda neile tuge plaanide rahastamisel. Kodumaise kapitali vahendajana oleme ettevõtete jaoks selge alternatiiv turul.

Panustame panganduse arengusse

Loomes ja arendame oma teenuseid lähtudes avatud panganduse põhimõtetest. Meie eesmärk on arendada Eesti ettevõtluskeskkonda ja B2B koostööd, tugevdades partnerlust, innovatsiooni ja läbipaistvust. Panustame innovatsiooni ja uudsete lahenduste pakkumisse. Nt Maksu- ja Tolliametiga koos arendatav Ettevõtluskonto on uus võimalus eraisikust mikroettevõtjatele paberimajanduse vähendamiseks ja töö lihtsustamiseks.

Finantsturu teiste osalistega on LHV-l konstruktiivne koostöö ja konkurents. AS LHV Pank (LHV Pank) on Eesti Pangaliidu aktiivne liige, Aktsiaselts LHV Varahaldus (LHV Varahaldus) on aktiivne Fondihaldurite Liidu liige, lisaks teeme teiste finantsteenuste pakkujatega koostööd MTÜ FinanceEstonia kaudu. Räägime kaasa sektoriülestes küsimustes nagu rahatarkuse jagamine Eestis, seadusloome, regulatsioonide kohandamine, rahapesu tõkestamine ja terrorismi rahastamise vastane võitlus, maksete korraldamine.

LHV Panga juhatuse esimees Erki Kilu valiti 2018. aastal Eesti Pangaliidu juhatuse esimeheks. LHV on esindatud kõigi Pangaliidu 30 toimkonna/töögrupi töös. Kuue üksuse juhiroll on LHV-l.

Finantstehnoloogia ettevõtete teenindamise kaudu arendame finantsteenuseid

2018. aastal jätkasime uue ärisuuna, finantsvahendajate teenindamise, arendamist. Avasime märtsis filiaali Ühendkuningriigis, et paremini teenindada Euroopa finantssektori uuendajaid.

Oleme kaasamõtlev partner uutele finantstehnoloogia ettevõtetele, kellel tihti napib võimalusi rahvusvahelisel pangandusturul partnereid leida. Pakume pangateenuseid ettevõtetele, mille eesmärgiks olenemata tegutsemiskohast on tehnoloogiliste uuenduste kaudu finantsteenuste kiiruse, mugavuse ja kättesaadavuse suurendamine.

Panganduse- ja finantstehnoloogia areng on oluline, sest uued teenusepakkujad viivad kliendi jaoks teenuse uuele kvaliteeditasemele, muutes selle kättesaadavamaks ja soodsamaks. Seega panustame konkurentsi kasvu ja aitame avardada võimalusi. Pakume uuenduslikele ettevõtetele panganduse infrastruktuuri ning oleme osa Euroopa finantstehnoloogia uuendajate kogukonnast.

Ekspordime finantsteenuseid

LHV on Ühendkuningriigi filiaali rajamise kaudu muutunud finantsteenuseid eksportivaks ettevõtteks. See toob välismaalt Eestisse tulu, millest saavad kasu meie aktsionärid. Tegutsemine rahvusvahelisel turul ja Londonis arendab meie inimesi, kes saavad tegutseda ühes konkurentsitihedas keskkonnas.

Anname oma panuse Eesti kapitaliturgude arengusse

LHV Groupi aktsiad on noteeritud Nasdaq Tallinna börsil. Ettevõtte on üle 6000 aktsia- või võlakirjainvestori. Meil on eesmärk näidata börsiettevõttena eeskuju, kuidas reguleeritud turgu kasutada kapitali kaasamiseks ning teisalt kuidas avatult, läbipaistvalt tegutseda ja parimal viisil korraldada investorsuhteid. Soovime, et võimalikult paljud kliendid ja partnerid oleksid LHV omanikeks ja investoriteks ning saaksid osa meie ühise äri ehitamisest.

2019. aastal kuulutas Nasdaq LHV Groupi parimate investorsuhetega börsiettevõtteks Baltikumis. Paremaks suhtlemiseks investoritega:

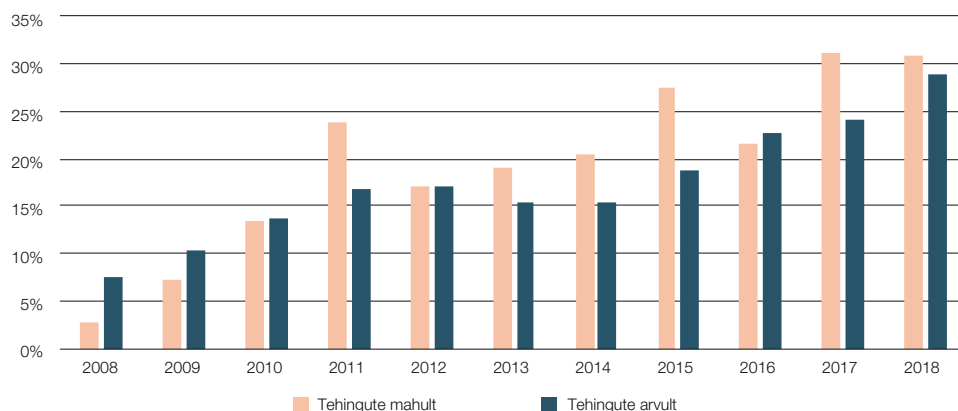
- Väljastame ettevõtte finantsprognoosi aastaks ja 5-aastaseks perioodiks, et ka väikeinvestoritel oleks parim teadmine tulevikuplaanidest;
- Avaldame lisaks kvartalitulemustele igakuiselt majandustulemusi;
- Korraldame tulemuste kommenteerimiseks kõigile huvilistele avatud investorkohtumisi igal kvartalil;
- Oleme loonud investoritele mõeldud internetilehe investor.lhv.ee, mille oleme üles ehitanud nii, et investorite seisukohast oluline info oleks kõigile ühetaoliselt mugavalt ja selgelt kättesaadav.

Eesmärk on olla avatud küsimustele, läbipaistev ja anda oma tegevusest investoritele aru. Selgitame oma eesmärgi. Teabe avaldamise põhialustest annab põhjalikumalt aru ka „Hea Ühingujuhtimise Tava aruanne“.

Institutsionaalse maaklerina aitab LHV Pank Balti firmadel kaasata investoritelt raha. Näiteks 2018. aastal aitasime AS-il Tallinna Sadam viia läbi esmase avaliku aktsiapakkumise jaeinvestoritele suunatud pakkumist. Samuti aitasime teistel Balti ettevõtetel avalikult turult raha kaasata ja nõustasime neid oluliste tehingute puhul.

LHV Pank on Balti aktsiabörside juhtiv turuosaline. Meie igapäevane maaklertegevus ja meie püüdlused olla eeskujuks aitavad kaasa Eesti kapitaliturgude toimimisele. 2019. aastal nimetasid NASDAQ Balti börsid LHV Panga parimaks börsiliikmeks, kokku on see tiitel LHV omistatud kuuel korral. Börsiliikmete kauplemisaktiivsuse poolest oleme tõusnud Baltikumi turuliidriks, seda nii tehingute mahult kui ka tehingute arvult. Koostame ja avaldame analüüse Balti börsiettevõtete kohta. Oleme turutegijad 9 börsiettevõttele.

LHV turuosa aastate lõikes

LHV maaklertegevuse turuosa areng Balti turgudel (Balti põhi- ja lisanimekiri aktsiates; First North aktsianimekiri)

Pensionifondide investeringute kaudu Eesti ettevõtete arendamine

Eesti ettevõtete finantseerimisel on järjest suurem roll LHV pensionifondidel, mille eesmärk on saada Eesti kõige olulisemaks institutsionaalseks investoriks. LHV Varahaldus suurendab pensionifondide klientide arvu ja varade mahtu, millest tehakse investeringuid.

LHV pensionifondid on investeerinud märkimisväärse osa klientide pensionivaradest Eesti ja Balti riikide majandusse: Eesti kinnisvaraturule, ettevõtetesse, metsa. 2018. aastal tegi LHV Varahaldus 150 miljoni euro eest positiivseid investeerimisotsuseid Eestisse (170 miljonit 2017. aastal). Märkilisena investeerisime institutsionaalse investorina elukondlikku üürikinnisvarasse, arendamaks kohalikku üüriturgu. Samuti investeerisime kodumaise Alexela kasvu Eesti suurimaks tanklaketiks. 2018. aastal lõime uue vaid Eestisse investeeriva pensionifondi LHV Pensionifond Eesti.

Varasemale sarnaselt arendasime Eesti kapitaliturgu, kuivõrd investeringute tulemusena loodi uusi investeerimisinstrumente. Otsime ja analüüsime kohalikke investeerimisvõimalusi. Loomeselliseid võimalusi ka ise.

2018. aasta lõpus leevendas riik oluliselt pensionifondide investeerimispiiranguid. Avaramate võimaluste kasutamiseks tuleb muuta fondide dokumentatsiooni, mis saab tehtud 2019. aasta septembriks. Seejärel on LHV aktiivselt juhitud pensionifondide sisemine eesmärk teenida üle pikema perioodi keskmiselt 7% tootlust aastas.

Kasvatame rahatarkust ja investorteadmisi

Investorite kogukonna liidrina kannab LHV vastutust rahatarkuse jagamise ja investorite hariduse tõstmise eest. Anname oma panuse järgmiste tegevuste kaudu:

- Korraldame regulaarselt huvilistele tasuta "Investeerimiskooli" seminare. 2017. aastal osaleti "Investeerimiskooli" seminaridel kokku üle 4700 korra (2017. aastal 3400). Jätkasime "Investor kohtub" seminaride korraldamist, mis võimaldab börsiettevõtete juhtidel kohtuda investoritega.
- Korraldame iga-aastast aktsiamängu „Börsihai“. 2018. aastal osales mängus 2600 investeerimishuvilist (2017. aastal 818). Eraldi keskendusime noortele.
- Teeme koostööd Eesti teiste finantsasutustega ja osaleme Eesti Pangaliidu poolt organiseeritud rahatarkuse edendamise projektides.
- Oleme loonud ja haldame investeerimis- ja majanduskirjanduse raamatukogu. Meie raamatukogudes Tallinnas ja Tartus on pea 1000 erinevat trükist, mida meie kliendid saavad laenutada.
- LHV haldab finantsportaali ja foorumit, mis on

loodud investeerimisega seotud teemade arutamiseks ja info jagamiseks. Loomesisu, mis pakuks huvi Eesti investoritele.

- 2018. aastal tõime turule mikroinvesteerimise toote, mis sobib investeerimisega alustamiseks.
- Alates 2007. aastast avaldame tasuta majandusajakirja "Investeeri", mis käsitleb ettevõtluse ja investeerimisega seotud teemasid. 2018. aastal ilmus neli numbrit.
- Aitasime toetajana lansseerida uut majandusudiste portaali Rahageenius, mis on mõeldud eelkõige tavatarbijale majandusteemalise sisu kättesaadavaks ja arusaadavaks tegemiseks.

Meie eesmärk on jätkata aktiivselt investeerimisteadmiste jagamist ja tõsta investeerimisseminaride külastajate arv 5000 külastajani aastas.

Jätksuutlik äritegevus

Oma igapäevast äri soovib LHV teha viisil, mis oleks jätkusuutlik pikas perspektiivis ja lähtuks vastutustundlikest otsustest. Me ei lähtu vaid lühiajalise kasumi maksimeerimisest, vaid peame silmas pikaajalist vastastikku kasulikku suhet turu ja klientidega.

Kaasamõtleva ja toetava partnerlussuhte hoidmine klientidega

Oma klientidele oleme partner, kes mõtleb kaasa, mõistab klientide vajadust, pakub edasiviivaid pangateenuseid ja parimat teenindust. Kõikide sidusrühmadega suhetes peame oluliseks partnerlust, ausust, heatahtlikku asjaajamist, kaasamist ja läbipaistvust, samas usalduslikkust. Sotsiaalse vastutuse põhimõtte järgimise eesmärk on luua pikaajalist väärtust LHV sidusrühmade jaoks, seada klient ja tema vajadused äri fookusesse.

Klientide teenindust ja nendega suhtlemist soovime teha laimamatult, hoolivalt ja viisakalt. Meie lugupidamine klientide vastu väljendub nende vajaduste tundmaõppimises, vastutustundlikkuses, klientide jaoks kättesaadavuses, kuid ka efektiivses asjaajamises.

Parima klienditeeninduse pakkumiseks korraldame regulaarselt sisekoolitusi ja vajalikke atesteerimisi. Oleme välja töötanud klienditeeninduse õpiku, et pakkuda parimat teenindust. 2018. aasta veebruaris korraldasime LHV sisese teeninduskuu, kui pöörasime heale teenindusele tähelepanu ja korraldasime hindamisi tavapärastest rohkem. Klientide kaasamiseks oleme rakendanud erinevaid meetmeid.

- 2018. aastal tunnistas Euromoney LHV Panga Eesti parimaks pangaks, Eesti parimaks tunnistas see maailma juhtiv majandusajakiri ka LHV privaatapan-ganduse teenuse.
- Uuringufirma DIVE uuringu järgi on Eesti parima teenindusega pank LHV. 2019. aasta uuringus saavutasime tulemuseks suurepärase 94% maksimumist (eesmärk >90%).
- Korraldasime aasta jooksul sisemisi teenindus-kontrolle (mystery shopping), mille tulemus oli väga hea, keskmiselt 90% (eesmärk 95%).
- Küsisime aasta jooksul 16 770 LHV klientide poole pöördujalt tagasisidet teenindusele. Tagasisidet andis 40,6% küsitletutest. Koondtulemusena jäid enam kui 90% (eesmärk >90%) klientidest teenin-dusega ja nende küsimuse lahendamisega positiiv-selt rahule (positiivselt rahulejäänuid oli 6 166 ning puudustega või rahulolematuid 643).

Kõik klientide kaebused ja ettepanekud registreeritakse ja nendega arvestatakse panga töö korraldamisel. Kliendi-kaebusi registreeriti LHV Pangas 2018. aastal 338 (2017. aastal oli neid 309). Lahendame kaebused efektiivselt, läbi-paistvalt ja kiirelt. Nii klientide kaebused kui ka ettepanekud on tähtsad infoallikad, sest need võimaldavad pöörata tähelepanu meie toodete, teenuste ja teeninduse kitsas-kohtadele ning parandada nende kvaliteeti.

Oleme korraldanud kliendi rahulolu uuringuid ja arendanud oma teenuseid klientide soovidega arvestades. Oleme loonud mugavad ja mitmekesised suhtluskanalid – amet-likud kanalid on telefon, e-post ja reaajas chat, infot saab ja tagasisidet anda sotsiaalmeediakanalites, LHV Finant-sportaali foorumis. Koostööpartnerite leidmisel ja hoidmisel lähtume samadest üldistest põhimõtetest nagu kliendisuh-tuse puhulgi.

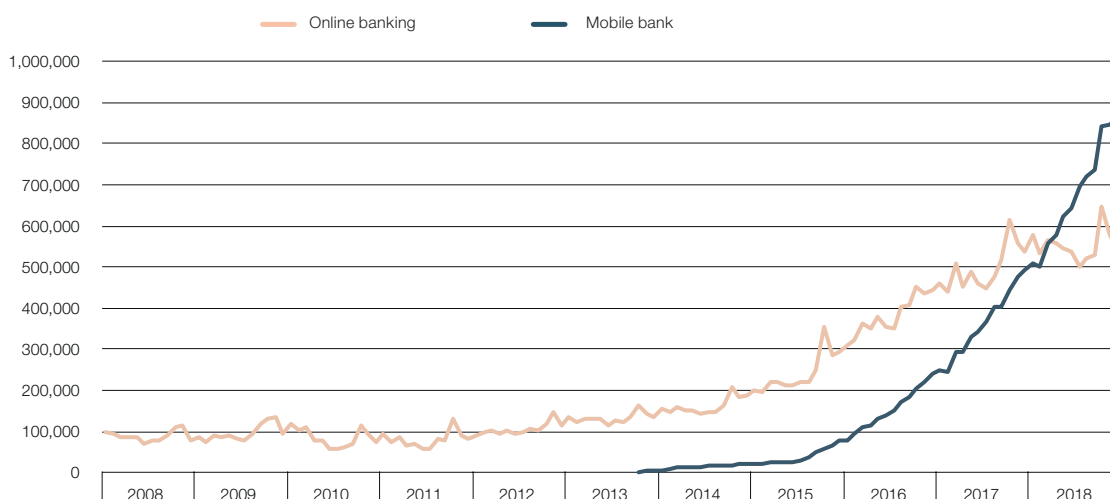
Kogukonna meelsuse ja LHV rolli ühiskonnas paremaks mõistmiseks korraldame regulaarselt uuringuid. Samuti osaleme pangandussektori ülestes analüüsi- ja uurimis-projektides. 2018. aastal viis LHV läbi Brändiuuringu, et paremini mõista LHV mainet ühiskonnas ning kaardistada ootusi LHV suhtes. Uuring kinnitas, et:

- teadlikkus LHV-st finantsteenuste pakkujana on kõrge ja varasemast paranenud (aidatud tuntus 97%; eesmärk parandada 2016. aasta tulemust > 87%);
- LHV pensionifondide klientide rahulolu oma pensionihalduriga ja kogumise tulemusega on kõrge (62%; 2016. aastal 73%);
- rahulolu LHV Pangaga on kõrgem kui teiste pankade puhul (82% ei näe vajadust pangavahetuseks);
- soovitusindeks on sektoriga võrreldes kõrge (55);
- LHV Panka tajutakse pigem kohaliku, lihtsa, kaasaegse, kliendikeskse, usaldusväärse ja olulise pangana.

Pakume kättesaadavat ja soodsat elektroonilist teenindust

LHV keskendub teenuste pakkumisel teadlikult elektroo-nilistele teeninduskanalitele, mis aitab tagada klientidele võimalikult lihtsa ligipääsu teenustele, säästes keskkonda, ressursse, tööjõudu jms. Ka 2018. aastal arendasime elekt-roonilisi teeninduskanaleid esimeses järjekorras. Interne-tipanga kõrvale on jõudsalt tõusnud nii olulisuselt kui ka kasutusaktiivsusest mobiilipanga kanal.

LHV internetipanga ja mobiilipanga kasutusaktiivsus sisselogimiste lõikes

Elektroonilised kanalid annavad sihtrühma klientidele olulise lisaväärtuse. LHV kliendid saavad teenuseid kasutada, lepinguid sõlmida, tehinguid teha kasutades elektroonilisi identifitseerimise- ja allkirjastamise võimalusi. See vähendab klientide jaoks ajakulu, aitab säästa transpordilt jms.

Pakume sihtgrupi vajadustele vastavaid kvaliteetseid teenuseid

Keskendume ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. LHV soovib olla parim finantsteenuste pakkuja finantsvara koguvatele ja investeerivatele eraisikutele ja finantseerimist vajavatele ettevõtetele. LHV Pank ja LHV Varahaldus on klientidele pakutud tooted loonud klientide pikaajalisi vajadusi silmas pidades. LHV Pank on keskendunud eraklientidele ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele parima pangateenuse pakumisele. LHV Varahalduse põhitegevus on parimate pensionifondide pakkumine, et klientidele pakkuda pikaajalist pensionivara kasvatamise teenust.

Aastatega on LHV töötanud välja pea kõik klientidele vajaminevad finantstooted, et aidata kliente rahaasjade ajamisel. Me ei küsi klientidelt ülevõtteid teenustasust, hinnastus on selge ja arusaadav. Näiteks pakub LHV Pank klientidele Euroopa makseid tasuta.

Aasta lõpus liitus LHV Pank reaalajas Euromaksete süsteemiga, mis muudab klientide arveldamise varasemast mugavamaks ja võimaldab ka uute finantsteenuste arengut.

2018. aastal täienesid ettevõtetele kaubanduse finantseerimise tooted. Parandasime ettevõtete laenuvõimalusi. Täiendasime oma elektroonilisi teeninduskanaleid, sularahaautomaatide võrgustikku ja sularaha kättesaadavust ja tõime augusti lõpus turule LHV Noortepanga.

LHV Noortepanga puhul keskendusime oma fookuse esimest korda noorte segmendile. Tegemist on klientidega, kellega soovime tegeleda pikema perspektiiviga, neile tuge pakkudes, aidates ja juhendades on võimalik anda uuele põlvkonnale klientidele vajalikke rahatarkusi ja kogemusi, et nad tulevikus oleksid rahaasjades teadlikumad. Noortele pakume enamikku teenustest tasuta. Noortepank alustas soodustusi pakkuva LHV Noortekaardiga, mikroinvesteeringutega, mis võimaldab lihtsasti alustada raha kogumist ja investeerimist. Alustasime ka õppelaenu pakumist, et noored saaksid oma õpinguid rahastada.

Panustamiseks noorte klientide tervisesse alustasime sügisel koostööd terviserakendusega Sweatcoin.

LHV Varahaldus pakub klientidele laia valikut pensionifonde. 2018. aastal suurenes valik pensionifondiga LHV Pensionifond Eesti.

Austame regulatsioone ja eetikat

Vastutustundlik laenamine – LHV hoolib äri- ja elukeskkonnast ja teeb jõupingutusi, et vähendada oma tegevuse ja protsesside negatiivset mõju. LHV krediidioliitika näeb ette, et LHV püüab tegutseda sotsiaalselt vastutustundlikul viisil, olles eeskujuks nii oma töötajatele kui üldsusele. Mis tahes krediidiotsuse puhul juhindume põhimõttest, et LHV ei rahasta osapooli, kelle tegevus võib põhjustada ebaproportsionaalselt suurt kahju keskkonnale või ei täida sotsiaalse vastutuse põhimõtteid. Maksutehingute rahastamisel veendume et need ei riku maksuseaduste mõtet ega tähendust.

LHV Pank lähtub vastutustundliku laenamise põhimõttest. Me jälgime, et tarbijale suunatud laenutoodete reklaamid oleksid vastutustundlikud, tasakaalustatud ega kutsuks tarbijat üles tegema talle kahjulikuks osutuda võivaid finantsotsuseid. See väljendub ka LHV kõrges krediitkvaliteedis. Laenusuhteid luues saab klient võrrelda tulevase laenu- või krediidisuhte sobivust oma laenuhuvi ja finantsolukorraga ning hinnata riske.

Rahapesu ja terrorismi tõkestamine – Järgime eeskujulikult kõiki nõudeid klientide ja nendega seotud isikute tuvastamisel ja nende tegevusest arusaamisel. LHV Pank lähtub oma tegevuses riskipõhisest lähenemisest ja „tunne oma klienti“ printsiibist. See tähendab nõuet klientid identifitseerida, teada nende vara ja teatud juhtumitel ka rikkuse päritolu, saada aru ärisuhte loomise eesmärgist. Samuti monitoorime klientide tegevust, tuvastamaks rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega tegevusi. LHV Klientide aktsepteerimise põhimõtted defineerivad, milliste klientidega LHV Pank kliendisuhteid luua ei soovi.

LHV Pank rakendab rahvusvahelisi finantssanktsioone ja ei paku nende subjektidele teenuseid. Eraldi täiendavat tähelepanu pöörab LHV Pank klientidele, kes pakuvad finantsteenuseid oma klientidele. Selliste klientide teenindamisel järgitakse samu hoolsusmeetmeid nagu korrespondentpanganduse teenuste osutamisel.

Oleme pidevalt suurendanud rahapesu- ja terrorismi tõkestamisega tegelevat meeskonda, kes on aktiivne nii LHV Pangas kui ka pangavälistes initsiatiivides. LHV töötajad juhivad Pangaliidus nii AML kui ka Vastavuskontrolli töörühmasid. Läbi nimetatud töörühmade kui ka teiste kanalite kaudu anname sisendi seadusloomesse, aitame kujundada head pangandustavad ja oleme aktiivsed terve rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi arendamisel. Näiteks muuhulgas osalesime Pangaliidu kaudu 2018. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile AML soovitude koostamisel, E-residentsuse arendamise erinevates töögruppides, pangandussektori ühiste hoolsusmeetmete väljatöötamises jmt.

Aktiivselt teeme koostööd ka oma järelevalveasutustega. 2018. aastal implementeerisime oma süsteemidesse rahapesu ja terrorismi tõkestamise monitooringu tõhustamiseks infosüsteemi FICO Tonbeller Siron ning maksete on-line skriinimiseks infosüsteemi Accuity Compliance Link.

Eetiline, aus ja inimõigusi järgiv äri – Usume, et eetilisel, ausalt, korruptsioonivabalt ja seaduslikult tegutsemine tagab edu pikemas plaanis. Seepärast peavad kõik juhid ja töötajad käituma LHV eetikapõhimõtete raames kehtestatud põhimõtete järgi ja tagama kokkulepitud väärtuste ellu rakendamise. Kõiki olulisi põhimõtteid tutvustatakse kõikidele LHV uutele töötajatele nende tööaja alguses. Austame oma kõikides tegevustes eeskujulikult rahvusvahelisi norme, inimõigusi, andmekaitsenormatiive, õigusakte, finantsvaldkonda puudutavaid reegleid. LHV põhiline tegevuskoht on Eestis, kus isikute üldtunnustatud põhiõigused on kaitstud ning LHV praktikad ei erine selles osas pangandusturu üldisest praktikast. Jälgime, et põhiõigused oleksid tagatud nii LHV sisese kui ka meie suhetes teiste osapooltega.

Tegutseme oma igapäevatööd tehes ja partneritega suheldes vastutustundlikult ja professionaalselt, ausalt ja austusega. Anname endale aru, et meie tegudel on mõju. Käitume väärtustest lähtuvalt nii LHV siseste sihtrühmade kui ka väliste osapooltega.

LHV-s ei järgita üksnes seaduse sätet, vaid ka selle mõtet. Üritame mõista, millised on normide põhjused ja tagamaad. Õigusaktides sisalduvate puudujääkide ärakasutamist loeme LHV jaoks mittesobivaks tegevuseks.

Aus konkurents – Konkurentide ja järelevalveasutustega suhtlemisel peame silmas, et kõik turuosalisel ja järelevalvajad tegutsevad turu stabiilsuse ja klientide usaldusväärsuse säilitamise nimel. Suhtleme oma konkurentidega korrektset, ausalt ja lugupidavalt ning väldime nende halvustamist. Peame kinni ausa konkurentsi põhimõttest ning rakendab konkurenti edestamiseks üksnes seaduslikke ja eetilisi vahendeid. Keelatud on konkurentsi kahjustava eesmärgi või tagajärgedega kokkulepete sõlmimine või kooskõlastatud tegevus teiste turuosalistega.

Aus ja läbipaistev turundus ja kommunikatsioon – LHV Pank järgib üldtunnustatud turunduspõhimõtteid ning ei kasuta reklaamides tegelikkusele mittevastavat teavet ega halvusta konkurenti. Tagame, et kogu klientidele antav teave, sh kõik turundusmaterjalid, oleksid faktiliselt õiged, kergesti arusaadavad ja asjatundlikud ning juhiksid piisavalt tähelepanu teenusega kaasnevatele võimalikele riskidele ja kuludele. LHV-s on kehtestatud Reklaami koostamise eeskiri. LHV-sisese kontrollitakse reklaamide vastavust seadustele ja sisereeglitele.

LHV avalikustatud börsiteated, pressiteated ja aruanded on täpsed ja õigeaegsed ega moonuta fakte. Meie aruanded kajastavad panga finantsseisundit, majandustulemusi ja rahavoogusid õigesti ja õiglaselt. Me kommenteerime ja edastame teavet LHV äritegevust puudutaval teemadel. 2018. aastal informeerisime avalikkust 48 börsiteatega ja 37 pressiteate avaldamisega.

Pangasaladuse kaitse – LHV tegevus põhineb usaldusel – klientide, järelevalveasutuste ja ühiskonna usaldusel. LHV-s on klientide vara ja isiklikud andmed kindlalt kaitstud. Käsitleme kogu teavet kliendi kohta, samuti teavet, et isik on panga klient, pangasaladusena. LHV töötajatel ei ole lubatud avalikustada klientide kohta käivat pangasaladusena käsitatavat teavet inimesele, kes ei ole õigustatud seda teavet saama.

LHV töötajad on võtnud tarvitusele ettevaatusabinõud, et tagada klientide andmete konfidentsiaalsena hoidmine, samuti rakendame õigusaktidele vastavaid turvameetmeid isikuandmete kaitseks ja välistame, et selleks volitamata isik saaks neid töödelda. 2018. aastal loodi LHV Pangas infoturbejuhi ametikoht ning infokaitse on varasemast veelgi olulisemas fookuses. Oleme võtnud suuna ka klientide ja avalikkuse teavitamisele infoturbe küsimustes. Teeme koostööd Pangaliidu raames teiste pankadega infoturbeteemade tutvustamisel.

Siseteabe kaitse – Avaliku ettevõtte kohtleb LHV kõiki investoreid võrdselt. Kooskõlas Eesti väärtpaberituruseadusandlusega, Euroopa Liidu seadusandlusega ja Nasdaq Tallinna Börsi reglemendiga oleme kehtestanud Siseteabe haldamise reeglid, mida kõik LHV töötajad ja juhid peavad järgima. Reeglitega on paika pandud siseteabe hoidmise ja avalikustamise põhimõtted ning keelud ja piirangud tehingute tegemisel Grupi väärtpaberitega.

LHV kui börsiliikme suhtes on kõrgendatud ootused ka töötajate isiklike tehingute osas. LHV usaldusväärsuse huvides on ettevõttes kehtestatud isiklike väärtpaberitehingute reeglid, mis välistavad huvide konfliktid ja tehingute tegemise mitteavalikku infot kasutades.

Huvide konfliktide vältimiseks ja haldamiseks on kehtestatud Huvide konflikti haldamise reeglid.

Panustame personali rahulolu tagamisse

LHV-s töötavad enam kui 380 inimest moodustavad kogukonna, mis on ettevõtte olulisemaid varasid. LHV eesmärk on olla parim tööandja, nii et iga ettevõttes töötav inimene saaks rääkida kaasa ettevõtte kujunemisele ja tunda oma panuse olulisust. Püüdleme ausa, avatud ja toetava sisekliima poole.

LHV peab oma töötajate ja juhtide valimisel silmas alati LHV primarid huve ja lähtub seetõttu valiku tegemisel sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt isiku haridusest, oskustest ja varasematest kogemustest ning vajadusel vastavusest õigusaktidest tulenevatele nõuetele. LHV ei ole pidanud vajalikuks rakendada mitmekesisuspoliitikat. LHV ettevõtetes on koos juhatusel kokku 67 juhti, kellest 21 on naised.

Rahulolu ja regulaarne tagasiside

Töötajatelt tagasiside saamiseks ja asutusesisese suhtlemise soodustamiseks oleme välja töötanud erinevaid meetmeid.

Iga kahe aasta tagant korraldame töötajate rahulolu uuringu. 2018. aasta rahulolu-uuringu küsimustikule vastas 290 töötajat ehk 79% töötajatest. Uuringu koondtulemus on 6,2 punkti (max 7). Täitus eesmärk tulemust võrreldes varasemaga parandada. 2016. aastal oli see 6,0 punkti, 2014 aastal 5,8 punkti ning 2012. ja 2010 aastal 5,7 punkti. Silmapaistvalt kõrged punktid anti otsese juhi kategoorias, punktsummaks 6.4 (max 7). Uuring kinnitas, et personaaltöö liigub õiges suunas ning üldine töötajate rahulolu on jätkuvalt väga hea.

Meeste ja naiste vastuseid võrreldes on selgelt näha, et tulemused on sarnased. Pole erinevust selle vahel, kuidas mehed ja naised ettevõttes olukorda tunnetavad. Ka vanuse järgi on tulemused sarnased, kuigi nooremad kipuvad andma kõrgemaid hinnanguid. Staaži järgi on rahulolu kõrgem uuematel töötajatel.

Üldine soovitusindeks 71% on rekordiline tulemus. 2016. aastal oli tulemuseks samuti väga hea 62%, eesmärk oli seda parandada. Küsimust, kas tõenäoliselt soovitaksid oma heale tuttavale LHV-d tööandjana, hindasid 222 töötajat 10-palli skaalal 9 või 10-ga. Kasvavas ettevõttes on parandamisruumi sisekommunikatsiooni ja info liikumise osas, mis ka uuringust ilmnis. Pöörame sellele lähiaastatel enam tähelepanu.

Rahulolu näitab ka vabatahtlik tööjõu voolavus, mis oli 2018. aastal madalal tasemel 7% (2017. aastal 9%).

Arvestame töötajate ettepanekutega juhtimises. Ettevõtte siseste muudatuste tegemiseks korraldame töötajate töötubasid. Juhtide arendamiseks ja nendelt tagasiside

saamiseks korraldame erinevaid töötubasid ja koolitusi.

Töötajad saavad anda sisendit ja rääkida kaasa ettevõtte arengus koosolekutel, strateegiapäevadel. Uutelt töötajalt kogume tagasisidet katseaja lõpus ja arvestame sellega nende edaspidise töö korraldamisel.

Soositud on töötajate hakkamine ja saamine LHV omanikeks. Muuhulgas on juhtidele ja võtmetöötajatele kehtestatud optsooniprogramm. Tegemist on pikaajalise tulemustasu programmiga (juhtidele kestab see vähemalt 4 aastat), ühildades seeläbi omanike ja tulemustasu saajate huvid ning soodustades riske arvestavale pikaajalistele tulemustele fokuseerimist.

Eesmärgiks on LHV töötajatele parima võimaliku töökeskkonna loomine, mis võtab arvesse töötajate ootusi.

Arengusse ja tervisesse panustamine

Panustame meie inimeste individuaalsesse arengusse. LHV koolitusvaldkond on juhitud isikupõhiselt, lähtudes inimesest, mida on vaja oskuste, motivatsiooni, tema kvalifikatsiooni tõstmiseks, sh pakume koolitusi, õppematerjale jms. Vajadusel võimaldame LHV sisest rotatsiooni. Oleme välja töötanud uue sisekoolituste programmi, seal hulgas uutele töötajatele põhjalik koolitusprogramm ja keelekoolitused. 2018. aastal on uute töötajate koolituse programmi muudetud, nii et see oleks lihtsamini mõistetav, rohkem keskendatud olulisematele põhialustele ja sisaldaks enam sotsiaalse komponendina vabamas vormis suhtlust.

Ametialased nõuded ja juhised on dokumenteeritud LHV sise-eeskirjades, millega on kõigil võimalik tutvuda. Juhtidele oleme töötanud välja arenguprogrammi.

LHV panustab töötajate füüsilisse ja vaimsesse tervisesse. Toetame töötajate sportlikke initsiatiive (jalgpall, korvpall, võrkpall, squash, tennis, sulgpall, rahvaspordiüritused) ja pakume spordihüvitist (spordikulud, taastusravi). 2018. aastal suurendati spordi ja tervisekompensatsiooni 100 eurole kvartali kohta. Kompensatsiooni kasutamise aktiivsus oli 2018. aasta II poolaastal järgmine: AS LHV Pank 76%; AS LHV Varahaldus 80%; AS LHV Finance 70%.

Hüvitame hambaravikulusi. Võimaldame vaksineerimist. LHV-s on eeskujulikult korraldatud töötervishoiu temaatika. LHV kuulub tervist edendavate tööandjate võrgustikku. Arvestame töötervishoiu soovitustega: kasutame silmasõbralikke arvutikuvareid, 100% reguleeritavaid töötoole- ja laudu, vajadusel pakume inimestele abivahendeid. Kasutame kontoris tervisesõbralikke ja looduslikke kõrge villasisaldusega vaipkatteid.

LHV-s tegutseb töökeskkonna nõukogu, milles on nii tööandja kui töötajate esindajad.

Rõhku oleme pannud tööohutuse tagamisele. Kõik tööpinnad on läbinud riskianalüüsi. Kontorite igal korrusel on olemas vastavad koolitused läbinud esmaabiandjad, tuleohutuse eest vastutajad.

Aprillis viisime läbi tervisenädala, mil propageeriti töötajate hulgas tervislikke eluviise, viidi läbi koolitusi ja ühistegevusi.

Varasemast rohkem on LHV pööranud tähelepanu töötajate vaimsele tervisele. Kõigil LHV töötajatel on võimalus kasutada psühholoogiteenust isiklike või tööalaste küsimuste nõustamiseks. Lisaks sellele oleme alustanud Mindfulnessi teadveloleku koolitustega.

Teist aastat järjest viisime läbi eduka Talvekontori projekti, mil 130 töötajat said mõnda aega töötada kaugtöö raames Portugalis. Töötajatele kompenseeriti osaliselt transpordikulud ja võimaldati töökoht. Tagasiside talvekontorile on olnud positiivne ja projekt jätkub järgmiselgi aastal.

LHV-s töötavate inimeste personaalsete vajadustega püüame võimalikult palju arvestada. Nii näiteks võimaldame õpingutega tegelejatele osalist tööaega, võimalusel paindlikku tööaega. Iga 10. töötaja on alustanud LHV-s praktikandina, st pakume võimalust õppuritel tööle asuda. 2018. aastal pakkusime praktikakohta 15 praktikandile, neist 8 asusid LHV-sse tööle. Pakume õpilastele võimalust tulla LHV-sse töövarjaks.

Töö- ja pereelu tasakaalustamiseks tähtsustame pereelu: lapse sünni puhul pakume ka isadele 15-päevast isapuhkust, lapse kooli alguse puhul toetame töötajaid rahaliselt, laste sünnipäeval on töötajal õigus lühendatud tööpäevale, abiellumise puhul õigus vabale päevale. Pakume sünnitootust, matusetootust. Perega töötajatele oleme suunanud lisaüritused: perepäevad, laste jõulupidu. Tasustamispoliitika oleme objektiivsed ega lähtu töötaja isikust. Ametikohtade puhul, kus nõutud, kontrollime värbamisel alati sisenemislävenditele vastamist.

Meie eesmärkideks on LHV töötaja töörahulolu suurendamine ja motiveerimine, pädevuse (teadmiste, oskuste, kogemuste ja võimete) tõstmine, eneseteostuse võimaluste avardamine, rahuoleva personali kujundamine ja järelkasvu tagamine, ühtekuuluvus- ja uhkustunde tekitamine.

Looduskeskkonna hoidmine

LHV tegevuse mõju looduskeskkonnale on piiratud meie tegevuskorraldusest tingitult. LHV Grupi ettevõtted asuvad kahes tegevuskohas Tallinna ja Tartu kesklinnas. 2018. aastal lisandus tegevuskohana kontoriruum Londonis. Samuti üürib LHV väiksemat kontoripinda Tallinnas Telliskivi tänaval. Nende osakaal on esialgu minimaalne.

Põhimõttena ei halda me laia kontorivõrgustikku. Samuti on meie teenuste pakkumine lahendatud elektrooniliste kana-

lite kaudu, mis muuhulgas vähendab ka meie tegevuse mõju looduskeskkonnale.

Viimastel aastatel oleme teinud mitmeid otsuseid väiksema keskkonnamõju suunas. Nii oleme vähendanud paberi kasutamist LHV tegevuses (paberivabale dokumendihaldusele üleminek, elektrooniliste kliendilepingute võimaldamine, nn follow-me lahendus printimise süsteemis). Paberjäätmel utiliseerime muust olmeprügist eraldi. Samuti oleme oma kontorites liikunud veeautomaatide kasutamisel kraanivee kasutamisele joogiveeks. Selleks, et vähendada transpordimahtu on LHV-s töötatud välja lahendused elektroonilise side kaudu koosolekute pidamiseks, nt Tartu ja Tallinna vaheline asjaajamine käib valdavalt elektrooniliselt.

2018. aastal loodud kontor Ühendkuningriigis Londonis asub vast-ehitatud White Collar Factory büroohoones, mis on loodud keskkonnanõudeid silmas pidades, kasutab passiivseid energialahendusi ja nutikaid lahendusi ressurside kokkuhoiuks. Samuti on tegemist töötajate heaolu silmas pidava töökesskonnaga, kus on võimalused sportimiseks ja tervislikeks eluviisideks.

Seoses LHV äritegevuse rahvusvahelistumisega korraldas LHV 2018. aastal varasemast enam tööalaseid välisreise. Kokku reisisid LHV töötajad 821 lennuga kokku 1 028 247 lennukilomeetrit.

Sotsiaalse keskkonna toetamine

Lisaks varem mainitud tegevustele Eesti majanduse ja ühiskonna toetamisel toetab LHV võimaluste piires ettevõtmisi ja algatusi, mis aitavad kaasa Eesti ühiskonna arengule. Eelistame sponsorlusprojektide puhul pikaajalist sisulist koostööd. Oleme valmis panustama Eesti ühiskonna arengusse ja toetame uuenduslikke ja Eesti elu paremaks muutvate mõtete teostamist.

Eesti kultuur ja ühiskond

Eesti Muusika Päevad – 2016. aastal alustasime Eesti vanima muusikafestivali toetamist ja anname välja Eesti uue heliloomingu Au-tasu. 2018. aastal pälvis parima uudisteose preemia Erkki-Sven Tüür.

Enn Soosaare Sihtasutus – LHV toetusel hakati 2012. aastal välja andma iga-aastaselt Enn Soosaare aastapreemiat "Eetilise esseistika auhind". 2018. aastal pälvis auhinna Marju Lepajõe.

Intsikurmu Festivali Põlvas – toetasime muusikafestivali toimumist kolmandat korda.

Toetasime peatoetajana koolinoortele mõeldud konverentsi „Lahe koolipäev“, milles osales 1300 noort.

Sport ja tervislik eluviis

Eesti Jalgpalli Liit – LHV Pank on olnud Eesti Jalgpalli Liidu ja Eesti rahvuskoondise peatoetaja 2010. aastast. Lisaks oleme loonud LHV jalgpallikaardi tugisüsteemi, mis 2018. aastal toetas Eesti jalgpalliklubisid rekordilise 79 766 euroga. Jalgpallikaardi süsteem aitab luua ja hoida jalgpallikogukonda.

Eesti Optimist Klassi Liit – oleme rohkem kui 10 aasta jooksul aidanud kindlustada Eesti purjespordi järjepidevust. LHV toetusel taaskäivitati liit 2007. aastal ja hakati uuesti aktiivselt tegelema laste ja noorte purjetamishuvi tekitamisega.

Jooksuvõistlused – toetasime sarja „LHV tervisejooks ja -kõnd“ korraldamist. Tervisejooks on Eestis ainulaadne sari, keskes kevadest sügiseni ning andes võimaluse panna end proovile erineva maastikuga kohtades. Tänavuses sarjas oli 17 erinevat jooksurada, neist 3 täiesti uued. Sarjas osales tänavu 268 meeskonda, individuaalarvestuses osales 211 jooksjat. 1559 osalejat kogusid kokku 101 628 tervisekilomeetrit.

Korraldame ettevõtete jalgpalliüritust LHV Cup. 2018. aastal toimus see teist korda, osales 100 harrastussportlast.

Eesti majandus ja ettevõtlus

Eesti Aasta Ettevõtja konkurss – oleme 2012. aastast EY poolt korraldatava Eesti Aasta Ettevõtja konkursi üks peatoetajatest. 2018. aastal nimetati aasta ettevõtjateks Martin ja Markus Villig.

Gaselliikumine – LHV on gaselliikumise sponsor. Liikumine toetab ja tunnustab kiiresti kasvavaid Eesti ettevõtteid.

Tallinna Restoranide Nädal – oleme toetanud Eesti Restoranide Liidu algatust alates 2011. aastast. Eesmärk on populariseerida ja elavdada kodust väljaspool söömist ja tutvustada toitlustamises tegutsevaid ettevõtteid.

Toetasime teist aastat tehnoloogiakonverentsi Latitude 59 läbiviimist.

Tallinna Loomeinkubaatoriga koostöös andsime välja eksporditoetusi. LHV toetuse pälvis OÜ Triibuvineer.

Toetame mitmeid väiksemaid kohalikke algatusi oma teadmistega, LHV temaatiliste kingitustega, nõuannetega ja oma inimeste esinemistega. Osaleme messidel, teeme koostööd ülikoolidega, ka praktikaprogrammi raames. Osaleme Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidus, oleme Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Tööandjate Keskliidu liige. Peame oluliseks ka oma hangete ja koostöösuhetega aidata Eesti tootjaid ja ettevõtjaid. LHV kasutab teadlikult Eesti ettevõtjate tooteid ja teenuseid (alates kontori kohvist, lõpetades Eesti disaini ja tööriivaste kasutamiseni).

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	2018	2017
Jätkuvad tegevused			
Intressitulu		45 622	35 494
Intressikulu		-7 471	-5 133
Neto intressitulu	5,7	38 151	30 361
Komisjoni- ja teenustasutulu		32 844	26 402
Komisjoni- ja teenustasukulu		-7 799	-5 413
Neto teenustasutulu	5,8	25 045	20 989
Netokasum õiglasel väärtusel kajastatavalt finantsvaradelt	5, 11,12	379	714
Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid		64	265
Netokasum finantsvaradelt	5	443	979
Muud tulud		905	36
Muud kulud		-43	-182
Tööjõukulud	9	-15 756	-12 991
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	9	-16 387	-14 407
Kasum enne krediitkahjumeid		32 358	24 785
Laenu allahindluse kulu	5,13	-4 879	-3 584
Kasum enne tulumaksu		27 479	21 201
Tulumaksukulu	5,6	-3 614	-951
Kasum jätkuvatelt tegevustelt	5	23 865	20 250
Kasum lõpetatud tegevustelt	26	3 324	1 927
Aruandeperioodi puhaskasum		27 189	22 177

Muu koondkasum/-kahjum:

Kirjed, mida võib edaspidi klassifitseerida kasumiaruandesse:

Muudatused müügiootel finantsvarade õiglasel väärtusel	11a	0	76
Muudatused FVOCI-s mõõdetud võlainstrumentide õiglasel väärtusel	11b	-36	0

Kirjed, mida ei klassifitseerita ümber kasumiaruandesse:

Puhaskasum investeringutelt omakapitaliinstrumentidesse, mis on määratud FVOCI-s	11b	78	0
--	-----	----	---

Aruandeperioodi koondkasum		27 231	22 253
-----------------------------------	--	---------------	---------------

Puhaskasum omistatud:

Emaettevõtte omanikud		25 237	19 603
Mittekontrolliv osalus		1 952	2 574

Aruandeperioodi puhaskasum	5	27 189	22 177
-----------------------------------	---	---------------	---------------

Kokku koondkasum omistatud:

Emaettevõtte omanikud		25 279	19 679
Mittekontrolliv osalus		1 952	2 574

Aruandeperioodi koondkasum		27 231	27 232
-----------------------------------	--	---------------	---------------

Tavakasum aktsia kohta (eurodes)	25	0,97	0,77
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	25	0,96	0,75
Tavakasum aktsia kohta (eurodes) jätkuvatelt tegevustelt	25	0,85	0,69
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes) jätkuvatelt tegevustelt	25	0,83	0,68

Lisad lehekülgedel 52 kuni 144 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Varad			
Nõuded keskpangale	10	639 862	920 714
Nõuded krediitiasutustele	10	25 791	26 312
Nõuded investeerimisühingutele	10	17 005	14 186
Müügiootel finantsvarad	11a	0	775
Omakapitaliinstrumentid õiglasest väärtuses muutusega muus koondkasumis	11b	298	0
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	46 856	55 859
Laenu ja nõuded klientidele	13	918 761	732 043
Muud nõuded klientidele	14	3 721	9 800
Muud finantsvarad	15	2 936	2 289
Muud varad	15	1 651	1 516
Materiaalne põhivara	16	1 135	1 421
Immateriaalne põhivara	16	15 470	4 327
Firmaväärtus	6	3 614	3 614
Varad kokku	5	1 677 100	1 772 856
Kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenu	17	1 443 782	1 542 929
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	11	2
Võlad hankijatele ja muud kohustused	18	24 644	71 070
Allutatud kohustused	20	50 900	30 900
Kohustused kokku	5	1 519 337	1 644 901
Omakapital			
Aktsiakapital	21	26 016	25 767
Ülekurss	21	46 653	46 304
Kohustuslik reservkapital	21	3 451	2 471
Muud reservid	11,21	2 090	1 449
Jaotamata kasum		75 430	44 071
Emaettevõtte aktsionäridele kuuluv omakapital kokku		153 640	120 062
Mittekontrolliv osalus	6	4 123	7 893
Omakapital kokku		157 763	127 955
Kohustused ja omakapital kokku		1 677 100	1 772 856

Lisad lehekülgedel 52 kuni 144 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	2018	2017
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		45 007	34 215
Makstud intressid		-6 781	-4 496
Saadud teenustasud		32 844	26 400
Makstud teenustasud		-7 799	-5 412
Muud saadud tulud		891	-133
Makstud tööjõukulu		-14 647	-11 861
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-13 415	-13 107
Makstud tulumaks		-3 070	-951
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust		33 030	24 655
Äritegevusega seotud varade muutus:			
Kauplemiseks hoitavad finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande netomuutus		0	278
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande netomuutus		-115	0
Laenud ja nõuded klientidele		-199 259	-190 320
Kohustuslik reservkapital keskpangas		1 094	-7 639
Tagatisdeposiidid		-647	-1 348
Muud varad		-597	177
Äritegevusega seotud kohustuste muutus:			
Klientide nõudmiseni hoiused		-105 607	785 454
Klientide tähtajalised hoiused		-9 316	-25 052
Saadud laenud		16 250	6 000
Saadud laenude tagasimaksed		-722	-779
Kauplemiseks hoitavad finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		8	-207
Muud kohustused		-38 413	45 217
Lõpetatud tegevused		-121	-5 330
Neto rahavood äritegevusest		-304 415	631 106
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara	16	-3 450	-1 368
Tütarettevõtte müük, netto rahavoog	6	5 046	0
Laekumised õiglasel väärtuses muutusega muus koondkasumis kajastatud investeerimisväärtuspaberite müükidest ja lunastustest	11	520	100
Netosoetused ja -müügid õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt finantsvaradelt	12	9 473	19 962
Neto rahavood investeerimistegevusest		11 589	18 694
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemaksed (sh ülekursid)	21	598	823
Makstud dividendid	21	-5 295	-3 804
Saadud allutatud laenud	20	20 000	0
Neto rahavood finantseerimistegevusest		15 303	-2 981
Valuutakursi muutuse mõju raha ja raha ekvivalentidele		64	254
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-277 459	647 073
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	10	945 837	298 764
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	10	668 378	945 837

Lisad lehekülgedel 52 kuni 144 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuse aruanne

(tuhandetes eurodes)	Aktiivkapital	Ülekurs	Kohustuslik reserv- kapital	Muud reservid	Jaotamata kasum	Kokku	Mitte- kontrolliv osalus	Omakapital kokku
Saldo seisuga 01.01.2017	25 356	45 892	1 580	1 244	28 335	102 407	5 319	107 726
Aktiivkapitali sissemaks	411	412	0	0	0	823	0	823
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	891	0	-891	0	0	0
Makstud dividendid	0	0	0	0	-3 804	0	0	-3 804
Aktiivoptsioonid	0	0	0	129	828	957	0	957
Puhaskasum	0	0	0	0	19 603	19 603	2 574	22 177
Muu koondkasum	0	0	0	76	0	76	0	76
Aruandeperioodi koondkasum 2017	0	0	0	76	19 603	19 679	2 574	22 253
Saldo seisuga 31.12.2017	25 767	46 304	2 471	1 449	44 071	120 062	7 893	127 955
Muudatused IFRS 15 esmarakendamise								
(lisa 2.1 (a))	0	0	0	0	10 617	10 617	0	10 617
Korrigeeritud saldo seisuga								
01.01.2018	25 767	46 304	2 471	1 449	54 688	130 679	7 893	138 572
Aktiivkapitali sissemaks	249	349	0	0	0	598	0	598
Tütarettevõtte müük	0	0	0	0	0	0	-4 550	-4 550
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	980	0	-980	0	0	0
Makstud dividendid	0	0	0	0	-4 123	-4 123	-1 172	-5 295
Aktiivoptsioonid	0	0	0	599	608	1 207	0	1 207
Puhaskasum	0	0	0	0	25 237	25 237	1 952	27 189
sh muudatused IFRS 9								
esmarakendamisel (lis 2.1 (a))	0	0	0	0	-731	-731	-18	-749
Muu koondkasum	0	0	0	42	0	42	0	42
Aruandeperioodi koondkasum 2018	0	0	0	42	25 237	25 279	1 952	27 231
Saldo seisuga 31.12.2018	26 016	46 653	3 451	2 090	75 430	153 640	4 123	157 763

Täiendav info omakapitali kohta on toodud lisas 21.

Lisad lehekülgedel 52 kuni 144 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Group ja tema tütarettevõtete AS LHV Pank, AS LHV Finance (AS-i LHV Pank tütarettevõte), AS LHV Varahaldus, OÜ Cuber Technology ja UAB Mokilizingas (edaspidi koos nimetatuna „Grupp“ või „LHV“) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2018, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. AS LHV Group omab läbi LHV Panga 65%-ilist osalust AS-s LHV Finance. AS LHV Group omas 50% + 1 osa UAB Mokilizingas osakapitalist kuni 2018. aasta aprilli lõpuni (2018. aasta esimese nelja kuu finantstulemused on käesolevas aruandes esitatud lõpetatud tegevustena).

AS LHV Group on aktsiaselts, mis on registreeritud Eesti Vabariigis ja mille alaline asukoht on Eesti. Ettevõtte ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn. AS LHV Group on valdusettevõte, mille tütarettevõte AS LHV Pank osutab pangateenuseid ning finantsnõustamise- ja väärtpaberivahenduse teenuseid Eestis ja Ühendkuningriigis. Klientide teenindamiseks on avatud esindused Tallinnas ja Tartus ning Londoni haru avati 2018. aastal. AS LHV Finance pakub järelmaksu ja tarbimislaenude teenust. AS LHV Varahaldus osutab

pensioni- ja muude fondide fondivalitsemise teenuseid Eesti klientidele. UAB Mokilizingas osutab tarbimislaenude ja järelmaksu teenuseid Leedus. Seisuga 31.12.2018 on Grupi palgal täistööaja arvestuse alusel 395 töötajat, sh 23 passiivset (31.12.2017: 365 töötajat, sh 16 passiivset).

Käesolev konsolideeritud aastaaruanne (sh raamatupidamise aruanded) on juhatuse poolt heaks kiidetud 18. veebruaril 2019. AS LHV Group üle olulist mõju omavateks osapoolteks on Rain Lõhmus, kellele kuulub 24,9% hääleõigusest ja Andres Viisemann, kellele kuulub 9,8% hääleõigusest (vt ka lisa 21).

Juhatus kinnitab konsolideeritud aastaaruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet mitte kinnitada. Nõukogu vastavat õigust ei oma.

LISA 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest

Põhilised arvestuspõhimõtted, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel, on toodud allpool. Toodud arvestuspõhimõtteid on Grupis järjepidevalt kasutatud kõikidele aruandes toodud perioodidele ja konsolideeritavatele grupi ettevõtetele, välja arvatud juhtudel, kui on kirjeldatud teisiti.

2.1 Koostamise alused

Grupi 2018. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud kui mõnes allpool toodud arvestuspõhimõttes on kirjeldatud teisiti, näiteks "õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused", sh tuletisinstrumentid ja müügiootel finantsvarad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-le nõuab mitmetes valdkondades kriitiliste hinnangute tegemist. Samuti nõuab see juhtkonnapiiride hinnangute tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdkonnad, mis on olulisel määral hinnangulised ja keerukad, või valdkonnad, kus tehtud eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju, on välja toodud lisas 4.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2018 ja lõppes 31. detsembril 2018. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelise finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis on kohustuslikud Grupi aruandeaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2018 või hiljem. Ülevaade neist standarditest ning nende tõlgenduste mõjust Grupi aruannetele on välja toodud allpool.

(a) Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018.

IFRS 9 „Finantsinstrumentid“ (rakendus 1. jaanuaril 2018 alanud aruandeperioodidele). LHV pole korrigeerinud 2017. aasta võrdlusandmeid 2018. aasta aastaaruandes, sest vastavalt juhtkonna otsusele kasutati IFRS 9 esmarakendamisel lihtsustatud meetodit. Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC)
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande (FVOCI)
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (FVTPL)

IFRS 9 klassifitseerimise ja mõõtmise reeglite alusel tuleb finantsvarad klassifitseerida ja mõõta kas amortiseeritud soetusmaksumuses, õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande või õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande. Võlainstrumentide klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Ärimudeli hindamiseks on Grupp jaganud finantsvarad portfelli- desse ja/või alamportfellidesse selle alusel, kuidas sarnaseid finantsvarasid koos hallatakse saavutamaks kindel äriiline eesmärk. Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumentid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks tuletisinstrumentid). Varjatud („embedded“) tuletisinstrumente ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

Omakapitaliinstrumentid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemissesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemissesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.

IAS 39 nõuded finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.

Finantsinstrumentide mõõtmises ei toimunud olulisi muutusi võrreldes IAS 39-ga. Standardi esmakordne rakendamine ei mõjuta Grupi finantspositsiooni, finantstulemusi või

omakapitali perioodil, mil standardit esmakordselt rakendatakse. Vaata ka ülemineku tabelit allpool.

IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise mudeli nõuded põhinevad oodatava krediidikahjumi mudelil, vastupidiselt IAS 39 tegeliku krediidikahjumi mudelile. Samuti on IFRS 9 väärtuse languse kahjumite kajastamise nõuded laiahaardelisemad võrreldes standardiga IAS 39, nõudes kõigi finantsvarade, mida mõõdetakse amortiseeritud soetusmaksumuses ja õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumi, sh bilansiväliste kohustuste (nii garantiid kui ka väljastamata laenusummad), puhul finantsvara väärtuse languse testimist. Testitavad finantsvarad jaotatakse kolme gruppi vastavalt finantsvarade krediitkvaliteedi muutumisele. Esimesse gruppi kuuluvad finantsvarad, mille puhul pole toimunud olulist krediitkvaliteedi halvenemist, teise gruppi kuuluvad finantsvarad, millel on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine, ning kolmandasse gruppi kuuluvad mittetöötavad finantsvarad. Kolmandasse gruppi kuuluvate oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse individuaalselt, samas kui ebaolulistele finantsvaradele rakendatakse grupipõhist hindamist. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatav krediidikahjum. Teise ja kolmandasse gruppi kuuluvate finantsvarade allahindluse summa on võrdne finantsvara oodatava krediidikahjumiga kogu eluea jooksul.

IFRS 9 alusel mõjutab finantsvara klassifitseerumine esimesest grupist teise gruppi oluliselt allahindluse summa suurus. IFRS 9-le üleminek tõi kaasa laenude allahindluse muutuse summas 749 tuhat eurot. Tulevikus arvele võetavate finantsvarade puhul kasutatakse krediitkvaliteedi indikaatorina makseviituse tõenäosust (PD ehk probability of default) kogu eluea jooksul. Lisaks, erilise kohtlemise all olevad ja üle 30 päeva makseviitusega finantsvarad klassifitseeritakse esimesest grupist teise gruppi.

IFRS 9 alusel arvutatakse allahindlus makseviituse hetkel oleva laenu suuruse (EAD), makseviituse tõenäosuse

(PD) ja kahjumäär makseviituse korral (LGD) korrutisena. Esimesse gruppi kuuluvate finantsvarade puhul arvutatakse 12 kuu oodatav krediidikahjum, kuid teise gruppi kuuluvatel finantsvaradel arvutatakse oodatav krediidikahjum kogu eluea jooksul.

Finantsvaradel, millel on toimunud oluline krediitkvaliteedi halvenemine, arvutab LHV praegu individuaalse allahindluse summa krediitkvaliteedi halvenemise kaasa toonud sündmuse kuupäeva ja sellest teavitamise kuupäeva vahelise perioodi hinnangulise kahjumi alusel, kuid IFRS 9 alusel arvutatakse oodatav krediidikahjum kogu eluea kohta. Kogu eluea oodatava krediidikahjumi arvutamisel IFRS 9 alusel, sh grupi hindamisel, peab arvutus põhinema tõenäosusega kaalutud tulevikku vaataval informatsioonil.

Allahindluste arvutamine IFRS 9 alusel hakkab nõudma ettevõtelt kogenumat krediitkvaliteedi hindamist võrreldes standardiga IAS 39 ning seega toob kaasa suurema subjektiivsuse. Tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine muudab standardi rakendamise keerulisemaks ja allahindlused sõltuvaks juhtkonna hinnangutest majanduse tulevikuväljavaadete osas. Tõenäoliselt on IFRS 9 reeglite alusel arvutatud allahindluste summad volatiilsemad ning tsüklisoodumuslikumad võrreldes standardiga IAS 39, tulenedes põhiliselt tulevikustsenaariumite subjektiivsusest.

Uus standard muudab riskimaandamisarvestuse nõudeid põhiliselt selle poolest, et seob riskimaandusarvestuse paremini riskijuhtimisega, kuid need standardi muudatused ei oma otsest mõju Grupile, sest Grupp ei kasuta praegu riskimaandust. Samas näeme, et uued riskimaandusarvestuse nõuded annavad Grupile paremad võimalused riskimaandusarvestuse kasutuselevõtuks, eesmärgiga vähendada finantsaruannetes selliste positsioonide volatiilsust, mida maandatakse raamatupidamislikult teisiti kajastatavate instrumentidega.

Järgnevas tabelis on toodud finantsvarade bilansiline maksumus võttes arvesse nende varasemaid mõõtmiskategooriaid kooskõlas IAS 39-ga ning uusi mõõtmiskategooriaid IFRS 9-le üleminekul 1. jaanuaril 2018:

				Bilansiline jääkväärtus vastavalt IAS- 39-le (seisuga 31. detsember 2017) (a)	Allahindlus IAS39 kohaselt (lõpp- bilanss 31. detsember 2017) (b)	Mõju Ümber- arvestus (c)	Bilansiline jääkväärtus vastavalt IFRS 9-le (seisuga 1. jaanuar. 2018) (a+c)	Allahindlus IFRS 9 kohaselt (alg- bilanss 1. jaanuar 2018) (b+c)
Tuhandetes eurodes	Lisa	Mõõtmiskategooria						
		IAS 39	IFRS 9			ECL		
Nõuded krediitiasutustele	10	L&R	AC	26 312	0	0	26 312	0
Nõuded investeerimisühingutele	10	L&R	AC	14 186	0	0	14 186	0
Nõuded keskpangale	10	L&R	AC	920 714	0	0	920 714	0
Raha ja raha ekvivalendid kokku				961 212	0	0	961 212	0
Võlainstrumendid	11	AFS	FVOCI (kohustuslik)	555	0	0	555	0
Võlainstrumendid	12	FVTPL	FVTPL (kohustuslik)	49 239	0	0	49 239	0
Võlainstrumendid kokku				49 794	0	0	49 794	0
Omakapitali instrumendid	11	AFS	FVOCI (vabatahtlik)	220	0	0	220	0
Fondiosakud	12	FVTPL	FVTPL (kohustuslik)	6 620	0	0	6 620	0
Omakapitali instrumendid kokku				6 840	0	0	6 840	0
Laenu ja nõuded klientidele	13	L&R	AC	732 043	-8 125	-693	731 387	-8 818
Muud nõuded klientidele	14	L&R	AC	9 800	0	0	9 800	0
Muud finantsvarad	15	L&R	AC	2 289	0	0	2 289	0
Muud fnantsvarad kokku				1 761 978	-8 125	-693	1 761 136	-8 818
Laenukohustused	23			0	0	-20	0	-20
Finantsgarantiid	23			0	0	-36	0	-36

„Ennetähtaegne tagasimakse negatiivse kompensatsiooniga“ – IFRS 9 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Muudatus võimaldab kajastada teatud laene ja võlaväärtapabereid korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil ka juhul, kui neid võib ennetähtaegselt tagasi maksta summas, mis on väiksem kui korrigeeritud soetusmaksumus, näiteks kui tagasimakse toimub õiglasel väärtuses või kui tagasimakse sisaldab mõistlikku kompensatsiooni laenuandjale, olles mõõdetud selle instrumendi järelejäänud elueal toimuva turuintresside kasvu mõju nüüdisväärtuse summas. Lisaks on standardi otsuste aluste (basis of conclusions) osasse lisatud info, mis kinnitab kehtivaid IFRS 9 juhiseid, mis sätestavad, et kui korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavaid finantskohustusi muudetakse või vahetatakse selliselt, et neid bilansist ei eemaldata, tuleb tekkinud kasum või kahjum kajastada kasumiaruandes. Seetõttu ei saa ettevõtteid enamustel juhtudel muuta laenu sisemist intressimäära laenu järelejäänud elueaks, et vältida laenuitingimuste muutmise hetkel mõju kasumiaruandele. Grupp rakendas standardi muudatust koos standardiga IFRS 9. Standardi muudatuse juhiseid on arvesse võetud finantsvarade rahavoogude hindamisel, kas need vastavad APIM nõuetele.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“ (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdnud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid. Kõige suurem ja positiivsem mõju oli LHV Varahalduse jaoks, kus eelnevate aastate müügikulud kapitaliseeriti ning amortiseeriti need kliendi eluea jooksul, mis pensionifondide puhul on üle 20 aasta. Varasemalt, vastavalt IAS-le 18, võis kulusid kapitaliseerida ainult kuni kliendil oli esimene võimalus pensionifondi vahetada, mis oli lühem kui 1 aasta. See suurendas oluliselt LHV Varahalduse omavahendeid antud IFRS standardi rakendamisel. Seisuga 01. jaanuar 2018 suurenes Grupi jaotamata kasum läbi LHV Varahalduse kuni 2017. aasta lõpuni tehtud müügikulude kapitaliseerimise summas 10 617 tuhat eurot ning samas summas suurenesid ka varad. Alates 01. jaanuar 2018 on müügi-

kulud kajastatud immateriaalse varana ning kasumiaruandes asendused müügikulud kliendilepingute amortisatsioonikuluga. Vaata ka lisa 9.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõtte on müügitehingu põhiosutaja (principal) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakkimise korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetsel ajahetkel või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel. Uuel standardil puudub oluline mõju Grupi finantsaruandele.

2018. aastal puudusid muud grupile olulist mõju omavad uued või muudetud standardid või tõlgendused, mis raskendaksid esimest korda 01. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele.

(b) Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole raskendanud ennetähtaegselt.

IFRS 16 „Rendilepingud“ (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadele varadele ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt. Alates 01. jaanuar 2019 kajastatakse 4 042 tuhat eurot Grupi finantsseisundi aruandes vara kasutusõigusena ja rendikohustusena, mille tulemusel suureneb Grupi bilansimaht.

„Muudatused IFRS-ides 2015-2017“ (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Piiratud ulatusega muudatused mõjutavad nelja standardit. IFRS 3-s selgitati, et omandaja peab ümber hindama oma varasema osaluse ühiselt kontrollitavas tegevuses, kui ta omandab selle äri üle kontrolli. Vastupidiselt, IFRS 11-s on nüüd selgesõnaliselt öeldud, et investor ei tohi ümber hinnata oma varasemat osalust, kui ta omandab või kaotab ühise kontrolli üle ühiselt kontrollitava tegevuse. Muudetud IAS 12 selgitab, et dividendide tulumaksumõju tuleb kajastada vastavalt sellele, kuidas on tekkinud jaotatav kasum, näiteks kasumiaruandes või muus koondkasumiaruandes. Nüüd on arusaadav, et see nõue rakendub kõikides olukordades, kui omakapitalina klassifitseeritud finantsinstrumentidelt tehtud maksed on käsitletavad kasumi jaotamisena ning mitte ainult siis, kui maksumõjud tekivad seetõttu, et jaotatavale ja jaotamata kasumile rakenduvad erinevad maksumäärad. Muudetud IAS 23-s on nüüd selgesõnaliselt juhised, et laenud, mis on võetud konkreetse vara ehitamise finantseerimiseks, tuleb üldiste laenukulude kogumist välja võtta ainult seni, kuni selle konkreetse vara ehitus on sisuliselt lõpetatud. Grupp hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Grupp hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

„Äritegevuse mõiste“ – IFRS 3 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatustega on korrigeeritud äritegevuse mõistet. Äritegevusel peavad olema sisendid ja sisuline protsess, mis koos aitavad oluliselt kaasa võimele luua väljundeid. Uus juhendmaterjal annab raamistiku hindamiseks, millal sisend ja sisuline protsess on olemas, sh varajases staadiumis olevate ettevõtete puhul, mis ei ole väljundeid tekitanud. Kui väljundeid ei ole, siis äritegevusena klassifitseerumiseks on vajalik organiseeritud tööjõu olemasolu. Väljundi mõistet on kitsendatud ja see keskendub nüüd klientidele pakutavatele kaupadele ja teenustele ning investeerimistulu ja muu tulu teenimisele; mõiste ei hõlma enam kulude kokkuhoidu ja muud majanduslikku kasu. Samuti ei pea enam hindama, kas turuosalisel on võimalik puuduvaid osi asendada

või omandatud tegevusi ja varasid integreerima. Ettevõtte võib läbi viia „kontsentratsioonitesti“ – omandatud varad ei vasta äritegevuse mõistele kui omandatud brutovarade sisuliselt kogu õiglane väärtus kontsentreerub ühele varale (või ühesuguste varade kogumile). Grupp hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

„Olulisuse mõiste“ – IAS 1 ja IAS 8 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhusid, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevaid selgitusi. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesi avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Grupp hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

Puuduvad muud uued või muudetud standardid või nende tõlgendused, mis ei ole veel jõustunud ja mis mõjutaks olulises osas Gruppi.

2.2 Konsolideerimine

2018. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab AS LHV Group (emaettevõtte) ja tema tütar-ettevõtjate AS LHV Pank, AS LHV Finance (AS LHV Panga tütar-ettevõtte), AS LHV Varahaldus ja OÜ Cuber Technology finantsaruandeid. AS LHV Group omab läbi LHV Panga 65% osalust LHV Finances. Kuni 2018. aasta mai kuuni, omas AS LHV Group 50% + 1 osa UAB Mokilizingas osakapitalist.

Tütar-ettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada seda kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütar-ettevõtja soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all olevate ettevõtete soetused). Soetusmaksumuseks loetakse omandamise kuupäeval makstava tasu (s.o. omandamise eesmärgil üleantava vara, võetud kohustuse ja omandaja poolt emiteeritud omakapitaliinstrumentide) õiglast väärtust. Omakapitaliinstrumentide emiteerimise tehingukulud kajastatakse omakapitali vähendamisenä, võlainstrumentide emiteerimise tehingukulud kajastatakse võlainstrumentide bilansilise väärtuse vähendamisenä ning kõik muud omandamisega seotud väljaminekud kajastatakse kuludes. Ostumeetodi korral võetakse kõik omandatud tütar-ettevõtja eristatavad varad,

kohustused ja tingimuslikud kohustused ostukuupäeval arvele nende õiglastes väärtustes, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mittekontrolliv osalus omandatavas ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglastes väärtuses või (b) mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatavast eristatavast netovarast. Mittekontrollivaid osalusi, mis ei ole osalused enam käesoleval hetkel, mõõdetakse õiglastes väärtuses.

Kui üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mittekontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) summa ületab Grupi osalust omandatud eristatavates varades ja ülevõetud kohustustes, kajastatakse vahe firmaväärtusena. Kui eelnimetatud summa on soodusostude puhul väiksem kui omandatud tütar-ettevõtte netovarade õiglane väärtus, siis pärast juhtkonna poolt täiendavate hinnangute tegemist kõikide omandatud varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ja nende õiglaste väärtuste hindamise osas, kajastatakse vahe kohekselt kasumiaruandes.

Kõik omavahelised nõuded ja kohustused ning grupisisised tehingud ja realiseerimata tulu Grupi ettevõtete vahelistelt tehingutelt on elimineeritud. Elimineeritud on ka realiseerimata kahjumid, v.a. kui tehing viitab loovutatud vara väärtuse langusele.

Majandusaasta kestel soetatud tütar-ettevõtjate tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumiaruandesse alates omandamise hetkest kuni majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdud tütar-ettevõtjate tulemus konsolideeritakse kasumi- ja muu koondkasumiaruandesse alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtja) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtja põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Tütar-ettevõtjate kajastamist käsitlevaid arvestuspõhimõtteid on emaettevõtja eraldiseisvates põhjaruannetes, mis on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisana, muudetud IAS 27 „Konsolideeritud raamatupidamise aruanded“ nõuetele vastavalt.

Emaettevõtja eraldiseisvates põhjaruannetes, mis on lisatud käesolevasse konsolideeritud raamatupidamise aruandesse (vt lisa 27), on investeringud tütar-ettevõtjate aktsiatesse kajastatud soetusmaksumuses miinus võima-

likud allahindlused vara väärtuse langusest.

Mitte-kontrolliv osalus on see osa tütarettevõtte aruandeperioodi tulemusest ja netovaradest, mida Grupp otseselt või kaudselt ei oma. Mitte-kontrolliv osalus moodustab eraldi osa Grupi omakapitalist. Konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatakse mitte-kontrolliv osalus eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muus koondkasumiaruandes kajastatakse mitte-kontrolliva osaluse osa kasumist eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

2.3 Sidusettevõtted

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle Grupp omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui Grupp omab ettevõttes 20% kuni 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest. Seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 ei ole Grupil ühtegi sidusettevõtet.

Investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes kapitaliosaluse meetodil. Selle meetodi kohaselt võetakse investeeringu algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel investori osalusega muutustes investeeringuobjekti omakapitalis (nii muutused sidusettevõtte kasumis/kahjumis, kui muudel omakapitali kirjetel) ning investeeringuobjekti varade, kohustuste ja tingimuslike kohustuste ostuanalüüsis leitud õiglase väärtuse ja bilansilise väärtuse vahe elimineerimisega või amortisatsiooniga. Omavaheelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt Grupi osaluse suurusele. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus.

Juhul kui Grupi osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava sidusettevõtte kahjumis ületab sidusettevõtte bilansilist väärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist väärtust nullini ning hinnatakse alla selliseid pikaajalisi nõudeid, mis sisuliselt moodustavad osa investeeringust. Edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui Grupp on garanteerinud või kohustatud rahuldama sidusettevõtte kohustusi, kajastatakse finantsseisundi aruandes nii vastavat kohustust kui kapitaliosaluse meetodi kahjumit. Muid nõudeid sidusettevõtte vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses miinus võimalikud allahindlused.

Osalist omandatud sidusettevõtte varades ja kohustustes ning omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse finantsseisundi aruandes netosummana real „Investeeringud sidusettevõtetesse“.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas on indikatsioone, et investeeringu kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui selliseid indikatsioone esineb, viiakse läbi

vara väärtuse test. Investeeringu kaetava väärtuse määramisel lähtutakse punktis 2.10 kirjeldatud põhimõtetest.

2.4 Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

(a) Arvestus- ja esitusvaluutas

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

(b) Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed finantsvarad ja -kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil, hinnatakse ümber eurodesse õiglase väärtuse hindamise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanka valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsete varade ja kohustuste ümber-arvestamisel tekkivad kasumid ning kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real „Valuutakursi ümberhindlus kasumid/kahjumid“. Mittemonetaarsete varade, nagu investeeringud omakapitaliinstrumentidesse, mida kajastatakse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, valuutakursimuutuste mõju kajastatakse kasumiaruandes real „Valuutakursi ümberhindluse kasumid/kahjumid“.

2.5 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, nõudmiseni hoiuseid keskpangas ja teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid esialgse tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

2.6 Finantsvarad

Arvestuspõhimõtted alates 01. jaanuarist 2018

Esmane kajastamine ja kajastamise lõpetamine

Finantsvarad kajastatakse finantsseisundi aruandes kui Grupist saab instrumendi lepinguline osapool ja need kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglasel väärtuses. Esmasel arvele võtmisel liidetakse tehingukulud õiglasele väärtusele, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, mille puhul tehingukulud kajastatakse kasumiaruandes kuluna. Õiglasel väärtuses finantsvarad kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval. Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad kajastatakse tehingupäeval.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui (a) varad on tagasimakstud või õigused varadest tulenevatele rahavoogudele on muul viisil aegunud või (b) Grupp on loovutanud õigused varadest tulevatele rahavoogudele või on sõlminud rahavoogude edasiandmise kokkuleppe (*pass-through arrangement*), kusjuures (i) kõik varade omamisega seotud riskid ja hüved on üle antud või (ii) riskid ja hüved pole üle antud, kuid varade üle puudub kontroll.

Kontroll varade üle säilib, kui vastaspoolel pole vara tervikuna võimalik müüa sõltumatule kolmandale osapoolele ilma müügipiirangute kehtestamiseta.

Edasine kajastamine

Grupp klassifitseerib finantsvarad ühte kolmest mõõtmiskategooriast: finantsinstrumendid õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande ja amortiseeritud soetusmaksumuses. Klassifitseerimine sõltub sellest, kas finantsvara puhul on tegemist võlainstrumendi, omakapitaliinstrumendi või tuletisinstrument.

Võlainstrumendid (laenud ja võlakirjad)

Klassifitseerimine on kombinatsioon ärimudeli hindamisest finantsvarade haldamisel ning kas vara lepingulisel rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Ärimudeli hindamine teostatakse homogeensete portfelli toodete põhjal ning kuidas Grupi üksustes toimub ärijuhtimine. Hindamine baseerub realistlikel stsenaariumitel ning võttes arvesse, kuidas portfelle hinnatakse ja milline on juhtkonnale raporteerimine; millised riskid mõjutavad portfelli tulemuslikkust ja kuidas neid riske juhitakse; kuidas toimub juhtide tasustamine; müükide sagedus, väärtus ja ajastus ning nende põhjused. Hindamaks, kas rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid, on põhiosa määratud kui võlainstrumendi õiglane väärtus esmasel kajastamisel, mis võib muutuda kui toimub tagasimakseid või intresside kapitaliseerimisi. Intressirahavood tulenevad tavapärasest laenuandmise komponentidest, sh tasu raha ajaväärtuse eest, krediidiriski eest, likviidsusriski eest ning muuhulgas ka administratiivkulusid ja kasumimarginaali. Kui on muid lepingulisi tingimusi, mistõttu on avatus muudele riskidele või volatiilsusele, siis ei ole täidetud ainult põhiosa- ja intressimaksede tingimused. APIM teste viiakse läbi ühe osana uute toodete heakskiitmise protsessis. Kõikide toodete, peale ühe, raamatupidamislik kajastamine jäi samaks. Ühe toote – võimenduslaenu – puhul, muudeti toote tingimusi enne 1. jaanuari 2018 selliselt, et üks funktsionaalus eemaldati tootest ja seejärel toode läbis APIM nõude. Seega, kõikide LHV toodete puhul jäi raamatupidamislik kajastamine selliseks nagu varem.

Võlainstrumendid kajastatakse järgmistel finantsseisundi aruande kirjetel: nõuded keskpangale, krediidiastutustele ja investeerimisühingutele; laenud ja nõuded klientidele; müügiotel finantsvarad; finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; muud nõuded klientidele ja muud finantsvarad, ning sisaldavad instrumente järgmistest mõõtmiskategooriast.

Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande: võlainstrumendid kajastatakse antud kategoorias kui neid pole võimalik kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande. See on juhul, kui ärimudeliks on hoida kauplemiseesmärgil; see tähendab finantsvarasid hoitakse kauplemiseesmärgil, vaatega need lühiajalises perspektiivis müüa ja eesmärgiga teenida kasumit. Võlainstrumendid kajastatakse kohustuslikult õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kui neid varasid juhitakse või hinnatakse õiglase väärtuse alusel või varasid hoitakse eesmärgiga need müüa või alternatiivselt, kui rahavood ei sisalda ainult põhiosa- ja intressimakseid.

Õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande: võlainstrumendid klassifitseeritakse antud kategooriasse.

riasse kui järgmised tingimused on täidetud (a) ärimodeli eesmärk on hoida varasid nii rahavoogude sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Neid varasid mõõdetakse õiglasel väärtusel ja õiglase väärtuse muutumisest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse muus koondkasumis ja akumuliseeritakse omakapitalis. Akumuleeritud kasumid ja kahjumid klassifitseeritakse omakapitalist kasumiaruandesse kui võlainstrumendi kajastamine lõpetatakse. Intressitulu arvestatakse intressikandvatelt finantsvaradelt kasutades sisemise intressimäära meetodit ja oodatavad krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses: Võlainstrumendid klassifitseeritakse antud kategooriasse kui järgmised tingimused on täidetud (a) ärimodeli eesmärk on hoida varasid rahavoogude sissenõudmise eesmärgil, (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Nende varade bilansilist brutojääkmaksumust mõõdetakse kasutades efektiivse intressimäära meetodit ja korrigeeritakse oodatavate krediidikahjumitega.

Omakapitaliinstrumendid

Omakapitaliinstrumendid kajastatakse õiglasel väärtusel. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil.

Tuletisinstrumendid

Derivaatiivid kajastatakse õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande (kauplemiseesmärgil).

Muutmisel

Grupp võib läbi rääkida või muuta lepingulisi tingimusi. Kui uued tingimused on oluliselt erinevad võrreldes algsete tingimustega, siis lõpetab Grupp algse vara kajastamise ja võtab arvele uue vara. Grupp hindab lisaks, kas uue finantsvara osas esineb väärtuse languse tunnuseid esmasel arvelevõtmisel. Kui tingimused ei ole oluliselt erinevad, siis ei põhjusta muutus kajastamise lõpetamist ning Grupp

arvutab uue bruto jääkväärtuse vastavalt uutele lepingulisele rahavoogudele ja esialgsele efektiivsele intressimäärale ning kajastab muutmisest tuleneva kasumi või kahjumi.

Ümberklassifitseerimine

Harvadel juhtudel saab võlainstrumente (finantsvarad), välja arvatud need, mida on esmasel arvele võtmisel kajastatud õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande, ümber klassifitseerida, kui on toimunud muutus ärimodelis finantsvara juhtimiseks.

Mahakandmine

Grupp kirjutab finantsvarad kas osaliselt või täielikult maha, kui on tehtud kõik võimalikud pingutused finantsvara sissenõudmiseks ning on ilmnenu, et finantsvara tagasinõudmise osas puudub mõistlik ootus. Mahakandmine tähistab kajastamise lõpetamist.

Indikaatorid, et nõude tagasisaamiseks ei ole mõistlikke ootusi, hõlmavad (i) sissenõudmistevõime lõpetamine ja (ii) kui Grupi sissenõudmismeetodiks on tagatise realiseerimine ja tagatise väärtus on selline, et sissenõudmiseks ei ole mõistlikku ootust.

Kui Grupi jaoks ei ole diskonteeritavate nõuete sissenõudmine teostatav või majanduslikult mõistlik, hinnatakse nõue mittetoimivaks ja lõpetatakse kajastamine finantsseisundi aruandes. Kui nõue hiljem laekub, kajastatakse saadud summa tuluna.

Vähemalt üks nendest tingimustest peab olema täidetud, et klassifitseerida nõue lootusetuks.

IFRS 9 kategooria	Klass (määratletud Grupis)	31.12.2018
	Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	682 658
Finants- varad	Laenud ja nõuded	Laenud juriidilistele isikutele 705 186
		Laenud eraisikutele 213 575
	Muud nõuded klientidele	3 721
	Muud finantsvarad	2 936
	Õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad	Aktsiad 510
		Noteeritud võlakirjad 38 697
		Tuletisinstrumentid 59
		Fondiosakud 7 590
	Investeeringuväärtpaberid	Noteerimata aktsiad 298
	Õiglasest väärtuses muutusega läbi muu koondkasumiaruande kajastatavad omakapitaliinstrumentid	

Arvestuspõhimõtted kuni 31 detsember 2017

Grupp klassifitseerib finantsvarasid järgmistesse kategooriatesse:

- õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad
- lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

- müügiootel finantsvarad

- laenud ja nõuded

Klassifitseerimine sõltub finantsvara soetuse eesmärgist. Grupi juhtkond määrab finantsvarade esmasel kajastamisel nende klassifitseerimise.

IAS 39 kategooria	Klass (määratletud Grupis)	31.12.2017
	Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	961 212
Finants- varad	Laenud ja nõuded	Laenud juriidilistele isikutele 542 913
		Laenud eraisikutele 189 130
	Muud nõuded klientidele	9 800
	Muud finantsvarad	2 289
	Õiglasest väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad	Aktsiad ja fondiosakud 430
		Noteeritud võlakirjad 49 138
		Tuletisinstrumentid 30
		Esmasel kajastamisel klassifitseeritud kui õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande
Müügiootel finantsvarad	Investeeringuväärtpaberid	Fondiosakud 6 261
		Noteeritud võlakirjad 555
		Noteerimata aktsiad 220

(a) Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Finantsvaradena õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse

- kauplemise eesmärgil hoitavaid finantsvarasid (sh tuletisinstrumentid)
- finantsvarasid, mida nende esmasel kajastamisel

on klassifitseeritud õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks

Finantsvarad kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui need on soetatud või tekkinud peamiselt edasimüügi või tagasiostmise eesmärgil lähitulevikus. Tuletisinstrumentid kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Finantsvarade tavapäraseid oste ja müüke kajastatakse

finantsseisundi aruandes tehingupäeval. Sellesse kategooriasse kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtuses; tehingukulud kajastatakse otse kasumiaruandes. Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse neid finantsvarasid jätkuvalt nende õiglasest väärtuses. Finantsvaradelt arvestatakse intressitulu korrigeeritud soetusmaksumuselt kasutades sisemist intressimäära ning kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Finantsvarade õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumi või kahjumina aruandeperioodi kasumiaruandes netona real "Netokasum õiglasest väärtuses kajastatavate finantsvaradelt". Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade ostu ja müügi arvestusel kajastatakse soetatavate varade tehingu- ja bilansipäeva vahelisel perioodil toimunud väärtuse muutust aruandeperioodi kasumi või kahjumina, analoogselt Grupi omanduses olevate samasuguste finantsvarade kajastamisele. Dividenditulu finantsvaradelt, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kajastatakse kasumiaruandes real „Dividenditulu“ siis, kui Grupil tekib õigus dividendide saamiseks.

Investeeringute õiglasest väärtuseks on noteeritud väärt-paberite puhul (st väärt-paberid, millele eksisteerib aktiivne turg) nende ostunoteering. Turul aktiivselt mittekauubeldavate investeeringute õiglase väärtuse hindamiseks kasutatakse alternatiivseid meetodeid nagu hiljutistes tehingutes kasutatud hind (kui tegu on turutingimustega), diskon-teeritud rahavoogude meetod või optsoonide hindamise mudelid.

Tuletisinstrumentid (forward-, swap- ja optsoonitehingud) võetakse finantsseisundi aruandes arvele õiglasest väärtuses tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Juhul, kui tuletisinstrumentid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse hindamiseks hindamismeetodeid. Kasumid/kahjumid tuletisinstrumentide ümberhindlusest kajastatakse tulu või kuluna kasumiaruande real „Netokasum õiglasest väärtuses kajastatavate finantsvaradelt“. Tuletisinstrumentid kajastatakse finantsseisundi aruandes varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansilisi varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletisinstrumentidelt ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamis-arvestuse erireegleid.

Finantsvarad, mis on soetamisel määratletud õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande - finantsvarad klassifitseeritakse nimetatud kategooriasse, kui varade esmasel kajastamisel on need määratletud õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavateks ning muutused õiglasest väärtuses kajastatakse järjepidevalt kasumiaruandes.

Finantsvara kajastatakse esmasel arvelevõtmisel finantsvarana õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande kui teatud finantsvarade, nagu näiteks võla- või omakapitaliinstrumentide, õiglast väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimub samadel alustel.

Lisas 3.5 on toodud finantsvarade õiglase väärtus.

(b) Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud

Lunastustähtajani hoitavad finantsinvesteeringud on aktiivsel turul noteeritud finantsinstrumendid, millel on kindel tähtaeg ja mille osas Grupi juhatusel on kavatsus ja võimalus hoida neid lõpptähtajani. Nendeks ei ole:

- investeeringud, mis on soetusel defineeritud kui õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad;
- investeeringud, mis on klassifitseeritud kui müügiootel varad;
- investeeringud, mis vastavad laenude ja nõuete kriteeriumitele.

Need investeeringud on algselt arvele võetud õiglasest väärtuses koos kõigi soetusega otseselt seotud kuludega ning edasi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressitulu lunastustähtajani hoitavate investeeingutelt kajastatakse kasumiaruandes intressitulude koosseisus. Allahindlused lahutatakse investeeringu bilansilisest väärtusest ja allahindluse kulu kajastatakse kasumiaruandes.

(c) Müügiootel finantsvarad

Müügiootel finantsvarad on finantsinstrumendid, mis on mõeldud määramata tähtajaga hoidmiseks, mida võidakse müüa vastavalt likviidsusvajadusele või muutustele intressimäärades, valuutakurssides või aktsiahindades. Müügiootel väärt-paberid kajastatakse õiglasest väärtuses. Müügiootel finantsvaradena kajastatud võlakirjade intressitulu kajastatakse kasumiaruandes, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Muud müügiootel finantsvarade õiglase väärtuse muutused on kajastatud muus koondkasumis.

(d) Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenuõuded klientide vastu kajastatakse siis, kui Grupp annab võlgnikule raha kindlaksmääratavate maksetega noteerimata

nõude vastu, mis ei ole tuletisinstrument, ilma kavatsusest sellest tuleneva debitoorse võlgnevusega kaubelda. Laenu ja ettemaksed kajastatakse kuni nende tagasimaksmiseni või mahakandmiseni. Peale esmast arvelevõtmist kajastab Grupp laene ja ettemakseid korrigeeritud soetusmaksumuses (miinus põhiosa tagasimaksed ja vajadusel võimalikud allahindlused) ning arvestab järgmistel perioodidel intressitulu nõudelt kasutades sisemise intressimäära meetodit. Krediitkaartide puhul on finantsseisundi aruandes kajastatud laenuvõtja tegelik limiidi kasutus.

Kapitalirenditehinguks loetakse renditehingut, mille korral kõik olulised vara kasutamisest tulenevad riskid ja hüved lähevad rendileandjalt üle rentnikule. Vara juriidiline omandiõigus võib rentnikule üle minna rendiperioodi lõppedes. Kapitalirenti kajastatakse finantsseisundi aruandes varana renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses (pluss renditava vara garanteerimata jääkväärtus), juhul kui see on madalam. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendi nõude põhiosa tagasimakseteks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tuluse määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama. Kui rendilepingu sõlmimisega kaasnevad teenustasud ja algsed otsesed kulud, võetakse need arvesse rendi sisemise intressimäära ja kapitalirendi nõude arvestusel. Nõude hindamise aluseks on lepinguliste kohustuste õigeaegne täitmine, rendiobjekti eeldatav turuväärtus ja täiendavad tagatised, kliendi finantspositsioon ja usaldusväärsus. Nõude allahindlus vähendab finantsseisundi aruandes vastava vara väärtust.

Tulenevalt lepingutingimuste olulistest muutustest kajastatakse restruktureeritud laenu uute laenudena juhul, kui on toimunud uue laenu väljastamine, sh olemasoleva laenu refinantseerimine või olemasoleva laenu suurendamine laenu põhiosa, intresside, viiviste või muude sellega seotud maksete tasumiseks. Laenu, mille puhul toimub muude lepingutingimuste muutmine kliendi krediitkvaliteedi halvenemise tõttu, ei vasta kajastamise lõpetamise kriteeriumile.

Nõuded klientidele tekivad klientidele teenuse osutamisest ja need võetakse algselt arvele õiglasel väärtusel koos tehingukuludega ning kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit (miinus tagasimaksed ning allahindlus vara väärtuse langusest).

Laenude ja nõuete väärtuse langust hinnatakse vastavalt punktis 2.7 kirjeldatud põhimõtetele.

2.7 Amortiseeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade väärtuse langus

Arvestuspõhimõtted alates 01. jaanuarist 2018

Mõõtmine

Allahindluse nõuded baseeruvad oodatava krediitkahjumi (ECL) mudelil. ECL mudeli peamiseks printsiibiks on näidata finantsinstrumentide krediitkvaliteedi kahanemise või paranemise mustreid.

Kõikidele korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi kajastatavad finantsvarad, samuti ka liisingu nõuded, finantsgarantiid, varalepingud ja teatud valmisolekulaenu, on oodatava krediitkahjumi skoobis.

ECL finantsvaradelt korrigeeritud soetusmaksumuses ja liisingu nõuetelt kajastatakse kui allahindlus, st kajastatakse koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab bilansilist bruto jääkväärtust. ECL valmisolekulaenu ja finantsgarantii lepingutelt kajastatakse eraldi, st finantsseisundi aruandes kui kohustust. Allahindluse ja eraldi korrigeerimised seoses ECL muutusega kajastatakse kasumiaruandes oodatava krediitkahjumi netomuutuseks.

Krediidiriski ja ECL hindamine bilansipäeval on erapooletu ja tõenäosustega kaalutud ning sisaldab kogu saadaolevat informatsiooni, mis on asjakohane hinnangu tegemiseks - sh informatsiooni toimunud sündmustest, praegustest tingimustest ning mõistlikke ja toetavaid prognoose tuleviku sündmustest ja majandustingimustest. LHV kasutab nii mudeleid kui eksperthinnanguid ECL arvutuste individuaalseks hindamiseks.

ECL mudelil on kolm faasi, mis baseeruvad krediidiriski muutusel. 12-kuu ECL (faas 1) rakendatakse kõikidele kirjetele, va kui on toimunud krediidiriski oluline suurenemine võrreldes esialgse kajastamisega. Kirjetele, mille puhul on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (faas 2) või on maksejõuetud (faas 3), rakendatakse kogu eluea jooksul ECLi.

Krediidiriski oluline suurenemine

Grupp hindab igal bilansipäeval, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega. Olulise krediidiriski suurenemise hindamine baseerub kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel indikaatoritel. Need indikaatorid sisaldavad mis on makseviivitusega vahemikus >30 ja <90 päeva ja finantsvarad, mis on klassifitseeritud kõrgendatud jälgimise alla või on makseraskuste tõttu restruktureeritud (laenu mille lepingulised tingimused on muudetud seoses kliendi finantsraskustega). Kvantitatiivne indikaator arvu-

tatakse vastavalt muutusele eluea makseviivituse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD'ga. Juhul kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine võrreldes esmase kajastamisega, kajastatakse eluea ECL allahindlus ja finantsvara liigub faasi 2. Meetod on sümmeetriline, st järgnevatel bilansipäevadel, kui finantsinstrumendi krediitkvaliteet paraneb selliselt, et enam ei ole täidetud oluline krediidiriski suurenemise kriteeriumid alates esmasest kajastamisest, siis finantsvara liigub tagasi faasi 1.

Maksejõuetuse definitsioon

Grupp hindab finantsinstrumendi lootusetuks, kui vastab täielikult vara väärtuse languse mõistele ja vastab ühele või mitmele allpool toodud kriteeriumile:

Kvantitatiivne kriteerium

Laenuvõtja on lepinguliste maksetega rohkem kui 90 päeva ja 10 eurot üle tähtaja. 10-eurone piirmäär, millest algavad tegevused võla sissenõudmiseks, on paika pandud võlahalduse protseduuridega ning tegemist on ka nõude lootusetuks tunnistamise olulise piirmääraga.

Kvalitatiivne kriteerium

Laenuvõtja ei täida tõenäoliselt laenu tagasimakse tingimusi, mis viitab, et tal on märkimisväärsed finantsriskused. Näitajad, et klient ei suuda võlga täielikult tasuda, on järgmised:

- Lepingule on määratud mitteteenindav staatus
- Krediitkvaliteedi langemise tõttu on tehtud spetsiifilised krediitkorrigeerimised
- Krediitkohustuse müük majandusliku kahjumiga üle 5%
- Lepingule on rakendatud vältimatud restruktureerimise tegevused, mille tulemusena on finantskohustused vähenenud rohkem kui 1% võrra
- Laenusaja pankrott on muutunud tõenäoliseks või on alustatud pankrotimenetlust
- Kliendi rahavoo seis ei võimalda teenindada osamakseid
- Grupp on sisse nõudnud tagatise, sealhulgas realiseerinud garantii

Ülaltoodud kriteeriumeid on rakendatud kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja vastavad maksejõuetuse definitsiooniga sisemise krediidiriski juhtimisel. Lootusetud finantsinstrumendid on faasis 3. Kõik finantsvarad, mis on faasis 3, on krediitkahjumiga.

Modelleerimine

ECL arvutatakse funktsioonina makseviivituse tõenäosusest (PD), suurusest maksejõuetuse hetkel (EAD) ja kahjumäärast antud makseviivituse korral (LGD), samuti ka kahjujuhtumi toimumise hetkest. Grupi IFRS 9 metodoloogia ECL mõõtmiseks baseerub olemasolevatel sisetel skooringu ja reitingu mudelitel.

PD väljendab tõenäosust, et laenu ei maksta tagasi ja jõuab maksejõuetuks kas 12 kuu või eluea jooksul. Oodatav PD igale individuaalsele instrumendile sisaldab hinnangut toimunud sündmustest, praegustest tingimustest ning mõistlikke ja toetavaid prognoose tuleviku sündmustest ja majandustingimustest. LHV kasutab olemasolevaid skooringu ja reitingu mudeleid, mida on korrigeeritud vastavalt IFRS 9 spetsiifilistele nõudmistele. Mudelid on kalibreeritud kombinatsioonina vastavalt vara klassist ja toote tüübist.

EAD väljendab hinnangut krediitpositsiooni summa osas hetkel, mil maksejõuetus võib tekkida. Bilansiväliste summade osas sisaldab EAD hinnangut, millised summad võetakse kasutusse maksejõuetuse hetkeks. LGD on summa, mida maksejõuetuse korral ei pruugita tagasi saada. LGD võtab arvesse iga omatava tagatise väärtuse ja kvaliteedi. LHV kasutab olemasolevaid LGD mudeleid, mida on korrigeeritud vastavalt IFRS 9 nõudmistele. ECL mõõtmisel kasutab LHV maksimaalset lepingulist perioodi, mille kestel LHV on riskile avatud.

Tuleviku prognoosid

Grupp kasutab ECL mõõtmisel sisemiselt välja töötatud makromajanduslikke prognoose tuleviku informatsiooni baasina. Selleks, et tagada erapooletu krediitkahjude hindamine vastavalt IFRS-le 9, kasutatakse vähemalt kolm stsenaariumit. Üheks stsenaariumiks on baaststsenaarium, mis on kõige tõenäolisem väljavaade ja mida kasutatakse ka tavapärase finantsplaneerimise ja eelarvestamise protsessis, kuivõrd teised stsenaariumid kajastavad optimistlikumat ja pessimistlikumat väljavaadet.

Prognoosid koostatakse sisemiselt Krediitjuhtimise osakonnas, mis konsulteerib ekspertidega Riskikontrolli üksusest, äriüksusest ja finantsosakonnast. Kui mõistliku kuluga on kättesaadav, tuleks konsulteerida väliste ekspertide ja väliselt välja töötatud võrdlusprognoose. Viidatud võrdlusprognoosid sisaldavad, kuid ei ole piiratud IMFi poolt avalikustatava maailmamajanduse väljavaatega, Euroopa Komisjoni poolt avalikustatava Euroopa majandusprognoosiga ja Eesti Panga poolt avalikustatava majandusprognoosiga. Stsenaariumid kinnitatakse Riski ja Kapitali Komitee poolt.

Stsenaariumid tuleks välja töötada ajaperioodile, mille puhul saab usaldusväärseid projektsioone koostada ning milleks on tüüpiliselt 3-aastane ajahorisont. Minimaalselt

tuleb kasutatavaid makroindikaatoreid prognoosida kaheaastaseks perioodiks peale käesolevat aastat. Üldiselt vaadatakse stsenaariumid üle kvartaalse sagedusega. Juhul kui on toimunud olulisi muutusi makromajanduse väljavaadetes, siis uuendatakse stsenaariumeid.

Individuaalsed hindamised ja juhtkonna hinnangud

Grupp kasutab ECL määramiseks nii mudeleid kui eksperthinnanguid. Hinnangu tase ECL määramiseks sõltub mudeli tulemustest, olulisusest ja detailse informatsiooni kättesaadavusest. Mudel annab juhiseid ja läbi paistvust, kuidas majandussündmused võiksid mõjutada finantsvarade allahindlust. Eksperthinnangut võib rakendada mudelleeritud tulemusele, et rakendada oodatud mõju näitajate osas, mida mudel ei arvestanud. Selliseid individuaalseid ECL hinnanguid võidakse rakendada oluliste vastaspoole positsioonide puhul. Need hinnangud otsustatakse Krediidikomitee poolt. Lisaks võib olla vajadus korrigeerimisteks portfelli tasandil, mille otsustab Riski ja Kapitali Komitee.

Arvestuspõhimõtted kuni 31 detsember 2017

Finantsvarade väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes perioodil, mil kahjulik sündmus (või sündmused) leiab aset pärast vara esialgset arvelevõtmist ja see kahjulik sündmus (või sündmused) omab mõju finantsvara või finantsvarade grupi tuleviku rahavoole, mis on usaldusväärselt hinnatav. Kui Grupp hindab, et individuaalselt hinnatava finantsvara osas ei ole võimalik objektiivselt hinnata kahjuliku sündmuse (või sündmuste) toimumist, siis nimetatud finantsvara kaasatakse teiste sarnaste krediidiriski tunnustega finantsvarade gruppi ja allahindlusvajadust hinnatakse grupipõhiselt.

Grupp hindab riske, võttes arvesse kogu deebitori maksevõime kohta teada oleva informatsiooni ning kas on ilmnenud objektiivseid asjaolusid, mis viitaks väärtuse langusele (ostja finantsraskused, pankrot või võimetus täita oma võlakohustus Grupi ees).

Ettevõtjulaene, arvelduskrediiti ja liisinguid hinnatakse individuaalselt, lähtudes peamiselt võlgnevuses nõuete ületähtaegsete päevade arvust ja tagatise realiseerimisväärtusest selle olemasolul. Muud kriteeriumid vara väärtuse võimaliku languse objektiivseks hindamiseks on ettevõtja majanduslik seisund, majandusharu olukord, laenuvõtja usaldusväärsus, tema juhtkonna kompetents ja muud faktorid. Aktsiate või võlakirjade tagatisel väljastatud võimendus- ja repolaene nii juriidilistele kui füüsilistele isikutele hinnatakse individuaalselt, lähtudes eelkõige tagatise turuväärtusest. Eraisikutest klientidele väljastatud tarbimislaene, eluasemelaene, krediitkaardilaene ja järelmaksulaene hinnatakse grupipõhiselt. Füüsilisest isikust laenusajate puhul hinnatakse laenulepingus fikseeritud

kohustuste täitmise õigeaegsust, maksevõimet, tagatise väärtust, vanust, haridust, tööstäzi, säästmisharjumusi ja muid krediidiriski mõjutavaid tegureid.

Grupipõhise allahindluse otstarbel grupeeritakse finantsvarasid homogeensete krediidiriski tunnuste põhjal. Need tunnused on vajalikud, hindamaks selliste varagruppide tulevase rahavooge, mille puhul toimub võlgni ke eeldatava maksekäitumise hindamine lepinguliste kohustuste õigeaegse ja täieliku täitmise osas. Grupipõhiselt allahinnatavate varagruppide tuleviku rahavoogu hinnatakse varade lepinguliste rahavoogude põhjal ning juhtkonna hinnangu põhjal nende varade ajaloolise makseviivitusse jäämise ja laenukahjumite kohta. Ajaloolisi laenukahjumiteid korrigeeritakse kehtivate vaadeldavate andmete põhjal, kajastamaks hetke tingimuste mõju, mis ei mõjutanud seda perioodi, millel ajaloolised kahjumid tuginevad, ja kõrvaldamaks nende möödunud perioodide neid mõjusid, mis hetkel ei esine. Grupp vaatab regulaarselt üle tuleviku rahavoogude hindamise meetodeid ja eeldusi, et vähendada võimalikke erinevusi kahjuhinnangute ja tegelike kahjude vahel.

Juhul, kui korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatava varasemalt allahinnatud finantsvara lepingutingimusi muudetakse või toimub muu muutus seoses võlgniku finantsraskustega, leitakse allahindlus, kasutades enne lepingutingimuste muutmist kehtinud esialgset sisemist intressimäära. Muudetud lepingutingimustega vara kajastamine lõpetatakse ning kajastatakse uus vara õiglasel väärtuses ainult juhul, kui varaga seotud riskid ja hüved oluliselt muutusid. Viimane on tavaliselt hinnatav olulise erinevusega vara esialgsete rahavoogude ja uute tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuses.

Vara väärtuse langused kajastatakse alati läbi allahindluskonto, milleks on vara jääkväärtuse allahindamine eeldatavate tulevaste rahavoogude (mis ei sisalda veel toimumata tulevase krediitkahjumite) nüüdisväärtuseni, kasutades diskonteerimiseks laenu esialgset sisemist intressimäära. Tagatisega kaetud finantsvarade tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse arvutamisel võetakse arvesse ülevõetavast tagatisest eeldatavalt saadavad rahavood, millest arvestatakse maha tagatise saamise ja müügiga seotud kulud, olenemata, kas tagatise ülevõtmine on tõenäoline. Vara väärtuse langused kajastatakse kasumiaruandes real „Laenude allahindluse kulu“.

Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad (kliendi krediitdireitingu paranemine) ning muutust on võimalik objektiivselt seostada peale väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus, vähendades aruandeaastal kasumiaruande allahindluse kontot. Kasumiaruandes kajastatakse allahindluse tühistamine tuluna real „Laenude allahindluse kulu“.

Ebatöenäoliselt laekuvad laenu kantakse finantsseisundi aruandest maha vastava laenu allahindluse arvelt, kui kõik laenu sissenõudmisega seotud protseduurid on lõpetatud ning täpne laenust saadav kahjum selgunud. Varasemalt finantsseisundi aruandest välja kantud laenude hilisemad laekumised kajastatakse kasumiaruandes allahindluse kulu vähendamisenä.

Intressitulu laenuidelt on kajastatud kasumiaruandes real „Intressitulu”.

2.8 Materiaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandus-tegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mõõbli ning sisustuse aastase amortisatsioonimäärana kasutatakse 33%, rendipinna parendustele kas 20% aastas või amortiseerimist rendiperioodi pikkuse jooksul, sõltuvalt kumb on lühem. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse kasutusele võtmise kuust ning arvestatakse kuni vara bilansiline väärtus jõuab selle vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi materiaalse varade väärtuse testi, kui on ilmnenu asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Juhul, kui vara bilansiline jääkmaksumus on suurem tema kaetavast väärtusest (kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus), on materiaalse põhivara objektid koheselt alla hinnatud nende kaetavale väärtusele kajastades vara väärtuse languse kulu aruandeperioodi kasumiaruandes.

Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mis leitakse jääkväärtuse lahutamisel müügist saadud summadest, on kajastatud kasumiaruandes muu tulu või tegevuskuluna.

2.9 Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsed varad on eraldi identifitseeritavad mitterahalised mittefüüsilised varad ja mille hulka hetkel kuulub soetatud tarkvara. Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Peale soetamist kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja kogunenud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt, v.a kliendilepingud (vaata allpool). Amortisatsioonimäär ostetud litsentsidele on 33% aastas.

1. jaanuarist 2018 rakendus IFRS 15 standard, mille kohaselt klientide hankimisega seotud kulud kapitaliseeritakse. Juhtkonna otsusel on uut standardit rakendatud lihtsus-tatud korras, mille kohaselt ei korrigeerita võrdlusandmeid ja kogu varasemate perioodide mõju kajastatakse 01. jaanuari 2018 seisuga varade ja jaotamata kasumi suurenemisena summas 10 618 tuhat eurot. Lisaks sellele on klientide lepingud äriühendustest kajastatud immateriaalse põhivarana, vaata täpsemalt lisa 16. Ostetud kliendilepinguid amortiseeritakse kahaneva jäägi meetodil. Ostetud kliendilepingute aastane amortisatsiooninorm on 12% nende varade bilansilisest jääkmaksumusest. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsiooninormid, -meetodid ja immateriaalsete varade lõppväärtuste hinnangud on asjakohased. Grupp viib läbi immateriaalsete varade väärtuse testi, kui on ilmnenu asjaolusid, mis võiksid viidata varade kaetava väärtuse langusele alla bilansilise jääkmaksumuse. Väärtuse languse kulu kajastatakse koondkasumiaruandes ulatuses, mille võrra vara bilansiline jääkmaksumus ületab kaetavat väärtust, mis on kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus miinus müügikulud või vara kasutusväärtus.

2.10 Varade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (sh firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglase väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (cash generating unit).

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

2.11 Valmisolekulaenu, finantsgarantiid ja tegevusgarantiid

Grupp väljastab valmisolekulaene. Valmisolekulaenu on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliselt kahjulike muutuste tõttu. Sellised kokkulepped võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mis tavaliselt väljendub saadud tasude summana. Seda summat amortiseeritakse lineaarsel meetodil kohustuse kogu eluea jooksul, välja arvatud selliste valmisolekulaenude puhul, mille osas on tõenäoline, et Grupp sõlmib konkreetse laenulepingu ega kavatseda seda laenu müüa vahetult peale sõlmimist; sellise valmisolekulaenu tasud kajastatakse tulevikus ja lisatakse laenu kajastamisel algsele bilansilisele väärtusele. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse valmisolekulaenu (i) mitteamortiseeritud jääkväärtuses esialgselt arvelevõtmise summast, millele on lisatud (ii) oodatava krediidikah-

jumi mudeli alusel arvutatud allahindlus, välja arvatud juhul, kui kohustus on väljastada turuintressimäärast madalama intressimääraga laenu, mille puhul kajastatakse valmisolekulaenu nimetatud väärtustest kõrgeimas summas. Valmisolekulaenu jääkväärtus väljendab kohustust. Lepingutel, mis sisaldavad nii laenu kui ka valmisolekulaenu ja Grupil pole võimalik väljastamata osa komponenti ECL-is lahutada laenu komponendist, kajastatakse valmisolekulaenu allahindlus koos laenu allahindlusega. Juhul, kui kombineeritud ECL-id ületavad laenu brutosummat, kajastatakse neid kohustusena.

Grupp väljastab finantsgarantiisid. Finantsgarantii lepingud nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist, kui klient ei ole täitnud võlakohustuse tingimusi kolmanda osapoole ees ning finantsgarantiid kannavad krediidiriski nagu antud laenu. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest (lepingu väärtus) garantii andmise päeval. Seejärel garantii jääkväärtus amortiseeritakse lineaarselt garantii eluea jooksul. Igal bilansipäeval hinnatakse garantiist tulenevaid kohustusi kõrgemas kahest, kas lineaarselt amortiseeritud garantiitasu jääkväärtus või juhtkonna hinnangust garantiilepingust tulenevate kohustuste arveldamiseks. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse finantsgarantiisid selle järgi, kas kõrgem on (i) tagatud riskipositsiooni kahjumi hüvitise summa, mis määratakse kindlaks oodatava kahjumi mudeli alusel või (ii) allesjäänud amortiseerimata saldo summa esmasel kajastamisel. Lisaks sellele kajastatakse ECL allahindlus saadaolevate tasude puhul, mida kajastatakse finantsseisundi aruandes varana.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mitte-finantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mis tavapärastel võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid kas (i) algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses või (ii) parima hinnangu alusel, milline on tänasesse väärtusesse diskonteeritud lepingu lõpetamise potentsiaalne kulu iga aruandeperioodi lõppedes; sõltuvalt kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summasid, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenu nõuded.

2.12 Finantskohustused

Grupp klassifitseerib finantskohustusi kas:

- finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande
- korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantskohustused
- finantsgarantii lepingud ja laenukohustused

Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande finantskohustuse (tuletisinstrument) kajastamist vaata arvestuspõhimõtte 2.6.a. Kõigi muude finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tehingukulud kaasatakse sisemise intressimäära arvutustesse. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades sisemist intressimäära. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“.

Klientide deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglasest väärtuses, miinus tehingukulud, ning edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Klientide hoiused ja saadud laenu“, sh kajastatakse samal real tekkepõhiselt arvestatud intressikohustusi. Tekkepõhiselt arvestatud intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“.

Võetud laenud, emiteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustused võetakse algselt arvele õiglasest väärtuses, miinus tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Allutatud kohustuseks loetakse kohustusi, mis krediitdiastutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist. Muud finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad ja muud võlakohustused) võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustuste kajastamine lõpetatakse kui see on kustunud (ehk lepinguga kindlaks määratud kohustus on tasutud, tühistatud või lõppenud).

2.13 Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad nii välja maksmata palgakohustusi kui töövõtja elukohariigis kehtiva tööseadusandluse kohaselt arvestatud puhkusetasu kohustust bilansipäeva seisuga, mis sisaldab lisaks puhkusetasu kohustusele ka sellelt arvestatud sotsiaalmaksu ja töötus-

kindlustumaksu. Kohustused töövõtjatele kajastatakse finantsseisundi aruandes lühiajalise kohustusena ning kasumiaruandes kajastatakse seonduv kulu tööjõukuluna.

Sotsiaalmaks sisaldab ka sissemakseid riigi pensionifondi. Grupil puudub nii juriidiline kui faktiline kohustus teha sotsiaalmaksule lisanduvalt pensioni- või muid sarnaseid makseid.

2.14 Aktsiapõhised maksed

AS LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille järgi tasub grupi töötajatele nende teenuste eest väljastades optsioone AS LHV Group aktsiate omandamiseks. Väljastatud optsioonide õiglane väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul grupi tööjõukuluna ning omakapitali (muude reservide) suurenemisena. Kulude kogusumma on määratletud optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Optsioonide õiglane väärtus on leitud:

- arvestades optsiooni hinda mõjutavaid turutingimusi (näiteks AS LHV Group aktsiahinda);
- jättes välja aktsiate üleandmise eelduseks olevad tegevustulemustega seotud eesmärkide ja turuga mitteseotud tingimuste mõju nagu näiteks ettevõtte kasumlikkus ja kasvueesmärgid ning töötaja töötamine ettevõttes üle teatud ajaperioodi.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab Grupp, kui palju optsioone kuulub tõenäoliselt realiseerimisele tulenevalt optsioonide väljastamise tingimustest (välja arvatud turutingimustel). Algsete hinnangute muutuse mõjud kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis. Kui optsioonid realiseeritakse, emiteerib AS LHV Group uusi aktsiaid.

Opsioonide väljastamist AS LHV Group tasandil tema tütar-ettevõtete töötajatele käsitletakse kui kapitali sissemakset tütar-ettevõttesse. Optsioonide õiglase väärtuse kulu kajastatakse optsiooniperioodi vältel ema-ettevõtte eraldi- seisvas finantsseisundi aruandes tütar-ettevõtte investee- ringu suurendamisena ning krediteeritakse omakapitalis. Vastavalt optsioonide väljastamise tingimustele ei kaasne optsioonide realiseerimisel peale 3 aastat sotsiaalmaksu kulu.

2.15 Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Finantsseisundi aruandes kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik alus või mis tulenevad Grupi senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad tõenäoliselt ressursidest loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldise kajastamisel finantsseisundi aruandes lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse finantsseisundi aruandes summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolale. Eraldise kulu ja eraldise bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei moodustata äritegevuse tulevaste perioodide kahjumite katmiseks.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas (garantiid, v.a. finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulud ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustuslikeks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgsest ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhisel tuvastamiseks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusest kajastatud kohustise või mitmete kohustiste tulemusena peab ettevõtte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

2.16 Pika- ja lühiajaliste varade ja kohustuste eristamine

Varad, milledest tulenevate hüvede realiseerumist Grupi jaoks on oodata 12 kuu jooksul, kajastatakse lühiajalise

varana. Varad, millede puhul osaline hüvede realiseerumine toimub peale 12 kuu möödumist bilansipäevast, kajastatakse pikaajalisena selles osas, mille realiseerumist on oodata pärast 12 kuulise perioodi möödumist (vt lisa 3.4).

Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või Grupil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Saadud laene, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena saadud laene, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Kõigi pikaajaliste varade ja kohustuste kohta on vastav pikaajaline osa eraldi välja toodud raamatupidamise aastaaruande vastava lisa juures (vt lisa 3.4).

2.17 Tulud ja kulud

Arvestuspõhimõtted alates 01. jaanuar 2018

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes finantsvarade ja -kohustuse osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Efektiivse intressimäära meetod on finantsvara bilansilise brutojääkmaksumuse või finantskohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Efektiivne intressimäär on määr, millega diskonteeritakse hinnangulised tulevased maksed või laekumised finantsinstrumendi eeldatava kehtivusaja jooksul täpselt finantsinstrumendi bilansilisse jääkmaksumusse. Tulevaste maksete arvutamisel hinnatakse kõiki rahavooge arvestades lepingulisi tingimusi (näiteks ettemakseid). Efektiivse intressimäära arvutamine hõlmab tasusid, mis on efektiivse intressimäära olemuslikeks komponentideks. Samas ei võeta arvesse tulevase krediidikahjumeid.

Kui finantsvaral esineb hiljem väärtuse languse tunnuseid, siis kajastatakse intressitulu rakendades efektiivset intressimäära korrigeeritud soetusmaksumuse suhtes, s.o. brutojääkmaksumust vähendatakse allahindluse võrra. Kui finantsvara osas esineb väärtuse languse tunnuseid esmasel arvelevõtmisel, siis arvestatakse oodatavad krediidikahjumid hinnangulistesse rahavoogudesse korrigeeritud efektiivse intressimäära arvutamiseks, mida seejärel rakendatakse intressitulu kajastamiseks.

Teenustasutulud

Teenustasutulude all kajastatakse müügitulu lepingutest klientidega. See ei rakendu müügitulule rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teistest lepingulistest kohustus-test, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ rakendusala.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsinstrumendi efektiivse intressimäära arvutamisel, näiteks laenu lepingutasud, jaotatakse instrumendi eeldatava tähtaja peale rakendades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Neto intressituluna“.

Teenustasutulu kajastatakse vastavalt sellele, kuidas klientidele lubatud teenust osutatakse, ja summas, mis peegeldab tasu, mida LHV loodab, et tal on õigus saada nende teenuste osutamise eest.

Teenustasutulud kajastatakse lineaarselt kogu teenuse osutamise perioodi jooksul, kui klient samaaegselt saab ja tarbib Grupi tegevusest tulenevaid eeliseid. Muutuvtasu kajastatakse ainult sellises ulatuses, mille osas juhtkonna otsuse alusel on väga tõenäoline, et tagasipööramist ei toimu.

Muud teenustasutulud kajastatakse hetkel, mil Grupp täidab oma täitmiskohustuse, mis tavaliselt toimub selle aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda konkreetsete täitmiskohustuste teenuste eest.

Peamised teenustasude tüübid on kirjeldatud allpool.

Teenustasutulud varahalduste teenuste osutamise eest klientidele kajastatakse perioodi jooksul, mil teenust osutatakse. Tulemustasusid kajastatakse, kui on väga tõenäoline, et kajastatud müügitulu hiljem ei tühistata, mis on sageli siis, kui tasu saamise tingimused on täidetud.

Maakleritasud ja muud tasud seoses kolmandate osapoolte nimel tehtud tehingutega, näiteks äritegevuse soetamise või müügi korraldamine, kajastatakse tehingu lõpuleviimisel.

Kulud, mis on otseselt seotud teenustasutulude genereerimisega, kajastatakse kui teenustasukulud.

Neto finantstulud

Kasumid ja kahjumid, mis tekivad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatud finantsvarade ja –kohustuste õiglase väärtuse muutustest kajastatakse real „Neto finantstulud“. Finantskohustuste, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, õiglase väärtuse muutus, mis tuleneb enda krediidiriskist, kajastatakse muus koondkasumis.

Dividenditulu

Dividenditulu kajastatakse siis, kui ettevõtte on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks.

Arvestuspõhimõtted kuni 31 detsember 2017

Tulud ja kulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile, tulu on usaldusväärselt määratav ning teenused on Grupi poolt osutatud. Grupi tavapärase äritegevuse käigus teenitud tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Teenustasutulud (ka kontohalduse ja portfelli halduse tasud) kirjendatakse raamatupidamises siis, kui teenus on osutatud ja Grupil on tekkinud summale nõudeõigus. Nõustamisteenus käigus saadavad teenustasutulud kolmandatelt osapooltelt (müügi- ja ostunõustamised, osaluste omandamised jms) kajastatakse üldjuhul lepingu aluseks oleva tehingu toimumisel või juhul, kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Portfelli halduse, muude nõustamisteenus tasud ning investeerimisfondide tegevusega seonduvad varahaldustasud kajastatakse vastavalt lepingule, tavaliselt teenuse osutamise perioodi jooksul. Samu arvestuspõhimõtteid kasutatakse ka pikema perioodi jooksul osutatavate varahalduse, finantsplaneerimise ja kontohalduse teenuste osas. Tulemusega seotud tasud või tasu osad kajastatakse siis, kui vastavad tulemusega seotud kriteeriumid on täidetud või lähtudes valmidusastme meetodist. Muud ühekordsed tehingutulud ning muud tulud kajastatakse tekkepõhiselt vastava tehingu toimumise hetkel.

Teenustasukulu kajastatakse peale teenuse saamist ja kui kohustus on tekkinud.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit või õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade osas. Õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate võlakirjade tehingu kulud on osa sisemise intressimäära arvestusest. Laenude kohustis-tasud, mis on seotud antud laenude väljavõtmata osaga ja mille tasu muutub vastavalt väljavõtmata osa suurusele, kajastatakse intressituluna perioodi jooksul, mil täiendava laenusumma väljavõtmist on kliendile võimaldatud.

Sisemise intressimäära meetod on finantsvara või -kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib

täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Sisemise intressimäära arvutamisel hindab Grupp rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on sisemise intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised. Kui nõude puhul tekib vajadus allahindluseks, siis vähendatakse nõude bilansilist väärtust tema kaetava väärtuseni, milleks on eeldatavad rahavood diskonteerituna esialgse sisemise intressimääraga ning jätkates intressitulu kajastamist järgnevatel perioodidel vähendades allahindlust. Kui finantsvara või rühm sarnaseid finantsvarasid on vara väärtuse languse tõttu alla hinnatud, kajastatakse neilt tekkivat intressitulu kasutades sama intressimäära, millega diskonteeriti tuleviku rahavoogusid leidmaks vara väärtuse langusest tekkinud kahju.

Dividenditulu kajastatakse siis, kui omanikul on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks ning majandusliku kasu saamine on tõenäoline.

2.18 Varahaldusteenused

Grupp tegeleb varahaldusteenuste pakkumisega (lisa 22). Selliseid varasid, mille on Grupile hallata andnud kolmandad osapooled ja mis ei kuulu Grupile, kajastatakse bilansiväliselt. Antud varade haldamisest ja hoidmisest saadakse teenustasu ja Grupile nendega krediidiega tururiske ei kaasne.

2.19 Rendiarvestus – Grupp kui rentnik

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised materiaalse põhivara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna. Grupp kasutab kasutusrenti peamiselt ruumide rentimiseks. Rendikulud kajastatakse kasumiaruande real „Administratiiv- ja muud tegevuskulud”. Lisaks sellele kohaldatakse alates 01. jaanuarist 2019 IFRS 16 „Rendilepingud” Grupi finantsaruande.

IFRS 16, mis kehtib aruandeperioodidele algusega 1. jaanuar 2019 või hiljem, kaotab rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirendideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. IFRS 16 mõju finantsaruannetele on kajastatud Lisas 2.1 (b).

2.20 Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Ettevõtte tulumaksu põhimõtted Eestis

Eesti äriühingud ei maksa tulumaksu teenitud kasumilt. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Ettevõtte tulumaksu määr on 20/80 väljamakse netosummalt. Alates 2019. aastast rakendatakse madalamat maksumäära 14/86 regulaarsetele dividendiväljamaksetele ulatuses, mis on väiksem või võrdne kolme eelneva aasta keskmise maksustatud dividendiga. 2018. a on esimene arvesse võetav aasta kolme aasta keskmise maksustatud kasumi arvestamisel. Tulumaksukohustus ja tulumaksukulu dividendidelt kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel. Tulumaks kuulub tasumisele väljamakse tegemise kuule järgneva kuu 10ndaks kuupäevaks.

Alates 2018. aasta teisest kvartalist on krediidiasutused kohustatud tasuma kvartali kasumilt 14%-list avansilist tulumaksu vastavalt IFRS-ile. Avansiline tulumaks tuleb maksuhaldurile tasuda kvartalile järgneva kolmanda kuu 10ndaks kuupäevaks. Avansiline tulumaks ei kuulu tagastamisele ja seega kajastatakse tasutud tulumaks kuluna, kuid selle arvelt saab krediidiasutus vähendada tuleviku kasumijaotistelt tasumisele kuuluvat tulumaksusummat.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Vastavalt kohalikele tulumaksuseadustele maksustatakse Ühendkuningriigis ja Leedus ettevõtte kasumit, mida on korrigeeritud seaduses ettenähtud püsivate ja ajutiste erinevustega, tulumaksuga.

Ettevõtte tulumaksu määrad	2018	2017
Läti	20%	15%
Leedu	15%	15%
Ühendkuningriik	19%	19%

Edasilükkunud tulumaks on arvestatud kõikidelt olulistelt ajutistelt erinevustelt maksuarvestuse ja konsolideeritud finantsaruandes kajastatud vara ja kohustuste bilansiliste väärtuste vahel. Põhilised ajutised erinevused tekivad põhivara amortisatsioonist ja edasikantavast maksukahjumist. Edasilükkunud tulumaks arvutatakse kehtivate või eeldatavalt kehtivate maksumääradega, mis on rakendatavad nendel perioodidel, kui ajutised erinevused või maksukahjumid realiseeruvad. Edasilükkunud tulumaksuvara ja kohustused on tasaarveldatud ainult ühe Gruppi kuuluva äriühingu piires. Edasilükkunud tulumaksuvara

ajutistelt erinevustelt ning maksukahjumitelt kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult siis, kui on tõenäoline, et see realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus. Edasilükkunud tulumaks arvestatakse ajutistelt erinevustelt investeringutest tütarettevõttesse, välja arvatud juhul, kui ajutise erinevuse realiseerumine on Grupi kontrolli all ja ajutise erinevuse realiseerumine lähitulevikus on ebatõenäoline.

Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisas 21.

2.21 Varade ja kohustuste saldeerimine

Finantsvarade ja -kohustuste vahel tehakse netoarvestusi ja netosumma kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui selleks eksisteerib juriidiline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida netobaasil või samaaegselt. Täpsem informatsioon on toodud lisas 3.10.

2.22 Kohustuslik reservkapital

Vastavalt äriseadustikule moodustatakse kohustuslik reservkapital iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt üks kahekümnendik puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab üks kümnendik aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

2.23 Lõpetatud tegevused

Lõpetatav tegevusvaldkond on Grupi komponent, mis bilansipäeva seisuga liigitatud müügiks hoitavaks ja esindab eraldi olulist äritegevusvaldkonda või äritegevuse geograafilist piirkonda ning on osa eraldiseisvast koordineeritud plaanist realiseerida üksik oluline äritegevusvaldkond või äritegevuse geograafiline piirkond. Põhivara või müügigrupp liigitatakse müügiks hoitavaks, kui selle bilansiline jääkmaksumus kaetakse peamiselt müügitehinguga, mitte jätkuva kasutusega, ja müük on väga tõenäoline. Müügiks hoitavate varade gruppi kajastatakse bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Lõpetatud tegevusvaldkonna tulemus ja rahavood näidatakse eraldi jätkuvate tegevusvaldkondade tulemusest ja rahavoogudest ning vastavalt korrigeeritakse ka võrdlusandmeid. Grupisisised tehingud lõpetatava ja jätkuvate tegevusvaldkondade vahel elimineeritakse vastavalt sellele, kas tehingud jätkuvate ja lõpetatava tegevusvaldkonna vahel jätkuvad ka pärast müügitehingut.

LISA 3 Riskide juhtimine

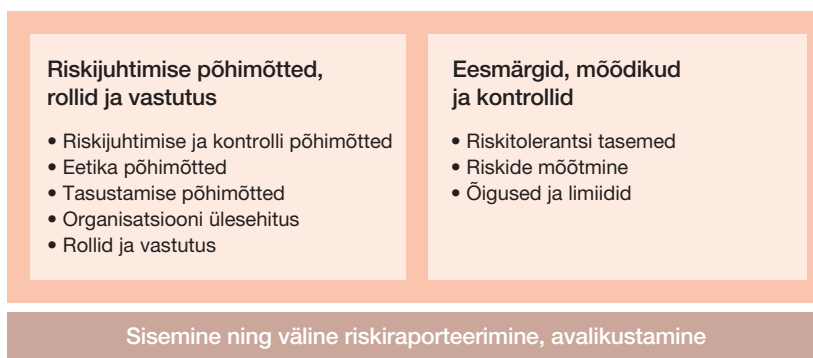
Risk on defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast majandustulemusest. Oma igapäevastes toimingutes puutub LHV kokku mitmete riskidega. LHV riskijuhtimise eesmärgiks on riske ära tunda, neid õigesti mõõta, juhtida ja raporteerida. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärgiks ettevõtte väärtuse suurendamine kahjude minimiseerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu.

Riskijuhtimine baseerub LHV tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel, kus esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad on vastutavad riskide võtmise ning igapäevase juhtimise eest. Teine kaitseliin ehk riskijuhtimise valdkond on vastutav riskijuhtimise meetodidate

väljatöötamise ning riskide raporteerimise eest. Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelevalvet kogu organisatsioonile. Riskijuhtimise põhimõtted, nõuded ning vastutusvaldkonnad on kirjeldatud riskijuhtimise poliitikas. Kapitali juhtimise põhimõtted ning eesmärgid on kirjeldatud vastavalt sisedokumentides (kapitali juhtimise poliitika ning kapitali eesmärgid). Detailsemad riskijuhtimise protsessid on kirjeldatud vastava valdkonna sise-eeskirjades.

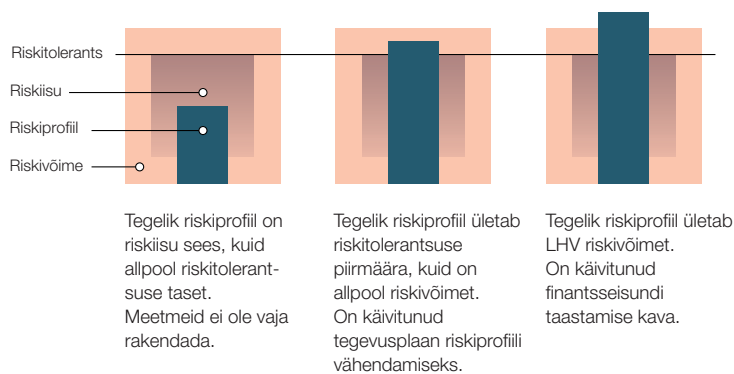
Riskijuhtimise üksuse eestvedamisel on LHV-l välja töötatud grupiülene riskiisu raamistik, mis on kinnitatud nõukogu poolt. Raamistik sisaldab muuhulgas kvantitatiivseid riskitolerantsi tasemeid peamiste riskide lõikes.

Riskiisu raamistik

Riskiisu peegeldab LHV valmisolekut võtta riske saavutamaks seatud ärieesmärke. Riskiisu limiiti on LHV enda jaoks nimetanud riskitolerantsiks – maksimaalne risk, mida ollakse valmis võtma, et saavutada võetud eesmäärke.

Samuti on defineeritud riskivõime kui suurim risk, mida LHV on võimeline taluma. Alloleval joonisel on näitlikustatud kolm erinevat riskiprofiili taset vastu riskitolerantsi taset ning kirjeldatud lühidalt tegevusi antud situatsioonides.

Riskivõime (*risk capacity*) – maksimaalne kahju, mida LHV on võimeline taluma. Riskivõime ületamisel on käivitunud finantsseisundi taastamise kava.

Riskitolerants (*risk tolerance*) – maksimaalne risk, mida LHV on valmis oma eesmärkide saavutamiseks võtta. Riskitolerantsi ületamisel käivitub ettevõtte tasandil tegevused riskiprofiili vähendamiseks.

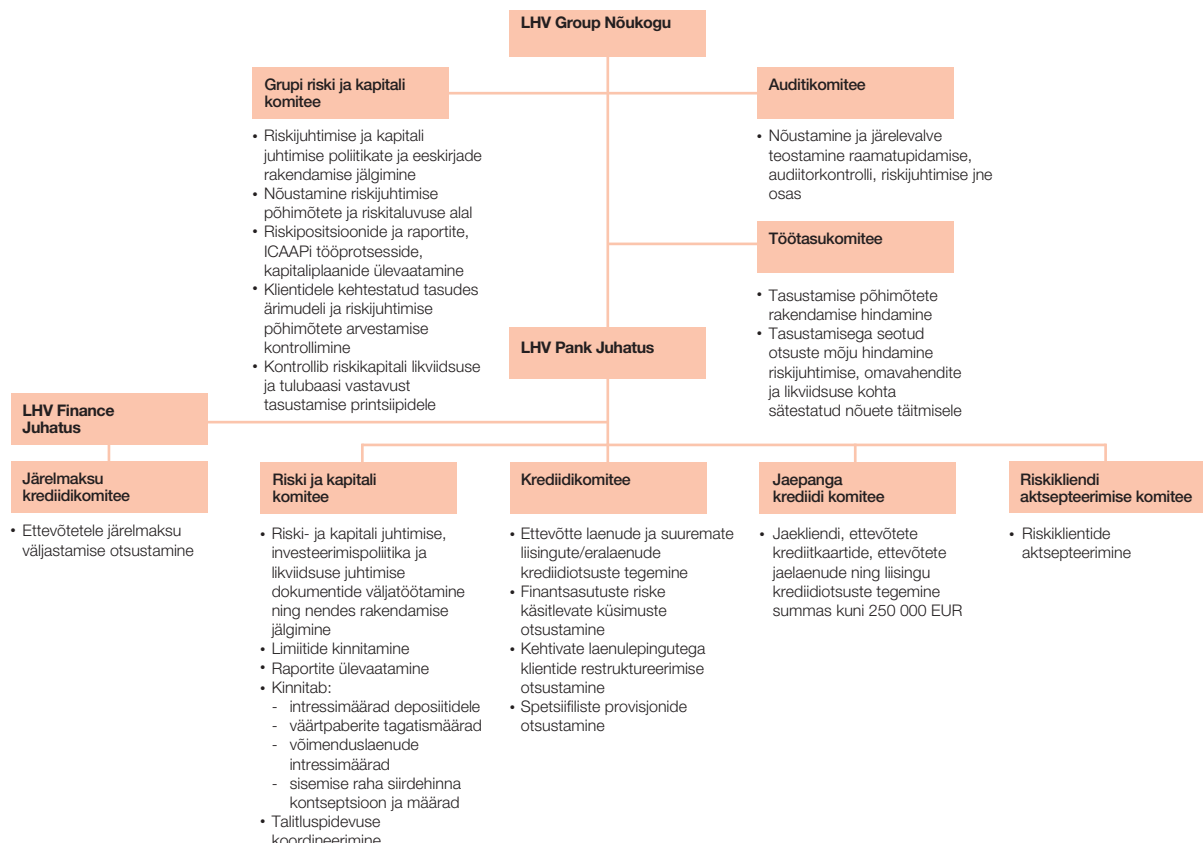
Riskiisu (*risk appetite*) on soovitatav riskitase, mida LHV plaanib oma plaanide ja eesmärkide elluviimiseks võtta. Riskiisu peegeldab soovivat riskiprofiili. Riskiisu maksimaalset taset defineeritakse riskitolerantsina.

Riskiprofiil (*risk profile*) – kombinatsioon LHV tegelikest riskidest, mis tulenevad meie tegevuste laadist, ulatusest ja keerulisuse astmest ning tegevuskeskkonnast.

Nagu jooniselt näha, kui tegelik riskiprofiil jääb riskiisu piiridesse, on tegemist ootuspärase olukorraga ning täiendavaid tegevusi ei ole vajalik ette võtta. Kui tegelik riskiprofiil ületab riskitolerantsi taset, võetakse kasutusele tegevusplaan riskiprofiili alandamiseks. Samuti on vajalik informeerida nõukogu. LHV riskiprofiili juhtimise ning riskiisu piiridesse jäämise eest vastutab esimene kaitseliin, sõltumatu monitooringu ning raporteerimise eest aga riskijuhtimise

üksus. Finantsseisundi taastamise kava raames on kehtestatud varajaste hoiatuste tasemed kapitali-, krediidiriski, tururiski, operatsiooniriski, likviidsusriski ning rahapesu tõkestamise riski lõikes. Riskitolerantsi tasemed on kirjeldatud iga vastava riski poliitikas, mis on kinnitatud nõukogu tasemel. Täpsemad juhised ja suunised on kirjeldatud eeskirjades.

LHV on kindlaks määratud komiteede ning otsustuspädevuste süsteem. Peamiste komiteede funktsioonid on välja toodud alljärgneval joonisel.

Juhtorgan	Liikmed	Raporti nimetus	Raporti sagedus	Riskide kaetus
Grupi nõukogu	Grupi kõik nõukogu liikmed	Riskiraport	Kord kvartalis	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
		Vastavuskontrolli ülevaade	Kord aastas	Vastavusriskid
		ICAAP raport, ICAAP makrostsenaarium, SREP raport	Kord aastas	Kõik riskid
Panga nõukogu	Panga kõik nõukogu liikmed	Riskiraport	Kord kuus	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
		Riskijuhtimise valdkonna ülevaated	Kord aastas	Kõik riskid
		ICAAP raport, ICAAP makrostsenaarium, SREP raport	Kord aastas	Kõik riskid
Grupi Riski ja Kapitali Komitee	Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Möis	Riskiraport	Kord kvartalis	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
		Probleemsed laenukliendid	Kord kvartalis	Krediidirisk
Auditikomitee	Kristel Aarna, Urmas Peiker, Tauno Tats	Riskiraport	Kord kvartalis	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Õigusaktide monitooring
Grupi CEO, Panga nõukogu esimees	Madis Toomsalu	Riskiraport	Kord kuus	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Vastavusriskid, Õigusaktide monitooring
Panga Riski ja Kapitali Komitee	Panga juhatus, Tiit Meidla, Romet Enok	Riskiraport	Kord kuus	Krediidirisk, Tururisk, Intressirisk, Likviidsusrisk, Operatsioonirisk, Rahapesu tõkestamine, Vastavusriskid, Õigusaktide monitooring
		Talituspidevus testid ja planeerimine	Valmimisel	Operatsiooniriskid
		Riskide enesehindamine	Valmimisel	Operatsiooniriskid
Panga juhatus	Panga juhatuse liikmed	Vastavuskontrolli ülevaade	Kord aastas	Vastavusriskid
		Rahapesutõkestamise ülevaade	Kord aastas	Rahapesu riskid
		Õigusaktide monitooring	Kord kuus	Vastavusriskid
		Vastavusauditid	Valmimisel	Vastavusriskid
		ICAAP raport, ICAAP makrostsenaarium, SREP raport	Kord aastas	Kõik riskid

LHVs on kehtestatud riskijuhtimise poliitika, mis seab riskijuhtimise raamistiku. Eraldi on kehtestatud oluliste riskikategooriate poliitikad. Riske analüüsitakse ja monitooritakse ning raporteeritakse erinevatele tasemetele kuise ja kvartaalse regulaarsusega. Riskiraportis, mida koostatakse igakuiselt, tuuakse välja informatsioon riskitüüpide lõikes.

Riskiraport sisaldab informatsiooni ka kapitali adekvaatsuse kohta. See võimaldab saada regulaarselt tervikliku pildi kõikide oluliste riskide kohta ettevõtte tasandil ja jälgida nende arenguid, tuvastada kitsaskohti ja reageerida operatiivselt.

3.1 Kapitali juhtimine

Grupi eesmärk kapitali juhtimisel on:

- tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit toota;
- säilitada tugev kapitali baas, mis toetab äritegevuse arengut;
- täita kapitalile kehtestatud nõudeid, nagu need on ette nähtud järelevalveorganite poolt.

Grupp käsitleb kapitalina neto-omavahendeid. Grupi poolt hallatav kapital 31.12.2018 seisuga oli 183 444 tuhat eurot (31.12.2017: 141 609 tuhat eurot). Kapitali eesmärkide määramisel lähtutakse nii regulatiivsetest miinimumnõuetest kui ka sisemisest täiendavast puhvrast.

Grupp jälgib oma kapitali planeerimisel alljärgnevaid üldpõhimõtteid:

- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, omades vajalikku kapitalivaru, mis tagab majandusliku säilimise ja võimaldab finantseerida uusi kasumlikke kasvuvõimalusi;

- Kapitali juhtimisel on põhitähelepanu esmase tasandi omavahenditel, sest ainult esmase tasandi omavahendid omavad kahjumite absorbeerimise võimet. Kõik muud kasutatavad kapitalikihid on sõltuvuses esmase tasandi omavahendite mahust;
- Grupi kapitali saab jagada: 1) reguleeritud miinimumkapital ja 2) grupi poolt hoitav kapitalivaru. Täitmaks oma pikaajalisi majanduslikke eesmärke peab Grupp püüdlema ühelt poolt reguleeritud miinimumkapitali proportsionaalse vähendamise suunas (läbi riskide vähendamise ja kõrge läbipaistvuse). Teiselt poolt peab Grupp püüdlema piisava ja konservatiivse kapitalivaru suunas, mis tagab majandusliku säilimise ka ränga negatiivse riskistsenaariumi korral;
- Grupi poolt seatud riskiisu on oluline sisend kapitali planeerimisele ja kapitali eesmärkide seadmisele. Kõrgem riskiisu tähendab kõrgema kapitalivaru hoidmist.

Omavahendid

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Sissemakstud aktsiakapital	26 016	25 767
Ülekurss	46 653	46 304
Kasumi arvel moodustatud kohustuslik reservkapital	3 451	2 471
Muud reservid	78	36
Eelmiste perioodide jaotamata kasum/(kahjum)	50 193	24 468
Immateriaalne põhivara (miinusega)	-19 084	-7 940
Aruandeperioodi kasum	25 237	19 603
Esimese taseme omavahendid kokku	132 544	110 709
Allutatud kohustused	50 900	30 900
Teise taseme omavahendid kokku	50 900	30 900
Kokku neto-omavahendid	183 444	141 609

Krediidiasutuse omavahendid peavad igal hetkel olema võrdsed või ületama krediidiasutuste seaduses sätestatud aktsiakapitali (5 miljonit eurot) minimaalsuurust. 2014. aasta alguses hakkas Euroopa Liidus pankade ja investeerimisühingute kapitalile kehtima õigusraamistik (CRD IV/CRR), mis põhineb suures osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud, nn Basel III raamistikul. Antud reegliti eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandusšokkidele ja tagada selle abil majanduse piisav ning jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad selle regulatsiooni nõuded krediidiasutustele ette

varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistikku likviidsuspuhvrite kujundamiseks. Kapitalinõuete direktiivis on määratletud ka makrofinants-järelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada tsüklit võimendavat krediidiasutuste käitumist ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske.

Otsekohalduva määrusega kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevaid krediidiasutusi (ja neid konsolideerivaid valdusettevõtteid) ning investeerimisühinguid hoidma riskivarade suhtes 4,5% ulatuses esimese taseme põhiomavahendeid (CET 1 – common equity tier 1) ning 6,0% ulatuses

esimese taseme omavahendeid (Tier 1 kapital). Kogu kapitalinõue (CAD), mis sisaldab nii esimese taseme kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite kujundamise põhimõtted. Eestis on lisaks omavahendite baasnõuetele krediidiasutustele kehtestatud kapitali säilitamise ning süsteemse riski puhvrid, vastavalt 2,5% (määratud Finantsinspektsiooni poolt) ning 1,0% (määratud Eesti Panga poolt) ja süsteemselt olulise krediidiasutuse puhver (määratud Finantsinspektsiooni poolt).

2018. aastal muutus kapitalinõuete rühmitamine ning SREP puhvrid viidi kõrgematesse kapitalipuhvritesse. Iga puhvri rikkumine toob endaga kaasa reguleerijate tegevuse ja esimene selles nimekirjas on Eesti Keskpang, kes võib limiteerida tehinguid Euroopa Keskpangaga.

Viimasele lisandub veel krediidiasutuse spetsiifiline täiendav Pillar 2 nõue. Ülevaade kapitalinõude kujunemisest on toodud alljärgnevas tabelis:

Nõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Pillar 2 kapitalinõue	0,39%	0,52%	1,53%
Mitte-residentidest finantsvahendajate deposiidid*	0,28%	0,28%	0,28%
SREP kapitalinõuded kokku	5,17%	6,80%	9,81%
Kapitalisäilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Süsteemselt olulise krediidiasutuse puhver	1,00%	1,00%	1,00%
Süsteemse riski puhver	1,00%	1,00%	1,00%
Vastutsükliline puhver	0,00%	0,00%	0,00%
Kapitalinõuded kokku	9,67%	11,30%	14,31%

* Kapitalinõue on volatiilne ning on 0,2% mitte-residentidest finantsvahendajate deposiitidest. Siinkohal kasutatakse suhtarvude arvutamiseks finantsplaani mahtusid.

	CET1	Tier 1	CAD
Kapitalinõuded alates august 2017*	7.92%	9.42%	11.42%
Kapitalinõuded alates oktoober 2016*	8.00%	9.50%	11.50%

* Lisaks regulatiivsele miinimumile rakenduvad ka Pillar 2 nõuded ja süsteemselt olulisuse nõuded, mis lisati kapitalinõudele eraldi nõuetenä. 2018 aastast on need nõuded kapitalinõude regulatiivse miinimumnõude osaks.

Kapitaliseerimise tasemed pole mitte suurenenud panga riskitaseme suurenemise tõttu, vaid Panga suurenenud turuosa tõttu. 2018. aastal loeti LHV üheks neljast süsteemselt oluliseks pangaks Eestis. See otsus on suurendanud kapitalipuhvrit 0,5% võrra alates 1. juulist 2018 ja veel 0,5% võrra alates 01. jaanuarist 2019. LHV on lähenenud kapitalijuhtimisele konservatiivselt ja on hoidnud võrreldes regulatsioonidega täiendavaid sisemisi puhvreid.

Sisemised kapitalinõuete eesmärgid 2019. aastaks on:

- Tier 1 põhiomavahendite kapitalinõue 10,40% (2018: 10,49%)
- Tier 1 kapitalinõue 12,10% (2018: 12,21%)
- Kogu kapitalinõue 15,50% (2018: 15,06%)
- Finantsvõimenduse määr 3.50% (pole muutunud)
- MREL suhe 6,08% (pole muutunud)

Igal aastal kinnitab Grupi nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme katmaks võimalikke riske. Samuti viiakse igal aastal läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik sisemine kapitalivajadus

lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Kapitali adekvaatsust ja seaduses ette nähtud kapitali kasutamist jälgib finantsosakond. Järelevalveorganile esitatakse regulaarselt aruandlus krediidiasutusele kehtestatud usaldatavusnormatiivide nõuete ning riskide katmiseks vajalike kapitalinõuete täitmise kohta. LHV kasutab krediidiriski ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit.

LHV Varahalduse kui fondivalitseja omavahendid peavad igal hetkel ületama investeerimisfondide seaduses sätestatud aktsiakapitali (3 miljoni eurot) minimaalsuurust. Alates 10. jaanuarist 2017 peavad fondivalitseja neto-omavahendid olema 0,5% kõigi tema valitsetavate fondide turuväärtuse osalt, mis on alla ühe miljardi euro ning 0,02% kõigi tema valitsetavate fondide turuväärtuse osalt, mis ületab ühte miljardit eurot.

Grupp ja tema tütarettevõtted on aruandeaastal ning võrreldavatel perioodidel täitnud kõiki kapitalinõudeid.

3.2 Krediidirisk

Krediidirisk on rahalise kahju tekkimise risk, kui Grupi kliendid või turu vastaspoolad ei suuda täita nende lepingulisi kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide deposiitidest, võlakirjadest, kõige rohkem aga klientidele laenu andmisest, sealhulgas laekumata laenudest, antud garantiidest ja muudest nõuetest ning väljastamata laenudest.

Krediidirisk on üks suuremaid riske Grupi tegevuses, mistõttu haldab juhtkond hoolikalt oma avatud positsioone krediidiriskile. Krediidiriski hindamiseks analüüsib Grupp oma klientide ja äripartnerite tegevust ja finantsseisundit. Pärast laenu heakskiitmist jälgitakse regulaarselt kliendi maksevõimet ja tagatise väärtust. Krediidiriski haldamine ja kontroll on tsentraliseeritud krediidiriski juhtimise osakonna poolt, mis raporteerib regulaarselt Juhatusale ja Nõukogule.

3.2.1 Krediidiriskide jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgnevatel olulisematesse kategooriatesse:

- a) nõuded keskpangale ja krediidasutustele (tabelites kasutatud "pankadele") ja investeerimisühingutele

- b) võlakirjad ja tuletisinstrumentid
- c) finantsvõimenduslaenu (laenu aktsiate või võlakirjade tagatisel)
- d) ettevõtelaenu portfelli, sealhulgas
 - laenu ja arvelduslaenu
 - finantsgarantiid
 - kaubalaenu
 - faktooring
 - liising
 - valmisolekulaenu
- e) jaelaenu portfelli, sealhulgas
 - hüpoteeklaenu (kodu- ja eralaenu)
 - tagatiseta tarbimislaenu
 - järelmaks
 - krediitkaardid ja erasikute arvelduskrediit
 - liising
 - jaelaenu ja arvelduslaenu VKE-dele
 - Finantsgarantiid VKE-dele
 - valmisolekulaenu

Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	682 658	961 212
Müügiootel finantsvarad	11a	0	555
Võlainstrumentid (FVOCI)	11b	298	0
Finantsvarad õiglasel väärtusel (võlakirjad)	12	38 458	49 168
Laenu ja nõuded klientidele	13	918 761	732 043
Muud nõuded klientidele	14	3 721	9 800
Muud finantsvarad	15	2 936	2 289
Finantsvarad kokku		1 646 832	1 755 067
Bilansivälised kohustused, v.a tegevusgarantiid	23	198 210	185 622
Kokku maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon		1 845 042	1 940 689

3.2.2 Krediidiriski mõõtmine

Kõikide laenukoostete, v.a võimenduslaenu, puhul kasutatakse LHV kliendi krediidiriski hindamiseks kas reitingu- või skooringsüsteemi nagu allolevas tabelis välja toodud. Kõikidel krediitkoostetel on taotlusmudelid, mille väljundid kasutatakse krediitotsuste tegemisel. Samuti on

arendatud välja portfelli skooringsumudelid ning mudelid katmaks makseviivitusest tingitud kahjumäära (Loss Given Default, LGD) ning krediidi ümberhindlusteguri (Credit Conversion Factor, CCF) dimensioone.

Kliendi tüüp	Segment	Definitsioon	PD	LGD	CCF/EAD
Ettevõtte	Suured ettevõtted	Juriidilised isikud, kelle riskipositsiooni maht > 250 tuhat EUR	Reitingu metodoloogia	Sisemine mudel	Sisemine mudel või fikseeritud parameeter
Jaeklient	VKE, sh mikroettevõtte	Juriidilised isikud, kelle riskipositsiooni maht < 250 tuhat EUR	Skooringu mudel		
	Hüpoteeklaenu	Kõik eraisikute hüpoteeklaenu	Skooringu mudel		
	Jaelaenu	Kõik eraisikute jaelaenu	Skooringu mudel		

(a) Laenu ja nõuded pankadele ning investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Laenu ja nõuded keskpangale, krediidasutustele ja

investeerimisühingutele ei ole tähtaega ületanud ning on tagamata. Grupi vahendid hinnatakse vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele (keskpang on reitinguta). Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse kas keskmist või konservatiivsuse põhimõttel madalamat reitingut. Grupi vahendid on hoiustatud järgnevalt:

Reiting

(tuhandetes eurodes)

	Krediidi- asutused	Investeerimis- ühingud	Kokku 31.12.2018	Krediidi- asutused	Investeerimis- ühingud	Kokku 31.12.2017
Keskpang (Eesti Pank)	639 862	0	639 862	920 714	0	920 714
AA- kuni AA+	209	0	209	2 321	0	2 321
A- kuni A+	11 352	0	11 352	8 856	0	8 856
BBB kuni BBB+	5 661	16 505	22 166	6 294	14 116	20 410
B kuni B+	0	500	500	0	0	0
Reitinguta	8 569	0	8 569	8 841	70	8 911
Kokku (Lisa 10)	665 653	17 005	682 658	947 026	14 186	961 212

Reitinguta krediidasutusteks on kohalikud Eesti või EL-i suurte pankade ja finantsinstitutsioonide tütarettevõtted, millel pole välist krediidireitingut, kuid juhatus hindab nende krediidikvaliteedi heaks põhinedes kättesaadavale turuinformatsioonile. Juhatus on hinnanud, et krediidasutuste ja investeerimisühingute oodatavad krediidikahjumid on ebaolulised arvestades osapoolte tugevaid reitinguid, finantsseisundit ja lühiajalist majanduslikku väljavaadet, sest Grupp omab vastaspoolte juures ainult väga likviidseid positsioone. Vt ka Lisa 3.2.4.3.

vastavalt emitendi reitingule krediidikomitees. Limiitide piires otsustab investeringud riski ja kapitali komitee või selleks volitatud töötajad.

Võlakirjadest tulenevad põhiosa ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud. Võlakirjadel puuduvad tagatised.

Vastavalt Standard & Poor's reitingutele või nende ekvivalentidele jaguneb Grupi õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande (FVTPL) ja müügiotel (AFS) või õiglases väärtuses muutusega läbi muu koondkasumi (FVOCI) võlakirjaportfell järgnevalt:

(b) Võlakirjad ja tuletisinstrumendid

Võlakirjade krediidiriski võtmisele kehtestatakse limiidid

Reiting

(tuhandetes eurodes)

	Kohustuslik FVTPL				FVOCI	Kokku 31.12.2018
	Investeerimis- portfell	Likviidsus- portfell	Kauplemis- portfell	Valuuta- forwardid		
AAA	0	18 439	0	0	0	18 439
A- kuni A+	18 006	0	0	0	0	18 006
AA- kuni AA+	0	1 229	0	0	0	1 229
Reitinguta	0	0	1 023	59	0	1 082
Kokku (Lisa 11,12)	18 006	19 668	1 023	59	0	38 756

Reiting

(tuhandetes eurodes)

Reiting (tuhandetes eurodes)	FVTPL					Kokku 31.12.2017
	Investeeringis- portfell	Likviidsus- portfell	Kauplemis- portfell	Valuuta- forwardid	FVOCI	
AAA	0	29 869	0	0	0	29 869
A- kuni A+	18 223	0	1 046	0	555	19 824
Reitinguta	0	0	0	30	0	30
Kokku (Lisa 11.12)	18 223	29 869	1 046	30	555	49 723

Võlakirjade klassifitseerimine FVTPL-na põhineb juhatuse hinnangule instrumendi ärimudelile ja kuidas juhatus selliseid investeeringuid monitoorib. Seetõttu võeti IFRS 9 kasutusele võtmisel alates 01. jaanuarist 2018 mõõtmise aluseks õiglane väärtus muutustega läbi kasumiaruande.

Võlakirjade klassifitseerimine FVOCI-na põhineb juhatuse hinnangule instrumendi ärimudelile. Seetõttu võeti IFRS 9 kasutusele võtmisel alates 01. jaanuarist 2018 mõõtmise aluseks õiglane väärtus muutustega läbi koondkasumi. Sellised investeeringud müüdi 2018. aasta jooksul ja aruanperioodi lõpuks on nende saldo 0 eurot.

(c) Muud nõuded

Muude nõuete krediitkvaliteet

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Muud nõuded (tähtajalised)	3 498	9 392
Muud nõuded (üle tähtaja)	223	408
sh nõuded eraisikutele	196	215
sh nõuded juriidilistele isikutele	27	193
Kokku (Lisa 14)	3 721	9 800

11. veebruari 2019 seisuga on laekumata nõudeid summas 205 tuhat eurot, varasemate aastate jooksul ei ole Grupp muid nõudeid maha kandnud. Muud finantsvarad (Lisa 15) summas 2 936 tuhat eurot (31.12.2018: 2 289 tuhat eurot) on garantiideposiidid Balti börsidel, mis tagavad kauplemistehinguid Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel ning Visa ja MasterCard krediitkaartide tehingute tagamiseks. Grupp hindab nimetatud vastaspoolte krediidiriski väga madalaks.

(d) Finantsvõimenduslaenud

LHV Pank annab klientidele võimenduslaene aktsia- või võlaväärtpaberite tagatisel ehk võimaldab finantsvõimendust. Laenu maksimaalne summa sõltub investeeringukontol hoitavate tagatisvarade turuväärtusest ja LHV Panga poolt määratud üldisest limiidist, milleks on 100 tuhat eurot (või selle ekvivalent välisvaluutas) kliendi kohta. Piirmäära ületavate laenude väljastamine eeldab kliendi poolt tagatiseks pakutava portfelli ning üldülise kliendi finantsolukorra analüüsi ning otsus kuulub krediitkomitee pädevusse. Grupp on seadnud piisavalt konservatiivsed piirangud laenude ja tagatiste väärtuse suhtele. LHV Panga poolt tagatisena aktsepteeritavate turukõlblike finantsinstrumentide loetelu ja tagatismäärad on avaldatud LHV Panga kodulehel www.lhv.ee.

(e) Ettevõttelaenude portfelli

Ettevõttelaenude portfelli kliente hinnatakse individuaalselt. Igale kliendile määratakse krediitdireiting vahemikus 1-13, kus 1 tähendab madalaimat maksejõuetuse tõenäosust ning 13 viitab maksejõuetusele. Krediitdireiting määratakse kliendile finantsseisu ja äririski hinnangu koostamisel. Arvesse võetavad spetsiifilised finantssuhtarvud ja äririskid sõltuvad sellest, missugust reitingumudelit kasutatakse: äri-, kommertsinnisvara, elamuehitus ja kaubad. Krediitdireitingu määrab krediidianalüütik ning selle kinnitab krediitdijuht, kuid lõplik riskivõtmine otsustatakse krediitkomitees ühehäälsel otsusel.

Iga kliendi kohta teostatakse peale laenu väljastamist järelmonitooringut tema finantsseisundi kohta vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik klientide hinnangud. Jälgimise all olevate klientide finantstulemusi, likviidsust ja tagatiste väärtust jälgitakse tihedamini.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4

(f) Jaelaenud VKE-dele

2016. aastal alustati mikrolaenu pakumist. See laen on suunatud kasvufaasis mikroettevõtjatele ja maksimaalne laenusumma on kuni 25 000 eurot.

Lisaks mikrolaenudele kuuluvad ka muud ettevõtete krediitkohustused summas alla 250 tuhande euro jaepanganduse valdkonna alla. Alla 250 tuhande euroseid krediitkohustusi analüüsitakse kuluefektiivsema skooringu protsessiga. Skooringu teostatakse taotluse hetkel ning on üks kriteeriumitest laenu väljastamiseks.

Laenu makseviituse tõenäosuse (PD) leidmiseks kasutatakse ettevõtte finantsandmeid ja informatsiooni maksekäitumise kohta. Finantsandmete alusel võetakse arvesse ettevõtte varade ja kohustuse struktuuri, kasumlikkust, rahavoo suhtarve. Tagatiste osas kehtivad samad põhi-

mõtted nagu ettevõtluslaenude puhul. Juriidiliste isikute jaelaenud on aruandes toodud real jaelaenud.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4

(g) Tagatiseta tarbimislaenud ja järelmaks

Grupp pakub tarbimislaene ja järelmaksu oma Eesti tütar-ettevõtja LHV Finance kaudu. Maksimaalne laenusumma on kuni 15 000 eurot ja järelmaksusumma kuni 20 000 eurot. Järelmaksu pakutakse kaubanduspartnerite kaudu. Kliendi krediitkäitumise hindamiseks kasutatakse skoorin-
guid, mis antakse kliendile taotluse sisseandmisel ja selle olemasolu on üheks kriteeriumiks krediidi väljastamisel.

Vastavalt Grupi sõlmitud lepingutele müüakse suurem osa tarbimislaenudest ja järelmaksudest, kui laenud on ületanud tähtaja vähemalt 79 päeva.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4

(h) Krediitkaardid

LHV Pank väljastab krediitkaarte ning koostöös Tallinna Kaubamajaga Partner krediitkaarte. Sarnaselt tarbimislaenudele ja kapitalirendile müüakse enamus üle tähtaja laene, kui need on 79 päeva üle tähtaja.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4

(i) Õppelaenud

2018. aastal hakkas Grupp pakkuma õppelaene. Õppelaen on suunatud tudengiele, aitamaks katta õpingute jooksul tekkivaid kulutusi. Maksimaalne riigi poolt tagatud õppelaenu summa ühe akadeemilise aasta kohta on 2 000 eurot.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4

(j) Hüpoteeklaenud

2013. aastal alustas Grupp ainult Tallinna ja Tartu piirkonna klientidele piiratud mahus hüpoteeklaenude (eralae-
nude) väljastamist. 2016. aasta sügisel alustas Grupp hüpoteeklaenu (kodulaen) väljastamist suurele hulgale jaeklientidele, ilma eestisestest regionaalsete piiranguteta.

Maksimaalne laenusumma on kooskõlas Eesti Keskpanga poolt kehtestatud regulatsioonidega.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

(k) Liising

LHV Pank pakub liisingutoodeid nii era- kui ka juriidilistele isikutele. Klientide krediitvõime hindamiseks kasutatakse reitingumudelit laenujäägi puhul üle 250 tuhande euro ja skooringumudeleid, kui laenujääk on alla 250 tuhande euro. Liisingu puhul kasutatakse sama reitingumudelit, mida juriidiliste isikute portfellis klientide krediitvõime hindamiseks.

Detailsem info laenude krediitkvaliteedi kohta vt lisa 3.2.4.

Riskikontsentratsioon

Riskide maandamiseks on Grupi krediitpoliitikas kehtestatud mitmed regulaarselt monitooritavad ja raporteeritavad tolerantsuse piirmäärad. Sellised piirmäärad on kehtestatud kogu krediitportfellile ja eraldiseisvalt kõige suuremale – äri-
laenude portfelli. Kõige olulisemad mõõdikud ja piirangud, mida mõõdetakse iga kvartali viimase päeva seisuga, on järgmised:

- Väikelaenude osakaal Grupi laenuportfelli
- Mitteresidentide klientide finantseerimise osakaal Grupi laenuportfelli
- Varipanganduse osakaal netoomavahenditest
- Kümne suurima laenukliendi osakaal netoomavahenditest
- Kõrgema riskiga klientide osakaal äri-
laenude portfelli
- Toitlustus- ja ehitussektori osakaal äri-
laenude portfelli
- Rahastamise osakaal väljaspoole Eestit (sh Euroopa Liit ja Ühendkuningriigid)

Finantsvarade ja -kohustuste jaotumine riikide lõikes kajastub järgnevatel tabelitel. Seisuga 31.12.2018 oli suure riskikontsentratsiooniga, st individuaalselt või seotud grupi riskiga üle 10% Grupi neto-omavahenditest (NOV), väljastatud laenu 8 kliendile (2017: kokku 8), mis moodustasid kokku 111% NOV-st (2017: 111%).

Grupp on investeerinud 2 emitendi võlakirjadesse (2017: 2), kelle suhtes on suur riskikontsentratsioon, mis moodustavad kokku 21% NOV-st (2017: 33%). Klientide hoiustest on suure riskikontsentratsiooniga 3 kliendi hoiused (2017: 3), mis moodustavad 89% NOV-st (2017: 425%). Grupp on drastiliselt vähendanud suurte hoiustajate mahtusid ning asendanud need deposiidid jaeklientide deposiitidega. Kokku on 6 klienti, kes omavad rohkem kui 1% kogu hoiustest (2017: 4). Nende kogu hoiuste summa oli 189 miljonit eurot (2017: 615). Top20 hoiustajate osakaal oli 31.12.2018 seisuga 20,5% võrrelduna üle 50% 2017. aasta lõpu seisuga.

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Holland	Saksamaa	Muu EL	USA	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	650 321	0	0	0	0	0	13 599	16 541	2 197	682 658
Finantsvarad õiglasest väärtuses	11, 12	8 392	772	17 242	0	0	1	20 704	43	0	47 154
Laenud ja nõuded klientidele	13	886 881	52	10 561	1 524	1	6	18 432	175	1 129	918 761
Nõuded klientidele	14	3 706	1	5	0	0	0	0	0	9	3 721
Muud finantsvarad	15	111	0	0	0	0	0	0	2 825	0	2 936
Finantsvarad kokku		1 549 411	825	27 808	1 524	1	7	52 735	19 584	3 335	1 655 230
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 154 012	10 041	951	3 414	576	13 274	220 173	3 085	38 256	1 443 782
Allutatud kohustused	20	50 900	0	0	0	0	0	0	0	0	50 900
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	21 381	0	4	27	0	0	13	3	0	21 428
Finantskohustused õiglasest väärtuses	12	11	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Finantskohustused kokku		1 226 304	10 041	955	3 441	576	13 274	220 186	3 088	38 256	1 516 121

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Eesti	Läti	Leedu	Soome	Holland	Saksamaa	Muu EL	USA	Muud	Kokku
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	919 599	47	2 528	0	0	0	3 051	28 152	7 835	961 212
Finantsvarad õiglasest väärtuses	11, 12	7 466	779	17 456	0	0	29 867	1 064	2	0	56 634
Laenud ja nõuded klientidele	13	650 871	3 644	46 269	998	91	42	26 580	45	3 503	732 043
Nõuded klientidele	14	8 481	372	947	0	0	0	0	0	0	9 800
Muud finantsvarad	15	109	0	0	0	0	0	0	2 180	0	2 289
Finantsvarad kokku		1 586 526	4 842	67 200	998	91	29 909	30 695	30 379	11 338	1 761 978
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	848 642	5 024	825	2 717	12 505	632	639 608	2 855	30 121	1 542 929
Allutatud kohustused	20	30 900	0	0	0	0	0	0	0	0	30 900
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	60 382	3 047	3 360	27	0	0	13	3	0	66 832
Finantskohustused õiglasest väärtuses	12	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Finantskohustused kokku		939 926	8 071	4 185	2 744	12 505	632	639 621	2 858	30 121	1 640 663

Laenude jaotus majandusharude lõikes (brutos):

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2018	%	31.12.2017	%
Eraisikud	214 702	23,1%	191 744	25,9%
Kinnisvaraalaane tegevus	246 930	26,6%	197 697	26,7%
Tööstus	98 073	10,6%	68 252	9,2%
Kunst ja meelelahutus	34 582	3,7%	29 292	4,0%
Finantstegevus	95 697	10,3%	78 113	10,6%
Hulgi- ja jaekaubandus	24 378	2,6%	21 112	2,9%
Haldus- ja abitegevused	39 808	4,3%	33 947	4,6%
Veondus ja laondus	11 076	1,2%	5 876	0,8%
Põllumajandus	20 231	2,2%	8 717	1,2%
Muud teenindavad tegevused	25 669	2,8%	15 485	2,1%
Ehitus	35 808	3,9%	19 421	2,6%
Info ja side	4 115	0,4%	8 439	1,1%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	18 779	2,0%	13 958	1,9%
Haridus	2 391	0,3%	2 218	0,3%
Muud tegevusalad	56 798	6,1%	45 897	6,2%
Kokku (Lisa 13)	929 037	100%	740 168	100%

Laenu ja ettemaksed (sh laenukohustused ja garantiid)

Krediidiriski hindamine riskijuhtimise eesmärgil on keerukas ning vajab mudelite kasutamist, kuna avatus varieerub tulenevalt muutustest majandussituatsioonis, eeldatavatest rahavoogudest ning aja möödumisest. Krediidiriski hindamine portfelliina käsitletud varade osas sisaldab veelgi hinnanguid, nagu maksejõuetuse tõenäosus, kaasnev kahjumäär ja maksejõuetuste korrelatsioon vastaspoolte vahel. Grupp mõõdab krediidiriski kasutades makseviivituse tõenäosust (PD), makseviivituse hetkel oleva laenu suuruse (EAD) ja kahjumäära makseviivituse korral (LGD). Sarnast lähenemist kasutatakse oodatava krediidikahjumi (ECL) leidmiseks vastavalt IFRS 9. Lisainformatsiooni jaoks vt lisa 3.3.2.

Krediidiriski skaala

Grupp kasutab sisemise krediidiriski hindamise skaalat, mis kajastab vastaspoole makseviivituse tõenäosust (PD). Grupi sisemised reitingumudelid on kohandatud vastavalt vastaspoole kategooriale. Laenuvõtja ja laenuspetsiifiline informatsioon, mis kogutakse laenu taotlemise ajal (kasutatav tulu, jaelaenude puhul tagatiste väärtus ning hulgi- ja jaekaubanduse puhul käive ja sektor), sisestatakse reitingu mudelisse. Seda täiendatakse ka välise andmetega nagu krediidiinfo skoorid iga laenuvõtja kohta. Lisaks sellele võimaldavad mudelid lisada sinna ka krediidiriski juhi eksperthinnanguid. See võimaldab arvestada informatsiooniga, mida ülejäänud andmed ei sisalda.

Krediidiriski klassid on kalibreeritud selliselt, et makseviivituse risk suureneb eksponentsiaalselt iga järgneva kõrgema klassi puhul. Näiteks PD erinevus 4 ja 5 klassi vahel on väiksem kui erinevus klasside 7 ja 8 vahel.

Järgnevalt on Grupi iga portfelliitüübi kohta välja toodud täiendavad kaalutlused.

Jaelaenu

Pärast esmast arvelevõtmist monitooritakse laenuvõtja maksekäitumist perioodiliselt, et konstrueerida käitumuslik skoor. Igasugune informatsioon laenuvõtja kohta, mis võib mõjutada laenuvõtja maksekäitumist (nt töötus ja varasemad seadusrikkumised) inkorporeeritakse samuti antavasse skoori, mis lisatakse PD arvestusse.

Ettevõttelaenu

Ettevõtete reitingud määratakse laenusaaaja tasandil. Kliendihaldur lisab ajakohastatud ja uue informatsiooni ning krediidi hinnangud laenusüsteemi järjepidevalt. Lisaks sellele uuendab kliendihaldur informatsiooni kliendi maksevõime kohta igal aastal näiteks avalike finantsaruannete põhjal. Selle põhjal määratakse uuendatud sisemine krediidi reiting ja PD.

Treasury

Treasury võlakirjaportfellis olevate võlakirjade puhul kasutatakse välise reitinguagentuuride reitinguid, mida avalikustatakse, monitooritakse ja uuendatakse pidevalt. Iga reitingu PD seotakse reitinguskaalaga.

Kuna LHV-I puudub märkimisväärse tururiskiga portfelli, siis mõõdab LHV kontsentratsiooni teises kahes põhivaldkonnas: likviidsusrisk ja krediidirisk.

Likviidsusrisk

Kuna LHV hoiab oma likviidsuse varasid peamiselt ECB-s, siis likviidsusrisi konsentratsioonirisk mõjutab enim rahastamise riske. 98% ulatuses on LHV rahastatud deposiitidega, mistõttu on likviidsuse konsentratsiooniriski mõõtmiseks kõige olulisem näitaja deposiitide konsentratsioon (Lisa 3.2.2. Riskikonsentratsioon).

Krediidirisk

Grupi ettevõtteleaenude PD hindamise meetod koosneb 13 krediidiritingust, kus 1 on madalaima ja 13 kõrgeima krediidiriskiga. Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult reitinguagentuuride Fitch, Moody's ja Standard & Poor's keskmise

reitingu põhjal, Grupi finantsanalüüs viiakse läbi lähtuvalt vajadusest. Skaala järgi on igale reitingukategooriale vaiki-misi määratud makseviivituse tõenäosuse vahemik, mis on aja jooksul stabiilne.

Seega omistatakse reitingud 1 ja 2 ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning omavalitsustele ja riikidele, mille maksesuutlikkust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Reitinguagentuuri hinnangul põhinevad osaliselt ka reitinguklassid 3 kuni 13, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Grupi sisemine reitinguskaala ettevõtteleaenudele ja vastavad välised reitingud on toodud alljärgnevas tabelis:

LHV reiting	LHV kirjeldus	PD%	S&P	Moody's
1	Investeerimisjärgu reiting	0,03	AAA	Aaa
2		0,05	AA+	Aa1
3		0,10	AA, AA-	Aa2, Aa3
4		0,20	A+, A, A-	A1, A2, A3
5		0,30	BBB+	Baa1
6		0,40	BBB	Baa2
7		0,50	BBB-	Baa3
8		1,00	BB+, BB	Ba1, Ba2
9		2,50	BB-	Ba3
10	Mitte-investeerimisjärgu reiting	5,00	B+	B1
11		10,00	B, B-	B2, B3
12		30,00	CCC/C	Caa
13	Maksejõuetus	100,00	D	C

Reitinguid valideeritakse vähemalt korra aastas, et need vastaksid viimastele prognoosidele kliendi makseviivituste tegelike tõenäosuse kohta.

Kõikidel jaelaenudel on käitumuslik skoor, mis seotakse PD-ga. Jaelaenud on jagatud kolme gruppi: investeerimis-

järk, spetsiaalne jälgimine ja maksejõuetu. Investeerimis-järk määratakse kui laen ei ole bilansipäeva seisuga võlas. Spetsiaalse jälgimise staatus määratakse kui laen on võlas ning maksejõuetus määratakse vastavalt maksejõuetuse definitsioonile.

3.2.3 Oodatava krediidikahjumi mõõtmine

IFRS 9 kehtestab kolme-faasilise mudeli väärtuse languse määramiseks vastavalt krediitikvaliteedi muutusele peale esmast arvelevõtmist:

Finantsinstrument, mis ei ole esmasel kajastamisel krediidikahjumiga, klassifitseeritakse Faasi 1 ning jälgitakse pidevalt Grupi poolt.

Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (SICR) alates esmasest arvelevõtmisest, klassifitseeritakse finantsinstrument Faasi 2, aga ei loeta veel allahinnatuks. Lisainformatsioon, kuidas Grupp hindab krediidiriski olulist suurenemist on toodud lisas 3.2.3.1.

Juhul kui finantsinstrument on krediidikahjumiga, liigitatakse see Faas 3. Lisainformatsiooni saamiseks, kuidas Grupp defineerib krediidikahjumi ja maksejõuetuse, vaata lisa 3.2.3.2.

Faas 1 olevate finantsinstrumentide ECL-i mõõdetakse summas, mis on võrdne 12-kuulise osaga kogu oodatava eluea krediidikahjumist. Faasi 2 ja 3 kuuluvate instrumentide puhul arvutatakse ECL kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumi põhjal. Lisainformatsiooni saamiseks sisendite, eelduste ja hinnangutehnikaga kohta ECL-i arvutamisel vaata lisa 3.2.3.3.

Peamine idee ECL-i mõõtmisel IFRS 9 järgi on see, et see peab sisaldama tulevikku suunatud informatsiooni. Lisa

3.2.3.4 sisaldab informatsiooni selle kohta, kuidas Grupp on selle lisanud ECL-i mudelisse.

Krediidikahjumiga soetatud finantsvarade puhul arvutatakse ECL kogu eluea jooksul oodatava krediidikahjumi põhjal ja kuuluvad Faasi 3.

Alljärgnev joonis võtab kokku allahindlusvajaduse vastavalt IFRS-le 9 (v.a krediidikahjumiga soetatud või väljastatud finantsvarad):

Krediidikvaliteedi muutus pärast esmast kajastamist

<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> ← → </div>		
1. faas	2. faas	3. faas
(Esmase kajastamine)	(Krediidiriski oluline suurenemine pärast esmast kajastamist)	(Allahinnatud vara)
12 kuu oodatavad krediidikahjumid	Eluaegsed oodatavad laenukahjumid	Eluaegsed oodatavad laenukahjumid

Järgnevalt käsitletakse Grupi poolt standardi nõuete täitmisel vastu võetud peamiseid hinnanguid ja eelduseid.

Uus portfelli – alates 1. jaanuarist 2018 sõlmitud lepingud

3.2.3.1 Oluline krediidiriski suurenemine

Grupi hinnangul on finantsinstrumendi krediidirisk oluliselt suurenenud, kui on täidetud üks või mitu järgnevalt välja toodud kvantitatiivset, kvalitatiivset või *backstop* kriteeriumitest:

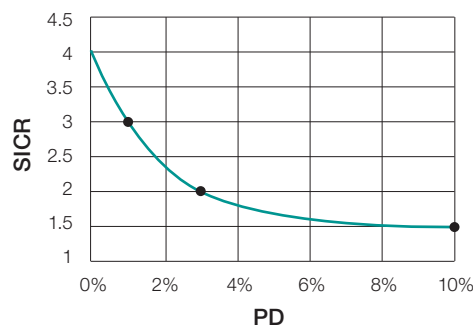
Eluea PD esmasel arvelevõtmisel	Eluea PD suurenemine aruandekuupäeva seisuga, mida hinnatakse oluliseks
X%	≥ 100 bps
Ja	Kehtiv eluea PD /Esioluline eluea PD > $1.4885 + \exp(0,9549 - 54,173 * \text{Esioluline eluea PD})$

Kvantitatiivne kriteerium

Kvantitatiivset kriteeriumit rakendatakse kõigile krediidlepingutele, mis on sõlmitud 2018. aastal, ja jaelaenude portfelliile ning mille puhul kasutatakse reitingupõhist eluea makseviivituse tõenäosust.

Järelejäänud Eluea PD aruandekuupäeval on suurenenud võrreldes esialgse Eluea PD oodatud aruandekuupäeva jääkväärtusega, kui ületab alljärgnevas tabelis toodud piirmäärasid:

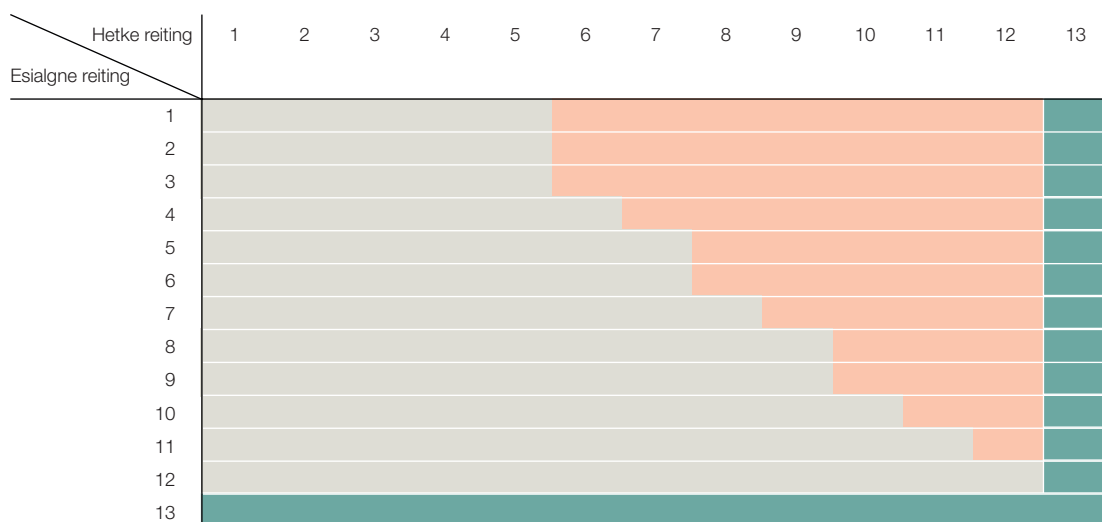
Valemi illustreerimiseks on toodud SICR graafikukõver allpool. Lisaks kõverale peab PD suurenemine olema vähemalt 100 bps.

SICR kõver: Esioluline PD ja olulisuse piirmäära suhe (PD kasv kordades) olulise maksejõuetuse riski suurenemise identifitseerimiseks.

Illustreerimaks eelnevalt välja toodud piirmäära raken-
 damist, võtame näiteks 13. veebruaril 2018 sõlmitud
 3-aastase jaelaenu lepingu, millel oli esmasel arvelevõt-
 misel eluea PD 3,36% ja oodatav eluea PD kümme kuud
 hiljem aruandekuupäeval 2,76%. Kui aruandekuupäeval on
 tegelik eluea PD 8,86%, siis ületab see oodatava PD, mis
 oli 2,76% üle piirmäära. Seetõttu on toimunud krediidirisk
 oluline suurenemine.

Ajalooline portfelli – ettevõtteleenude lepingud, mis on
 sõlmitud enne 01. jaanuar 2018

Piimäärad põhinevad hinnangutele, kuidas muutub instru-
 menti eluea PD enne makseraskustesse sattumist. Eluea
 PD loomuliku liikumise leidmiseks on hinnatud eluea PD-d
 ka selliste instrumentide puhul, mis edasisel kajastamisel
 ei satu makseraskustesse ning mis seetõttu ei indikeeri
 krediidiriski olulist suurenemist. Ettevõtteleenude portfelli
 on lühikese tähtajaga, täpsemalt 2,7 aastat.

Kvalitatiivne kriteerium

Kvalitatiivset kriteeriumit rakendatakse SICR arvutamisel
 ajaloolisele jaelaenu portfelli puhul, mille lepingud on
 sõlmitud enne 2018. aastat. Uue portfelli puhul on kvalita-
 tiivset kriteeriumit rakendatud PD arvutustes ja sisaldudes
 seeläbi SICR arvutustes eluea PD kaudu.

Ajaloolise portfelli lühikeste tähtaegade tõttu (1,75 aastat)
 ei peetud mõistlikuks prognoosida esialgset eluea PD-d
 lepingutele, mis on sõlmitud enne 1. detsembrit 2017,
 mistõttu kasutati ajaloolise portfelli esialgse PD asemel
 taotluse PD-d või reitingu PD-d.

Jaelaenu ajalooline portfelli – eralaenulepingud, mis on
 sõlmitud enne 1. jaanuari 2018

Krediidiriski oluline suurenemine on toimunud juhul, kui
 laenusaja vastab ühele või mitmele alljärgnevalt toodud
 tingimusele:

- Aruandekuupäeval on leping üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.
- Leping on viimase 12 kuu jooksul olnud korduvalt üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.
- Kliendil on olnud rohkem kui üks makseviivitus või maksuvõlg viimase 12 kuu jooksul.
- Kodulaenu või eralaenu puhul võetakse arvesse, kui lepingu LTV >100%.

Jaelaenu ajalooline portfelli – ettevõtteleenud, mis on
 sõlmitud enne 1. jaanuari 2018.

Krediidiriski oluline suurenemine on toimunud juhul, kui
 laenusaja vastab ühele või mitmele alljärgnevalt toodud
 tingimusele:

- Aruandekuupäeval on leping üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.
- Leping on viimase 12 kuu jooksul olnud korduvalt üle tähtaja rohkem kui 30 päeva ja summas üle 10 euro.

- Kliendil on olnud rohkem kui üks makseviivitus või on vähemalt neljal korral viimase 12 kuu jooksul esinenud maksuvõlg summas üle 640 euro.

SICR hinnang sisaldab muuhulgas tulevikku vaatavat informatsiooni (vt lisainformatsiooni lisas 3.2.3.4) ja arvestus toimub kvartalipõhiselt. SICR-i leidmiseks kasutatavaid kriteeriume monitoorib ja nende asjakohasust vaatab perioodiliselt üle krediidiriski meeskonna sõltumatu liige.

Backstop

Backstop ehk kõige viimast hetke rakendatakse juhul, kui laenusaaaja lepingujärgsed maksed on üle tähtaja rohkem kui 30 päeva, misjärel on finantsinstrumendi puhul tegemist krediidiriski olulise suurenemisega.

Grupp on seisuga 31. detsember 2018 kasutanud madala krediidiriski erandit rahale ja nostrokontodele, mis täidavad likviidsusportfelli kriteeriumit.

Järgnevad tabelid näitavad mõju ECL-i allahindlusele seisuga 31. detsember 2018, kui muuta SICR arvutustes PD piirmäärasid. ECL suurenemine (positiivsed summad) kajastab suurenenud allahindlusvajadust, mis oleks vaja vastavalt sellele kajastada.

Laenutoode	+10% SICR muutus	-10% SICR muutus
Finantsvõimendus-laenud	NA	NA
Ettevõtteleenud	NA	NA
Jaelaenud VKE-le	0	0
Tarbimislaenud	-3	3
Järelmaks	0	0
Krediitkaardid	0	1
Eluasemelaenud	0	0
Eralaenud	0	0
Liising	0	0

Laenutoode	SICR 0,5% piirmääraga	SICR 1,5% piirmääraga
Finantsvõimenduslaenud	NA	NA
Ettevõtteleenud	NA	NA
Jaelaenud VKE-le	0	0
Tarbimislaenud	0	0
Järelmaks	0	0
Krediitkaardid	0	0
Eluasemelaenud	0	0
Eralaenud	0	0
Liising	0	0

3.2.3.2 Maksejõuetuse definitsioon ja krediidikahjumiga varad

Grupp defineerib finantsvara maksejõuetuna, olles täielikult kooskõlas krediidikahjumi mõistega, juhul kui see vastab ühele või mitmele allpool kirjeldatud kriteeriumile:

Kvantitatiivne kriteerium

Laenusaaaja on lepinguliste maksetega rohkem kui 90 päeva ja 10 eurot üle tähtaja. Lävi 10 eurot on pandud paika võlahalduse protseduuridega, sellest summast algab võla sissenõudmine ning tegemist on olulisuse lävega maksejõuetuks tunnistamisel.

Kvalitatiivne kriteerium

Laenusaaaja täidab ebatõenäolise maksja kriteeriume, mis viitab, et laenusaaaja on tõsisest finantsraskustest. Järgnevalt on välja toodud indikaatorid, mis viitavad sellele, et klient ei tasu võlgnevust täies ulatuses:

- Lepingule on määratud mitteteenindav staatus
- Krediitkvaliteedi langemise tõttu on tehtud spetsiifilised krediitkorrigeerimised
- Krediitkohustuse müük majandusliku kahjumiga üle 5%
- Lepingule on rakendatud vältimatud restruktureerimise tegevused, mille tulemusena on finantskohustused vähenenud rohkem kui 1%
- Laenusaaaja pankrott on muutunud tõenäoliseks või on alustatud pankrotimenetlust
- Kliendi rahavoo seis ei võimalda teenindada osamakseid
- Grupp on sisse nõudnud tagatise, sealhulgas realiseerinud garantii

Ülaltoodud kriteeriumeid on rakendatud kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja vastavad maksejõuetuse definitsiooniga sisemise krediidiriski juhtimisel. Maksejõuetuse definitsiooni on läbivalt kasutatud Grupi oodatava krediidikahjumi mudeldamisel leidmaks makseviivituse tõenäosus (PD), laenu suurus makseviivituse hetkel (EAD) ja kahjumäär makseviivituse korral (LGD).

Maksejõuetuse staatuses hulgiklientide puhul kasutatakse kliendipõhist lähenemist, jaeportfelli puhul lepingupõhist lähenemist.

Kui instrument ei vasta katseaaja jooksul ühelegi maksejõuetuse kriteeriumile, siis ei ole instrument enam maksejõuetuse staatuses. Katseaaja periood sõltub maksejõuetuse põhjustest. Lühimat katseaega 3 kuud rakendatakse kvantitatiivset kriteeriumit täitnud lepingutele alates sellest hetkest, kui seda kriteeriumi enam ei täideta.

Laenu, mis on seotud vältimatute restruktureerimise tegevustega, loetakse täiendavat tähelepanu vajavateks maksejõuetuse staatusest ümberklassifitseerimiseks, kuna võlas päevade arvestus toimub modifitseeritud maksegraafiku alusel ning laen ei saa olla restruktureeritud selleks hetkeks kui see on täielikult tagasi makstud. Seetõttu on selliste laenu katseaeg vähemalt üks aasta alates viimasest toimunud järgmistest sündmustest:

- Restruktureerimise meetmete pikendamishetkest;
- Maksejõuetusena kajastamise hetkest
- Maksepuhkuse lõppemise periood restruktureerimise kokkuleppes.

Kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) on hinnang maksejõuetusest tingitud kahjule. See põhineb saadaolevate lepinguliste rahavoogude ja LHV oodatavate rahavoogude vahele (sh tagatistest saadud rahavoogudele). LGD kajastatakse protsendina EAD-st.

Diskontomäär kasutatakse oodatava kahjumi diskonteerimiseks nüüdisväärtusele aruandekuupäeva seisuga.

Matemaatiliselt, ECL summa prognoositavatele ajaperioodile T (12 kuud või eluea, sõltuvalt kas 12 kuu või eluea hinnang on vajalik) väljendatakse alljärgnevalt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T PD_t * LGD_t * EAD_t * d_t$$

Kus:

$t = 0, \dots, T$ – ühe kuuline periood prognoositava ajaperioodi T ulatuses; 12 kuu ECL hinnangu puhul, $T = 12$ kuud; eluea ECL hinnangu puhul, $T =$ laenu oodatav eluiga;

PD_t – marginaal PD kuu t puhul;

LGD_t – oodatav LGD kuu t puhul;

EAD_t – laenusumma, sh oodatav valmisolekulaenu kasutamised, kuu t puhul;

dt – diskontomäär kuu t puhul.

3.2.3.3 ECL mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamismeetodite selgitused

ECL mudeli eesmärgiks on arvutada 12 kuu ja eluea oodatav krediitkahjum järgmistel tingimustel:

- on sõltumatu ehk ei sisalda endas konservatiivsust ega optimismi;
- väärtus on kaalutud tõenäosusega vastavalt kolmele allahindamise stsenaariumile (baas-, optimistlik ja pessimistlik stsenaarium)
- kajastab raha ajaväärtust
- kasutab mõistlikku ja toetavat informatsiooni minevikusündmustest, praegustest tingimustest ning prognoosidest majandustingimuste kohta.

Grupi ECL mudel järgib laiemalt aktsepteeritud marginaalkahjumite summa lähenemist, kus ECL arvutatakse marginaalkahjumite summana, mis ilmnevad igas ajaperioodis (kuus) aruandekuupäevast alates. Marginaalkahjumid tulenevad individuaalsetest riskiparameetritest (PD, LGD, EAD), mis prognoosivad laenujääke ja kahjumeid maksejõuetuse puhul ning iga perioodi maksejõuetuse tõenäosust (maksejõuetuse tõenäosus ajaperioodil X tingimusel, et laenujääk on kehtiv ajaperioodil X).

ECL arvutused põhinevad järgmisel neljal komponendil:

Maksejõuetuse tõenäosus (PD) on hinnang, kui suure tõenäosusega kindlaksmääratud aja jooksul instrument muutub maksejõetuks.

Laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD) on hinnang tulevikus maksejõuetuse tekkimise hetkel kehtivale eeldatavale laenusummale, mis võtab arvesse aruandekuupäevale järgnevad oodatavad muutused, sh põhiosa ja intressi tagasimaksed ning valmisolekulaenu kasutamist.

Diskonteerimistegur kujutab endast finantsinstrumendi efektiivset intressimäära (EIR) või selle ligikaudset väärtust.

Arvutuste loogika illustreerimiseks on allolevas tabelis näha lihtsustatud näidet. Tähele tuleb panna, et selle näite puhul tagatud laenu kohta tuleneb LGD otseselt tagatiste väärtusest ning lihtsustuse mõttes on tagatise õiglase väärtuse ajas konstantne. Kuid ECL mudel võtab läbi erinevate stsenaariumite arvesse võimalikku tagatise õiglase väärtuse muutust ajas.

	31/01/2018	28/02/2018	31/03/2018	30/04/2018	31/05/2018	30/06/2018	31/07/2018	31/08/2018	30/09/2018
(1) Avatud positsioon (EAD)	4000	3500	3000	2500	2000	1500	1000	500	0
(2) Marginaalne PD	0,4%	0,38%	0,36%	0,34%	0,32%	0,3%	0,28%	0,26%	0,24%
(3) Tagatise väärtus	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
(4) Võimalik kahjum [Max (0;1-3)]	2000	1500	1000	500	0	0	0	0	0
(5) Oodatav marginaalne kahjum [2*4]	8,0	5,7	3,6	1,7	0	0	0	0	0
(6) Oodatav marginaalne kahjum, diskonteeritud	7,97	5,65	3,56	1,67	0	0	0	0	0

Eluea oodatav krediidikahjum 31.12.2017 [Summa(6)]18,85

Märkus. Diskonteerimine on tehtud eeldusel, et aruandeperioodi lõpp on 31. detsember 2017 ja diskontomäär on 5%.

Maksejõuetute laenuudele arvutatakse ECL järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1} LGD_t * Exposure_t * d_t$$

vate riskiparameetrite väärtused tulevikku suunatud PiT hinnanguteks ja kasutada neid oodatava krediidikahjumi arvutamisel.

Iga riskidimensioon (PD, LGD, EAD) on kaetud sisemiselt arendatud reitingu- ja skoorimudelitega. Need mudelid on arendatud äri- ja krediidi juhtimise eesmärgil. Kokkuvõttes on ECL mudeli eesmärk muuta juba olemasole-

IFRS 9 parameters

Maksejõuetuse

definitsioon

- 90 päeva üle tähtaja
- Ebatõenäoliselt makstav ilma Panga poolt teiste ressursside kasutamist, nagu näiteks tagatiste realiseerimine

PD

- 12 kuu PD; eluea PD disagregeeritud täpsemateks marginaal PD tõenäosusteks alam-perioodidele
- Tulevikku vaatav PiT hinnang, mis peegeldab praegust ja tulevast majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus
- Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid või ülemäärast konservatiivsust

LGD

- Neutraalsed PiT prognoosid
- Võtab arvesse praegust ja tulevast majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus
- Sissenõutud maksed on diskonteeritud kasutades diskontomäärana efektiivset intressimäära
- Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid või ülemäärast konservatiivsust

CCF/EAD

- Peegeldab oodatavaid laenujäägi muutusi laenu eluea jooksul (sh laenu graafiku järgsed maksed ja ettemaksed)

ECL

- Rahavoo puudujäägi nüüdsväärtus (PV). Faas 1: 12 kuu PD. Faas 2: eluea PD. Faas 3: PD = 100%

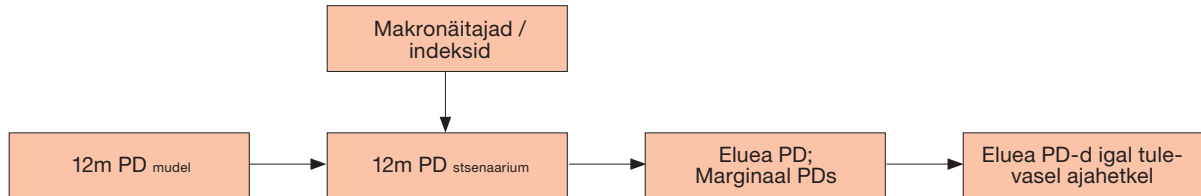
Järgnevates peatükkides on välja toodud, kuidas on olemasolevaid mudeleid kasutatud ECL-i arvutamisel. Samuti on detailsemalt lahti seletatud iga riskidimensioon.

3.2.3.3.1 Reitingu- ja skoorimudelitest tuleneva PD lisamine ECL mudelisse

IFRS 9 oodatava krediidikahjumi arvutamiseks on vajalikud tulevikku vaatav 12 kuu ja eluea PIT näitajad ning margi-

naal PD, mitte ajalooline või pikaajaline keskmine 12 kuu PD (mudeli PD).

Mudeli PD (PDmudel) teisendamine toimub allolevalt:

Kõigepealt, mudeli PD rekaliibreeritakse tulevikku vaatavaks 12 kuu PIT hinnanguks vastavalt defineeritud makrostsenaariumile (12m PD stsenaarium). Kalibreerimise aluseks on valitud makronäitajad, mis on teisendatud indeksiteks.

Järgmisena konverteeritakse 12 kuu PIT hinnang eluea PD-ks ja marginaal PD-ks. Selleks kasutatakse segmendipõhist standardset maksejõuetuse kõverat, mis annab oodatava maksejõuetuse ajastuse järelejäänud eluea jooksul.

Viimasena arvutatakse eluea PD-d laenu igale tulevasele ajahetkele kuni oodatava eluea lõpuni.

3.2.3.4 Tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL mudelisse

Tulevikku vaatava informatsiooni lisamiseks ECL mõõtmiseks, mis võtaks arvesse ka erinevaid võimalikke tulevikutingimusi, arvutatakse tõenäosusega kaalutud ECL summa vastavalt kolmele allahindlus-stsenaariumile (baas, positiivne ja negatiivne). Muuhulgas võimaldab selline lähene-mine näha mittelineaarseid suhteid alternatiivsete stsenaariumite ja ECL-i vahel.

Matemaatiliselt:

$$ECL = p_{base} * ECL_{base} + p_{up} * ECL_{up} + p_{down} * ECL_{down}$$

Kus:

pbaas, ppos, pneg – vastavalt baas-, positiivse ja negatiivse stsenaariumi tõenäosused;

ECLbaas, ECLpos, ECLneg – oodatav krediidikahjumi summa, mis on arvutatud iga stsenaariumi kohta

ECL tuletatakse iga stsenaariumi korral üldisest valemist kasutades stsenaariumipõhist riskiparameetri väärtust.

Tõenäosusega kaalutud eluea PD hinnang krediidiriski olulise suurenemise arvutamiseks arvutatakse samamoodi:

$$PD = p_{base} * PD_{base} + p_{up} * PD_{up} + p_{down} * PD_{down}$$

Kus:

PDbaas, PDpos, PDneg – eluea PD hinnang vastavalt igale stsenaariumile.

3.2.3.3.2 LGD lisamine põhimudelitest ECL mudelisse

LGD puhul erineb LGD põhimudeli kasutamine sellest, kas tegemist on tagatud või tagamata laenupositsiooniga.

Kuna IFRS 9 parameeter peab arvesse võtma oodatava laenusumma vähenemist aja jooksul, siis tagatud laenude tagatud osa puhul arvutatakse LGD otse vastava tagatise hinnangulise kiirrealiseerimisväärtuse põhjal.

LGD aluseks olnud LGD mudelist lisatakse ECL arvutusse tagamata laenupositsioonide ja tagatud laenupositsioonide tagamata osa.

Järgmisena lisatakse makromajanduslikud stsenaariumid nii tagatud kui tagamata LGD näitajatesse nagu on ette nähtud vastavas allahindlus-stsenaariumis.

3.2.3.3.3 CCF hinnangute lisamine põhimudelitest ECL mudelisse

Sisemine CCF hinnang lisatakse otse ECL mudelisse ja kasutatakse EAD arvutamisel. Edasisi korrigeerimisi ei ole vaja teha, sest sisemine hinnang ei sisalda liigset konservatiivsust ega läbi-tsükli (through the cycle, TtC) või languse korrigeerimisi.

3.2.3.4.1 Valitud näitajad eraisikute laenuportfellis

Eralaenu portfelli jaoks valitud makronäitajad ja nende olulisuse osakaal on toodud järgnevas tabelis:

	Hüpoteeklaen	Tarbijislaenu, fikseeritud määraga	Tarbijislaenu, muutuva määraga (kaasaarvatud liising)
Palga kasv, %	17%	22%	18%
Töötuse määr, %	33%	44%	36%
Eluaseme hinnaindeksi kasv, %	8%	0%	0%
Inflatsiooni määr, %	8%	11%	9%
6 kuu Euribor	17%	0%	18%
Panga laenumarginalid	17%	22%	18%
KOKKU	100%	100%	100%

Lisa. Iga indikaatori suhteline tähtsus on arvutatud vastavalt indikaatori osakaalule.

3.2.3.4.2 Valitud näitajad ettevõttele laenu portfelli

Ettevõtete puhul võetakse arvesse erinevaid makromajanduslikke ja sektorispetsiifilisi näitajaid. Analüüs viidi läbi kahe sektori lõikes:

- 1) üldine majandustegevuse klassifikaator vastavalt tegevuskoodile / tähestikuline NACE Rev.2 klassifikatsioon, ja.
- 2) alam-sektorid, mis põhineb NACE Rev.2 klassifikaatori madalamatel numbrilistel koodidel.

Analüüsi põhjal tehti järgmised järeldused:

Kõiki sektoreid mõjutab samasugune krediidsükkel ning suuri sektoriüleseid majanduslikke raskusi kogetakse samalaadsetest hoolimata sellest, et on teatud eripärad tööstusharu alam-sektorite vahel (nt tootmises)

On ainult teatud hulk muutujaid, mis „töötavad“ – muutujad, millede põhjal saab teha järeldusi, „töötavad“ enamustes tööstusharudes sarnaselt:

- SKT (GDP) kasv, mis selgitab majanduse üldist olukorda,
- Käibe muutus,
- Töötajate arvu muutus.

Muuhulgas testiti ka kasumite/kahjumite muutust tööstusharus, mis aga oli maksejõuetuse riski kohta järelduste tegemiseks liiga volatiilne.

On mõned makronäitajad, mis on teatud tööstusharus, alamsektoris ja/või alamsektorite grupis olulised, isegi kui korrelatsioon on keeruline näidata vähestest vaatlustest ja/või vaatluse suhteliselt lühikese ajaperioodi tõttu. Näiteks:

- Eksporditingimused ekspordile orienteerunud sektorites nagu metalli- ja keemiatooted ning elektroonikaseadmed.
- Rahvastiku kasv ja sissetulekute kasv elamukinnisvara sektoris.

- Kodumajapidamiste tarbimise kasv sisetarbijasele orienteeritud tööstusharudes nagu jaekaubandus.

Kokkuvõttes valiti ettevõtete jaoks näitajaks brutolisandväärtus tööstusharude kaupa, mis andis järgmised tulemused:

- Jälgitav korrelatsioon maksejõuetuse määraades;
- SKT, mis on kõige lähedasem indikaator brutolisandväärtusele, on eelistatud lähenemine sektori jaoks.

Kergem on prognoosida makromajandust kui alternatiivseid indikaatoreid.

Majandusnäitajate eeldused

Makromajanduslikud stsenaariumid (prognoosid) ja selle näitajad (sh ettevõttele laenu portfelli PD ja LGD hinnangud) töötatakse läbi vähemalt kord aastas krediidi juhtimise osakonnas, kus konsulteeritakse ka ekspertidega riskikontrolli, äri- ja finantsosakonnast ning väliste ekspertidega.

Markomajanduslikku arengut monitooritakse kvartaalselt, kui vastavad andmed avalikustatakse. Prognoose uuendatakse jooksvalt, et tagada õigeaegselt uue tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL hinnangusse.

Välja töötatud allahindlus-stsenaariumid ja olulised uuendused stsenaariumitele kinnitatakse riski ja kapitali komitees.

Kõige olulisemad eeldused aruandlusperioodi lõpu ECL-i hinnangu arvutamiseks 31. detsember 2018 seisuga on välja toodud allolevas tabelis. Kõikide portfelli kohta kasutati stsenaariume „baas“, „positiivne“ ja „negatiivne“.

Seisuga 31.12.2018

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Üldised makromajanduslikud näitajad	2019E	2020E	2019E	2020E	2019E	2020E
Tegelik SKP kasv, %	3,0%	2,9%	1,0%	0,9%	4,0%	3,9%
Majapidamiste tarbimine, %	3,9%	3,0%	2,0%	1,0%	4,5%	3,5%
Valitsemis sektori tarbimine, %	0,8%	0,7%	0,7%	0,6%	1,2%	1,0%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	4,4%	4,2%	2,0%	1,9%	8,0%	8,0%
Toodete ja teenuste eksport, %	3,8%	3,8%	0,5%	0,3%	4,3%	4,3%
Toodete ja teenuste import, %	4,0%	3,9%	1,0%	0,7%	4,8%	4,8%
Nominaal SKP, mln eurot	27 051	28 614	26 161	26 919	27 722	29 875
SKP deflaator, % muutus	3,2%	2,8%	2,5%	2,0%	3,9%	3,7%
Tarbijahinna tõus, %	3,0%	2,6%	2,1%	1,7%	3,5%	3,5%
Töötuse määr, %	4,6%	4,5%	5,5%	5,9%	4,5%	4,5%
Tööhõive muutus, %	0,8%	-0,1%	0,0%	-0,3%	1,1%	0,3%
Netokuupalga tõus, % (nominaal)	6,0%	5,2%	3,0%	2,5%	7,5%	6,0%
Kinnisvarahinna indeksi tõus, %	3,4%	3,2%	-4,0%	-4,1%	4,4%	4,2%
6 kuu Euribor	-0,2%	0,2%	-0,2%	0,2%	-0,1%	0,3%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,0%	2,0%	2,3%	2,5%	2,0%	2,0%

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus	2019E	2020E	2019E	2020E	2019E	2020E
Kokku – kõik NACE tegevused	6,3%	5,7%	3,5%	3,1%	8,0%	7,8%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	10,0%	10,0%	5,0%	5,0%	14,0%	14,0%
Tööstus (v.a ehitus)	5,0%	4,3%	2,8%	2,2%	6,2%	5,5%
Tööstus, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	5,0%	3,0%	4,8%	2,8%	6,0%	4,0%
Tootmine	5,0%	4,7%	2,1%	2,0%	6,3%	6,0%
Ehitus	9,0%	5,0%	-6,0%	-4,0%	12,0%	11,0%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, tootlustus	5,0%	4,8%	1,5%	0,5%	6,5%	6,5%
Info ja side	14,1%	14,0%	14,1%	14,0%	15,8%	15,8%
Finants- ja kindlustustegevus	6,0%	6,0%	3,5%	3,5%	9,0%	9,0%
Kinnisvaraala tegevus	3,3%	3,3%	-1,0%	-5,0%	3,8%	3,8%
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus; haldus- ja abitegevused	7,0%	6,0%	5,0%	4,0%	9,0%	8,0%
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	6,0%	6,0%	9,0%	9,0%	8,0%	8,0%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg; Muud teenindavad tegevused; Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine	7,0%	6,5%	4,5%	4,0%	9,0%	8,5%

Majandusliku stsenaariumite kaalud seisuga 31. detsember 2018 on järgmised:

Seisuga 31.12.2018

	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Majandusliku stsenaariumi kaal	65%	25%	10%

Kõige olulisemad eeldused ECL-i hindamiseks seisuga 1. jaanuar 2018 on välja toodud allpool. Kõikide portfeli kohta kasutati stsenaariume “baas”, “positiivne” ja “negatiivne”

Seisuga 01.01.2018

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Üldised makromajanduslikud näitajad	2018E	2019E	2018E	2019E	2018E	2019E
Tegelik SKP kasv, %	2,5%	2,5%	0,4%	0,4%	3,8%	3,8%
Majapidamiste tarbimine, %	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	4,0%	4,0%
Valitsemissektori tarbimine, %	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	2,0%	2,0%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	6,0%	6,0%	0,0%	0,0%	8,0%	8,0%
Toodete ja teenuste eksport, %	5,0%	5,0%	2,0%	2,0%	7,0%	7,0%
Toodete ja teenuste import, %	6,0%	6,0%	3,0%	3,0%	8,0%	8,0%
Nominaal SKP, mln eurot	24 434	25 949	23 621	24 297	24 832	26 804
SKP deflaator, % muutus	3,8%	3,6%	2,5%	2,5%	4,2%	4,0%
Tarbijahinna tõus, %	3,3%	3,3%	2,0%	2,0%	3,5%	3,5%
Töötuse määr, %	5,4%	5,4%	6,0%	7,0%	5,0%	5,0%
Tööhõive muutus, %	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	0,5%
Netokuupalga tõus, % (nominaal)	6,0%	6,0%	4,0%	4,0%	7,0%	7,0%
Kinnisvarahinna indeksi tõus, %	3,0%	3,0%	-10,0%	-10,0%	5,0%	5,0%
6 kuu Euribor	-0,3%	-0,1%	-0,3%	-0,3%	-0,2%	0,0%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	1,8%	1,8%	2,4%	2,6%	1,8%	1,8%

Nominaalkasv

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus	2018E	2019E	2018E	2019E	2018E	2019E
Kokku – kõik NACE tegevused	6,3%	6,4%	2,8%	3,1%	8,2%	8,2%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	1,8%	2,0%	-9,1%	0,3%	5,4%	5,7%
Tööstus (v.a ehitus)	11,9%	8,0%	6,5%	4,5%	14,7%	9,5%
Tööstus, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	10,0%	9,6%	10,2%	10,0%	11,8%	11,4%
Tootmine	7,4%	7,5%	0,4%	2,5%	10,4%	8,9%
Ehitus	2,5%	2,3%	-10,0%	-10,0%	4,2%	5,6%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, tootlustus	6,2%	6,9%	2,4%	2,4%	8,4%	9,1%
Info ja side	10,6%	10,2%	10,6%	10,2%	12,4%	12,0%
Finants- ja kindlustustegevus	7,4%	8,4%	-2,5%	-5,2%	10,4%	11,3%
Kinnisvaraalaane tegevus	3,0%	3,0%	-5,0%	-5,0%	5,0%	5,0%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus; haldus- ja abitegevused	7,2%	7,0%	2,4%	2,4%	9,0%	7,7%
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	6,2%	5,9%	13,8%	10,4%	6,7%	6,7%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg; Muud teenindavad tegevused;						
Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste						
oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste						
osutamine	6,2%	5,9%	2,4%	2,4%	6,4%	6,1%

Iga majandusliku stsenaariumi kaalud seisuga 01. jaanuar 2018 on järgmised:

Seisuga 31.12.2018

	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Majandusliku stsenaariumi kaal	65%	25%	10%

Arvesse on võetud ka teisi tulevikku suunatud kaalutlusi, mida ülealtoodud stsenaariumid ei sisalda (nt regulatiivsed, seadusandlikud või poliitilised muutused), kuid nendel pole

olulist mõju, mistõttu pole ECL-is tehtud vastavaid korregeerimisi. Selliste faktorite puhul kontrollitakse ja jälgitakse asjakohasust kvartaalselt riski ja kapitali komitees.

Sensitiivsusanalüüs

Kõige olulisemad eeldused, mis mõjutavad ECL allahindlusi on järgmised:

Jaelaenud

- Töötuse määr
- Palgatõus
- Euribor
- Laenumarginaalid
- SKP

Grupp on teinud stressiteste, kus PD ja LGD hinnangud suurenevad mõlemad 0,5 korda. Stressitestide kogumõju allahindlustele on toodud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab laene, millele on moodustatud üldine allahindlus (välja arvatud finantsvõimenduslaenud) ning oluline saldo ja potentsiaalne mõju.

(tuhandetes eurodes)	Mõju allahindlusele
LGd negative 0,88	260
LGd negative 1,0	-246
Keskmine PIT PD -0,5%	-843
Keskmine PIT PD +0,5%	814

Ettevõtelaenud

- Oodatavad portfelli PIT PD väärtused iga stsenaariumi korral
- Oodatav LGD mõju negatiivse stsenaariumi puhul

Allpool olev tabel illustreerib positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalude muutuste mõju portfellile seisuga 31.12.2018.

(tuhandetes eurodes)	65-5-30 (baas/pos/neg)	65-15-20 (baas/pos/neg)
Stsenaariumite kaalude muutus	265	-265

Allpool on välja toodud ECL-i muutused seisuga 31. detsember 2018, mida mõjutaks võimalik mõistlik muutus mõnes esialgses eelduses kasutatud muutujas (nt mõju ECL-le suurendades töötuse määra X% võrra igas stsenaariumis):

(tuhandetes eurodes)	Kasvu mõju	Vähendamise mõju
Töötuse määr +/-1%	37	-24
Palgatõus +/- 5%	-35	27
Euribor +/-0,5%	1	-1
Pankade laenumarginaalid +/-0,5%	62	-50
Tarbijahinna tõus +/-1%	-13	8
Kinnisvarahinna indeks +/- 2%	0	0
Brutolisandväärtus sektorite lõikes,		
Aastane muutus +/- 5%	-24	27

3.2.4 Krediidiriski positsioon

3.2.4.1 Maksimaalne krediidiriski positsioon – väärtuse langusele avatud finantsinstrumendid

Alljärgnevad tabelid sisaldavad finantsinstrumentide krediidiriski positsioonide analüüsi, millele on rakendatud ECL allahindlust. Finantsvarade brutoväärtus kajastab ka Grupi maksimaalset avatust krediidiriskile nende varade puhul.

Vaata lähemalt lisa 3.2.3 "Oodatava krediidikahjumi mõõtmine" lisainformatsiooni saamiseks, kuidas mõõdetakse oodatavat krediidikahjumit (ECL) ja kuidas on määratletud ülekirjeldatud kolm faasi.

Ettevõtelaenude portfelli

31. detsember 2018 seisuga moodustab grupipõhine allahindlusreserv 1,4% ettevõtte- ja arvelduslaenudest ning vastavatest intressinõuetest (2017: 0,5%).

Ettevõtluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)	Kokku	Järk
4 madal krediidirisk	1 162	
5 madal krediidirisk	31 936	
6 madal krediidirisk	103 019	
7 keskmine krediidirisk	155 855	
8 keskmine krediidirisk	180 376	
9 kõrgendatud krediidirisk	116 164	Investeeringisjärk
10 kõrge krediidirisk	38 407	
11 kõrge krediidirisk	3 121	
12 mitte rahuldav reiting	5 807	Kõrgendatud krediidirisk
13 maksejõuetu	12 425	Maksejõuetu
Kokku	648 271	

Üksikute juhtudel lisatakse investeeringisjärku reitinguga kliendid jälgimisnimekirja. 31.12.2018 seisuga ei olnud Grupil selliseid kliente.

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringisjärk	471 744	603	0	0	472 348
Kõrgendatud krediidirisk	135 723	27 775	0	0	163 498
Maksejõuetus	0	0	12 045	380	12 425
Bruto jääkväärtus	607 468	28 378	12 045	380	648 271
Allahindlus	1 973	1 107	5 486	186	8 751
Bilansiline jääkväärtus	605 495	27 272	6 560	194	639 520

Ettevõtelaenudega seotud bilansiväliste positsioonide osas kajastati seisuga 31. detsember 2018 allahindlusi summas 128 tuhat eurot.

Ettevõtte faktooring

Seisuga 31. detsember 2018 moodustab grupipõhine allahindlusreserv 3,3% ettevõtete faktooringuportfelliist ja vastavatest intressinõuetest.

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediidikahjumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringisjärk	2 654	0	0	0	2 654
Kõrgendatud krediidirisk	0	412	0	0	412
Maksejõuetus	0	0	0	0	0
Bruto jääkväärtus	2 654	412	0	0	3 067
Allahindlus	21	79	0	0	100
Bilansiline jääkväärtus	2 633	333	0	0	2 966

Jaelaenud

Seisuga 31. detsember 2018 moodustab grupipõhine allahindlusreserv 1,1% jaelaenudest ja nendega seotud muudest nõuetest (2017: 1,1%). Laenuotsus tehakse jaepanga krediitdikomitee enamuse otsusega.

Jaelaenud VKE-dele

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitidikahjumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeerimisjark	14 966	1 043	0	0	16 009
Kõrgendatud krediidirisk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	191	0	191
Bruto jääkväärtus	14 966	1 043	191	0	16 200
Allahindlus	31	54	98	0	184
Bilansiline jääkväärtus	14 935	988	93	0	16 016

Jaelaenudega seotud bilansivälistes positsioonides kajastati seisuga 31. detsember 2018 allahindlusi summas 19 tuhat eurot.

Eralaenud

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitidikahjumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeerimisjark	35 248	2 516	0	0	37 764
Kõrgendatud krediidirisk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	146	16	163
Bruto jääkväärtus	35 248	2 516	146	16	37 927
Allahindlus	8	0	1	0	10
Bilansiline jääkväärtus	35 239	2 516	145	16	37 917

Õppelaenud

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitidikahjumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeerimisjark	76	0	0	0	76
Kõrgendatud krediidirisk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	0	16	0
Bruto jääkväärtus	76	0	0	0	76
Allahindlus	0	0	0	0	0
Bilansiline jääkväärtus	76	0	0	0	76

Tarbimislaenud

PD ja LGD väärtused uuendatakse vähemalt kord aastas uute ajalooliste andmetega, selleks et portfellis säilitada piisavalt ajakohaseid allahindluse tasemeid. Vajadusel kajastatakse finantsseisundi aruandes täiendavad allahindlused. Kui mittetöötavate või ebatöenäoliselt laeku-

vate laenude sissenõudmise jätkamine ei ole majanduslikult kasulik ega praktiline, hinnatakse laen lootusetuks ja kantakse maha.

Seisuga 31.12.2018 moodustavad grupipõhised allahindlused 1,7% tarbimislaenudest ja nendega seotud intressinõuetest (31.12.2017: 3,4%).

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkajumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringisjark	29 427	4 372	0	0	33 799
Kõrgendatud krediidirisk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	190	0	190
Bruto jääkväärtus	29 427	4 372	190	0	33 989
Allahindlus	213	267	88	0	568
Bilansiline jääkväärtus	29 214	4 105	102	0	33 421

Tarbimislaenudega seotud bilansivälistes positsioonides kajastati seisuga 31. detsember 2018 allahindlusi summas 0 tuhat eurot.

Järelmaks

Allahindamine toimub tarbimislaenudega samadel põhimõtetel nagu muudel homogeensetel portfellidel. Seisuga 31. detsember 2018 moodustas grupipõhine allahindlusreserv 0,8% järelmaksuportfellist (2017: 1,2%).

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkajumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringisjark	16 507	1 191	1	0	17 699
Kõrgendatud krediidirisk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	1	50	0	51
Bruto jääkväärtus	16 507	1 192	51	0	17 750
Allahindlus	55	46	39	0	140
Bilansiline jääkväärtus	16 452	1 146	12	0	17 610

Krediitkaardid

Krediitkajumitest tulenevad võimalikud allahindlused moodustatakse tarbimislaenudega samadel põhimõtetel. Raamistik baseerub PD, LGD ja EAD näitajatel. Seisuga 31.12.2018 moodustavad grupipõhised allahindlused 0,4% krediitkaardilaenudest ja nendega seotud nõuetest (31.12.2017: 1,9%).

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkajumiga laenud	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringisjark	6 221	605	7	0	6 833
Kõrgendatud krediidirisk	1	7	0	0	7
Maksejõuetus	1	10	2	0	12
Bruto jääkväärtus	6 223	621	9	0	6 853
Allahindlus	6	18	3	0	27
Bilansiline jääkväärtus	6 217	603	6	0	6 826

Krediitkaartidega seotud bilansivälistes positsioonides kajastati seisuga 31. detsember 2018 allahindlusi summas 1 tuhat eurot.

Hüpoteeklaenu

Allahindamine toimub samadel põhimõtetel nagu tarbimislaenu. Seisuga 31. detsember 2018 moodustas grupipõhine allahindlus 0,03% hüpoteeklaenu portfelli (31.12.2017: 0,3%).

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkahjumiga laenu	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringujärk	93 158	7 851	0	0	101 009
Kõrgendatud krediidirisk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	0	0	0
Bruto jääkväärtus	93 158	7 851	0	0	101 009
Allahindlus	19	7	0	0	26
Bilansiline jääkväärtus	93 139	7 844	0	0	100 983

Liising

Liisinglepingute allahindlused moodustatakse vastavalt liisingu skoorimudelile. Allahindamine toimub samadel põhimõtetel nagu tarbimislaenu. Seisuga 31. detsember 2018 moodustavad grupipõhised allahindlused 0,8% liisinguportfelli (31.12.2017: 0,3%).

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkahjumiga laenu	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringujärk	53 810	3 874	0	0	57 684
Kõrgendatud krediidirisk	0	2 198	0	0	2 198
Maksejõuetus	0	0	284	0	284
Bruto jääkväärtus	53 810	6 071	284	0	60 165
Allahindlus	92	312	63	0	467
Bilansiline jääkväärtus	53 717	5 760	221	0	59 698

Finantsvõimenduslaenu

LHV Pangal ei olnud seisuga 31. detsember 2018 ega 31. detsember 2017 ühtegi alla hinnatud finantsvõimenduslaenu.

Allahindlusreserv moodustas 0,08% võimenduslaenu portfelli.

2018 ECL faasid

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud või väljastatud krediitkahjumiga laenu	Kokku
Krediidiskaala					
Investeeringujärk	3 730	0	0	0	3 730
Kõrgendatud krediidirisk	0	0	0	0	0
Maksejõuetus	0	0	0	0	0
Bruto jääkväärtus	3 730	0	0	0	3 730
Allahindlus	3	0	0	0	3
Bilansiline jääkväärtus	3 726	0	0	0	3 726

3.2.4.2 Finantsvarade krediitkvaliteet seisuga 31.12.2017

Laenud ja nõuded klientidele ja bilansiväliste kohustuste krediitkvaliteet

Laenud ja nõuded klientidele 31.12.2017

(tuhandetes eurodes)	Tähtaega mitteüle- tanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku	Üldine allahindlus	Individaalne allahindlus	Neto
Laenud juriidilistele isikutele							
Ettevõtuluslaenud	443 822	3 766	9 160	456 748	-2 161	-1 518	453 069
Jaelaenud	13 049	581	26	13 656	-155	0	13 501
Arvelduskrediit	34 309	0	4 883	39 192	-122	-793	38 277
Järelmaks	268	0	1	269	-3	-1	265
Finantsvõimenduslaenud	4 547	0	0	4 547	0	0	4 547
Liising	31 603	2 170	67	33 840	-140	-614	33 086
Krediitkaardilaenud	172	0	0	172	-4	0	168
Laenud eraisikutele							
Tarbimislaenud	31 120	0	3 354	34 474	-1 169	-86	33 219
Järelmaks	50 101	6 772	454	57 327	-824	-30	56 473
Finantsvõimenduslaenud	2 621	0	0	2 621	0	0	2 621
Liising	11 147	236	19	11 402	-19	-7	11 376
Hüpoteeklaenud	77 471	169	0	77 640	-243	0	77 397
Krediitkaardilaenud	7 523	0	676	8 199	-231	-5	7 963
Arvelduskrediit	77	1	3	81	0	0	81
Kokku (Lisa 13)	707 830	13 695	18 643	740 168	-5 071	-3 054	732 043

Tähtaja ületanud laenudena on toodud laenude kogusaldo, mitte ainult tähtjaks tasumata osamaksed.

Laenu individuaalse allahindluse määramiseks eksisteerivad mitmed tingimused. Grupi sisemine maksejõuetuse definitsioon on kooskõlas üldtunnustatud maksejõuetuse kriteeriumide definitsiooniga, nagu makseviivitus üle 90 päeva ükskõik millise materiaalse laenukohustuse puhul; makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue; spetsiifiline krediitmuudatus, mis on tingitud olulisest krediitkvaliteedi langusest peale reitingu andmist; võlgniku olulised finantsraskused või tõenäoline pankrotimenetlus; jne.

Riskianalüüsi protsess Grupis hõlmab regulaarselt stressitestide ja sensitiivsusanalüüside läbi viimist tulenevalt krediidiriskist ja selle komponentidest (näiteks laenu makseviivituse tõenäosus (PD), kahjumäär antud makseviivituse korral (LGD)). Üldisest allahindlusest tulenevate krediitkahjude hindamisel lähtutakse ajaloolisest kahjumäärast ja krediitklassist.

Ettevõtuluslaenude ja ettevõtete arvelduskrediidi jaotus sisemise reitingu järgi

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Tähtaega mitteüle- tanud ja mitte allahinnatud	Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud	Individuaalselt allahinnatud	Kokku
4 madal krediidirisk	794	0	0	794
5 madal krediidirisk	18 637	0	0	18 637
6 madal krediidirisk	113 983	0	0	113 983
7 keskmine krediidirisk	126 335	0	0	126 335
8 keskmine krediidirisk	139 264	0	0	139 264
9 kõrgendatud krediidirisk	44 452	0	0	44 452
10 kõrge krediidirisk	23 649	0	0	23 649
11 kõrge krediidirisk	6 898	3 716	0	10 613
12 mitterahuldav reiting	4 119	50	0	4 169
13 maksejõuetu	0	0	14 043	14 043
Kokku	478 131	3 766	14 043	495 940

Sisemiste reitingute jaotus muude laenutoodete osas:

- Suurepärane – aktsia- või võlaväärtpaberi tagatisel väljastatud finantsvõimenduslaenud ning väga madala äririskiga laenud.
- Väga hea – keskmisest madalama äririskiga laenud, millel ei ole ühtegi makset üle tähtaja.
- Hea – keskmisest madalama äririskiga laenud, mis

on kuni 30 päeva makseviivituses olnud.

- Rahuldav – keskmise äririskiga laenud, mis on kuni 60 päeva makseviivituses olnud.
- Kahtlane või nõrk – suure äririskiga laenud, mis on üle 60 päeva makseviivituses olnud ja kohtutäituri menetluses olev portfelli.

Seisuga 31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Jaelaenud	Finants- võimendus	Krediit- kaardid	Liising	Tarbimis- laenud	Järelmaks	Arveldus- krediit	Hüpoteek- laenud	Kokku
Tähtaega mitteületanud ja mitte allahinnatud									
Suurepärane	0	7 168	0	0	0	0	0	0	7 168
Hea ja väga hea	13 049	0	7 695	42 750	31 120	50 369	77	77 471	222 531
Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud									
Hea	481	0	0	1 725	0	5 202	0	169	7 577
Rahuldav	61	0	0	664	0	1 266	1	0	1 992
Kahtlane või nõrk	39	0	0	17	0	304	0	0	360
Individuaalselt allahinnatud									
Hea	0	0	78	0	2 160	52	0	0	2 290
Rahuldav	0	0	221	0	623	51	0	0	895
Kahtlane või nõrk	26	0	377	86	571	352	3	0	1 415
Kokku	13 656	7 168	8 371	45 242	34 474	57 596	81	77 640	244 228

Tähtaega ületanud, kuid mitte allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituses oldud ajale (laenud, millel bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse

või põhiosa makse, jaotatakse kategooriatesse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Ettevõt- lus- laenud (sh arveldus- krediit)	Jaelaenud	Liising	Järelmaks	Eraisikute arveldus- krediit	Hüpoteek- laenud	Kokku
Tähtaja ületanud nõuded							
1-30 päeva	56	481	1 725	5 202	0	169	7 633
31-60 päeva	3 710	61	664	1 266	1	0	5 702
61-90 päeva	0	39	17	304	0	0	360
91-180 päeva	0	0	0	0	0	0	0
181-360 päeva	0	0	0	0	0	0	0
üle 360 päeva	0	0	0	0	0	0	0
Kokku	3 766	581	2 406	6 772	1	169	13 695

Individuaalselt allahinnatud laenude struktuur vastavalt makseviivituses oldud ajale (laenud, millel bilansipäeva seisuga on tasumata kas intressimakse või põhiosa makse,

jaotatakse kategooriatesse vastavalt nõuete jääkidele varaseima graafikujärgse maksega võlgnevuses oldud aja järgi):

Seisuga 31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Ettevõt- lus- laenud (sh arveldus- krediit)	Jaelaenud	Finants- võimen- dus	Krediit- kaardid	Liising	Järelmaks	Tarbimis- laenud	Eraisikute arveldus- krediit	Kokku
Makseid ei ole üle tähtaja	0	0	0	0	0	12	37	0	49
Tähtaja ületanud nõuded									
1-30 päeva	0	0	0	78	0	40	2 123	0	2 241
31-60 päeva	0	0	0	221	0	51	623	0	895
61-90 päeva	0	0	0	115	0	35	268	0	418
91-180 päeva	12 664	26	0	176	78	161	159	3	13 267
181-360 päeva	0	0	0	60	7	37	88	0	192
üle 360 päeva	1 379	0	0	26	1	119	56	0	1 581
Kokku	14 043	26	0	676	86	455	3 354	3	18 643

Mõju allahindlusele seisuga 31.12.2017

(PD ja LGD komponendid suurenevad 10%)

(tuhandetes eurodes)

	Saldo seisuga 31.12.2017	Allahindlus suurenenud PD ja LGDga	Mõju finantsseisundi aruandes kajastatud allahindlusele
Laenud juriidilistele isikutele			
Ettevõtuluslaenud (sh ettevõtete arvelduskrediit)	495 940	-5 056	-462
Liising	33 840	-783	-29
Jaelaenud	13 656	-188	-33
Laenud eraisikutele			
Tarbimislaenud	34 474	-1 509	-254
Järelmaks	57 327	-1 015	-161
Hüpoteeklaenud	77 640	-294	-51
Liising	11 402	-31	-5
Krediitkaardilaenud	8 199	-277	-41
Kokku	732 478	-9 153	-1 036

3.2.4.3 Maksimaalne avatus krediidiriskile – väärtuse langusele mitteavatud finantsinstrumendid

Väärtuse langusele mitteavatud finantsinstrumendid on finantsvarad, mille arvestus toimub õiglasel väärtusel, sest krediidiriski muutus kajastatakse automaatselt turuväärtuse muutuse kaudu.

Lisaks jäetakse arvutusest välja väiksema krediidiriskiga kontod, nagu:

- Raha ja pangakontod Eesti Pangas
- Nostro kontod

Mõlemad kontotüübid on madala krediidiriskiga ja tähtaeg on enamasti 1 päev. Raha ja saldod Eesti Pangas on limiteeritud valuutades – lubatud on vaid valuutad, millega Pank ise kaupleb. Nostro kontodel on krediidiriski limiidid, kus iga osalisel on kohustus omada minimaalselt investimisjärgu reitingut. Juhul kui osalise reitingut vähendatakse alla selle taseme, ei kvalifitseeru nostro konto enam omama saldod pangapäeva lõpuks.

3.2.4.4 Tagatised

Grupil on mitmeid eeskirju ja praktikaid riskide vähendamiseks. Kõige tavapärasem nendets on aktsepteerida tagatist ettemaksuna. Grupil on sisemised eeskirjad tagatiste spetsiifilise klassi vastuvõetavuse või krediidiriski vähendamise kohta.

Tagatise väärtust hindab Grupp laenuaotlusprotsessi käigus, mis vaadatakse üle perioodiliselt. Hinnangud tagatiste turuväärtusele põhinevad konservatiivsusprintsibile, mis võtab arvesse tagatise tüübi, asukoha, realiseerimise tõenäosuse ja likviidsuse.

Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperthinnanguid.

Turuväärtuste ajakohasuse tagamiseks uuendatakse kommertsinnisvara individuaalseid hinnanguid vähemalt üks kord aastas. Elukondliku ning muu homogeenset tüüpi kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statistilisi indekseerimis-mudeleid.

Põhilised laenude ja ettemaksete tagatiste tüübid on järgmised:

- Hüpoteek
- KredEx fondi või Maaelu Arendamise Sihtasutuse garantiid
- Deposiit
- Kaubeldavad väärtapaberid
- Nõudeõigused
- Kommertsant
- Aktsiate/osade pant
- Nõuete pant
- Era- või juriidilise isiku käendus
- Masinad ja seadmed

Eelistatud on sellised tagatised, kust ei ole tugevat korrelatsiooni kliendi makseriski ja tagatise väärtuse vahel ehk panditav vara peab olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu tagastustähtaeg ning tagatise turuväärtus peab ületama laenujääki.

Tagamata laenu väljastatakse eraisikutele teatud summa ulatuses. Juriidilistele isikutele on see lubatud ainult sellisel juhul, kui rahavoogude prognoos näitab stabiilseid ja suuri rahavoogusid ja/või kliendi krediidirisk hinnatakse madalaks.

Aruandeperioodi jooksul pole Grupi eeskirjad seoses tagatistega oluliselt muutunud ning samuti pole olnud märkimisväärset muutust tagatiste üldises kvaliteedis, mis on

Grupi valduses olnud eelmisest aruandeperioodist alates.

Hüpoteeklaenudel on piisavalt madal laenu ja väärtuse (LTV) suhe, millest tulenevalt on hüpoteeklaenude puhul allahindlused pigem väiksema kaotusega, mis vastab Grupi oodatavale krediidikahjumi mudelile. Selliste finantsvarade bilansiline jääkväärtus oli seisuga 31. detsember 2018. 101 009 tuhat eurot.

Grupp jälgib põhjalikult krediidikahjumi finantsvarade tagatise, kui muutub tõenäolisemaks, et Grupp peab krediidiriski maandamiseks tagatise realiseerima. Krediidikahjumi finantsvara ja sellega seotud krediidiriski maandamiseks hoitavaid tagatise on näha allolevas tabelis:

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Bruto jääkväärtus	Allahindlus	Bilansiline jääkväärtus	Tagatise õiglane väärtus
Krediidikahjumi varad				
Laenud juriidilistele isikutele:				
- Suured ettevõtted	380	(186)	194	194
Krediidikahjumi varad kokku	380	(186)	194	194

Järgnevas tabelis on kajastatud laenude ja nõuete tagatiste info tagatise liigi ning bilansilise jääkväärtuse või tagatise õiglase väärtuse, juhul kui see on madalam, alusel.

Alatagatud osa on kajastatud real "Tagatiseta".

Laenude jagunemine tagatiste lõikes

seisuga 31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Ettevõtlus-ja jaelaenu (sh arvelduskrediit)	Finantsvõi- mendus	Krediit- kaardid, tarbi- mislaenu, eraisikut arvelduskrediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek- laenu	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	3 730	0	0	0	0	3 730
Noteerimata väärtpaberid	21 257	0	673	0	0	0	21 930
Hüpoteek	333 498	0	28 224	0	0	100 281	462 003
Kredex ja MES käendused	4 395	0	0	0	0	0	4 395
Nõudeõiguse pant	35 250	0	0	0	0	0	35 250
Hoiuse pant	3 168	0	1 654	0	0	0	4 822
Liisitud vara	53 309	0	0	41 033	0	0	94 342
Muud	25 136	0	7 390	0	0	0	32 526
Tagatiseta	191 525	0	40 904	19 132	17 750	728	270 039
Kokku	667 538	3 730	78 845	60 165	17 750	101 009	929 037

Laenude jagunemine tagatiste lõikes

seisuga 31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Ettevõtlus-ja jaelaenu (sh arvelduskrediit)	Finantsvõi- mendus	Krediit- kaardid, tarbi- mislaenu, eraisikut arvelduskrediit	Liising	Järelmaks	Hüpoteek- laenu	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	7 168	0	0	0	0	7 168
Noteerimata väärtpaberid	36 603	0	0	0	0	0	36 603
Hüpoteek	233 876	0	0	0	0	77 640	311 516
Kredex ja MES käendused	4 410	0	0	0	0	0	4 410
Nõudeõiguse pant	15 163	0	0	0	0	0	15 163
Hoiuse pant	3 262	0	0	0	0	0	3 262
Liisitud vara	0	0	0	45 242	57 596	0	102 838
Muud	90 915	0	81	0	0	0	90 996
Tagatiseta	125 367	0	42 845	0	0	0	168 212
Kokku	509 596	7 168	42 926	45 242	57 596	77 640	740 168

Finantsvõimenduslaenude tagatise monitooritakse igapäevaselt ning kui tagatise väärtus langeb, viiakse kohe läbi vajalikud meetmed krediitkajade vältimiseks. Seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 on kõik võimenduslaenud ületatud. Tarbimis- ja krediitkaardilaenud on väljastatud tagatise ja riski maandamiseks toimub regulaarne klientide maksekäitumise monitoorimine. Liisingud ja hüpoteeklaenud on kõik ületatud. Liisingute, järelmaksulaenude, hüpoteeklaenude ja eraisikute arvelduskrediidi osas monitoorib Grupp regulaarselt võlgnevuses kliente.

Alatagatud ettevõtulaenude osas tuleb arvesse võtta, et Grupp on teatud tagatiste (isiklikud käendused, kommerts-pandid) turuväärtust hinnanud konservatiivselt. Alatagatud laenud on peamiselt kõrgema riskiga, mille osas teostab Grupi krediitkomitee võimalike krediitkajade maandamiseks igakuist monitoorimist. Alatagatud laenude hulgas on üle 90 päeva võlas lepinguid kogusummas 13 592 tuhat (2017: 1 383 tuhat) eurot, mille tagatiste väärtus on 7 172 tuhat (2017: 0 tuhat) eurot.

(tuhandetes eurodes)

	Bilansiline jääkväärtus	Ületatud laenud Tagatise õiglase väärtus	Bilansiline jääkväärtus	Alatagatud laenud Tagatise õiglase väärtus
Seisuga 31.12.2018	364 598	616 532	564 439	294 379
Ettevõtelaenud ja jaelaenud (sh arvelduskrediit)	236 687	397 060	430 851	239 326
Finantsvõimenduslaenud	3 730	6 293	0	0
Krediitkaardilaenud, tarbimislaenud, eraisikute arvelduskrediit	37 846	100 820	40 999	74
Liising	0	0	60 165	41 033
Järelmaks	0	0	17 750	0
Hüpoteeklaenud	86 335	112 359	14 674	13 946
Seisuga 31.12.2017				
Ettevõtelaenud ja arvelduskrediit	208 356	552 362	301 002	175 873

3.2.5 Laenude allahindlus

Perioodi laenude allahindlust mõjutavad erinevad faktorid, mis on toodud allpool:

- Faaside 1, 2 ja 3 vahelised liikumised finantsinstrumentide krediitrisi olulise suurenemise (või vähenemise) tõttu või määratakse perioodi jooksul krediitkajade staatusesse ning järgneb faasi tõus (või langus) 12 kuu ja eluea ECL vahel;
- Täiendavad allahindlised perioodi jooksul väljastatavate uute finantsinstrumentide arvelevõtmisel, nagu ka allahindluse vabastamine perioodi jooksul lõpetatud finantsinstrumentide kajastamisel;
- Regulaarsetest sisendite uuendamisest tingitud PD, EAD ja LGD muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;

- Mudelite ja eelduste muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- Allahindluse tagasipööramine ECLis seoses aja möödumisega, kuna ECL-i mõõdetakse nüüdsväärtuse baasil;
- Välisvaluuta muutuste mõju välisvaluutas kajastatud varadele ja teistele liikumistele; ning
- Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul ja allahindluste mahakandmised, mis on seotud perioodi jooksul mahakantud varadega (vt lisa 3.3.6).

Järgnevad tabelid illustreerivad allahindluse muutumist aruandeperioodi jooksul eelpool toodud faktorite tõttu.

Ettevõtluslaenu ja arvelduslaenu

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidid- kahjumiga	Kokku
Allahindlus seisuga 1. jaanuar 2018	1 112	1 241	2 199	0	4 552
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-226	226	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-227	227	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1 165	86	0	186	1 437
PD/LGD/EAD muutused	192	-455	3 091	0	2 828
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	28	24	0	0	52
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluse tagasipööramine	0	0	10	0	10
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	1 159	-119	3 101	186	4 327

Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta

Liikumised:

Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	115	0	115
Allahindlus seisuga 31. detsember 2018 seisuga	2 271	1 122	5 299	186 284	8 879

Jaelaenu VKE-dele

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidid- kahjumiga	Kokku
Allahindlus seisuga 1. jaanuar 2018	131	0	0	0	131
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-148	49	99	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-49	49	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-99	NA	99	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	20	1	0	0	21
PD/LGD/EAD muutused	46	3	-1	0	48
Muudatused mudeli eeldustes ja metodoloogias	1	1	0	0	2
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Allahindluse tagasipööramine	0	0	1	0	1
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-81	54	99	0	72

Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta

Liikumised:

Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	25	0	25
Allahindlus seisuga 31. detsember 2018 seisuga	50	54	99	0	203

Tarbijislaenu

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
Allahindlus seisuga 1. jaanuar 2018	442	0	0	0	442
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-219	133	86	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-133	133	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-86	NA	86	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	212	32	1	0	245
PD/LGD/EAD muutused	-223	102	2	0	119
Muudatused mudeli eeldustesse ja metodoloogiasse	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude muutused	0	0	0	0	0
Allahindluse tagasipööramine	0	0	0	0	0
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-230	267	89	0	126

Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta

Liikumised:

Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus seisuga 31. detsember 2018 seisuga	212	267	89	0	568

Järeilmaks

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
Allahindlus seisuga 1. jaanuar 2018	99	5	3	0	108
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-38	21	17	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-21	21	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-17	NA	17	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	70	8	11	0	89
PD/LGD/EAD muutused	-77	11	9	0	-57
Muudatused mudeli eeldustesse ja metodoloogiasse	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude muutused	0	0	0	0	0
Allahindluse tagasipööramine	0	0	0	0	0
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-44	40	36	0	32

Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta

Liikumised:

Faasist 2 Faasi 3	NA	-8	8	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus seisuga 31. detsember 2018 seisuga	55	46	39	0	140

Hüpoteeklaenu

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidikahjumiga	Kokku
Allahindlus seisuga 1. jaanuar 2018	32	0	0	0	32
Kasumiaruande mõjuga liikumised	0	0	0	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	0	0	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	42	3	0	0	45
PD/LGD/EAD muutused	-58	5	0	0	-53
Muudatused mudeli eeldustesse ja metodoloogiasse	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude muutused	0	0	0	0	0
Allahindluse tagasipööramine	0	0	0	0	0
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-16	9	0	0	-7

Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta

Liikumised:

Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus seisuga 31. detsember 2018 seisuga	17	9	0	0	26

Liising

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidikahjumiga	Kokku
Allahindlus seisuga 1. jaanuar 2018	233	0	0	0	233
Kasumiaruande mõjuga liikumised	-268	238	30	0	0
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-238	238	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	-30	NA	30	0	0
Faasist 2 Faasi 1	0	0	NA	0	0
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	43	7	0	0	50
PD/LGD/EAD muutused	85	67	33	0	185
Muudatused mudeli eeldustesse ja metodoloogiasse	0	0	0	0	0
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude muutused	0	0	0	0	0
Allahindluse tagasipööramine	0	0	0	0	0
Valuutakursi ja teised liikumised	0	0	0	0	0
Kokku kasumiaruande neto allahindlus perioodi jooksul	-140	312	63	0	235

Muud liikumised ilma kasumiaruande mõjuta

Liikumised:

Faasist 2 Faasi 3	NA	0	0	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine lõpetatud perioodi jooksul	0	0	0	0	0
Mahakandmised	0	0	0	0	0
Allahindlus seisuga 31. detsember 2018 seisuga	92	312	63	0	467

Allahindlusest tekkinud kahjumit mõjutasid järgmiste finantsvarade bilansiliste jääkväärtuste olulised muutused:

- Allahindluste muutused ettevõtelaenu portfelli vastavalt allpool kirjeldatule

Järgnev tabel näitab portfelli muutusi bilansilistes jääkväärtustes, mis selgitab nende olulisust allahindlusest tekkinud kahjumi muutustes nagu ülakirjeldatud portfellis.

Ettevõtelaenu ja arvelduskrediit

(tuhandetes eurodes)

	Faas 1 12 kuu ECL	Faas 2 Eluea ECL	Faas 3 Eluea ECL	Soetatud krediidi- kahjumiga	Kokku
Bilansiline jääkväärtus seisuga 1. jaanuar 2018	456 747	25 150	14 043	0	495 940
Kasumiaruande mõjuga liikumised					
Liikumised:					
Faasist 1 Faasi 2	-11 244	11 244	NA	0	0
Faasist 1 Faasi 3	0	NA	0	0	0
Faasist 2 Faasi 3	NA	-3 415	3 415	0	0
Faasist 3 Faasi 2	NA	0	0	0	0
Faasist 2 Faasi 1	2 208	-2 208	NA	0	0
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	45 325	4 479	5 298	0	55 102
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	204 715	2 066	0	380	207 161
Finantsvarade lepinguliste rahavoogude modifitseerimised	0	0	0	0	0
Muutused intressinõude saldos	367	20	0	0	0
Mahakandmised	0	0	115	0	115
Valuutakursi ja muud liikumised	0	0	0	0	0
Bilansiline jääkväärtus seisuga 31. detsember 2018	607 468	28 378	12 045	380	648 271

Grupp hindab laenu mittetöötavaks ja hindab allahindlust, kui laenumakseid ei ole tähtajaks tasutud ja/või eeldatav tagatise realiseerimisest saadav rahavoog ei kata laenu põhiosa jääki ega intressimakseid.

Grupp hindab neid laene individuaalselt. Individuaalse hindamise puhul on allahindluse suuruseks nõude bilansilise väärtuse ning efektiivse intressimääraga diskonteeritud oodatavate rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. 2018. aastal tegi Grupp ettevõtelaenu allahindlusi kogusummas 4 303 tuhat eurot (2017: 2 267 tuhat eurot).

Reitingute 10-13 laenuklendide osas toimub sagedasem monitoorimine, mille käigus hinnatakse laenusaja makseviimet. Maksekäitumise halvenemise korral hinnatakse individuaalse allahindluse moodustamise vajadust muuhulgas ka laenu tagatist arvesse võttes, mistõttu osad laenud ei ole individuaalselt alla hinnatud, kuna nad on

piisavalt tugevalt tagatud. Nendele laenudele rakendatakse üldallahindluse reitingupõhist määra.

Lisaks väljastatud laenudele on sõlmitud ja allkirjastatud laenulepinguid, mille osas väljastamata laenulimiit oli 31.12.2018 seisuga 188 841 tuhat eurot (31.12.2017: 179 572 tuhat eurot).

Järgnevas tabelis on välja toodud ettevõtelaenu väljastamata osad ja finantsgarantiide limiidid. Lisaks sellele on Grupp seisuga 31.12.2018 võtnud kohustuse väljastada eraisikutele hüpoteeklaene, järelmaksu, tarbimislaenu, arvelduskrediiti ja krediitkaardi laene kokku summas 41 430 tuhat eurot (31.12.2017: 48 899 tuhat eurot). Kõik eraisikutele pakutavad valmisolekulaenud on saanud vähemalt investimisjärgu skoori iga vaadeldava aruandeperioodi lõpus.

Bilansiväliste kohustuste krediitkvaliteet

(väljastamata valmisolekulaenu ettevõtetele ja finantsgarantiid)

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
5 madal krediidirisk	5 302	5 632
6 madal krediidirisk	17 202	13 135
7 keskmine krediidirisk	25 997	25 582
8 keskmine krediidirisk	71 244	57 446
9 kõrgendatud krediidirisk	25 142	28 932
10 kõrge krediidirisk	10 534	4 176
11 kõrge krediidirisk	17	342
12 makseviivituses	604	0
13 makseviivituses	0	760
Reitinguta (jaekliendid)	737	719
Kokku	156 780	136 724

Aruandeperioodil soetatud või väljastatud krediitkajumiga varade suhtes kajastatud diskonteerimata oodatava krediitkajumi kogusumma oli 186 tuhat eurot.

3.2.6. Mahakandmise poliitika

Grupp kannab maha finantsvarad täielikult või osaliselt, kui ta on ammandanud kõik praktilised sissenõudmise püüdlused ning on jõutud järeldusele, et ei ole mõistlikku ootust edasistele sissenõudmistele. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Indikaatorid, mille kohaselt puudub mõistlik ootus sissenõudmisele, hõlmavad (i) sissenõudmistevõime lõpetamine ja (ii) kui Grupi sissenõudmismeetodiks on tagatise realiseerimine ja tagatise väärtus on selline, et sissenõudmiseks ei ole mõistlikku ootust.

Kui Grupil ei ole võimalik või majanduslikult otstarbekas võtta ette meetmeid diskonteeritavate nõuete sissenõudmiseks, hinnatakse nõuet mittetöötavaks ja eemaldatakse finantsseisundi aruandest. Kui nõue hiljem laekub, kajastatakse laekumine tuluna.

Vähemalt üks nendest tingimustest peab olema täidetud vastavalt tooteklassist, et kuulutada nõue lootusetuks.

Krediitkaardid ja järelmaks

Kui ei ole olnud olulist laekumist peale kliendi maksejõuetu tunnistamist ning kohtumenetlus võlgnevuste sissenõutmise osas on lõpetatud Grupi kahjuks või kui klient ei täida kohtuotsust.

Kliendile on kuulutatud pankrot või klient on kuulutatud maksejõuetuks.

Kohus kinnitab võla restruktureerimise kava (plaanis kajastatud nõue on väiksem kui tegelik nõue)

Kriminaalmeletus on algatatud seoses väljastatud krediidiga või krediidi saamiseks on tehtud pettust.

Klient on surnud ning pärast pärandi inventuuri kuulutatakse välja pankrot.

Kohtutäiturile edastatud kliendil on välismaine aadress või aadress puudub.

Liising, era- ja äri-laenud

Klient ei hüvita vabatahtlikult Grupile nõudeid, mis on tekkinud esialgse nõude ja tagatise realiseerimise vahetervusest.

3.2.7. Finantsvarade modifitseerimine

Mõnikord muudab Grupp klientidele pakutavate laenude tingimusi äriliste läbirääkimiste või raskustes olevate laenude tõttu, et maksimeerida sissenõudmist.

Sellised restruktureeringud hõlmavad pikendatud maksetähtaega, maksepuhkusi ja maksete andestamist. Restruktureerimispoliitika ja -tavad põhinevad näitajatel või kriteeriumitel, mis juhtkonna hinnangul näitavad, et maksed tõenäoliselt jätkuvad. Neid põhimõtteid vaadatakse pidevalt üle. Restruktureerimist kasutatakse kõige sagedamini tähtajaliste laenude puhul.

Selliste varade maksejõuetuse riski pärast modifitseerimist hinnatakse aruandekuupäeval ja võrreldakse esmasel kajastamisel esialgsel tingimustel eksisteerinud riskiga, kui modifitseerimine ei ole oluline ja ei too kaasa esialgse vara kajastamise lõpetamist (vt lisa 2.6). Grupp jälgib modifitseeritud varade hilisemat toimimist. Grupp võib otsustada, et pärast restruktureerimist on krediidirisk oluliselt paranenud nii, et varad liigutatakse faasist 3 või 2 (eluaegne ECL) faasi 1 (12-kuune ECL). See kehtib ainult selliste varade puhul, mis on toimunud vastavalt uutele tingimustele vähemalt kuus järjestikust kuud või rohkem. Nende varade bilansiline jääkmaksumus seisuga 31. detsember 2018 oli 0 tuhat eurot.

Grupp jätkab järelvalvet selle üle, kas esineb selliste varade osas hilisemat krediidiriski olulist suurenemist läbi spetsiifiliste mudelite kasutuse modifitseeritud varade jaoks.

Selliseid eluea ECL finantsvarasid ei olnud, mille rahavooge oleks modifitseeritud aruandeperioodi jooksul.

3.3 Tururisk

Tururisk tuleneb Grupi kauplemis- ja investeerimistegevusest intressitoodete, valuuta- ja aktsiaturgudel ning laenutegevusest ja finantseerimisallikate kaasamisest. Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida valuutakursside, väärtpaberite hindade või intressimäärade ebasoodsatest muutustest. Potentsiaalsete kahjude hindamiseks kasutatakse sisemist hinnangut. Tururiskide maandamiseks on kehtestatud konservatiivsed kauplemisportfelli ja välisvaluuta netopositsiooni limiidid.

LHV Varahaldus investeerib suurema osa vabadest vahenditest enda poolt juhitud pensionifondide osakutesse. Tururiski jälgimisega tegeleb LHV Varahalduse juhatus.

3.3.1 Valuutarisk

Valuutarisk võib tekkida seoses välisvaluutas denomineeritud väärtpaberite omandamisega või välisvaluutas nõuete ja kohustuste tekkimisel klientide vastu. LHV Panga Treasury vastutab igapäevaselt välisvaluutade avatud netopositsioonide jälgimise eest. Grupi välisvaluuta riskimaandamine on kirjeldatud tururiskipoliitikas, kehtestatud limiitidega ning sise-eeskirjadega. Ettepanekud välisvaluutade avatud neto-positsioonide sisemistele limiitidele teeb riskikontrolli üksus ja Treasury ning limiidid kinnitatakse riski ja kapitali komitee poolt. Komitee poolt seatakse maksimaalne euro ekvivalendi nominaalne limiit suhestatuna Grupi neto-omavahenditesse. Individuaalsele valuutale määratud limiidid on kooskõlas Eesti Panga poolt antud juhistega. Kui riskile avatud positsioon ületab Komitee poolt kehtestatud limiite, rakendatakse koheselt meetmed selliste positsioonide sulgemiseks või vähendamiseks (maandatakse risk vastavate instrumentidega, nt valuutaforward, valuutafutuur).

Teostatud on tundlikkuse analüüs valuutariskile avatud positsioonidest tulenevate põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta koondkasumile juhul, kui kõik muud muutujad on konstantsed.

Mõju koondkasumile

(tuhandetes eurodes)

	2018	2017
USD kurss +/- 10%	+/-13	+/-16
SEK kurss +/- 10%	+/-0	+/-4
GBP kurss +/- 10%	+/-10	+/-1
CHF kurss +/- 10%	+/-2	+/-1

Avatud valuutapositsioonid

Järgnevad tabelid annavad ülevaate valuutade avatud positsioonist tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud euro ekvivalendis vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetuskursile. Finantsseisundi aruandes õiglaselt kajastatud tuletisinstrumentid on kajastatud bilansiväliste varade/kohustuste hulgas lepingulistes summades. Grupi avatud valuutariskile ja finantsvarade ning -kohustuste mahud bilansipäeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuutariski kandvate varade koosseis ei ole esitatud valuutafutuuze nende õiglaselt väärtuses, mis käesolevas tabelis on näidatud bilansiväliste varade/kohustuste hulgas lepingulistes summades, samuti ei kajastu tabelis valuutariski mittekanvad varad (põhi-varad), kohustused (eraldised) ja omakapital.

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Kokku
Valuutariski kandvad varad								
Nõuded pankadele								
ja investeerimisühingutele	10	651 175	2 224	18 319	2 536	1 430	6 973	682 658
Finantsvarad õiglasest								
väärtuses	11b, 12	22 750	0	1 174	1	23 230	0	47 154
Laenuid ja nõuded klientidele	13	902 843	0	14 707	220	957	34	918 761
Muud nõuded klientidele	14	2 802	0	374	42	0	503	3 721
Muud finantsvarad	15	840	0	0	0	2 096	0	2 936
Valuutariski kandvad varad kokku		1 580 410	2 224	34 574	2 799	27 713	7 511	1 655 230

Valuutariski kandvad kohustused

Klientide hoiused ja saadud laenuid	17	1 356 671	2 194	41 600	6 363	29 297	7 657	1 443 782
Finantskohustused õiglasest väärtuses	12	0	0	0	0	3	8	11
Võlad hankijatele								
ja muud finantskohustused	18	15 299	50	2 238	410	120	3 311	21 428
Allutatud kohustused	20	50 900	0	0	0	0	0	50 900

Valuutariski kandvad

kohustused kokku		1 422 870	2 244	43 838	6 773	29 420	10 976	1 516 121
-------------------------	--	------------------	--------------	---------------	--------------	---------------	---------------	------------------

Tuletisinstrumentide avatud

brutopositsioon lepingulistest summades		610	0	9 166	3 973	2 186	3 234	19 169
---	--	-----	---	-------	-------	-------	-------	--------

Tuletisinstrumentide avatud

brutopositsioon lepingulistest summades		18 559	0	0	0	610	0	19 169
---	--	--------	---	---	---	-----	---	--------

Avatud valuutapositsioon		139 591	-20	-98	-2	-130	-232	139 108
---------------------------------	--	----------------	------------	------------	-----------	-------------	-------------	----------------

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muud	Kokku
Valuutariski kandvad varad								
Nõuded pankadele								
ja investeerimisühingutele	10	922 431	2 587	28 237	892	1 359	5 706	961 212
Finantsvarad								
õiglasest väärtuses	11, 12	21 998	0	0	4	34 603	29	56 634
Laenuid ja nõuded klientidele	13	730 165	0	4	14	1 832	28	732 043
Muud nõuded klientidele	14	9 357	7	204	11	145	76	9 800
Muud finantsvarad	15	288	0	0	0	2 001	0	2 289
Valuutariski kandvad varad kokku		1 684 239	2 594	28 445	921	39 940	5 839	1 761 978

Valuutariski kandvad kohustused

Klientide hoiused ja saadud laenuid	17	1 457 593	2 534	33 134	3 558	42 646	3 464	1 542 929
Finantskohustused õiglasest väärtuses	12	0	0	0	1	1	0	2
Võlad hankijatele								
ja muud finantskohustused	18	63 596	66	259	82	54	2 775	66 832
Allutatud kohustused	20	30 900	0	0	0	0	0	30 900

Valuutariski kandvad

kohustused kokku		1 552 089	2 600	33 393	3 641	42 701	6 239	1 640 663
-------------------------	--	------------------	--------------	---------------	--------------	---------------	--------------	------------------

Tuletisinstrumentide avatud

brutopositsioon lepingulistest summades		699	0	4 959	2 763	3 615	450	12 486
---	--	-----	---	-------	-------	-------	-----	--------

Tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon

lepingulistest summades		11 787	0	0	0	699	0	12 486
-------------------------	--	--------	---	---	---	-----	---	--------

Avatud valuutapositsioon		121 062	-7	10	43	155	51	121 315
---------------------------------	--	----------------	-----------	-----------	-----------	------------	-----------	----------------

3.3.2 Hinnarisk

Hinnariski kandvateks finantsinstrumentideks on Grupi kauplemisportfelli ja investimisportfelli väärtpaberid (vt lisa 11, 12). Grupis on kehtestatud limiidid kauplemisportfelli suurusele ning määratud krediidi kvaliteedi reitingud investimisportfelli võlakirjadele. Limiitidest kinni pidamist kontrollib riskijuhtimise üksus.

Vastavalt investimisfondide seadusele on LHV Varahalduse kui fondivalitseja minimaalne osalus igas tema hallatavas kohustuslikus pensionifondis 0,5% (kuni 9.01.2017 kehtinud investimisfondide seaduse kohaselt 1%) osakute arvust. Fondide osakute NAV-i muutuste ajaloolise liikumise ja volatiilsuse põhjal peaksid hinnamuutused jääma +/- 10% piiresse järgmise 12-kuuse perioodi jooksul ning kõige tõenäolisem on muutus +/- 5%, mille mõju kasumiaruandele on kajastatud tabelis allpool.

LHV Varahaldus hoiustab ülejäänud aktivad eurodes, likviidselt ning ilma investimisriski võtmata.

Pank ei hoi oma positsioonis märkimisväärses ulatuses aktsiaid ja fondiosakuid (vt lisa 12), mille tõttu tundlikkus nende positsioonide turuväärtuse muutusele on marginaalne.

3.3.3 Intressimäära risk

Intressimäära risk avaldub bilansiliste ja bilansiväliste varade, kohustuste ja tuletisinstrumentide omavahelises mittevastavuses seoses intressimäärade ümberhindamise perioodide, mahtude või intressimäärade. Grupi intressimäära riski juhtimine baseerub riskipoliitikal, limiitidel ja sise-eeskirjadel, mille eesmärgiks on tuvastada kõik olulised intressimäära riski tekkimise võimalused ja hoida tasakaalukat riskivõtmist. Intressimäära riski mõõdetakse mitmete stsenaariumianalüüside põhjal teostatud intressitulu arvutustega ning võrreldes saadud tulemuste erinevusi. Põhiliselt mõõdetakse intressiriski kahe stsenaariumiga – intressimäärade tõusmisest või langusest tekkiv mõju Grupi neto intressitulule järgmisel 12 kuul. Intressimäärade riski juhtimiseks on määratud sisemised limiidid AS LHV Panga riski ja kapitali komitee poolt ning operatiivne riskijuhtimine on Treasury vastutusalal.

Intressimäära riski jälgimise, mõõtmise ja juhtimise eesmärk on hinnata Grupi intressikandvate toodete kasumlikkust, prognoosida intressitulust ning sätestada piirid riski juhtimiseks ennetamaks tulude olulist vähenemist riskide limiteerimise kaudu kolmes perspektiivis:

- rahavoo intressirisk, kus limiteeritakse aastase neto intressitulu muutus 1% turu intressimuutuse korral võrreldes hinnanguliste tegelike tuludega tulenevalt hetke bilansi instrumentide tähtaja struktuurist;
- intressitulu sensitiivsust lähtuvalt positsioonide pikkusest bilansis;

Panga turuhinnas kajastatav võlakirjaportfell on lühiajaline ja kvaliteetne, mistõttu ligikaudne turu riskipreemiate muutumise mõju portfelli turuväärtusele on vastavalt teostatud stressitestidele 1,0% (2017: 1,0%).

Grupi suurima üksuse AS LHV Pank riskipositsioonide tundlikkuse analüüs põhjendatud võimalike muutuste mõju kohta netokasumile (tuhandetes eurodes):

Mõju kasumiaruandele

(tuhandetes eurodes)	2018	2017
Aktsiad ja fondiosakud +/-10%	+/-51	+/-43
Kohustuslikud pensionifondi osakud +/-5%	+/-380	+/-313
Võlakirjad (FVTPL) +/-1.0% (+/-1.0%)	+/-387	+/-491

Mõju muu koondkasumile

(tuhandetes eurodes)	2018	2017
Võlakirjad (AFS) +/-1.0% (+/-1.0%)	+/-0	+/-6
Aktsiad ja fondiosakud (FVOCI/AFS) +/-10%	+/- 30	+/- 22

- õiglase väärtuse intressirisk, kus limiteeritakse Grupi majandusliku väärtuse muutus 1% turu intressimäärade muutuse korral (varade ja kohustuste õiglase väärtus leitakse tulevaste rahavoogude diskonteerimise teel turu intressimääradega).

Eeldatakse, et varade ja hoiuste bilansilised väärtused ning marginaalid jäävad ajas konstantseks. 2018. aastal hoiuste intressimäärad ei muutunud ning püsisid tasemetel kuni 1,0% (kuni 1,0 % aastal 2017).

Antud finantsvõimenduslaenu intressimäärasid muudetakse maksimaalselt kord kuus vastavalt turu intressimäärade liikumisele. 2018. aastal oli saadud sihtotstarbeliste laenu intressimäär 1,0% (2017: 1,0%). 2014. aastal sõlmitud allutatud laenu sisemine intressimäär oli 7,44% ning ning 2015. aastal sõlmitud allutatud laenu sisemine intressimäär oli 6,5%. 2018. aastal sõlmitud allutatud laenu sisemine intressimäär oli 6,0% Lepinguliste intressimäärade osas on informatsioon toodud lisas 21.

Seisuga 31.12.2018 on teostatud stressitestid Grupi suurima intressitundlikkusega üksusele AS LHV Pank. 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju panga aastasele neto intressitulule ja kasumile oli 31.12.2018 seisuga +10 263 tuhat eurot (2017: +5 584 tuhat eurot). Samal ajal mõjutaks 1 protsendipunkti intressimäärade langus panga aastast neto intressitulu (kasumit) -1 657 tuhande euro võrra (2017: -1 567 tuhande euro võrra). 1 protsendipunkti turu intressimäärade tõusu mõju panga majanduslikule väärtusele ehk omakapitalile oli +11 437 tuhat eurot

(2017: +7 520 tuhat eurot). 1 protsendipunkti langus turu intressimäärades mõjutaks panga majanduslikku väärtust (omakapitali) +25 265 tuhande euro võrra (2017: +16 639 tuhande euro võrra). Mõju Grupi majanduslikule väärtusele on mõlema stsenaariumi korral positiivne, kuivõrd Grupp on investeerinud lühiajalistesse aktivatesse, klientidele väljastatud laenud baseeruvad suurel määral 6 kuu euriboril, mille tase laenulepingute järgi ei lange alla 0 protsendi ning tulenevalt nõudmiseni kohustuste käitumuslikust pikema-ajalisest iseloomust on keskmine intressiteenivate varade kestvus lühem kui intressikandvate kohustuste keskmine kestus.

Nii neto intressitulu muutuse mõju kasumile kui ka ökonoomilise kapitali muutuse simuleerimisel on intressimäärade languse korral arvestatud aktivas olevate lepingute tingimusi ning passivas on tehtud eeldus, et kaasatud hoiuste intressimäärad ei muutu negatiivseks. Intressimäärade tõusu simuleerimisel on Pank lähtunud konservatiivsuspõ-

himõttest – hoolimata sellest, et tuletistehingute tasemed turul annavad alust eeldada, et järgmise kahe aasta jooksul ei muutu turul drastiliselt tähtajaliste hoiuste intressimäärad, mille tõttu võiks nõudmiseni hoiustest olulises ulatuses raha liikuda tähtajalistele hoiustele - oleme siiski arvestanud, et nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste suhe muutub võrdseks.

Nõudmiseni hoiused on kestusega 2 aastat tulenevalt nende käitumuslikust iseloomust. Nõudmiseni hoiuse intress ei ole turumäärade kõikumise suhtes tundlik.

LHV Grupi intressiteenivate varade ja intressikandvate kohustuste struktuur intressi ümber hindamise tähtaja järgi on esitatud järgnevates tabelites nõuete ja kohustuste põhisummades. Finantsvõimenduslaenu käsitletakse kui kuuajalist toodet järgmise intressimäära fikseerimise tähtajani.

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahindlused	Kokku
Finantsvarad									
Nõuded pankadele									
ja investeerimisühingutele	10	682 658	0	0	0	682 658	0	0	682 658
Finantsvarad õiglasel väärtuses (võlakirjad)	11, 12	20 546	0	15 031	2 000	37 577	1 120	0	38 697
Laenud ja nõuded klientidele	13	391 815	486 576	45 087	16 770	940 248	2 667	-11 501	931 414
Kokku		1 095 019	486 576	60 118	18 770	1 660 483	3 787	-11 501	1 652 769
Finantskohustused									
Klientide hoiused									
ja saadud laenud	17	110 719	111 503	1 221 205	18	1 443 445	337	0	1 443 782
Allutatud kohustused *	20	0	0	0	50 900	50 900	314	0	51 214
Kokku		110 719	111 503	1 221 205	50 918	1 494 345	651	0	1 494 996
Intressi ümberhindamise aja erinevus			984 300	375 073-1	161 087	-32 148	166 138		

Intressimäära risk

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahindlused	Kokku
Finantsvarad									
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	961 212	0	0	0	961 212	0	0	961 212
Finantsvarad õiglasel väärtuses (võlakirjad)	11, 12	0	29 715	15 834	2 000	47 549	2 144		49 693
Laenud ja nõuded klientidele	13	299 246	382 016	41 528	14 851	737 641	2 527	-8 125	732 043
Kokku		1 260 458	411 731	57 362	16 851	1 746 402	4 671	-8 125	1 742 948
Finantskohustused									
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	553 360	96 246	893 085	0	1 542 691	238		1 542 929
Allutatud kohustused *	20	0	0	0	30 900	30 900	210	0	31 110
Kokku		553 360	96 246	893 085	30 900	1 573 591	448	0	1 574 039
Intressi ümberhindamise aja erinevus			707 098	315 485	-835 723	-14 049	172 811		

* 2018 aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 6.0%.

2015. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 6.5%. 2014. aastal sõlmitud allutatud laenude lepinguline tähtaeg on 10 aastat ning fikseeritud intressimäär on 7.25%.

3.4 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on seotud Grupi maksevõimega lepinguliste kohustuste õigeaegseks täitmiseks ning see tuleneb erinevustest varade ja kohustuste tähtaegade vahel. Grupi likviidsusjuhtimine ja strateegia baseerub riskipoliitikal, mis sisaldab mitmeid likviidsusrisi meetmeid, kehtestab liimiidid ning sise-eeskirjad. Vastavalt Grupi riskipoliitikale on võetud likviidsusjuhtimises konservatiivne lähenemine. Likviidsusrisi juhtimine sisaldab stressiteste ning likviidsusjuhtimisega seotud äritegevuse jätkuvuse taasteplaane. Stressitestide raamistik hõlmab ellujäämisperioodi mõõdikuid, mis kirjeldavad kombineeritud likviidsusrisi stsenaariumit, sisaldades nii ettevõttepõhist kui ka turu-ülestat stressi. Sisemisi mõõdikuid täiendavad Basel III mõõdikud – likviidsuse kattekordaja (LCR) ja stabiilse rahastamise kordaja (NSFR) mille osas on Grupp täitnud kõik nõuded seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017. Likviidsuse kattekordaja (LCR) standardi eesmärk on kindlustada, et Grupil oleks piisav hulk koormamata kõrge kvaliteedi ja likviidsusega varasid, mida oleks võimalik ilma olulisi kahjusid kandmata monetiseerida, tulemaks toime likviidsusvajadusega 30 päevases stressistsenaariumis. Normatiivi väljundiks on likviidsuse varade ja stressistsenaariumi likviidsusvajaduse jagatis, mille piirmääraks on 100%. Grupi likviidsuse kattekordaja tase 31.12.2018 seisuga oli 148.5% (2017: 121%).

NSFR eesmärk on kindlustada, et Grupil oleks piisavalt stabiilseid finantseerimisallikaid finantseerimaks pikaajalisi varasid. Pangandusmääruses ning Baseli panganduskomitee poolt 2014. aasta oktoobris avaldatud ettepanekute

kohaselt oli Grupi NSFR tase 31.12.2018 seisuga 148% (2017: 141%). Stabiilse rahastamise kattekordaja kehtestati miinimumnõudena alates 2018. aastast tasemel 100%.

Likviidsusrisi juhtimisega tegeleb LHV Panga Treasury. Likviidsusrisi maandamiseks jälgitakse igapäevaselt nõuete ja kohustuste tõenäolist netopositsiooni erinevate ajavahemike kaupa ning hoitakse seejuures igal ajal oma arvel piisavat varu likviidsuse vahendeid, samuti jälgitakse Grupi kohustuste kontsentratsiooni tähtaegade lõikes. Ootamatute rahaliste väljaminekute katteks hoiab Grupp likviidsuspuhvrit. Likviidsuspuhver koosneb rahalistest vahenditest deposiitides ja keskpanga juures ning Treasury poolt hoitavatest likviidsustest väärtipaberitest, mida saab kiiresti realiseerida või kasutada tagatisena keskpangalt lisavahendite kaasamisel. Grupil on piisavalt likviidsuse vahendeid väljastamiseks valmisolekulaene. Seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 ei ole Grupil ühtegi tähtaega ületanud võlgnevust.

Võlakirjaportfelli valdava osa instrumentide tagatisel on võimalik võtta keskpangast lühiajalist laenu.

Järgnevates tabelites on ära toodud finantsvarade ja –kohustuste, v.a. tuletisinstrumentide, jaotus tähtaegade lõikes lepinguliste tuleviku diskonteerimata rahavoogude alusel ning eraldi tulbas on kajastatud summad finantsseisundi aruandest. Tähtaegade analüüsis on rahavood jaotatud perioodidesse, millal rahavood tekivad (sh rahavood intressidest). Vastavat selgitust nende varade ja kohustuste õiglase väärtuse kohta vt lisa 3.6

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi								
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 304 239	24 949	94 113	16 780	4 390	1 444 471	1 443 782
Allutatud kohustused	20	0	832	2 496	13 311	59 426	76 065	50 900
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	0	21 428	0	0	0	21 428	21 428
Valmisolekulaenud	23	32 259	156 582	0	0	0	188 841	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	23	0	9 314	0	0	0	9 314	0
Foreign exchange derivatives (gross settled)		0	18 559	0	610	0	19 169	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)	12	0	11	0	0	0	11	11
Kohustused kokku		1 336 498	231 675	96 609	30 701	63 816	1 759 299	1 516 121

Likviidsusrisi katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi

Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	682 658	0	0	0	0	682 658	682 658
Finantsvarad õiglasest väärtuses (võlakirjad)	11, 12	0	20 690	0	15 845	2 161	38 696	38 697
Laenud ja nõuded klientidele	13	0	63 584	198 293	634 077	154 853	1 050 807	918 761
Nõuded klientidele	14	0	3 721	0	0	0	3 721	3 721
Muud finantsvarad	15	2 936	0	0	0	0	2 936	2 936
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)		0	18 559	0	610	0	19 169	0
Kokku likviidsusrisi katteks hoitavad varad		685 594	106 554	198 293	650 532	157 014	1 797 987	1 646 773
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe		-650 904	-125 121	101 684	619 831	93 198	38 688	

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Nõudmiseni	0-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Bilansiline väärtus
Kohustused lepinguliste tähtaegade järgi								
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 409 662	37 104	90 332	3 335	2 864	1 543 297	1 542 929
Allutatud kohustused	20	0	532	1 596	8 511	35 554	46 193	30 900
Võlad hankijatele ja muud finantskohustused	18	0	66 832	0	0	0	66 832	66 832
Valmisolekulaenud	23	29 815	149 757	0	0	0	179 572	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	23	0	5 999	0	0	0	5 999	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)		0	11 825	0	661	0	12 486	0
Finantskohustused õiglasest väärtuses	12	0	2	0	0	0	2	2
Kohustused kokku		1 439 477	272 051	91 928	12 507	38 418	1 854 381	1 640 661

Likviidsusrisi katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade järgi

Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	10	961 212	0	0	0	0	961 212	961 212
Finantsvarad õiglasest väärtuses (võlakirjad)	11, 12	0	180	30 952	17 005	2 084	50 221	49 693
Laenud ja nõuded klientidele	13	0	55 668	171 720	488 968	95 517	811 873	732 043
Nõuded klientidele	14	0	9 800	0	0	0	9 800	9 800
Muud finantsvarad	15	2 289	0	0	0	0	2 289	2 289
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)			11 825	0	661	0	12 486	0
Kokku likviidsusrisi katteks hoitavad varad		963 501	77 473	202 672	506 634	97 601	1 847 881	1 755 037
Finantskohustuste ja -varade tähtaegade vahe		-475 976	-194 578	110 744	494 127	59 183	-6 500	

Järgnevas tabelis on ära toodud lühi- ja pikaajaliste varade ja kohustuste jaotus .

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Käibevarad			
Nõuded keskpangale	10	639 862	905 339
Nõuded krediidiasutustele	10	25 791	40 498
Nõuded investeerimisühingutele	10	17 005	15 375
Müügiootel finantsvarad	11a	0	555
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	20 392	30 427
Laenud ja nõuded klientidele	13	225 036	239 615
Muud nõuded klientidele	14	3 721	9 800
Muud varad	15	1 651	1 516
Käibevarad kokku		933 458	1 243 125
Põhivarad			
Müügiootel finantsvarad	11a	0	220
Omakapitaliinstrumendid FVOCI-s	11b	298	0
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	26 464	25 432
Laenud ja nõuded klientidele	13	693 725	492 428
Muud finantsvarad	15	2 936	2 289
Materiaalne põhivara	16	1 135	1 421
Immateriaalne põhivara	16	15 470	4 327
Firmaväärtus	6	3 614	3 614
Põhivarad kokku		743 642	529 731
Varad kokku	5	1 677 100	1 772 856
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	1 422 988	1 536 883
Finantskohustused õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	11	2
Võlad hankijatele ja muud kohustused	18	24 644	71 070
Lühiajalised kohustused kokku		1 447 643	1 607 955
Pikaajalised kohustused			
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	20 794	6 046
Allutatud kohustused	20	50 900	30 900
Pikaajalised kohustused kokku		71 694	36 946
Kohustused kokku	5	1 519 337	1 644 901

3.5 Finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku õiglane väärtus	Bilansiline väärtus	Erinevus
Finantsvarad õiglates väärtuses							
muutusega läbi kasumiaruande							
Aktsiad ja fondiosakud *	12	510	7 590	0	8 100	8 100	0
Omakapitaliinstrumentid õiglates väärtuses läbi muude koondkasumite	11b	0	0	298	298	298	0
Võlakirjad õiglates väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	12	38 697	0	0	38 697	38 697	0
Intressiswapid ja valuutaforwardid	12	0	59	0	59	59	0
Kokku finantsvarad õiglates väärtuses							
muutusega läbi kasumiaruande		39 207	7 649	298	47 154	47 154	0
Finantskohustused õiglates väärtuses							
muutusega läbi kasumiaruande							
Intressiswapid ja valuutaforwardid	12	0	11	0	11	11	0
Kokku finantskohustused õiglates väärtuses muutusega läbi kasumiaruande							
		0	11	0	11	11	0
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses							
Nõuded keskpangale	10	639 862	0	0	639 862	639 862	0
Nõuded krediidiasutustele	10	25 791	0	0	25 791	25 791	0
Nõuded investeerimisühingutele	10	17 005	0	0	17 005	17 005	0
Laenud ja nõuded klientidele	13	0	0	924 825	924 825	918 761	6 064
Muud nõuded klientidele	14	3 721	0	0	3 721	3 721	0
Muud finantsvarad	15	2 936	0	0	2 936	2 936	0
Kokku finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses							
		689 315	0	924 825	1 614 140	1 608 076	6 064
Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses							
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	0	0	1 443 926	1 443 926	1 443 782	144
Allutatud kohustused	20	0	0	51 475	51 475	51 214	261
Võlad hankijatele ja muud kohustused	18	21 428	0	0	21 428	21 428	0
Kokku finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses							
		21 428	0	1 495 401	1 516 829	1 516 424	405

Puhaskasum kokku kolmanda taseme finantsvaradest muus koondkasumis oli 42 tuhat eurot.

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku õiglase väärtus	Bilansiline väärtus	Erinevus
Finantsvarad õiglases väärtuses							
muutusega läbi kasumiaruande							
Aktsiad ja fondiosakud *	12	430	6 261	0	6 691	6 691	0
Omakapitaliinstrumendid õiglases väärtuses läbi muude koondkasumite through profit or loss	12	49 138	0	0	49 138	49 138	0
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande	12	0	30	0	30	30	0
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses							
muutusega läbi kasumiaruande		50 123	6 291	220	56 634	56 634	0
Finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande							
Interest rate swaps and foreign Intressiswapid ja valuutaforwardid	12	0	2	0	2	2	0
Kokku finantskohustused õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande		0	2	0	2	2	0
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses							
Nõuded keskpangale	10	920 714	0	0	920 714	920 714	0
Nõuded krediitiasutustele	10	40 498	0	0	40 498	40 498	0
Nõuded investeerimisühingutele	10	15 375	0	0	15 375	15 375	0
Laenud ja nõuded klientidele	13	0	0	741 340	741 340	732 043	9 297
Receivables from customers	14	9 924	0	0	9 800	9 800	0
Muud finantsvarad	15	2 289	0	0	2 289	2 289	0
Kokku finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		973 425	0	741 340	1 730 016	1 720 719	9 297
Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses							
Klientide hoiused ja saadud laenud	17	0	0	1 543 083	1 543 083	1 542 929	154
Allutatud kohustused	20	0	0	31 994	31 994	31 110	884
Võlad hankijatele ja muud kohustused	18	66 832	0	0	66 832	66 832	0
Kokku finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses		66 832	0	1 575 077	1 641 909	1 640 871	1 038

*Aktsiad ja fondiosakud sisaldavad Grupi ettevõtte AS LHV Varahaldus investeringut pensionifondi osakutesse summas 7 590 tuhat eurot (31.12.2017: 6 261 tuhat). Vastavalt investeerimisfondide seadusele on LHV Varahalduse kui fondivalitseja kohustuslik osalus 0,5% (kuni 09.01.2017 1%) kõigis kohustuslikes pensionifondi osakutes, mida ta haldab.

Grupi juhatus on hinnanud finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglast väärtust. Õiglase väärtuse hindamiseks diskonteeritakse tuleviku rahavood turuintressikõvera alusel.

Hierarhias kasutatud tasemed:

1. tase – aktiivsel turul noteeritud hind
2. tase – hindamistehnika, mille sisendiks on turu informatsioon (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)
3. tase – muud hindamismeetodid (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod) hinnanguliste sisenditega

Selgitused hinnagutele

Aktsiad ja fondiosakud – Tase 1 – aktiivset turul noteeritud hind. Tase 2 - AS LHV Varahalduse investeringud pensio-nifondide osakutesse on noteeritud kujul, kuid turg on mitteaktiivne ja seetõttu klassiitseeritakse need 2. taseme investeringuteks.

Finantsvarad õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande - VISA aktsiatega aktiivsel turul ei kaubelda, mistõttu baseerub nende väärtust turuteabel või sarnastel tehingutel ja juht-konna hinnangul.

Võlakirjad FVOCI-s – aktiivsel turul noteeritud hind

Muud finantsvarad - Tase 2, peamiselt tuletisinstrumen-tide lepingute positiivne turuväärtus, näiteks intressimäära vahetuslepingud, välisvaluta vahetustehingud ja forwardid. Turud annavad hindamismudelile jälgitavaid sisendeid, mida kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks. Selliste börsiväliste tuletisinstrumentide õiglase väärtus arvuta-takse nüüdispuhasväärtuse (NPV) alusel, mis põhineb sõltumatult hangitud turuparameetritel, assuming no risk and uncertainties. NPV arvutamisel kasutatakse diskon-teerimiseks turupõhist nullkupongi tulukõverat.

Nõuded pankadele- väga likviidne ja lühiajaline

Nõuded krediidasutustele- väga likviidne ja lühiajaline

Nõuded investeerimisettevõtetele - - väga likviidne ja lühiajaline

Laenud ja ettemaksed klientidele - Pikaaegaline, märkimis-väärne hinnangute tase. Tase 3. Turuhind on arvutatud lähtuvalt viimase kuue kuu jooksul välja antud laenude intressimääradest.

Nõuded klientidele – lühiajalised nõuded

Muud finantsvarad – lihiajalised deposiidid

Klientide hoiused ja kaasatud laenud - Klientide hoiused ja fikseeritud intressimääraga laenud on peamiselt lühi-ajalised ja hoiuste hinnakujundus sõltub turutingimustest; sellest tulenevalt ei erine diskonteeritud tulevaste rahavoo-gude abil määratud hoiuste õiglase väärtust oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

Allutatud laenud - Võlakirjad on noteeritud, aga likviidsus on liiga väike, et kasutada otseselt turukvoote. Lisaks sellele ei ole LHV-l lubatud osta neid võlakirju ilma Finantsinspekt-siooni heakskiiduta iga vahetustehingu jaoks.

Võlad hankijatele ja muud võlad – lühiajalised kohustused

Finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalise struktuuri kohta vt lisa 3.4.

3.6 Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on võimalik kahju, mis tuleneb inimeste, protsesside või infosüsteemide vigadest. Igapäevaselt kasutatakse tehingute teostamisel võimalike kahjude minimeerimiseks tehingulimiitide ja pädevuste süsteemi ning Grupi tööprotseduurides rakendatakse kohustuste lahuse printsiipi, mille järgi peab tehingu või protseduuri teostamiseks olema vähemalt kahe töötaja või üksuse kinnitus.

Operatsiooniriskide jälgimisest saadav info abistab Grupi sisemise kapitali adekvaatsuse tagamiseks vajaliku alginfo kogumist ja kapitalinormide hindamist. Andmebaasi kogutud juhtumite analüüsi tulemusena on võimalik vaadata üle äriprotsesside kitsaskohad, vältida vigade tekkimist tulevikus ja maandada võimalikud riskid või määratleda nende aktsepteerimise tingimused. Operatsiooniriski andmebaasi info kogumise eest vastutab Grupi riskikontrolli juht.

Operatsiooniriskide hindamisel, jälgimisel ja maandamisel on oluline roll vastavuskontrollil ning siseauditi osakonnal. Vastavuskontrolli teostaja üheks ülesandeks on hinnata Grupi tegevuse kooskõla õigusaktides, järelevalve juhistes ja sise-eeskirjades sätestatud nõuetega. Siseaudit on sõltumatu ja objektiivne sihtfunktsioon, kelle kindlustandev ning konsulteeriv tegevus on suunatud Grupi tegevuse täiustamiseks, protsesside parendamiseks ja väärtuse lisamiseks. Siseaudit aitab kaasa Grupi eesmärkide saavutamisele, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemist hindamiseks ja täiustamiseks riskide juhtimise, kontrolli ja organisatsiooni haldamise efektiivsust.

3.7 Vastavusrisk

Vastavusrisk on eksisteeriv või potentsiaalne oht tulule ja kapitalile, mis on tingitud õigusaktide, juhendite, standardite või eetikapõhimõtete täitmata jätmisest. Riski realiseerimisega võivad kaasneda trahvid, kahjunõuded, mainekahju, lepinguliste suhete lõppemine ja äärmisel juhul tegevusloa kehtetuks tunnistamine.

Vastavusriski juhtimise eesmärk on vältida vastavusriski avaldumist, sh trahvide määramist, kahjunõudeid, mainekahju, lepinguliste suhete katkemist ja tegevusloa kehtetuks tunnistamist.

Euroopa Keskpanka avaldatud riskihinnangut silmas pidades peab LHV õigusaktide muudatustega kaasnevat riski endiselt kõrgeks.

Vastavusriski juhtimiseks jälgib vastavuskontroll õigusaktide muudatusi ning hindab nende võimalikku mõju, informeerib muudatustest juhtorganeid ning osaleb muudatuste rakendamisel.

Igakuised ülevaated juhtorganitele hõlmavad erinevatest

allikatest koondatud infot, sh erinevate järelevalveasutuste suuniseid, Euroopa Liidu tasandi ja siseriiklikke õigusakte. Ülevaadete tutvustamise käigus määratakse rakendamise eest vastutavad juhtorganite liikmed. Samuti on vastavuskontroll kaardistanud LHV äritegevust puudutavad õigusaktid.

LHV tegevust 2018. aastal enin mõjutanud regulatiivsetest muudatustest võib esile tuua MiFID II, IFRS 9, GDPR ja muutunud aruandluse nõuete (AnaCredit), PSD 2, PRIIP regulatsiooni, 4MLD ja nende jaoks väljaantud juhiste rakendamise.

Arvestades hiljutisi sündmusi, sh Danske ja Versobanki juhtumid, pöörab LHV jätkuvalt erilist tähelepanu AML-ga seotud meetmetele.

3.8 Rahapesu tõkestamine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide struktuur.

- Rahapesu ja terrorismi rahastamise risk. Risk, et panga tooteid või teenuseid kasutatakse rahapesuks või terrorismi rahastamiseks, mida võib väljenduda vastavus- ja/või maineriskina.
- Vastavusrisk. Risk, et Grupp ei suuda täita rahapesu ja terrorismi rahastamise eeskirjadega kehtestatud kohustusi (eriti hoolekohustuste rakendamist), mis võivad viia trahvi või litsentsi tühistamiseni.
- Mainerisk. Risk, et Grupi mainet kahjustab tegelik või kahtlustatav kaasatus rahapesu või terrorismi rahastamisesse, samuti vastavusriski realiseerumine, ja sellel võib olla märkimisväärne negatiivne finantsmõju (kasumi vähenemine, väärtuse vähenemine jne)
- Kontsentratsioonirisk. Risk, et klientide ja nende varade struktuur on oluliselt seotud kuritegeliku tegevusega, mis võib väljenduda vastavus- ja maineriski realiseerimisel.
- Gruppi võib mõjutada ka likviidsusrisk, ülalnimetatud riskide realiseerimise ja intensiivistumise kaudu.

Rahapesu ja terrorismi tõkestamise (AML/CTF) juhtimine

LHV on loonud sisemise AML/CTF kaitsesüsteemi, mis baseerub kolmel kaitseliinil, kus kõik kaitseliinid on lähtuvalt riskipõhisest lähenemisviisist pühendunud ML/TF riski vähendamisele. Riskipõhine lähenemine põhineb toodete, teenuste ja klientide riskihindamisel ning riskipõhisel jälgimisel. Seda toetavad kõikide töötajate suur teadlikkus ning pühendumus ja juhtimine, mis põhineb teadlikkuse tõstmisel, informatsiooni jagamisel ja koolitamisel ning mida toetab asjakohane aruandlus.

LHV Grupi ja LHV Panga juhatus ja nõukogu on pühenud rakapesu tõkestamise ja tunne oma klienti (AML/KYC) süsteemi rakendamisele, säilitamisele ja arendamisele kogu Grupis. AML/CTF kord ja klienti aktsepteerimise põhimõtteid on vähemalt kord aastas uuendatud. Samuti uuendatakse pidevalt kõiki sisemisi AML/CTF protseduure.

Lisaks sisekorraeskirjade ajakohastamisele pööratakse suurt tähelepanu ka rahapesu, terrorismi rahastamise, finantssanktsioonide ennetamise ja avastamise tehnilistele võimalustele. Üks märkimisväärsed sündmused 2018. aastal oli kahe spetsiaalse tarkvaralahenduse rakendamisega alustamine skriinimiseks ja monitoorimiseks. Mõlemad tööriistad on oma alal tuntud kaubamärgid ning saavad rakendatud 2019. aasta esimeses pooles. LHV kasutab skriinimiseks Accuity'i Compliance Linki ning jälgimiseks ja riskide segmenteerimiseks FICO Tonbelleri Sironit. Lisaks on pank teinud koostööd väliseksperitidega, et pidevalt oma analüütilisi võimalusi täiendada.

Investeeringuid pole ainult tehtud IT-sse, vaid ka inimressurssidesse. Kuna regulatsioonid ja ootused KYC meetmete sügavuse suhtes kasvavad pidevalt, on Grupp märkimisväärselt suurendanud selles valdkonnas ressursse. Võrreldes 2017. aastaga, on Grupp otseselt AML-i meetmetega seotud töötajate arvu rohkem kui kahekordistanud. Lähiaastatel on plaanis otseselt AML-i ja KYC-ga seotud töötajate arvu veelgi suurendada.

AML/KYC meetmed

LHV põhiprintsiibid:

- tugev kliendikontroll klientide aktsepteerimisel, mida toetavad klienti aktsepteerimise põhimõtted
- konservatiivne lähenemine riskide segmenteerimisele;
- regulaarne kliendikontroll ja täiendav kliendikontroll;
- tugev riskipõhine järelvalve;
- klientide ja tehingute skriinimine rahvusvaheliste finantssanktsioonide nimekirjade ja muude allikate (sh USA OFAC-i nimekirja) suhtes;
- tugev tipp- ja keskastmejuhtide pühenduvus;
- regulaarne töötajate koolitamine;
- pidev teabevahetus ja koostöö rahapesu andmebürooga ja teiste asjakohaste sidusrühmadega;
- aktiivne osalemine tööstuse parimate tavade kehtestamisel.

LHV on rakendanud nelja taset klienti aktsepteerimise faasis:

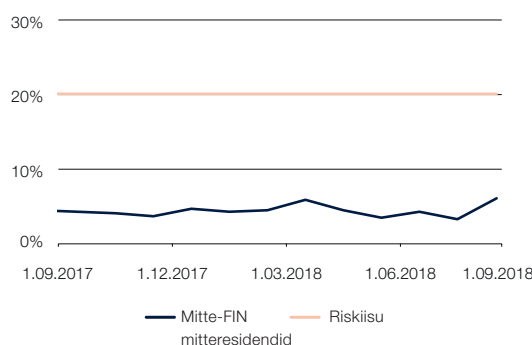
- Kliendisuhete juht
- Kliendisuhete juht ja pikaajalise töötaja heakskiit (4-silma põhimõte)
- Riskiklienti Aktsepteerimise Komitee
- Juhatus

Riskinäitajate kombinatsioon määrab iga klientiga kindlaks, milline aktsepteerimistase on vajalik.

Konservatiivsetele ja riskipõhistele klienti aktsepteerimise protseduuridele rakendatakse lisaks riskipõhist monitoorimist ja teostatakse regulaarselt KYC teabe asjakohastamist.

LHV on seadnud riskitaluvuse mitteresidentidest juriidiliste klientide hoiustele väljaspool mittefinants- ja valitsusvälist sektoreid 20%-ni. Tegelikult on need numbrid oluliselt väiksemad:

Mitteresidentide hoiuste osakaal

Üks esimesi riskinäitajaid on riigi ja jurisdiktsiooni risk. LHV-I on riikide jaoks neli riskikategooriat, mis põhinevad rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidel. Isegi ELi liikmesriike ei liigitata samamoodi, vaid neil on nende endi riskidest sõltuvalt erinevad riskikategooriad.

LHV toetab riigi e-residentsi programmi, kuid kõik e-residentid on endiselt mitteresidentid ja nõuavad sarnaseid KYC meetmeid, mis on kehtestatud kõigile teistele mitteresidentidele.

Finantsvahendajad

LHV aktsepteerib klientidena kaasaegseid finantsvahendajaid või nn fin.tech ettevõtteid, kes pakuvad oma klientidele finantsteenuseid. Kuna sellised teenusepakkujad kujutavad endast potentsiaalselt suuremat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski, on Grupp pööranud erilist tähelepanu ja meetmeid selliste klientide teenindamiseks. LHV-I on seal pühendunud kliendihaldurid, kellel on antud valdkonnaga seotud pädevus. AML-i meeskond hoiab alati sellest sektorist tulenevatel uutel trendidel ja ohtudel silma peal ning KYC meetmeid uuendatakse pidevalt. Grupp on võtnud

sellise lähenemise, et kõik fin.tech sektori kliendid peavad rakendama samu AML/KYC meetmeid nagu pangandus-sektor. Klientide aktsepteerimisel ja pideva KYC-ga hindab Grupp kliendi ärimudelit, meeskonda, AML/KYC meetmeid, tehnilisi võimalusi skriinimiseks ja monitoorimiseks, kliendikesksust, kliendiriskide segmenteerumist, limiidipoliitikat, rahaliste vahendite allikat jne. LHV viib läbi ka kohapealseid kliendikülastusi, et kindlaks teha, kas nimetatud tegevused on tegelikult rakendatud ning töötavad. Erilist tähelepanu pööratakse nende klientide finantstegevusele.

Riik

Geograafilise asukoha ja ajalooliste seoste kaudu on SRÜ riigid avaldanud tugevat survet kasutada naaberriikide finantssüsteemi oma rahaliste vahendite suunamiseks Lääne-Euroopasse. Hiljutine avalik informatsioon näitab, et vähemalt kahes pangas on puudunud tugevad KYC meetmed. Seoses puudulike KYC meetmetega, mis on

viinud võimaliku rahapesuni, on Finantsinspeksioon tühistanud ühe Eesti panga litsensi. Sama põhjus on ka mitteresidentide äritegevuse sulgemisel ühes Skandinaavia panga harus ja teenuste piiramisel jaekaubanduses.

Eesti võttis 2017. aasta lõpus vastu uue AML/CTF seaduse. Uus seadus põhineb EL-i neljandal rahapesuvastase võitluse direktiivil, kuid hõlmab osaliselt ka EL-i viienda rahapesuvastase direktiivi nõudeid. Finantsinspeksioon on uue seaduse põhjal vastu võtnud uue finantssektori AML-i suunise. Uus Finantsinspeksiooni suunis on eelnevatest üksikasjalikum ning sisaldab kõrge riskiastmega olukordade näidisnimekirja, millele finantssektor peaks tähelepanu pöörama. Üldiselt on Eesti AML/CTF seadus kooskõlas EL-i ja FATF-i põhimõtetega ning hõlmab kõiki uusi nõudeid (nt kodumaised PEP-id, tegelike kasusaajate register, riikliku ja tööstusharu riskihindamine jne)

3.9. Muud riskid

3.9.1 Strateegiline ning äririsk

Strateegiline risk väljendub eeskätt valedes strateegilistes otsustes. Strateegilist riski maandatakse läbi kaalutletud äriplaanide ning analüüside teostamise. Samuti omab LHV Panga ja LHV Groupi juhtkond (nii juhatus kui ka nõukogu) pikaajalist pangandus ja/või ettevõtluskogemust. Uutele turgudele ja valdkondadesse sisenemisel kaasatakse eelnevalt alati vastava ala professionaalid ning teostatakse põhjalik analüüs.

3.9.2 Reputatsioonirisk

Reputatsioonirisk on defineeritud kui risk, mis tuleneb LHV maine halvenemisest klientide, äripartnerite, omanike, investorite või järelevalve silmis. Reputatsioonirisk tekib pigem muude riskide realiseerumise tagajärjel (näiteks operatsiooniriski või strateegilise riski realiseerumise tulemusena). Reputatsiooniriski maandava tegurina viib LHV läbi regulaarseid riskijuhtimisealaseid koolitusi ning samuti täiustatakse pidevalt kogu organisatsiooni hõlmavat riskijuhtimise raamistikku, mis kokkuvõttes tagab tugeva riskikultuuri.

3.9.3 Maarisk

Sarnaselt reputatsiooniriskiga väljendub maarisk üldjuhul mõne muu riski kaudu (operatsioonirisk, krediidirisk, strateegiline risk). Lisaks Eestile, teeb LHV ettevalmistusi äritegevuse alustamiseks Ühendkuningriigis.

3.10 Varade ja kohustuste saldeerimine

Grupp on saldeerinud järgnevad varad ja kohustused.

	Brutosumma enne saldeerimist finants- seisundi aruandes	Saldeeri- mine	Netosumma finantsseisundi aruandes	Seotud vahendid, mida ei ole finantsseisundi aruandes tasaarveldatud		Neto- summad
				Finantsinst- rumendid	Saadud rahalsed tagatised	
31.12.2018						
Varad						
Tuletisinstrumendid	59	0	59	0	0	0
Kohustused						
Tuletisinstrumendid	11	0	11	0	0	0
31.12.2017						
Varad						
Ettemaksed kaupmeestele registreeritud						
kliendilepingute eest	3 716	-3 449	267	0	0	267
Nõuded investeerimisühingutele	20 628	-20 625	3	0	0	3
Tuletisinstrumendid	30	0	30	0	0	0
Kohustused						
Võlgnevused kaupmeestele	9 413	-3 449	5 964	0	0	5 964
Kohustused investeerimisühingutele	20 625	-20 625	0	0	0	0
Tuletisinstrumendid	2	0	2	0	0	0

LISA 4 Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Vastavalt IFRS-le tuginevad mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad rangelt raamatupidamislikele juhtkonnapoolsetele eeldustele ja hinnangutele, mis omavad mõju bilansikuupäeva seisuga raamatupidamise aruandes esitatud varade ja kohustuste väärtustele ning aruandes avaldatud tingimuslikele varadele ja kohustustele, samuti järgnevat majandusaastate aruandeperioodide tuludele ja kuludele. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimal teadmisel ning järeldustel käimasolevatest sündmustest, ei pruugi tegelik tulemus nendega lõpuks kokku langeda ja võib märkimisväärselt neist hinnangutest erineda. Juhtkonna hinnanguid on rakendatud laenude, nõuete ja investeringute väärtuse hindamisel (lisad 10, 11, 12, 13 ja 14) ning materiaalse ja immateriaalse põhivara kasulike eluigade määramisel (lisa 16).

Hinnangud ja otsused vaadatakse pidevalt üle lähtudes mineviku kogemustest ja teistest faktoritest, kaasa arvatud ootustest tuleviku sündmustele, mis hetke asjaolusid arvestades tunduvad põhjendatud. Muudatusi juhtkonna hinnangutes kajastatakse edasiulatuvalt.

Kõige olulisemad juhtkonna hinnangud ja eeldused on seotud uue finantsinstrumentide standardiga IFRS 9, täpsemalt SICRI kriteeriumid, PD ja LGD arvutamine, ärimudeli ja SPPI hinnang finantsvarade klassifitseerimiseks. Vaata rohkem informatsiooni lisa 3.2 ja allpool.

Oodatava krediitkajaku (ECL) arvutamine sisaldab mitmeid olulisi seisukohti, mis vajavad juhtkonna hinnangut. Oodatava krediitkajaku hindamine on selle iseloomust tulenevalt ebamäärane ja nende hinnangute täpsus sõltub mitme-

test faktoritest, nagu näiteks makromajanduslikud prognoosid, ning sisaldavad kompleksseid modelleerimisi ja hinnanguid. Krediidiriski olulise suurenemise hindamine on IFRS-st 9 „Finantsinstrumendid“ tulenev uus lähenemine ja vajab olulisi hinnanguid. Igal bilansipäeval hindab Grupp kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega võttes arvesse finantsinstrumendi eluea maksejõuetuse tõenäosuse muutust, kasutades selleks olulisi riskiindikaatoreid, mis on kasutusel Grupi riskijuhtimise protsessides. Teine oluline valdkond, mis vajab olulisi hinnanguid, on tuleviku prognooside ja makromajanduse stsenaariumite määramine. IFRS 9 nõuab erapooletu ja tõenäosustega kaalutud krediitkajade hindamist, kasutades selleks mitmete võimalike tulemuste hinnanguid ning sisaldab tuleviku majandusväljavaadete prognoose. LHV kasutab ECL mõõtmisel tuleviku prognooside baasina sisemiselt välja töötatud makromajanduslikke prognoose. LHV kasutab nii mudeleid kui eksperthinnanguid ECL arvutuste määramiseks. Eksperthinnangu teostamise eesmärgiks on kaasata eeldatav mõju näitajatest, mida ECL mudel ei arvestanud. Hinnangu tase ECL määramiseks sõltub mudeli tulemustest, olulisusest ja detailse informatsiooni kättesaadavusest. Mudeleid, hinnanguid ja sisendeid vaadatakse üle regulaarselt Grupi riskifunktsiooni poolt ning kinnitatakse Grupi Riskikomitee poolt.

LISA 5 Ärisegmendid

LHV Pank jagab oma äritegevusi 3 peamiseks ärisegmendiks: jaepangandus, privaatpangandus ning ettevõtete pangandus. Ärisegmendid moodustavad osa Grupist, koos eraldi juurdepääsuga finantsandmetele, mis on ühtlasi aluseks äritulemuste regulaarsel jälgimisel Grupi otsustajate poolt. Kogu planeerimine ja tulemusmõõdikute paikapane on toimub segmentide tasemel. Igas segmendis koostatakse täielik finantsseisundi aruanne ja kasumiaruanne. Grupil on planeerimine/mõõtmine lisaks eelpool nimetatud segmenditasemetele ka osakondade tasemel. Jaotus on tehtud kliendi/toote baasi alusel ning sarnased osakonnad on grupeeritud ühe segmendi alla. Privaatpangandus hõlmab kõrge netoväärtusega kliente, kelle jaoks investeringud on peamine toode. Jaepangandus katab kõiki eraisikuid ja väikeseid juriidilisi isikuid, kelle krediidiriskile avatus on alla 250 tuhande euro. Tegemist on tavapärase universaalpanganduse segmentidega, pakkudes makseteenust, pangakaarte, krediiti jne. Ettevõtete panganduse segment hõlmab kõiki suuri ettevõtteid ja teisi juriidilisi isikuid, kelle krediidiriskile avatus on üle 250 tuhande

euro. Peamised tooted on laenud ja maksed. Varahalduse puhul on tegemist pensioni haldamise segmendiga, sisaldades II ja III pensionisammast. Eestis on järelmaksu- ja tarbijafinantseerimise segment eraldi ettevõttena, hõlmates eraisikutele pakutavate väikelaenude äri. Need portfelliid on suhteliselt väikesed, kuid tulenevalt klientide erinevast maksepraktikast tuleb seda käsitleda eraldi segmendiga. AS-i LHV Group juhatus on määratud otsustajaks, vastutades rahaliste eraldiste ja äritegevuse kasumlikkuse hindamise eest. Segmendi poolt esitatud tulemused sisaldavad otseselt segmendiga seotud tulusid ja kulusid.

Segmendi poolt raporteeritud müügitulu sisaldab tulu segmentidevahelistest tehingutest, st teistele grupi ettevõtetele AS-i LHV Pank poolt antud laenud. Intrassitulu ning komisjoni- ja teenustasutulu jagunemine klientide asukoha lõikes on toodud lisades 7 ja 8. Grupil ei ole ühtegi klienti, kelle tulu moodustaks rohkem kui 10% vastavast tulu liigist.

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Jae- pangandus	Privaat- pangandus	Ettevõtete pangandus	Varahaldus	Järeldmaks ja tarbijafinant- seerimine Eestis	Muud tegevused	Segmentide- vahelised elimineeri- mised	Kokku
Intressitulu, sh.	9 780	1 164	25 359	0	9 380	6 845	-6 906	45 622
Välimine intressitulu	6 802	0	24 125	0	9 380	5 315	0	45 622
Sisemine intressitulu	2 978	1 164	1 234	0	0	1 530	-6 906	0
Intressikulu	0	0	-4 401	-168	-1 234	-8 574	6 906	-7 471
Neto intressitulu	9 780	1 164	20 958	-168	8 146	-1 729	0	38 151
Komisjoni- ja teenustasu tulu	12 964	1 292	1 910	13 942	517	2 219	0	32 844
Komisjoni- ja teenustasu kulu	-6 953	0	-65	0	-553	-228	0	-7 799
Dividenditulu	0	0	0	0	0	6 578	-6 578	0
Neto teenustasutulu	6 011	1 292	1 845	13 942	-36	8 569	-6 578	25 045
Netotulu	15 791	2 456	22 803	13 774	8 110	6 840	-6 578	63 196
Netokasum finantsvaradelt	-15	0	0	-25	0	483	0	443
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-12 495	-986	-5 503	-5 823	-2 058	-4 416	0	-31 281
Äriksaum	3 281	1 470	17 300	7 926	6 052	2 907	-6 578	32 358
Laenude allahindluse kulu	351	0	-5 027	0	-171	-32	0	-4 879
Kasum enne maksustamist	3 632	1 470	12 273	7 926	5 881	2 875	-6 578	27 479
Tulumaksukulu	-479	-84	-987	-1 100	-838	-126	0	-3 614
Puhaskasum jätkuvatelt tegevustelt	3 153	1 386	11 286	6 826	5 043	2 749	-6 578	23 865
Varad kokku	1 005 454	94 412	535 836	31 193	51 383	127 748	-168 926	1 677 100
Kohustused kokku	1 105 619	238 898	177 086	2 610	39 577	51 380	-95 834	1 519 337

Grupi intressitulude geograafiline jaotus ning jaotus toodete lõikes on toodud lisa 7.

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Jae- pangandus	Privaat- pangandus	Ettevõtete pangandus	Varahaldus	Järeldmaks ja tarbijafinant- seerimine Eestis	Muud tegevused	Segmentide- vahelised elimineeri- mised	Kokku
Intressitulu, sh.	7 509	1 018	19 567	2	8 201	4 640	-5 443	35 494
Väline intressitulu	5 710	0	18 471	2	8 201	3 110	0	35 494
Sisemine intressitulu	1 799	1 018	1 096	0	0	1 530	-5 443	0
Intressikulu	0	0	-3 720	-168	-1 095	-5 593	5 443	-5 133
Neto intressitulu	7 509	1 018	15 847	-166	7 106	-953	0	30 361
Komisjoni- ja teenustasu tulu	10 529	988	1 094	13 293	485	13	0	26 402
Komisjoni- ja teenustasu kulu	-4 188	0	-301	0	-688	-236	0	-5 413
Dividenditulu	0	0	0	0	0	3 803	-3 803	0
Neto teenustasutulu	6 341	988	793	13 293	-203	3 580	-3 803	20 989
Netotulu	13 850	2 006	16 640	13 127	6 903	2 627	-3 803	51 350
Netokasum finantsvaradelt	-22	0	0	294	0	707	0	979
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-10 353	-1 094	-4 995	-6 663	-1 668	-2 771	0	-27 544
Kasum enne krediitkahjumeid	3 475	912	11 645	6 758	5 235	563	-3 803	24 785
Laenude allahindluse kulu	-719	0	-2 234	0	-631	0	0	-3 584
Kasum enne maksustamist	0	0	0	-951	0	0	0	-951
Puhaskasum jätkuvatelt tegevustelt	2 756	912	9 411	5 807	4 604	563	-3 803	20 250
Varad kokku	1 061 023	99 630	565 451	19 128	43 255	97 496	-129 257	1 756 726
Kohustused kokku	1 189 006	256 916	190 442	2 586	33 149	31 198	-66 899	1 636 398

*Kokku varad ja kokku kohustused erinevad konsolideeritud bilansis kajastatud summadest, kuna on elimineeritud lõpetatud äritegevus (vt lisa 26).

Grupi intressitulude geograafiline jaotus ning jaotus toodete lõikes on toodud lisa 7.

LISA 6 Tütarettevõtted ja firmaväärtus

Seisuga 31.12.2018 on Grupi tütarettevõtted ning käesolevas aruandes konsolideeritud:

- AS LHV Pank (Eesti, osalus 100%);
- AS LHV Varahaldus (Eesti, osalus 100%);
- Cuber Technology OÜ (Eesti, osalus 100%);
- AS LHV Finance (Eesti, osalus 65% läbi AS LHV Panga).

AS LHV Pank on tasunud tütarettevõtte AS LHV Finance 65% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 325 tuhat eurot ning mittekontrolliv osalus 35% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 175 tuhat eurot. Nimeetatud mittekontrolliva osaluse sissemakse on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real "Mittekontrolliv osalus".

Seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 pole Grupil sidusettevõtteid.

AS LHV Group konsolideeritud finantsseisundi aruandes oli seisuga 31.12.2018 kajastatud firmaväärtusena 3 614 tuhat eurot:

- AS LHV Varahaldus osaluste omandamisel tekkinud positiivne firmaväärtus summas 482 tuhat eurot;
- 2009. aastal sõlmitud AS LHV Varahalduse ostulepingu järgselt tekkinud positiivne firmaväärtus summas 562 tuhat eurot;
- Danske Capital AS ostulepingu järgselt tekkinud positiivne firmaväärtus AS-I LHV Varahaldus summas 2 570 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 viidi läbi firma-väärtuse väärtuse languse test. Firmaväärtuse raha genereerivaks üksuseks on AS LHV Varahaldus. Kasutusväärtuse arvestus põhineb järgnevatel eeldustel:

- Valitsetavate fondide vara mahu kasv 16% aastas (2017: by 15%);
- Fondivalitseja tulude kasv keskmiselt -10% aastas (2017: 8%);
- Tulenevalt majanduskeskkonnast eeldatakse kaudsete kulude kasvu 2% aastas (2017: 6%);
- Rahavoogude diskontomäärana on kasutatud 15% (2017: 15%).

Põhieelduste väärtuste kasutamisel tugines juhatus eelnevate perioodide kogemustele ja oma parimale hinnangule tõenäoliste ootuste osas. Ootuseid on muudetud konservatiivsemaks tulenevalt muutustest turuolukorras ning seadusandluses. Kasutusväärtuse testi tulemusena ületab seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 raha genereeriva üksuse kaetav väärtus tema bilansilist väärtust, mistõttu ei ole tehtud allahindlusi.

Seisuga 31.12.2017 oli grupil kaks tütarettevõtet, kellel oli Grupile olulised mittekontrollivad osalused. Pärast UAB Mokilizingas müüki 2018. aastal, on 31.12.2018 seisuga alles jäänud vaid AS LHV Finance.

Järgnevalt on toodud finantsinformatsioon Grupi tütarettevõtete kohta, millel on olulises suurus mitte-kontrolliv osalus. Informatsioon on esitatud enne omavaheliste tehingute elimineerimist.

	UAB Mokilizingas		AS LHV Finance
	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Lühendatud finantsseisundi aruanne			
Laenud ja nõuded klientidele ning muud lühiajalised varad	53 915	51 338	43 209
Põhivarad	239	45	46
Lühiajalised kohustused	8 727	1 996	2 192
Pikaajalised kohustused	36 700	37 581	30 957
Netovarad kokku	8 727	11 806	10 106

	UAB Mokilizingas		AS LHV Finance
	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Lühendatud kasumiaruanne ja muu koondkasum			
Neto intressi- ja teenustasutulud	6 332	8 110	6 902
Kasum enne makse	2 224	5 881	4 604
Tulumaksukulu	-297	-838	0
Kasum lõpetatud tegevustelt	0	0	0
Puhaskasum	1 927	5 043	4 604
Kokku koondkasum	1 927	5 043	4 604
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist	963	1 765	1 612

	UAB Mokilizingas		AS LHV Finance
	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Lühendatud rahavoogude aruanne			
Rahavoog äritegevusest	-4 114	-1 188	-1 788
Makstud intressid	-919	-1 215	-1 103
Makstud tulumaks	-297	-838	0
Neto rahavoog äritegevusest	-5 330	-3 241	-2 891
Neto rahavoog investeerimistegevusest	0	-28	-26
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	6 195	3 274	2 917
Raha ja raha ekvivalentide muutus	865	5	0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	1 859	0	0
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	2 724	5	0

LISA 7 Intressitulu

Intressitulu (tuhandetes eurodes)	Lisa	2018	2017
Ettevõtluslaenud (sh jaelaenud)		27 748	21 703
sh laenud seotud osapooltele	24	31	27
sh faas 3 intressid*		340	421
Järelmaks		4 055	4 128
Tarbimislaenud		5 313	4 018
Liising		2 439	1 845
sh laenud seotud osapooltele	24	4	6
Eralaenud		1 514	1 161
Hüpoteeklaenud		1 769	640
Finantsvõimenduse laenud ja väärtpaberite laenamine		456	147
Võlakirjad		136	206
sh müügiootel võlakirjad	11a	0	24
sh FVOCI võlakirjad	11b	13	0
sh võlakirjad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	12	123	182
Krediitkaardilaenud		770	694
Nõuetelt krediitiasutustele ja investeerimisühingutele		141	41
Muud laenud		1 981	857
Kokku		45 622	35 494
Intressikulu			
Klientide hoiused ja saadud laenud		-1 880	-1 224
sh seotud osapoolte hoiused	24	-42	-41
Nõuded keskpangale		-3 360	-1 773
Allutatud kohustused	20	-2 231	-2 136
sh laenud seotud osapooltelt	24	-357	-336
Kokku		-7 471	-5 133
Neto intressitulu		38 151	30 361
Laenude intressitulud kliendi asukoha järgi			
(ei sisalda intressituluseid pankadelt ja võlakirjadelt):			
(tuhandetes eurodes)		2018	2017
Eesti		44 822	34 307
Leedu		523	940
Kokku		45 345	35 247

*Kuna enamik faas 3 laene müüakse inkassofirmadele, on faasi 3 intressid kõigis laenuportfellides marginaalsed, välja arvatud ettevõtluslaenude portfellis.

LISA 8 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

Komisjoni- ja teenustasutulu (tuhandetes eurodes)	Lisa	2018	2017
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		3 687	3 081
sh seotud osapooled	24	11	11
Varahaldus- ja sarnased tasud		16 371	14 983
sh Grupi poolt valitsetavad fondid *	24	13 922	13 275
Valuuta konverteerimise tasud		1 639	977
Tasud kaartidelt ja arveldustelt		8 766	5 875
Komisjonitasud partneritelt		0	0
Tarbiselaenu- ja järelmaksu teenustasud		518	485
Muud teenustasutulud		1 863	1 001
Kokku		32 844	26 402
Komisjoni- ja teenustasukulu			
Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		-544	-64
Kaartidega seotud kulud		-2 765	-2 026
Terminalitehingutega seotud kulud		-2 834	-1 982
Arveldustega seotud kulud		-468	-301
Sularahaautomaatidega seotud kulud		-649	-203
Muud teenustasukulud		-539	-837
Kokku		-7 799	-5 413
Neto teenustasutulu		25 045	20 989

* Valitsemistasud pensioni- ja investeerimisfondidelt on kindlaksmääratud protsent fondi koguvaradest ning varieerub vahemikus 0,9% - 2% aastas. Alates september 2019, fondidele määratud komisjonitasu väheneb, kuid fondidel on lubatud võtta tulemustasu.

Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha järgi:	2018	2017
Eesti	32 677	26 123
Läti	0	50
Leedu	0	71
Muud	163	202
Kokku	32 884	26 446

LISA 9 Tegevuskulud

(tuhandetes eurodes)	2018	2017
Palk ja boonused	12 190	9 873
Sotsiaal- ja muud maksud*	3 566	3 118
Tööjõukulud kokku	15 756	12 991
IT kulud	2 322	1 743
Info- ja pangateenused	625	567
Turunduskulud	2 023	3 656
Kontorikulud	677	456
Transpordi- ja sidekulud	225	222
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	626	475
Muud sisseostetud teenused	3 136	2 807
Muud administratiivkulud	2 304	1 949
Põhivara kulum	2 972	1 297
Kasutusrendimaksud	1 153	1 027
Muud tegevuskulud	324	208
Muud tegevuskulud kokku	16 387	14 407
Tegevuskulud kokku	32 143	27 398

* kogusumma sotsiaal-, tervise- ja muude kindlustuste eest

LHV Grupi keskmine töötajate arv 2018. aastal oli 366 (2017: 357).

Alates 2018 on pensionifondi kliendilepingutega seotud müügikulud kapitaliseeritud immateriaalse põhivarana vastavalt kliendisuhte eeldatavale elueale 20 aastat. Varem, aastatel 2002-2017 kajastati müügikulud real "Turunduskulud", vt ka lisad 2.1 (a), 2.9, 16 ja 21. Vastavalt IAS-le 18 ei kapitaliseeritud neid, kuna kulusid võis kapitaliseerida

ainult kuni kliendi esimese võimaluseni pensionifondi vahetada, mis oli lühem kui 1 aastat.

Juhul, kui need müügikulud oleks kajastatud kuludena ja IAS 18 järgi mittekapitaliseeritud, siis "Turunduskulud" oleks olnud 1 818 tuhat eurot kõrgemad.

LISA 10 Nõuded keskpangale, krediitiasutustele ja investeerimisühingutele

(tuhandetes eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Nõudmiseni hoiused ja tähtajalised hoiused kuni 3 kuud *	42 796	40 498
Kohustuslik reservkapital keskpangas	14 280	15 375
Nõudmiseni hoiused keskpangas *	625 582	905 339
Kokku	682 658	961 212
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	668 378	945 837

Nõuete jaotus riikide lõikes on esitatud lisa 3.5. Kohustusliku reservkapitali nõue seisuga 31.12.2018 oli 1% (2017: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (kliientide hoiused ja

saadud laenud). Reservi nõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt eelnevalt aktsepteeritud välisfinantsvarades.

LISA 11a Müügioteel finantsvarad

Grupil oli seisuga 31.12.2017 VISA aktsiaid summas 220 tuhat eurot. Seisuga 31.12.2017 oli Grupil ka müügioteel võlakirjaportfell, mis koosnes võlakirjadest summas 555 tuhat eurot. Muude reservide saldo omakapitalis seisuga

31.12.2017 oli 36 tuhat eurot, vt ka lisa 21.

2017. aastal ei tekkinud võlakirjade müügist kasumit ega kahjumit.

Müügioteel finantsvarad 31.12.2016	799
Laekumised müügioteel varade võõrandamisest ja lunastamisest	-124
Intressitulu (lisa 7)	24
Müügioteel varade ümberhindlus	76
Müügioteel finantsvarad 31.12.2017	775

LISA 11b Omakapitali- ja võlainstrumendid õiglases väärtuses muutusega muus koondkasumis

Omakapitaliinstrumendid 31.12.2017	0
Ümberklassifitseerimine 1. jaanuaril 2018	220
Omakapitaliinstrumentide ümberhindamine	78
Omakapitaliinstrumendid 31.12.2018	298

1. jaanuaril 2018 kajastati VISA aktsiad õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi, mis on juhtkonna tagasivõtmatu otsus, kuna need aktsiad ei ole kauplemise eesmärgi hoitavad.

1. jaanuaril 2018 klassifitseeriti võlakirjad vastavalt juhtkonna poolt teostatud ärimudeli hinnangule FVOCI. Seega, õiglase väärtuse meetodit muutusega muus koondkasumis rakendati IFRS 9 kasutuselevõtmisel.

Seisuga 31.12.2018 on Grupil VISA aktsiaid summas 298 tuhat eurot. Seisuga 31.12.2018 on muude reservide saldo omakapitalis 78 tuhat eurot, vt ka lisa 21.

Võlainstrumendid 31.12.2017	0
Ümberklassifitseerimine 1. jaanuaril 2018	555
Laekumised müügijootel varade võõrandamisest ja lunastamisest	556
Intressitulu (lisa 7)	17
Võlainstrumentide ümberhindamine	-16
Võlainstrumendid 31.12.2018	0

LISA 12 Finantsvarad ja -kohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kohustuslikult määratud kui õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande:	31.12.2018
Aktsiad ja fondiosakud	510
Võlakirjad	38 697
Fondiosakud	7 590
sh investeringud valitsetavatesse pensionifondidesse	7 590
Valuutaforwardid	59
Finantsvarad kokku	46 856
Intressiswapid ja valuutaforwardid	11
Finantskohustused kokku	11
Kauplemiseesmärgil hoitavad:	31.12.2017
Aktsiad ja fondiosakud	430
Võlakirjad	49 138
Esmasel arvele võtmisel määratletud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatud:	
Fondiosakud	6 261
sh investeringud valitsetavatesse pensionifondidesse	6 261
Valuutaforwardid	30
Finantsvarad kokku	55 859
Intressiswapid ja valuutaforwardid	2
Finantskohustused kokku	2
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2016	75 391
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeringutelt	-19 962
Intressitulu (lisa 7)	182
Ümberhindlus	248
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2017	55 859
Netosoetused ja -müügid õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavatelt investeringutelt	-10 335
Intressitulu (lisa 7)	123
Ümberhindlus	1 209
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2018	46 856

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on noteeritud väärt-paberite puhul nende ostunoteering (lisa 3.6). 2018. aastal saadi võlakirjade ümberhindlusest kasumit 407 tuhat eurot (2017: 440 tuhat eurot). Intressiswapide ümberhindlusest ei saadud 2018. aastal kasumit ega kahjumit (2017: kahjum 0 tuhat eurot).

Grupi poolt valitsetavate pensioni- ja investeerimisfon-dide hallatavate varade maht oli seisuga 31.12.2018 1 214 miljonit eurot (31.12.2017: 1 103 miljonit eurot).

LISA 13 Laenud ja nõuded klientidele

(tuhandetes eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Laenud juriidilistele isikutele	714 335	548 424
sh ettevõtuluslaenud	624 425	456 748
sh jaelaenud	16 200	13 656
sh liising	44 277	33 840
sh arvelduskrediit	23 846	39 192
sh finantsvõimenduslaenud	1 997	4 547
sh järelmaks	249	269
sh krediitkaardi laenud	274	172
sh faktooring	3 067	0
Laenud eraisikutele	214 702	191 744
sh järelmaks	17 501	57 327
sh hüpoteeklaenud	101 009	77 640
sh tarbimislaenud	33 989	34 474
sh eralaenud	37 884	0
sh liising	15 888	11 402
sh finantsvõimenduslaenud	1 733	2 621
sh krediitkaardilaenud	6 579	8 199
sh arvelduskrediit	43	81
sh öppelaen	76	0
Kokku	929 037	740 168
sh laenud seotud osapooltele (lisa 24)	3 328	2 820
Allahindlus	-10 276	-8 125
Kokku	918 761	732 043

Seisuga 31.12.2017 sisaldasid finantsvõimenduslaenud repolaenusid summas 778 tuhat eurot. Repolaenude tagatiste õiglane väärtus seisuga 31.12.2017 oli 1 832 tuhat eurot. Seisuga 31.12.2018 ei olnud repolaene.

Muutused allahindlustes 2018	Ettevõtulus- laenud, sh arvelduskrediit	Jae- laenud	Tarbimis- laenud	Krediit- kaardid	Järel- maks	Liising	Võimen- duslaenud	Muud laenud, sh hüpoteek	Fakto- ring	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	-4 594	-155	-1 255	-240	-858	-780	0	-243	0	-8 125
Aasta jooksul moodustatud/ tagasipööratud allahindlused	-4 272	-54	226	47	91	183	-3	207	-100	-3 675
sh muutused IFRS 9 esmarakendamise	-403	-46	-53	-2	-50	-158	0	0	0	-712
Aasta jooksul välja kantud	115	25	25	10	4	120	0	0	0	299
Lõpetatud tegevused	0	0	436	156	623	10	0	0	0	1 225
Seisuga 31. detsember	-8 751	-184	-568	-27	-140	-467	-3	-36	-100	-10 276

Muutused allahindlustes 2017	Ettevõtulus- laenud, sh arvelduskrediit	Jae- laenud	Tarbimis- laenud	Krediit- kaardid	Järel- maks	Liising	Võimen- duslaenud	Muud laenud, sh hüpoteek	Kokku
Seisuga 1. jaanuar	-2 338	-101	-1 599	-118	-1 223	-219	0	-143	-5 741
Aasta jooksul moodustatud allahindlused	-2 257	-54	-196	-157	-843	-570	0	-100	-4 177
Aasta jooksul välja kantud	1	0	540	35	1 208	9	0	0	1 793
Seisuga 31. detsember	-4 594	-155	-1 255	-240	-858	-780	0	-243	-8 125

Aasta jooksul moodustatud allahindlused erinevad kasumiaruandes kajastatud laenude allahindluse kulust aasta jooksul sisse nõutud summadest, mis olid varem maha kantud kui lootusetud nõuded. Nimetatud laekumised kanti kasumiaruandes otse laenude allahindluse reale.

Liisingu neto- ja brutoinvesteeringud tähtaegade lõikes

	Brutoinves- teering	Teenimata intressitulu	Allahindlus	Liising- nõuete nüüdis- väärtus
kuni 1 aasta	19 135	-1 710	-134	17 291
1-5 aastat	43 901	-2 535	-319	41 047
üle 5 aasta	1 880	-39	-14	1 827
Kokku 31.12.2018	64 916	-4 284	-467	60 165
kuni 1 aasta	15 846	-1 274	-635	13 937
1-5 aastat	32 406	-1 756	-142	30 508
üle 5 aasta	820	-20	-4	796
Kokku 31.12.2017	49 072	-3 050	-780	45 242

Krediidiriskile avatud positsioonide ning laenude tagatiste kohta on info lisas 3.2.

Antud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisas 3.3.

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisas 3.4.

Laenude geograafiline jaotus on esitatud lisas 3.5.

Intressitulud antud laenudelt vt lisa 7.

LISA 14 Muud nõuded klientidele

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	31.12.2018	31.12.2017
Varahaldustasud klientidelt	1 412	1 179
sh seotud osapooled (lisa 24)	1 227	1 156
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	2 309	7 302
Maksed teel	0	6
Muud nõuded	0	1 313
Kokku	3 721	9 800

Kõik tasud, v.a sissenõudemenetlusega seotud nõuded, laekuvad 12 kuu jooksul bilansikuupäevast ja on seetõttu käibevara.

LISA 15 Muud varad

<i>(tuhandetes eurodes)</i>	31.12.2018	31.12.2017
Finantsvarad		
Balti börside garantiideposiidid	11	9
VISA ja MasterCard tagatisdeposiidid	2 925	2 280
Vahesumma	2 936	2 289
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspeksioonile	476	446
Maksude ettemaksed	0	10
Ülevõetud varad	0	22
Ettemaksed kaupmeestele registreeritud kliendilepingute eest	0	52
Muud ettemaksed *	1 175	986
Vahesumma	1 651	1 516
Kokku	4 587	3 805

* Ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, infoteenuste, ajakirjandusväljaannete ja koolituste eest.

Ettemaksed laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul arvates bilansipäevast ja seetõttu on arvele võetud käibevarana. Balti börside garantiideposiidid on Tallinna, Riia

ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks ning VISA ja MasterCard deposiidid krediitkaarditehingute tagamiseks, mistõttu käsitletakse mõlemad pikaajalise varana.

LISA 16 Materiaalne ja immateriaalne põhivara

(tuhandetes eurodes)	Materiaalne põhivara	Immateriaalne põhivara	Kliendi- lepingute soetusega seoud kulud	Kokku immateriaalne põhivara	Kokku
Saldo 31.12.2016					
Soetusmaksumus	3 521	7 210	0	7 210	10 731
Akumuleeritud kulum	-2 330	-2 710	0	-2 710	-5 040
Jääkmaksumus	1 191	4 500	0	4 500	5 691
Soetatud põhivara	618	848	0	848	1 466
Amortisatsioonikulu	-327	-1 021	0	-1 021	-1 348
Müüdnud põhivara	-61	0	0	0	-61
Saldo 31.12.2017					
Soetusmaksumus	4 078	8 058	0	8 058	12 136
Akumuleeritud kulum	-2 657	-3 731	0	-3 731	-6 388
Jääkmaksumus 31.12.2017	1 421	4 327	0	4 327	5 748
IFRS 15 esmakorral rakendamine	0	0	10 618	10 618	10 618
Korrigeeritud jääkmaksumus 31.12.2017	1 421	4 327	10 618	14 945	16 366
Soetatud põhivara	396	1 236	0	1 236	3 450
Kapitaliseeritud müügikulutused	0	0	1 818	1 818	0
Mahakantud põhivara	-5	0	0	0	-5
Amortisatsioonikulu	-510	-1 031	-1 431	-2 462	-2 972
Varad lõpetatud tegevuselt	340	371	0	371	711
Amortisatsioonikulu lõpetatud tegevustelt	-168	-304	0	-304	-472
Saldo 31.12.2018					
Soetusmaksumus	4 129	15 324	12 436	27 760	31 889
Akumuleeritud kulum	-2 994	-10 859	-1 431	12 290	-15 284
Jääkmaksumus	1 135	4 465	11 005	15 470	16 605

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontoritehnikat, mööblit, kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse, kliendilepinguid ja arenduskulusid.

2018. ja 2017. aastal ei ole ilmnunud märke materiaalse või immateriaalse põhivara kasutusväärtuse langusest.

LISA 17 Klientide hoiused ja saadud laenud

31.12.2018

(tuhandetes eurodes)

	Eraisikud	Finants- vahendajad	Juriidilised isikud	Avalik sektor	Kokku
Nõudmiseni hoiused	374 491	193 893	727 803	7 935	1 304 122
Tähtajalised hoiused	57 605	0	54 456	5 734	117 795
Saadud laenud	0	0	21 528	0	21 528
Tekkepõhine intressikohustus	197	0	131	9	337
Kokku	432 293	193 893	803 918	13 678	1 443 782
sh seotud osapooled (lisa 24)	1 091	0	32 417	0	33 508

31.12.2017

(tuhandetes eurodes)

	Eraisikud	Finants- vahendajad	Juriidilised isikud	Avalik sektor	Kokku
Nõudmiseni hoiused	278 430	606 600	518 346	6 203	1 409 579
Tähtajalised hoiused	51 075	0	70 221	5 816	127 112
Saadud laenud	0	0	6 000	0	6 000
Tekkepõhine intressikohustus	144	0	87	7	238
Kokku	329 649	606 600	594 654	12 026	1 542 929
sh seotud osapooled (lisa 24)	2 022	0	20 973	0	22 995

2017. aastal tagastati Maaelu Edendamise Sihtasutuselt saadud laen summas 778 tuhat eurot. LHV Pank sõlmis Euroopa Investeeringufondiga (EIF) tagamata 10-aastase laenulepingu summas 12,5 miljonit eurot, et suurendada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi. 31.12.2018 seisuga oli pank laenusummast kasutusele võtnud 12 250 tuhat eurot. Enamiku klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on ära toodud lisa 3.3.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud lisa 3.4.

Klientide hoiuste ja saadud laenude regionaalne ja riski konsentratsioon jaotus on esitatud lisa 3.2.2.

LISA 18 Võlad hankijatele ja muud kohustused

(tuhandetes eurodes)

Finantskohustused	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Võlgnevused hankijatele		2 153	8 507
Võlgnevused kaupmeestele		0	439
Muud lühiajalised kohustused		1 925	1 878
Tekkepõhine intress allutatud laenudelt	20	314	210
Maksed teel		16 800	55 661
Väljastatud finantsgarantiid		236	137
Vahesumma		21 428	66 832
Mitte-finantskohustused			
Väljastatud tegevusgarantiid		243	159
Maksuvõlad		1 218	700
Võlgnevused töövõtjatele		1 488	1 238
sh seotud osapooled	24	91	84
Muud lühiajalised võlgnevused		276	2 141
Vahesumma		3 216	4 238
Kokku		24 644	71 070

Võlgnevused töövõtjatele koosnevad aruandeperioodil maksmata töötasudest, boonuse- ja puhkusereservi kohustusest ning võlgnevuste suurenemine on tulenenud töötajate lisanudumise aasta jooksul. Maksed teel koosnevad välisvaluuta-

maksetest ning väärtipaberitehingute vahendamisest tekkinud võlgnevustest klientidele. Kõik kohustused, v.a finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja kajastatakse seetõttu lühiajaliste kohustustena.

LISA 19 Kasutusrent

Grupp rendib kasutusrendi tingimustel kontoriruumi. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel. Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolsele mitte tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel

on välja toodud järgnevas tabelis. 2017. aastal on tegevuskuludes kajastatud kasutusrendimakseid kontoriruumidelt 1 153 tuhat eurot (2017: 1 170 tuhat eurot).

(tuhandetes eurodes)	Kuni 1 aasta	1 kuni 5 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksud 31.12.2018	987	3 525	3 525
Mittetühistatavad rendimaksud 31.12.2017	1 195	2 152	3 347

LISA 20 Allutatud kohustused

Vastavalt Grupi äritegevusele on rahavoogude aruandes finantseerimistegevusena kajastatud saadud laenudena ainult allutatud kohustused, kuna muud saadud laenud on tavapärase äritegevuse osa. Käesolevas lisas on toodud allutatud kohustuste muutused, sh rahalised või mitterahalised liikumised ning valuutakursi mõjud, juhul kui neid on aruandeperioodil või võrreldaval perioodil toimunud.

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajaliste vahendite suurendamise eesmärgil. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele peale kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamist, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamist. Allutatud kohustuste saldo iga aruandeperioodi lõpus on välja toodud alljärgnevas tabelis.

Allutatud kohustused

(tuhandetes eurodes)

	Emitteerimise aasta	Summa	Intressimäär	Lunastustähtaeg
	2014	15 900	7,25%	20. juuni 2024
	2015	15 000	6,5%	29. oktoober 2025
	2018	20 000	6,0%	28. november 2028
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2016		30 900		
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2017		30 900		
Allutatud kohustused seisuga 31.12.2018		50 900		

Intressikulud allutatud kohustustelt iga aruandeperioodi kohta ning intressikohustus iga aruandeperioodi lõpu seisuga on välja toodud alljärgnevas tabelis. Intressikohustused on finantsseisundi aruandes arvele võetud, kasutades sisemist intressimäära.

Intressikohustus allutatud kohustustelt

(tuhandetes eurodes)

Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2016 (lisa 18)	210
2017. aasta intressikulu (lisa 7)	2 136
2017. aastal välja makstud	-2 136
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2017 (lisa 18)	210
2018. aasta intressikulu (lisa 7)	2 231
2018. aastal välja makstud	-2 127
Tekkepõhine intressikohustus allutatud kohustustelt 31.12.2018 (lisa 18)	314

LISA 21 Omakapital aktsiaseltsis

Tehingud aktsiate ja ülekursiga

	Aeg	Aktia hind	Aktia kapital	Ülekurs	Kokku
Aktia kapital seisuga 31.12.2016			25 356	45 892	
Aktia kapitali sissemaksed	Juuli 2017	2,0	411	412	823
Aktia kapital seisuga 31.12.2017			25 767	46 304	
Aktia kapitali sissemaksed	Juuli 2018	2,4	249	349	598
Aktia kapital seisuga 31.12.2018			26 016	46 653	

Aktia kapital on täies ulatuses sisse makstud rahas. Aktia nimiväärtus on 1 euro ja aktia arv seisuga 31.12.2018 26 016 485 (31.12.2017: 25 767 342). Iga aktia annab aktsionärile üldkoosolekul 1 hääle.

Ettevõtte põhikirjajärgne minimaalne aktia kapital on 15 miljonit eurot ja maksimaalne aktia kapital on 60 miljonit eurot (31.12.2017: 15 ja 60 miljonit eurot).

Olulist mõju ASis LHV Group omavad 24.9% hääleõigusega Rain Lõhmus ja 9,8% hääleõigusega Andres Viisemann (31.12.2017: vastavalt 25.14% ja 9.87%).

Aruandeaastal maksis Grupp aktsionäridele dividende 0,16 (2017: 0,15) euro senti aktia kohta, mis teeb kogusummaks 4 123 (2017: 3 803) tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2018 moodustas Grupi jaotamata kasum 75 430 tuhat eurot (31.12.2017: 44 071 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2018 on võimalik dividendidena omanikele välja maksta 60 426 (2017: 35 257) tuhat eurot. Osa võimalikest dividendidest (1/3 2018 makstud dividendidest) maksustatakse madalama maksumääraga 14/86 ja ülejäänud 20/80, millega kaasnev tulumaksukulu oleks 15 004 (2017: 8 814 kasutades 20/80 maksumäärat) tuhat eurot.

Kohustuslik reservkapital omakapitali koosseisus koosneb :

(tuhandetes eurodes)

Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2016	1 580
Üle kantud 2016. aasta puhaskasumist	891
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2017	2 471
Üle kantud 2017. aasta puhaskasumist	980
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2018	3 451

1. jaanuaril 2018, tulenevalt IFRS 15 esmakordsest rakendamise, kapitaliseeriti kliendilepingutega seotud müügi- kulud aastatel 2002-2017, mida kajastati varem tegevus- kuludes real „Turustuskulud“ brutosummas 17 109 tuhat eurot ja akumuliseeritud kulumiga 6 401 tuhat eurot. Seega, seisuga 01.01.2018 kajastati jaotamata kasumis bilansiline maksumus 10 618 tuhat eurot, vt ka lisa 2.1 (a), 2.9, 9 ja 16.

Muud reservid konsolideeritud omakapitali muutuste aruandes koosnevad:

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2018	31.12.2017
Müügiootel võlakirjade ümberhindlusreserv	0	36
Õiglases väärtuses muutusega muus koondkasumis kajastatud omakapitaliinstrumentide ümberhindluse reserv	78	0
Töötajatele väljastatud optioonide reserv	2 012	1 413
Kokku	2 090	1 449

Grupp väljastab aktsiaoptsoone AS LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonnajuhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele.

	Aktsiate arv	Osaku märkimis- hind (EUR)	Kaalutud keskmise aktsia hind kasu- tusperoodl	Aegumise aasta	Inimeste arv, kellele optsoone väljastati
Aktsiaoptsoonide jääk seisuga 31.12.2013	0				
Perioodi jooksul väljastatud kogus	411 336	2,0		2017	35
Aktsiaoptsoonide jääk seisuga 31.12.2014	411 336				
Perioodi jooksul väljastatud kogus	278 594	2,4		2018	48
Aktsiaoptsoonide jääk seisuga 31.12.2015	689 930				
Perioodi jooksul väljastatud kogus	270 330	3,0		2019	48
Perioodi jooksul tühistatud kogus	-62 183				
Aktsiaoptsoonide jääk seisuga 31.12.2016	898 077				
Perioodi jooksul väljastatud kogus	364 990	4,65		2020	69
Perioodi jooksul realiseeritud kogus	-411 336		10,23		
Aktsiaoptsoonide jääk seisuga 31.12.2017	851 731				
Perioodi jooksul väljastatud kogus	299 781	5,33		2021	72
Perioodi jooksul realiseeritud kogus	-278 594		10,93		
Aktsiaoptsoonide jääk seisuga 31.12.2018	872 918				

Grupp võib emiteerida aktsiaoptsoone ka 2018. aasta tulemuste eest. Kõigi programmi aktsiaoptsoonide üleandmisperiood on 3 aastat. Märkimisõiguse rakendamine tekib realiseerimisperioodi esimesel päeval. 2018. aastal realiseeriti 2015. aastal väljastatud aktsiaoptsoonid täies mahus.

Juhatusel ja töötajatel ei ole võimalik aktsiaoptsoonide asemel võtta välja määratud summat rahas. Aktsiaoptsoone ei saa vahetada, võõrandada, pantida ega koormata. Aktsiaoptsoone saab pärida. Aktsiaoptsooni-leping kaotab kehtivuse töölepingu ennetähtaegsel lõpetamisel töötaja algatusel, milles saab teha erandeid AS-i LHV Group nõukogu või nõukogu otsuse alusel Töötasukomitee, ja töölepingu erakorralisel ülesütlemisel tööandja poolt töötajast tuleneval põhjusel. Vastavalt krediidiastutuste seadusele võib AS-i LHV Group nõukogu vähendada väljastatud aktsiaoptsoonide arvu või aktsiaoptsoonid tühistada, kui ettevõtte üldised majandustulemused on

eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud, ettevõtte juhatuse liige või töötaja ei täida enam tulemuskriteeriume, ettevõtte ei täida enam usaldatavus-normatiive või ettevõtte riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega või tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Aktsiapõhistest maksetehingutest tulenevad kulud kokku moodustasid osana tööjõukuludest perioodi jooksul 1 208 (2017: 959) tuhat eurot.

LISA 22 Varahaldusteenusega seotud klientide hallatavad varad

AS LHV Pank, tegutsedes klientide kontohaldurina,

hoiab enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid:

(tuhandetes eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Klientide rahalised vahendid	9 773	10 266
Klientide väärtpaberid	1 383 157	1 193 235
sh emaeetevõtte omanikud ja nendega seotud ettevõtted (lisa 24)	156 961	168 637
Kokku	1 392 930	1 203 501

Varahaldustasud nende varade haldamise eest on vahemikus 0,015 - 0,025 % (vt vastavat tulu lisa 8).

Bilansivälisena on kajastatud nende klientide rahalised vahendid, kes kasutavad LHV Panga poolt pakutavat aktiivse väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemissüsteemi LHV Trader. Süsteemi eripärast tulenevalt on Pank need vahendid hoiustanud klientide isikustatud kontodel välispartneri juures ja kuna need klientide rahalised vahendid ei ole Panga poolt majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teistele klientidele välja laenata või tagatisena kasutada), siis arvestatakse neid rahalisi vahendeid bilansivälisena. Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest teenustasu- ja intressitulusi sarnaselt Grupi finantsseisundi aruandesse arvatud klien-

tide kontodele. Pank on andnud LHV Trader kontode osas partnerile lepingulise garantii, millega ta tagab vajadusel partnerile enda poolt vahendatud klientide tehingute finantseerimisest (võimendamisest) saadavad kahjud, sealjuures esmane tagatis on kliendi võimenduse tagatiseks olevad varad. Klientidel on sarnane garantii Pangale, ning seega on Pank sisuliselt garantii üle andnud lõppkliendile. Välistaks võimalikke kahjusid monitorib Pank igapäevaselt võimalikku tagatiste vähenemist ja kliendikontode puudujääke. Senises praktikas sellised kahjud, mille puhul Panga poolt antud garantii rakenduks, puuduvad ja Pank ei ole garantiist tulenevalt kompensatsioonikulu kandnud.

LISA 23 Tingimuslikud varad ja kohustused

Tühistamatud tehingud	Tegevusgarantiid	Finantsgarantiid	Akreditiivid	Valmisolekulaenu	Kokku
Kohustus lepingulises summas 31.12.2018	11 927	9 314	55	188 841	210 137
Kohustus lepingulises summas 31.12.2017	10 129	5 999	51	179 572	195 751

IFRS 9 esmakordsel rakendamisel kohaldatakse finantsgarantiide ja valmisolekulaenu ECL-i, vt ka lisa 3.2.

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamiselt määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Maksuhaldur ei ole aastatel 2017–2018 Grupi maksurevisjoni läbi viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine 2019. aastal selliseid asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Grupile olulise täiendava maksusumma.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis tagavad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingust tulenevaid kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Tegevusgarantiid lepingute riskiks on juhud, kui toimub kindlustusjuhtum (so teise osapoole suutmatust täita lepingust tulenevaid kohustusi). Grupi võtmeriskid on olulised kõikumised lepingust tulenevate maksete tiheduses ja suuruses

võrreldes ootustega. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi meetodeid. Kaebused tuleb esitada enne lepingu tähtaega ning suurem osa kaebusi rahuldatakse kiirelt. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete kohta ning seega tuleviku rahavoogude kohta. Selliste riskide kontrollimiseks monitorib Grupp pidevalt sarnaste toodete väljamaksete ning omab võimalust tulevikus kohendada tasusid, et need vastaksid võimalikele muutustele taotluste väljamaksete osas. Grupil on välja töötatud väljamaksete taotlustega tegelemise protsess, mis sisaldab õigust taotlus üle vaadata ning pettuslikud või nõuetele mittevastavad palved tagasi lükata. Tegevusgarantiide mõju ja kontsentratsioon garanteeritud lepingulistest summades on järgmine:

Tegevusalade lõikes	31.12.2018	31.12.2017
Ehitus	6 594	7 083
Veevarustus	2 600	1 237
Tootmine	623	212
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	1 157	708
Muu tegevus	953	889
Kokku	11 927	10 129

Reitinguklasside lõikes	31.12.2018	31.12.2017
5 madal krediidirisk	257	346
6 madal krediidirisk	1 799	3 722
7 keskmine krediidirisk	6 055	3 938
8 keskmine krediidirisk	1 622	374
9 kõrgendatud krediidirisk	625	621
10 kõrge krediidirisk	187	84
11 kõrge krediidirisk	0	0
12 mitterahuldav reiting	21	16
13 mitterahuldav reiting	405	605
Ilma reitinguta*	956	423
Kokku	11 927	10 129

Tegevusgarantiid on ületatud iga aruandeperioodi lõpu seisuga. Seetõttu ei ole Grupp kandnud kahjusid tegevusgarantiide lepingutest nii 2018. aastal kui ka varasematel perioodidel.

LISA 24 Tehingud seotud osapooltega

Grupi aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud (ühiselt: juhtkond);
- nõukogu liikmed;
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Tehingud	Lisa	2018	2017
Intressitulud	7	67	63
sh juhtkond		29	27
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		38	36
Komisjoni- ja teenustasutulud	8	11	8
sh juhtkond		2	2
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		9	6
Intressikulud deposiitidelt	7	42	41
sh juhtkond		2	1
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		40	40
Intressikulud allutatud kohustustelt	7	357	336
sh juhtkond		7	7
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased		350	329

Saldod	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Laenud ja nõuded aasta lõpu seisuga		3 328	2 820
sh juhtkond	14	2 079	1 736
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	14	1 250	1 084
Hoiused aasta lõpu seisuga		33 509	22 995
sh juhtkond	17	222	283
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	17	33 287	22 712
Allutatud kohustused aasta lõpu seisuga		5 904	4 999
sh juhtkond	20	135	104
sh olulist mõju omavad aktsionärid, seotud ettevõtted ja lähikondlased	20	5 769	4 895

Tabelis on toodud ülevaade seotud osapoolte olulisematest saldodest ja tehingutest. Kõik muud tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähikondlastega, nendega seotud ettevõtetega ning emaettevõtte AS LHV Group väikeaktsionäridega ja nende lähikondlastega on tehtud üldise hinnakirja alusel. Seotud osapooltega pole kajastatud ebatõenäoliselt laekuvaid võlgasid või laenude allahindlusi.

Seotud osapooltele antud laenud on väljastatud turutingimustel.

Juhtkonnal ei olnud seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 tähtajalisi hoiuseid ning nõudmiseni hoiuste intressimäär vastab klientide üldisele hinnakirjale.

Novembris 2018 saadud allutatud laenu intressimääraks on 6,0%. Oktoobris 2015 saadud allutatud laenu intressimääraks on 6,5%. Juunis 2014 saadud allutatud laenu intressimääraks on 7,25%, vt lisa 20.

2018. aastal on makstud emaettevõtte AS LHV Group ja tema tütarettevõtete juhtkonnale palka ja muid kompensatsioone kogusummas 1 471 tuhat eurot (2017: 1 371 tuhat eurot), koos kõigi maksudega. Seisuga 31.12.2018 on kohustusena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu ja puhkusekohustus summas 91 tuhat eurot (31.12.2017: 84 tuhat eurot) (lisa 18). Grupil ei eksisteeri seisuga 31.12.2018 ja 31.12.2017 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustusi (pensionikindlustusi, lahkumishüvitisi jne). 2018. aastal maksti nõukogu liikmetele tasusid summas 37 tuhat eurot (2017: 39 tuhat eurot).

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel määratud lahkumishüvitisi. Lepingus reguleerimata valdkondade vaidluste korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigis kehtestatud seadustest.

Juhatusel on kehtestatud aktsiaoptsioonide programm. 2018. aastal väljastati juhatuse liikmetele aktsiaoptsioone summas 497 tuhat eurot (2017: 420 tuhat eurot).

Kontohaldurina hoitavate seotud osapoolte varade kohta on informatsioon toodud lisas 22.

LISA 25 Tava ja lahustatud kasum aktsia kohta

Leidmaks tava kasumi aktsia kohta, on emaettevõtte omanikele omistatud puhaskasum jagatud kaalutud keskmise aktsiate arvuga.

	2018	2017
Emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum (sh lõpetatud tegevustelt; tuhandetes eurodes)	25 237	19 603
Emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum jätkuvatelt tegevustelt (tuhandetes eurodes)	21 913	17 676
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tuhandetes aktsiates)	25 892	25 562
Tava kasum aktsia kohta (eurodes)	0,97	0,77
Tava kasum aktsia kohta jätkuvatelt tegevustelt (eurodes)	0,85	0,69
Tava kasum aktsia kohta lõpetatud tegevustelt (eurodes)	0,12	0,08
Kaalutud keskmine aktsiate arv kasutatud lahustatud kasumi aktsia kohta arvutamisel (tuhandetes aktsiates)	26 373	26 049
Lahustatud kasum aktsia kohta (eurodes)	0,96	0,75
Lahustatud kasum aktsia kohta jätkuvatelt tegevustelt (eurodes)	0,83	0,68
Lahustatud kasum aktsia kohta lõpetatud tegevustelt (eurodes)	0,13	0,07
Kaalutud keskmine aktsiate arv kasutatud nimetajana (tuhandetes aktsiates)	2018	2017
Kaalutud keskmine aktsiate arv kasutatud nimetajana tava kasum aktsia kohta arvutamisel	25 892	25 562
Korrigeerimised lahustatud kasumi aktsia kohta arvutamiseks		
Aktsiaoptsioonid	481	488
Kaalutud keskmine tavaaktsiate ja potentsiaalsete aktsiate arv kasutatud nimetajana lahustatud kasum aktsia kohta arvutamiseks	26 373	26 049

LISA 26 Lõpetatud tegevused

2018. aasta I kvartalis pöördus Inbank LHV poole sooviga osta UAB Mokilizingas aktsiad. Selleks hetkeks ei olnud Mokilizingas LHV jaoks enam strateegiline investering, kuna ettevõtte restruktureeriti ja kasumlikkus oli kasvanud. Sellegipoolest nõudis ettevõtte samasugust fookust nagu teised palju suuremadki ärivaldkonnad. 23. mail 2018

sõlmisid LHV ja Inbank lepingu, millega Inbank maksis 50%+1 UAB Mokilizingas aktsiate eest 2,9 miljonit eurot. Ka kõik Mokilizingasele väljastatud laenud refinantseeriti, mis osaliselt on kaetud 25 miljoni euro suuruse lühiajalise sildfinantseerimisega.

	2018	2017
Neto intressitulu	1 619	5 142
Neto teenustasutulu	956	1 190
Tööjõukulud	-535	-1 673
Tegevuskulud	-1 131	-2 866
Laenude allahindluse kulu	-390	431
Tulumaksukulu	-144	-297
Vahesumma	375	1 927
Muu finantstulu (müügist saadud kasu)	2 949	0
Kasum lõpetatud tegevustelt	3 324	1 927
Lühendatud finantsseisundi aruanne	30.04.2018	31.12.2017
Laenud ja nõuded klientidele ja muud lühiajalised varad	67 477	53 915
Põhivarad	222	239
Lühiajalised kohustused	6 897	8 727
Pikaajalised kohustused	51 700	36 700
Netovarad kokku	9 102	8 727

LISA 27 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded.

Emaettevõtte kasumiaruanne ja muu koondkasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)	2018	2017
Intressitulu	1 530	1 530
Intressikulu	-2 231	-2 136
Neto intressikulu	-701	-606
Saadud dividendid	6 578	3 803
Netotulu/kulu investeringutelt sidusettevõtetesse	6 400	0
Netokasum/kahjum finantsvaradelt	12 978	3 803
Tegevuskulud	-666	-471
Aruandeperioodi puhaskasum	11 611	2 726
Aruandeperioodi puhaskasum ja muu koondkasum	11 611	2 726

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Varad		
Nõuded pankadele ja investeerimisühingutele	21 565	11 018
Antud laenud	32 288	22 286
Muud nõuded ja varad	75	6
Investeeringud tütarettevõtetesse	73 811	64 955
Varad kokku	127 739	98 265
Kohustused		
Viitvõlad ja muud kohustused	136	60
Allutatud kohustused	51 214	31 110
Kohustused kokku	51 350	31 170
Omakapital		
Aktsiakapital	26 016	25 767
Ülekurss	46 653	46 304
Kohustuslik reservkapital	3 451	2 471
Muud reservid	2 012	1 413
Akumuleeritud kahjum	-1 744	-8 860
Omakapital kokku	76 388	67 095
Kohustused ja omakapital kokku	127 739	98 265

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)	2018	2017
Rahavood äritegevusest		
Saadud intressid	1 530	1 530
Makstud intressid	-2 231	-2 136
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud	-583	-441
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustuste muutust	-1 284	-1 047
Korrigeerimised		
Aktsiaoptsioonidest tulenevad investeeringud tütarettevõtetesse	-1 156	-938
Äritegevusega seotud varade ja kohustuste neto muutus:		
Muude nõuete muutus	-74	-2
Muude kohustuste muutus	1 308	944
Lõpetatud tegevused	2 454	0
Neto rahavood äritegevusest	1 248	-1 043
Rahavood investeerimistegevusest		
Antud laenud	-10 000	0
Kapitali tagasimaksed tütar- ja sidusettevõtetest	1 200	6 600
Kapitali sissemaksed tütar- ja sidusettevõtetesse	-10 000	-3 000
Laekumised tütarettevõtte müügist, neto saadud raha	5 046	0
Neto rahavood investeerimistegevusest	-13 754	3 600
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud allutatud laenud	20 000	0
Aktsiakapitali sissemakse (sh ülekurs)	598	823
Saadud dividendid	6 578	3 803
Makstud dividendid	-4 123	-3 803
Neto rahavood finantseerimistegevusest	23 053	823
Raha ja raha ekvivalentide muutus	10 547	3 380
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	11 018	7 638
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	21 565	11 018

Emaettevõtte omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)

	Aksiakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Akumuleer- itud kahjum/ Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2017	25 356	45 892	1 580	1 283	-7 720	66 391
Sissemakstud aktsiakapital	411	412	0	0	0	823
Makstud dividendid	0	0	0	0	-3 803	-3 803
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	891	0	-891	0
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	130	827	957
2017. a muu koondkasum 2017	0	0	0	0	2 727	2 727
Saldo seisuga 31.12.2017	25 767	46 304	2 471	1 413	-8 860	67 095
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	0	-64 117	-64 117
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	36	117 048	117 084
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2017	25 767	46 304	2 471	1 449	44 071	120 062
Saldo seisuga 01.01.2018	25 767	46 304	2 471	1 413	-8 860	67 095
Sissemakstud aktsiakapital	249	349	0	0	0	598
Makstud dividendid	0	0	0	0	-4 123	-4 123
Kantud kohustuslikku reservkapitali	0	0	980	0	-980	0
Aktsiaoptsioonid	0	0	0	599	496	1 095
2018. a muu koondkasum	0	0	0	0	11 611	11 611
Saldo seisuga 31.12.2018	26 016	46 653	3 451	2 012	-1 856	76 276
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	0	-72 859	-72 859
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	78	150 145	150 223
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2018	26 016	46 653	3 451	2 090	75 430	153 640

Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on maksimaalne summa, mida võib Eesti seadusandluse järgi aktsionäridele välja maksta.

Juhatuses allkirjad konsolideeritud aastaaruandele

Juhatus on koostanud AS LHV Group tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta kohta.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 4 kuni 47 esitatud ASi LHV Group tegevusaruanne annab õige ja õiglase ülevaate emaettevõtte ja konsolideerimisse kaasatud ettevõtete kui terviku äritegevuse arengust, tulemustest ja finantsseisundist.

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 48 kuni 144 esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne annab juhatuse parima teadmise kohaselt õige ja õiglase ülevaate emitendi ja konsolideerimisse kaasatud ettevõtete kui terviku varadest, kohustustest, finantsseisundist ja tulemustest vastavalt rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditele, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sisaldab peamiste riskide ja kahtluste kirjeldust.

18.02.2019

Madis Toomsalu

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i LHV Group aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i LHV Group ja selle tütarettevõtete (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud kasumiaruannet ja muu koondkasumiaruannet 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2018;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

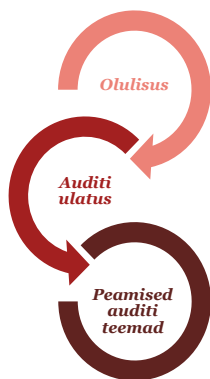
Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Kontsernil osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Meie poolt Kontsernil perioodil 1. jaanuar 2018 kuni 31. detsember 2018 osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

Olulisus

Auditi olulisus Kontserni tasandil on 1 370 tuhat eurot, mis on määratud kui 5% kasumist enne tulumaksu.

Auditi ulatus

Me viisime läbi täismahus auditi Kontserni ettevõtete osas, mis katsid sisuliselt kogu Kontserni varad, kohustused, tulud ja kulud.

Peamine auditi teema

Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond ei räägi sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	1 370 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	5% kasumist enne tulumaksu
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes kasumist enne tulumaksu, kuna see on meie hinnangul põhiliseks Kontserni tulemuslikkuse hindamise kriteeriumiks nii sisemiselt juhtkonna jaoks kui ka väliselt aktsionäride jaoks.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema

Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 "Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3.2 "Krediidirisk" ja lisas 13 "Laenud ja nõuded klientidele")

Seisuga 31. detsember 2018 moodustasid laenud ja nõuded klientidele kokku 918,8 miljonit eurot ning nendega seotud 2018. aasta kasumiaruandes kajastatud allahindluse kahjum oli 4,9 miljonit eurot.

Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab keerulisi ja subjektiivseid hinnanguid nii väärtuse languse kajastamise hetke kui ka selle suuruse hindamisel, tuginedes subjektiivsete sisenditega komplekssetele mudelitele. Lisaks, tulenevalt 1. jaanuaril 2018 rakendunud rahvusvahelisele finantsaruandluse standardile IFRS 9 on allahindluse arvutamise arvestuspõhimõtted ja meetodid võrreldes varasemate perioodidega muutunud.

IFRS 9 viis sisse 3-faasilise oodatava krediidikahju (ECL) mudeli. ECL arvutused on tulevikku vaatavad ja tõenäosustega kaalutud, baseerudes keerulisel modelleerimisel ja juhtkonna poolsetel subjektiivsetel sisenditel. Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid ja modelleerimist ECL arvutamisel, sisaldavad:

- krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ettevõtte- ja jaelaenu toodete (lisa 3.2.3.1) laenupositsioonide faas 1 ja faas 2 määramiseks;
- ECL mudeli modelleerimine ja oluliste parameetrite arvutamine, sealhulgas makejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suuruse maksejõuetuse hetkel (EAD) (lisa 3.2.3.3);
- tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL mudelisse ja indikaatorite valimine ettevõtlus-

Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis

Hindasime, kas Kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud metodoloogia klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega.

Hindasime ECL arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud peamiste kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust. Need kontrollimehhanismid hõlmavad varade jaotust faasidesse, alusandmete korrektsust ja täielikkust, krediidimonitooringut (sh tähtaja ületanud laenude monitooringut). Hindasime ka IT üldiseid kontrolle vastavate süsteemide osas.

Lisaks testisime kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust ettevõttelaenude krediiditoimiku perioodilise läbivaatamise ja reitingute hindamise ning tagatiste järelevalve osas. Leidsime, et saame nendele kontrollimehhanismidele auditi läbiviimisel tugineda.

Viisime läbi detailsed auditi protseduurid järgmistes valdkondades:

- ECL arvutussüsteemis kasutatud alusandmete täielikkuse ja korrektsuse testimine;
- IFRS 9 metodoloogiast tulenevate oluliste sisendite korrektne kasutamine ECL arvutussüsteemis;
- 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuste korrektsus ning vastavus IFRS 9 metodoloogiale ECL arvutussüsteemis;
- diskonteerimise korrektsus ECL süsteemis;
- laenude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus;
- ettevõttelaenude saajate krediidireitingute sisemine määramine, mis on sisendiks ettevõttelaenude ECL mudelile;
- tagatise käsitleva informatsiooni ja nende

ja jaelaenu toodete osas; nende indikaatorite usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodidele ja kolme erineva stsenaariumi (baas, positiivne, negatiivne stsenaarium) erinevad tõenäosused (lisa 3.2.3.4); ja

- oodatava krediidikahju arvutustes sisalduvate kliendi positsioonide täielikkuses veendumine.

Maksejõuetute ettevõttelaenude puhul arvutatakse individuaalne allahindlus lähtuvalt laenuõude suurusest ja tagatise realiseerimisväärtusest bilansipäeval.

väärtuste õigsus laenusüsteemis, mis on sisendiks ECL mudelile; ja

- faas 3 laenu nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine.

Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete hinnangute mõistlikkust, nagu näiteks hinnangud erinevate stsenaariumite osakaalude, ettevõttelaenu portfelli hetke PD, oluliste makromajanduslike prognooside ning erinevate stsenaariumite kordajate osas.

Me teostasime analüütilisi protseduure hindamiseks erinevate laenutoodete ECLi kogu perioodi jooksul.

Me oleme auditeerinud juhtkonna poolt teostatud tagasivaatava testi tulemusi ning nõustume nende hinnanguga, et varasemal perioodil teostatud allahindlused on kõigis olulistes osades adekvaatsed.

Mõningate allahindluste summade puhul olime juhtkonnaga eri meelt, kuid meie arvates jäid erimeelsused mõistlikkusesse piiridesse, võttes arvesse kogu laenu ja nõuete portfelli ning finantsaruannetes avalikustatud informatsiooni hindamist mõjutavate ebakindluste osas.

Me ei tuvastanud oma töö tulemusena olulisi puudujääke.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning finantssektori, milles Kontsern tegutseb, eripärasid.

Peale Leedu tütarettevõtte müüki aastal 2018 tegutsevad järelejäanud Kontserni tütarettevõtted peamiselt Eestis. Me viisime läbi täismahus auditi järgmistes Kontserni ettevõtetes, kattes sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud finantsseisundi ja kasumiaruande:

- AS LHV Group;
- AS LHV Pank, sealhulgas selle filiaal Ühendkuningriigis ning tütarettevõtte AS LHV Finance; ja
- AS LHV Varahaldus.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub konsolideeritud aastaaruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduuri sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;

- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i LHV Group kui avaliku huvi üksuse audiitoriks 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäride otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ile LHV Group kui avaliku huvi üksusele on kokku 10 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i LHV Group audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2028 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ago Vilu'.

Ago Vilu
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 325

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Verner Uiho'.

Verner Uiho
Vandeaudiitor, litsents nr 568

19. veebruar 2019

Kasumi jaotamise ettepanek

AS LHV Group juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2018. aasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- kanda kohustuslikku reservkapitali 1 262 tuhat eurot;
- maksta dividende 0,21 eurot aktsia kohta kokku summas 5 463 tuhat eurot; dividendidelt makstav tulumaks oleks 1 245 tuhat.
- lisada aruandeperioodi aktsionäri emaettevõttele omistatav kasum summas 18 512 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumile.

Nõukogu allkirjad aastaaruandele

Nõukogu on juhatuse poolt koostatud aastaaruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, vandeaudiitori aruande ning kasumi jaotamise ettepaneku läbi vaadanud ja aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

18.02.2019

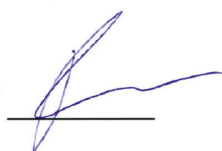
Nõukogu esimees:

Rain Lõhmus

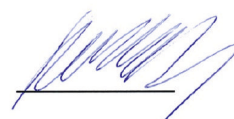

Nõukogu liikmed:

Raivo Hein

Heldur Meerits

Tiina Möis

Sten Tamkivi

Tauno Tats

Andres Viisemann

Tulude jaotus vastavalt EMTA klassifikaatoritele

Konsolideeritud:

EMTAK	Tegevusala	2018	2017
66121	Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	5 111	4 010
64191	Krediidiasutused (pangad) (laenuandmine)	56 974	49 091
64911	Liising	2 439	1 845
66301	Fondide valitsemine	13 942	13 293
	Tulud kokku	78 466	68 239

Konsolideerimata:

EMTAK	Tegevusala	2018	2017
64201	Valdusfirmade tegevus	1 530	1 530
	Tulud kokku	1 530	1 530